

JOSIP ŠARČEVIĆ, prof.

POZNATI UČENICI I PROFESORI VINKOVAČKE GIMNAZIJE

Kada je 1779. godine Carsko-kraljevska bečka vlada (u biti carica i kraljica Marija Terezija) odlučila premjestiti gimnaziju iz Petrovaradina u Vinkovce, imajući u vidu bolji položaj Vinkovaca u Slavonsko-srijemskoj vojnoj granici, nadala se da će tom školom i iz tog grada lakše provoditi svoju germanizatorsku politiku među našim narodima u većem dijelu nekadašnje Vojne granice. Vinkovačka gimnazija tada stvarno postaje žarište kulturno-prosvjetne djelatnosti Sedme brodske pukovnije, istočne Slavonije i dijela južne Ugarske. I premda je njemačkim vlastima uspjelo da u prvim generacijama graničarskih mladića oslabi osjećaj prema svom narodu i jeziku, djelovanje ove školske ustanove kroz naredna desetljeća u novim generacijama graničarskih mladića jačalo je njihovu intelektualnu snagu, a onda i nacionalni osjećaj i samosvijest, tako da je vinkovačka Gimnazija dobila tijekom vremena sasvim drugo značenje i neplaniranu svrhu od one koju je željela njemačka vlast iz Austrije.

Gimnazija je odgojila i obrazovala brojne poznate i priznate umjetnike, znanstvenike, kulturno-prosvjetne, društveno-političke, sportske i druge javne djelatnike; rasplamsala je u njima nacionalnu svijest, domoljubne osjećaje prema svom

narodu, poslala ih među narodne mase da ih bune, bude i podižu, jačaju njihovu samosvijest i borbenu snagu kojom će jednoga dana krenuti u odlučnu borbu za svoje konačno nacionalno-političko oslobođenje i uspostavu samostalne Republike Hrvatske.

U ovom radu, uspomene i ponosa radi na priznate i poznate učenike i profesore ove Gimnazije, izdvojiti ću samo neke od onih brojnih, najpoznatijih i najpriznatijih kod nas i u svijetu, od onih dvije stotine dvadeset i pet generacija koje su poput vode neke tihe rijeke prošetale gimnazijskim hodnicima i učile u učionicama ove nekadašnje Carsko-kraljevske, pa državne i gradske gimnazije a danas Gimnazije Matije Antuna Reljkovića u Vinkovcima.

Nešto o metodologiji ovog rada. Kada sam pripremao prvu verziju ovog rada za spomenicu «Naših dvijesta godina» 1981. iako sam dobio naputak, da pišem samo o onima koji nisu više među živima, ubacio sam i poznate glumce, naše bivše učenike, jer sam smatrao da oni vrijede i stvaraju svoje uloge dok su živi. Nisam mogao zaobići i ne

spomenuti brojne žive književnike, također bivše učenike naše Gimnazije koji su upravo stvarali svoja nova književna djela. Tako to ostaje i sada. Tijekom pisanja ovoga rada dodao sam još žive akademike i zaslužne sveučilišne profesore koji su pred mirovinom ili u mirovini, i mlađe redovite profesore na fakultetima. Opisao sam i znamenite žive sportaše, smatrajući da su vrhunski sportski rezultati dokaz predanog treniranja i posebnog načina življenja, vrijedni spomena u ovoj Spomenici. Nisam mogao ne spomenuti, mlade i nove hrvatske znanstvenike, – doktore znanosti, u čijem sam odgoju i obrazovanju, i sam sudjelovao s ostalim profesorima sadašnje vinkovačke Gimnazije. Ako sam tu nekog izostavio, unaprijed se ispričavam, jer nisam mogao prikupiti baš sve informacije zbog kratkoće vremena.

Osobe koje su ovdje opisane biografski, njih 196, bilo da su bili učenici ili profesori naše Gimnazije, poredane su najprije tematski, a unutar teme kronološki po svome rođenju. Tematska sam područja složio abecednim redom. Biografski prostor u radu, koji im je posvećen ovisi o važnosti i dostupnosti informacija u literaturi i na internetu. Neke osobe, njih oko 100 sam spomenuo tematski, i u bilješkama. Za mnoge će biti mjesta u sljedećoj gimnazijskoj spomenici. Tekstom ne pretendiram na znanstvenu, niti enciklopedijsku vrijednost. Draži su mi stručno-popularni tekstovi koji će biti lakši za čitanje širokoj publici, te duže pamćeni. I pored toga moram naglasiti da je svaka informacija višestruko provjeravana pa tek onda napisana.

Svjestan sam težine i odgovornosti ovog rada. Trudio sam se da stari tekst iz spomenice «Naših dvjesto godina» dopunim i ispravim svim važnijim osobama koje su prošle kroz vinkovačku Gimnaziju. Hvala Bogu, druga su sada vremena i nemam ograničenja osim vremena koje je potrebno za dovršiti ovaj rad. Ako sam nekoga izostavio, nije namjerno, to je zbog kratkoće vremena koje imam na raspolaganju za pisanje ovog rada. Za to bi ipak trebala godina ili dvije istraživanja.

U ovom radu nisu obrađeni likovni umjetnici - akademski slikari, kipari, crtači stripova, te samouki likovni umjetnici, to bi trebao biti zaseban rad.

Na kraju bih zahvalio svima koji su mi pomogli da napišem ovaj rad, posebno djelatnicama Gradske knjižnice u Vinkovcima, Gradskog muzeja Vinkovci, dr.sc. Marku Krznariću, mr.sc. Zlatku Vircu, prof. Tomi Šaliću, učenicama i učenicima IV. razreda Gimnazije koji su detaljno prelistavali i čitali dostupne knjige, tražeći poznate vinkovačke gimnazijalce u okviru izborne nastave iz povijesti, tijekom 2005/06. godine.

1. Ban hrvatski i drugi vojni časnici:

Barun JOSIP ŠOKČEVIĆ, hrvatski ban, podmaršal, **učenik**. Rođen je 7.ožujka 1811. godine u poznatoj graničarskoj obitelji u Vinkovcima koja je Monarhiji dala veći broj podčasnika i časnika. Nakon pučke škole i dva razreda realke (gimnazije) 1823. odlazi iz rodnog grada na vojnu akademiju u Bečko Novo Mjesto, koju završava izvanrednim uspjehom 1830. godine.

Vojna karijera u Habsburškoj monarhiji bila mu je sjajna; počeo je službu kao zastavnik u pješačkoj pukovniji, brzo je napredovao u mirnodopsko i ratno vrijeme, u ljeto 1848. postaje pukovnik i zapovjednik 37. pješačke pukovnije u Lavovu, sastavljenom većinom od Mađara; s njom opsjeda i osvaja Veneciju te slama talijansku protutaustrijsku pobunu krajem godine. S 38 godina dobiva čin generala bojnika, dok u 46. godini svoga života postaje podmaršal pa je sa službovanja iz Slavonske vojne granice premješten u Vrhovnu vojnu komandu u Grazu. Kada je obolio tadašnji hrvatski ban Josip

Jelačić (1858.) car Franjo Josip I. ga imenuje banovim zamjenikom i šalje u Zagreb. Poslije smrti bana Jelačića premješten je za zapovjednika Banatskog generalata sa sjedištem u Temišvaru. Uz brojna carska vojnička odlikovanja 1860. uzvišen je u stalež austrijskih baruna.

U ljeto 1860. car ga imenuje za novog hrvatskog bana na preporuku Bosansko-srijemskog biskupa J. J. Strossmayera. To je godina velikih promjena u habsburškoj politici. Car odustaje od neoapsolutizma koju je provodio ministar Bach te narodima pod Austrijom obećava slobodni razvitak. Zato im za politiku prema Hrvatskoj odgovara podmaršal Šokčević koji ima obostrano povjerenje i narodno i austrijsko. Ban Šokčević je početkom srpnja svečano dočekan u Zagrebu. Odmah počinje politiku ponarođivanja službenog jezika u upravi koji je zadnjih 10-ak godina bio njemački. Činovnici moraju učiti hrvatski i prema narodu se ophoditi obzirno, u protivnom im prijeti otpust. Ta odredba vrijedi i za učitelje i profesore u školama, pa i u našoj vinkovačkoj Gimnaziji. Odmah se mijenja i stil odijevanja jer ban ukida zabranu narodnog odijevanja. Ban obećava svoje banovanje u Jelačićevu duhu.

Na osnovi carske *Listopadske diplome*, ban Šokčević saziva najprije Bansku konferenciju od 55 hrvatskih uglednika da urede novi izborni zakon za Hrvatsku i daju hrvatske prijedloge o preuređenju Habsburške Monarhije. Hrvatski su zahtjevi isti kao i *narodni zahtjevi* 1848. godine, a to su cjelovita Hrvatska i federativna Monarhija. U duhu demokratizacije u cijeloj državi i u Hrvatskoj obnavljaju se političke stranke. No, car se predomislio početkom 1861. izdajući tzv. *Veljački patent*, kojim osniva Carevinsko vijeće u Beču i upravu državom ponovo centralizira s manjim ovlaštenjima uspostavljenim zemaljskim saborima. U tom se duhu održavaju Hrvatski sabori 1861. i 1865. pod predsjedanjem bana Šokčevića. Hrvatski sabornici nisu jedinstveni kako urediti odnose s Mađarima i Austrijancima, a pojavila se i starčevićanska opcija o samostalnoj Hrvatskoj. Iako je Hrvatska razjedinjena u njoj se polako budi gospodarski život ponajviše u gradovima Zagrebu, Rijeci, Karlovcu, Osijeku, Vukovaru i Zemunu. Rijeka Sava je glavna žila kucavica, grade se željezničke pruge, sam ban Šokčević predlaže trasu Vukovar-Vinkovci-Zagreb-Rijeka. U Zagrebu je 1864. godine organizirana Prva dalmatinsko-hrvatska-slavonska gospodarska izložba na prostoru gdje je današnji HNK, koja je pokazala da je Hrvatska krenula putem industrijalizacije, a na veleposjedima u Slavoniji pojavljuje se prva mehanizacija u obradi polja.

Na Šokčevićevim putovanjima kroz Hrvatsku narod piše transparente:»Dao Bog dao Šokčeviću bane, da nam sreća sad po Tebi svane, zdravo bane, zdravo diko naša, u Tebi je prava nada naša!«

Ban Šokčević je često svraćao u Vinkovce kako kao vojnik tako i kao ban. Kao banski zamjenik i ban 1858., 1860. i 1861. je svraćao majci Elizabeti, a posjećivao je i Gimnaziju. Tom je prilikom obilazio učionice, propitivao učenike sam ili s nastavnicima, raspitivao se o radu i poteškoćama. Izvori bilježe da je u svakom razredu dočekan kratkim učeničkim pozdravnim govorom a na izlasku bio počašćen uzvikom: *Živio*. Na kraju bi se ban zahvalio gimnazijskim nastavnicima na njihovom radu na oživljavanju *narodnog osjećaja*.

Godine 1866. Austrija gubi rat s Pruskom i definitivno je izbačena iz igre oko njemačkog ujedinjena. Cijela je Monarhija u krizi, država se raspada, želeći opstati nosioci vlasti, Austrijanci pribjegavaju nagodbi s Mađarima. Hrvatska je prepuštena dogovoru s Mađarima. Car Franjo Josip I. bit će okrunjen za mađarskog kralja u Budimu. Na svečanost je pozvana i hrvatska delegacija na čelu s banom Josipom Šokčevićem. Ban se smatrao izigranim od Austrijanaca i podnosi ostavku. Dana 27. lipnja 1867. razriješen je banske dužnosti. Iduće je godine umirovljen od Vojne komande i cara, povlači se iz političkog i javnog života Hrvatske, seli u Graz, potom u Beč.

Jednom je rođaku kasnije izjavio: «Takve nepravde nijesam mogao više trpjeti i zahvalio sam se; jer – kada ne mogu kako hoću, neću ni kako drugi hoće...Ovako je poštenije i časnije po mene».

Umro je u Beču 16. studenog 1896. godine gotovo zaboravljen. Krajem svibnja 2002. posmrtni ostaci bana Šokčevića preneseni su u rodni grad Vinkovce, te sahranjeni u grobnoj kapelici sv. Magdalene koju je dala sagraditi njegova majka Elizabeta.

31. svibanj 2002.

MAKSIMILIJAN ČIČERIĆ, general, **učenik**. Rodio se u Aradu (Rumunjska) 3. ožujka 1865. u graničarskoj hrvatskoj obitelji. Nižu gimnaziju završio u Vinkovcima 1880. Vojnu akademiju je završio u Bečkom Novom Mjestu 1884. Kao poručnik je određen 38. ugarskoj pješačkoj pukovniji, a nakon završetka Ratne škole u Beču godinu dana poslije postaje natporučnikom. Od 1893. do 1902. je predavač na Ratnoj školi ratne povijesti i vojne geografije. Dvije godine je vojni izaslanik u Manduriji, 1905. vraćen je u Zagreb te s činom pukovnika namješten u domobranskom stožeru XIII. korpusa. Do Prvog svjetskog rata službuje u različitim vojnim formacijama austro-ugarske vojske i napreduje do general majora. U ratu je na zapovjednim dužnostima na balkanskoj i ruskoj fronti te je sudionik u brestlitovskim pregovorima krajem 1917. godine. Zadnju godinu rata je na talijanskoj fronti pod zapovjedništvom proslavljenog feldmaršala Svetozara Borojevića zapovjednika cijele austro-ugarske fronte. Umirovljen je krajem 1918. godine u Beču gdje živi sve do 1942. a onda se vraća u Zagreb.

Napisao je više vojnih djela objavljenih u Beču i dnevnik na kraju Drugog svjetskog rata u Zagrebu.

Umro je u Zagrebu 8. studenoga 1948.

Dr.med. EUGEN MISKOLCZY, major, vinkovački gradski liječnik, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 16. siječnja 1907. Tu završava pučku školu i gimnaziju 1925. godine kao jedan od najboljih učenika gimnazije. Studij medicine završava u Beču 1931., pripravnički staž odrađuje u bečkim i zagrebačkim bolnicama. Godine 1933. vraća se u Vinkovce gdje dobiva dozvolu za rad kao gradski liječnik. U vrijeme Drugog svjetskog rata kao dragovoljac radi u đakovačkom logoru pružajući nesebičnu pomoć svim logorašima, kako Židovima tako i Romima, te zatočenim Hrvatima. Posebice brine za židovsku djecu koju je uz dozvolu logorskih vlasti smjestio u židovske obitelji u Osijeku i Vinkovcima.

Da bi izbjegli hapšenja i deportaciju u logor svi članovi njegove obitelji su se prebacili u Hrvatsko primorje. Dr. E. Miskolczy se 1942. prebacuje u partizanski, antifašistički pokret. U početku je u sanitetskoj jedinici, a zbog poznavanja više jezika krajem 1943., postaje časnik za vezu između Glavnog štaba Hrvatske i britanske vojne

misije koju je predvodio Randolph Churchill. Tijekom 1944. godine zapovjednik je saniteta u III. banijskoj i IV. ličkoj partizanskoj brigadi. Na kraju rata imenovan je direktorom bolnice u Karlovcu.

Primio je ratna i prva poratna priznanja i odlikovanja.

Umro je 18. siječnja 1947. u Karlovcu, sahranjen u Vinkovcima u obiteljskoj grobnici na židovskom groblju.

DAVID FRANKFURTER, kapetanski časnik i djelatnik izraelskog Ministarstva obrane, **učenik**. Rođen je 9. srpnja 1909. u Daruvaru u obitelji židovskog rabina, dr. Mavra Frankfurtera koji preseljava u Vinkovce 1914. godine. David u Vinkovcima završava pučku školu i gimnaziju 1929. s dobrim uspjehom. Otac, sada vinkovački nadržabin, šalje ga u Njemačku na studij stomatologije, najprije u Leipzig, a 1931. u rodni grad predaka Frankfurt. Oporbeni nacistički pokret u Njemačkoj uperen je na unutrašnjem planu protiv njemačkih Židova, pa D. Frankfurter u srpnju 1933. prelazi na studij u Bern, Švicarska. I tu se među Nijemcima razvijao nacistički pokret kojeg je predvodio Vilhelm Gustloff, iz danas poznatog zimskog turističkog centra Davosa. Ne mogavši više trpjeti uvrede, ponižavanja i napade na svoj narod, na kojeg je bio jako ponosan, D. Frankfurter kupuje pištolj u Bernu, odlazi u Davos i uveče 4. veljače 1936., nakon što ga je žena V. Gustoffa pustila u kuću, u radnu sobu, ubija ga, predstavljajući mu se kao Židov. Nakon toga čina se predao švicarskoj policiji.

Atentat na švicarskog nacistu Vilhelma Gustloffa odjeknuo je Europom, zahvaljujući nacističkoj propagandi i J. Göbelsu. No, Hitler zabranjuje odmazdu nad Židovima jer priprema zimsku i ljetnu olimpijadu, bojeći se međunarodnog bojkota olimpijada na kojima želi pokazati veličinu nacističkog pokreta.

Za atentat D. Frankfurter biva osuđen od švicarskog suda na 18 godina zatvora. Otac, dr. M. Frankfurter, posijedio je preko noći čuvši za atentat. Posjetio je sina u zatvoru i upitao ga «... kome je ovo zapravo koristilo?»¹

Pred kraj Drugog svjetskog rata (1944.) D. Frankfurter je pušten iz zatvora, ilegalno odlazi u Palestinu, nastankom Izraela zapošljava se u Ministarstvu obrane, postaje časnikom izraelske vojske. Živi i radi u nekoliko gradova Izraela do 1982. godine.

O ovom događaju napisano je nekoliko knjiga. Još 1936. poznati svjetski pisac Emil Ludwig (Chon) u New Yorku je objavio knjigu pod naslovom «The Davos Murder»; sam D. Frankfurter je uz pomoć jednog novinara objavio u Izraelu autobiografsku knjigu «Osveta», kasnije (1984.) i prošireno izdanje pod novim naslovom «Prvi borac protiv nacizma». Godine 1974. u Švicarskoj je snimljen i dokumentarni film «Suočenje», koji je režirao Rolf Lissi.

D. Frankfurter je nakon Drugog svjetskog rata izabran za počasnog građanina Švicarske, u Izraelu je slavljen kao heroj, a nakon njegove smrti u nekoliko gradova su ulice i parkovi dobivali njegovo ime.

Umro je u Izraelu, gradu Ramat Ganu 19. srpnja 1982. godine.

ŽARKO CVETKOVIĆ, general major, **učenik**. Rođen je 14. veljače 1920. u Ostrovu. Pučku školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1938. Odlazi na studij medicine u

¹ Tomo Šalić, *Židovi u Vinkovcima i okolici*, Židovska općina Osijek i Kulturno društvo «Miroslav Šalom Freiburger», Osijek 2002. str. 96.

Beograd, 1943. priključuje se antifašističkoj borbi, borio se u Osječkoj brigadi. Nakon rata završava studij medicine 1947. Zaposlio se u sanitetskoj vojnoj upravi JNA, gdje obnaša razne odgovorne dužnosti. Radio je na VMA kao profesor i kardiolog. Do umirovljenja 1975. postigao je čin general majora JNA.

Živio je i radio u Beogradu, u mirovini je dolazio često u Ostrovo, umro je 1990.

MIRKO STANIĆ, dipl.ing., elektroinženjer, kapetan, **učenik**. Rođen je 15. lipnja 1922. u Vinkovcima u židovskoj obitelji, prijašnje prezime Schlesinger. Obitelj Stanić je izgradila vilu u kojoj je danas Zavod za zapošljavanje. U rodnom gradu je završio pučku školu i gimnaziju 1940. Odlazi na studij elektotehnike u Beograd na Tehnički fakultet. Zbog prvih jugoslavenskih antižidovski propisa u Beogradu, (dobri odnosi kneza Pavla Karađorđevića i Hitlera) nije mogao upisati drugi, proljetni semestar. Otac dr. J. Stanić ga s tetkom Ružicom Ornstein² i njezinom djecom šalje u Palestinu početkom 1941. Kada se u Palestini od novih izbjeglica i useljenika pročulo za ratna događanja u Europi, a sa roditeljima i sestrom je izgubio svaki kontakt, Mirka Stanića nije nitko mogao zaustaviti da se prijavi kao ratni dragovoljac u «Židovsku brigadu iz Palestine» koja je ratovala u sklopu britanske vojske u Sjevernoj Africi. Sudjelovao je u oslobađanju Italije. Nakon savezničkog dogovora u Teheranu (k.11.1943.) i priznanja Titovih partizana kao saveznika, te susreta Churchilla i Tita u Napulju (s.1944.), Mirko Stanić prelazi u partizane, te sudjeluje u završnim ratnim borbama u Jugoslaviji krajem 1944. nadajući se da će tako najprije doći do Vinkovaca, kuće, roditelja i sestre. Bio je referent za vezu I. tenkovske brigade, Prve armije u sklopu JA, koju su Nijemci zaustavili na Srijemskom frontu krajem 1944.

Nakon proboja Srijemskog fronta, 12. travnja 1945. i prolaska JA kroz Vinkovce 13. travnja, Mirko Stanić je došao do kuće koja je bila sva opustošena, a od obitelji nije mogao nikoga zateći jer su mu svi stradali u logoru. Vjerojatno mu je tada nepoznata osoba dala sačuvani obiteljski album s fotografijama³ iz kojeg je uzeta i ova slika.

Godine 1948. je demobiliziran, nastavlja studij elektrotehnike u Beogradu koji će dovršiti u Izraelu. Odselio se sa ženom i sinom u Izrael 1951. Živio je u Bat-Jamu pored Tel-Aviva gdje je radio kao elektroinženjer.

Posljednjih 18 godina života proživio je bolestan. O svojim i Vinkovcima više nije pričao.

Umro je 16. travnja 1976. godine u Bat-Jamu, Izrael.

2. Biomedicinari:

Dr.sc. MILAN EMIL AMRUŠ, vojni liječnik, političar, **učenik**. Rođen u Slavanskom Brodu 1. listopada 1848. Pučku školu i dio više pučke škole završio u Brodu, gimnaziju pohađa u Vinkovcima i Zagrebu. Potom studira medicinu u Beču na Jozefinum- Zavodu za obrazovanje vojnih liječnika. Od 1872. radi u vojnim bolnicama u Beču i Zagrebu. Prilikom preuzimanja uprave nad Bosnom i Hercegovinom od strane Austro-Ugarske krajem 1878., radi kao pukovnijski liječnik za časnike u Sarajevu, te uspostavlja temelje modernoj medicinskoj službi u BiH.

² Obitelj Vilhelma Ornsteina živjela je u vili preko puta, gdje je nekada bio OK SKH Vinkovci, danas je tu Matica hrvatska, ogranak Vinkovci i HAZU – Centar za znanstveni rad u Vinkovcima.

³ N. dj. pod 1.. str. 245.

Povratkom u Zagreb 1882. studira pravo na Zagrebačkom sveučilištu, a završava ga 1890. doktoratom prava. Tako postaje dvostrukim doktorom. Tada je već ušao u politiku, prilazi «Neodvisnoj narodnoj stranci» tzv. «Obzorašima», surađuje sa banom grofom Khuenom. Iste godine postaje zagrebačkim gradonačelnikom do 1892. Sljedeće godine ulazi u Hrvatski sabor. Najplodniji dio života mu je bio drugi mandat zagrebačkog gradonačelnštva od 1904. do 1910. Tada Zagreb dobiva asfaltirane ulice, električnu uličnu rasvjetu, novi kolodvor, Zavod za njegu dojenčadi, plinara je preseljena iz središta grada, započinje gradnja crkve sv. Blaža, otvoreno je javno kupalište, pokrenuta je akcija za osnivanje gradske knjižnice, osnovano trgovačko društvo «Zagrebački zbor» (današnji Zagrebački velesajam) kojeg premješta na južniju lokaciju u Savskoj ulici, izgrađen je prvi javni nužnik pod zemljom i drugo. Njegovom upravom Zagreb postaje moderan europski grad.

Za Tomašićevog banovanja 1911. godine imenovan je predstojnikom za bogoštovlje i nastavu, pokreće akciju za osnivanje tehničkih fakulteta pri Zagrebačkom sveučilištu ali zbog neprilika u Hrvatskoj i Prvog svjetskog rata ideja je ostvarena tek krajem 1918. godine.

Kao liječnik napisao je o tuberkulozi nekoliko radova (Beč, 1886.), a štampani su mu politički govori u Hrvatskom saboru i zagrebačkom Poglavarstvu (1889.-1903.).

Svoje imanje kraj Zdenčine u Klinčaselu ostavio je gradu Zagrebu, gdje je poslije osnovano «sirotište Amruševo» za napuštenu i nezbrinutu djecu.

Umro je u Zagrebu 26. svibnja 1919. godine.

Prof.dr.sc. JULIJE DOMAC, sveučilišni profesor, farmaceut, **učenik**. Rođen je u poznatoj vinkovačkoj obitelji privlačkog podrijetla, 1. lipnja 1853. U Vinkovcima je završio pučku školu i gimnaziju 1872. Kao gimnazijalac često puta je zamjenjivao oca ili mu pomagao u njegovoj privatnoj ljekarni. Tako je zavolio farmaciju pa ju je i studirao u Beču i Grazu, gdje je doktorirao 1880. Kao gimnazijski profesor radi u Zemunu, Vukovaru, Zagrebu. Od 1896. godine je suplent za farmakognoziju na farmaceutskom Odsjeku u Zagrebu, 1889. postaje redovni profesor i na tom poslu ostaje sve do 1924.

Pored pedagoškog, bavi se i teorijskim radom. Objavio je više srednjoškolskih udžbenika iz organske i anorganske kemije, a posebno se istakao u farmakognoziji. Najznačajnija su mu djela »Uputa u farmakognoziju« (1899.), te »Hrvatsko-slavonska farmakopeja« (1903.) koju je napisao zajedno s profesorom Janačekom. «Farmakopeja» je svojedobno bila proglašena za jednu od najboljih na svijetu. Osnovao je u Zagrebu Farmakognoški zavod koji postaje svojevrsni uzor u svijetu. U Domčevo doba, njegovim angažiranjem, hrvatske ljekarne postaju jedne od najbolje organiziranih i opremljenih u svijetu.

Zalagao se i za popularizaciju znanosti među širim narodnim masama. Zagovarao je sijanje šećerne repe i osnivanje šećerana u Hrvatskoj, te uzgoj drugih industrijskih biljaka.

Umro je u Zagrebu, 6. ožujka 1928. godine.

Dr. ILIJA ABJANIĆ, liječnik, narodni zastupnik, kulturni-prosvjetni djelatnik, publicista, **učenik**. Volio se nazivati Ilijaš Abjanić, Jakšin., Rodio se u Starim Mikanovcima 10. srpnja 1868. godine. Tu je pohađao pučku školu, a završio je 1880. Narednih osam godina ide u vinkovačku Gimnaziju, maturira 1888. Zbog svojih sposobnosti u gimnaziji i na studiju medicine u Beču stipendista je Brodske imovne općine i Ministarstva vojske u Beču. Za gimnazijskih dana je vođa

omladine protiv germanizacije i Khuenove mađarizacije. Član je i animator Matice hrvatske, u Beču je član studentskog kluba «David Starčević». Doktorirao je medicinu 1895. godine, potom se vraća u Vrbanju za općinskog liječnika. Radi u Ivankovu i Kupinovu do 1905. kada je otpušten iz državne službe zbog političkog djelovanja.

Potom je privatni liječnik u Vinkovcima tri godine. Na izborima 1907. je izabran za narodnog zastupnika u Sabor kao pravaš za kotar Cernu. Na saborskim sjednicama pokreće pitanje hrvatskog iseljništva, bori se protiv mađarizacije i namještaljke na izborima. Tu se okreće Franku. Javlja se u pravaškim listovima *Hrvatski branik*, *Hrvatska Bosna*, *Hrvat* zapaženim člancima.

Vraća se u državnu službu te je općinski liječnik u Nerežišćima burnih 1908./09. Kako je pomagao seljacima i radnicima u agrarnim neredima, za kaznu je premješten u Dalmaciju gdje je na svim poljima rada još aktivniji: suzbija malariju, drži prosvetno-politička predavanja običnom puku, bori se protiv zaostalosti, alkoholizma, na načelima Stranke prava, istovremeno piše raznovrsne članke i knjige te ih objavljuje. Najduže je radio u Imotskom od 1913., gdje je ostao u lijepom sjećanju naroda, do umirovljenja 1931. kada odlazi u Zagreb gdje će se baviti privatnom praksom do svoje smrti. Iz politike se povukao 1925. nakon sukoba sa Stjepanom Radićem i njegovim priznavanjem beogradske monarhije.

Iza Ilijaša⁴ Abjanić Jakšinog ostala je velika rukopisna dokumentacija koja se čuva u Nacionalno sveučilišnoj knjižnici, arhivima HAZU-a, te Muzeju grada Zagreba. Neka objavljena djela su mu: «Što je istina» (1906.), «Erotica Croatica» (2003.).

«Erotica Croatica» je dodatak najvažnijem rukopisnom djelu I. Abjanića, «Ljekarskom rječniku horvatskoga govora», dovršenom 1930., sa oko 90 000 riječi, koje je on skupljao 33 godine. «Erotica Croatica» ima 4000 hrvatski termina.

Dr. Ilijaš Abjanić je bio raznovrsnih publicističkih interesa; pisao je o politici, hrvatskim političkim velikanima 19. stoljeća, jeziku, pravopisu, gramatici, religiji, filozofiji, medicini, o antroponimima, toponimima, te oronimima i hidronimima. Jedan primjer je članak; *Što znači zapravo vaše ime i prezime* (1938.).

Umro je u Vinkovcima 8. rujna 1946. godine.

Dr.sc. KONSTANTIN GEORGEVIĆ, farmaceut, kemičar, **učenik**. Rođen je u Glini 24. svibnja 1875. U Vinkovcima završava pučku školu i gimnaziju 1902. U međuvremenu se bavio farmacijom, jedno je vrijeme radio u Zagrebu, studirao kemiju, fiziku, i prirodopis na Mudroslovnom fakultetu kojeg završava 1907. Četiri godine kasnije je doktorirao kemiju. Predaje na višim zagrebačkim školama do 1941. a predstojnik je i Laboratorija za istraživanje i poznavanje robe.

Stručne i znanstvene radove je objavljivao u *Farmaceutskom vijesniku*, *Radovima JAZU-a* i drugim časopisima.

Umro je u Zagrebu 14. veljače 1941. godine.

Prof.dr.sc. ANTUN VRGOČ, sveučilišni profesor, kemičar i farmaceut, **učenik**. Rođen je 30. kolovoza 1881. u Gunji u graničarskoj obitelji. Pučku školu završio u rodnom selu, a gimnaziju u Vinkovcima 1900. Studirao kemiju i prirodne nauke na Sveučilištu u Zagrebu, diplomirao je 1904. Nastavio studirati

⁴ I. Abjanić je obrazložio tadašnjem ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice (1935.) svoju ostavštinu od 20.763 stranice nesretnim bračnim i obiteljskim životom.

farmakognoziju u Grazu (1905.) i Bernu (1912./14.) Doktorirao filozofiju. 1910. u Zagrebu kada postaje asistent Farmakološkog zavoda u Zagrebu Mobiliziran u Prvom svjetskom ratu, upućen na istočno bojište gdje je zarobljen poput drugih Hrvata 1916. u Brusilovljevoj ofenzivi. U ruskom zarobljeništvu je sedam godina, u Sibiru, a po povratku u Zagreb i na Farmakološki fakultet 1924., objavljuje knjigu svojih sjećanja «Moje uspomene na Prvi svjetski rat», Samobor 1937. godine.

Od 1925. do umirovljenja 1945. je redoviti profesor i predstojnik Zavoda za farmakologiju.

Istakao se znanstvenim radom na području atomske botanike, farmaceutske organske kemije, povijesti farmacije i drugih farmaceutskih disciplina. Njegov obilni znanstveni rad publiciran je u mnogim stručnim časopisima, a preveden je na njemački i engleski jezik. Poznato mu je djelo «Uputa u farmakognoziju» (1931.).

Pored znanosti, bavio se i literaturom. Tako je objavio nepoznata pisma P. Preradovića, H. Gradaševića, nepoznate pjesme M. Topalovića, pisao je o M. A. Reljkoviću i drugima.

Umro je u Zagrebu 8. kolovoza 1949. godine.

STANISLAV ILAKOVAC, farmaceut, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 5. studenog 1883. Tu završio pučku školu i šest razreda gimnazije do 1899. godine, potom započeo farmaceutsku praksu u Vukovaru i B. Šamcu. Farmaciju studirao u Grazu (1902./04.), potom radio u ljekarnama u Vinkovcima, Zagrebu, Beogradu, Virovitici, u mjestima oko Zagreba. Godine 1924. dobio je koncesiju za otvaranje privatne ljekarne u Zagrebu kod glavnog kolodvora. Tu najduže radi sve do 1937., kada prodaje ljekarnu zbog financijskih poteškoća, seli u Dubravu kraj Gradeca. Na početku rata hapšen više puta kao liječnik, te otpremljen u Jasenovac.

Zaslужan je za studij farmacije u Zagrebu i otvaranje Farmaceutskog fakulteta u Zagrebu 1942., za tiskanje zbirke liječničkih recepata kako bi liječnicima bio olakšan rad propisivanja lijekova pacijentima. Pisao je strukovne i znanstvene rasprave iz kemije i farmacije u strukovnim publikacijama kao što su *Farmaceutski vijesnik*, *Vjesnik ljekarnika*, *Glas apotekarstva*, *Farmacija* i drugim. Djela su mu: «Homeopatija» (1929.), «Lijekovi iz životinjstva» (1936.) i druga.

Umro u Jasenovcu zbog bolesti i mučenja, 1942.

Akademik ANDRIJA ŠTAMPAR, sveučilišni profesor, liječnik, **učenik**. Rođen je u Drenovcu kod Slavenskog Broda, 1. rujna 1888. godine. Pučku školu završio u rodnom mjestu, a gimnaziju u Vinkovcima 1906. Medicinu studira u Beču gdje je doktorirao 1911. godine. U početku svog službovanja radi kao liječnik opće prakse u Novoj Gradiški. Od 1919. radi u Ministarstvu narodnog zdravlja u Beogradu. Prvih godina rada u jugoslavenskom vladinom ministarstvu bavi se više teorijsko - organizacijskim radom, a zatim je sustavno izgrađivao zdravstvene ustanove u staroj Jugoslaviji. Zbog neslaganja sa diktaturom kralja Aleksandra Karađorđevića, 1931. godine je prisilno umirovljen. Tada se dr. Andrija Štampar vraća u Zagreb, gdje je izabran za profesora Medicinskog fakulteta, na Katedri higijene i socijalne medicine. Kako mu vlasti nisu dozvoljavale rad u zemlji, Štampar kreće u inozemstvo i od 1933. do 1936. nalazi se u Kini gdje radi kao stručni savjetnik kineske

vlade. Vrativši se u Evropu, proučava organizaciju škole narodnog zdravlja, a svoje ideje o higijeni sela iznosi na međunarodnoj konferenciji (1936/37).

Godine 1938. boravi u SAD-u kao gost-profesor na sveučilištima Harvard, Yale i Kalifornija. Kad mu je 1939. godine potvrđen izbor za profesora na Medicinskom fakultetu u Zagrebu vraća se u zemlju. Drugi svjetski rat je proveo u internaciji u Grazu. Po oslobođenju je ponovo profesor na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, te direktor Škole Narodnog zdravlja u Zagrebu. Godine 1952. do 1957. je dekan Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Nastoji izboriti što veća učešća praktične nastave u pripremanju mladih liječnika. Njegovim nastojanjem osnovana je, pod okriljem Medicinskog fakulteta u Zagrebu, Viša škola za medicinske sestre.

Bio je redoviti član i predsjednik JAZU-a, te predsjedavajući na Prvoj svjetskoj zdravstvenoj skupštini u Ženevi 1948. Godine 1955. dobio je međunarodno priznanje Leon Bernard za zasluge na polju socijalne medicine.

Poznata djela su mu: «Deset godina unapređivanja narodnog zdravlja» (1934.), «Izvjestaj o javnom zdravlju u Kini» (1936. Ženeva) «U borbi za narodno zdravlje» (1966.) i druga.

Umro je 26. lipnja 1958. godine u Zagrebu.

Akademik VLADIMIR ČAVKA, sveučilišni profesor, liječnik oftalmolog, **učenik**. Rođen je u Orašju 31. listopada 1900. Tu je završio pučku školu, a gimnaziju u Vinkovcima 1918. Studije medicine završio je u Beču 1924., potom se zaposlio na Klinici za očne bolesti u Zagrebu, gdje je specijalizirao oftalmologiju 1928. Tada je izabran za asistenta na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, a od 1939. je privatni docent na istom fakultetu.

Dok je radio u Zagrebu bavio se istraživačkim radom degenerativnih promjena rožnice, glaukoma, konjuktivalnog i kornealnog refleksa, te je 1935. konstruirao korneorefleksometar.

Godine 1940. prelazi u Beograd za voditelja Očnog odjela Državne bolnice gdje radi cijelo vrijeme rata. Nakon rata ga vlada NR BiH zove u Sarajevo gdje sudjeluje u osnivanju i otvaranju Medicinskog fakulteta i Očne klinike, koja vrlo brzo postaje najveća oftalmološka ustanova u zemlji za liječenje kroničnih očnih bolesti.

Od 1956. do 1960. je upravitelj Očne klinike i profesor Medicinskog fakulteta u Beogradu, pa ponovo u Sarajevu na istim dužnostima do umirovljenja 1973.

Bio je prvi predsjednik Naučnog društva BiH (1952./55.), redoviti član ANUBiH, te drugih stručnih i naučnih društava u zemlji i inozemstvu. Pokretač je i prvi glavni urednik Medicinskog arhiva i Jugoslavenskog oftamološkog arhiva. Dobitnik je brojnih nagrada pa tako i Nagrade AVNOJ-a 1967.

Neka djela su mu: «Refrakcione anomalije i neurologija oka» (1941.), «Retinitis pigmentosa» (1953.), «Oftalmologija» (1984.). Studije je objavljivao u brojnim domaćim i stranim časopisima *Liječničkom vijesniku*, *Medicinskom pregledu*, *Klinische Monatsblätteru für Augenheilkunde* i drugima

Umro je u Beogradu 3. srpnja 1984. godine.

Prof.dr.sc. JAROSLAV JEČMEN, sveučilišni profesor, farmaceut, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 6. svibnja 1894. Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1913. Odlučio se baviti ljekarništvom, položio tirocinijški ispit 1917., ali i studirao farmaciju na Mudroslovnom fakultetu za vrijeme

rata. Diplomirao 1920., vratio se u Vinkovce na rad u javnu ljekarnu, radio je još u Beogradu, te Zagrebu od 1921. do 1944. Istovremeno sređuje službeni popis gotovih lijekova i tako udara temelje hrvatskoj farmakoinformatici.

Od 1945. honorarni je nastavnik na Farmaceutskom fakultetu, ubrzo izvanredni profesor, predaje *galensku farmaciju s receptologijom*, i predstojnik Zavoda za farmaceutsku tehnologiju. Umirovljen je 1960.

Kao profesor na fakultetu bavio se znanstvenim i organizacijskim radom, a poslije umirovljenja, publicističkim radom. Najviše objavljuje svoje stručne radove u *Farmaceutskom vjesniku* i *Farmaceutskom glasniku*, surađuje na izradi *Jugoslavenske farmakopeje* (1946./71.). Napisao je i nekoliko djela: «Galenski pripravci s penicilinom» (1957.) i druga.

Umro je u Zagrebu 9. svibnja 1977.

Dr.med. OSKAR DAVID GINSBERGER (GÜNSBERGER), liječnik-dermatovenerolog, **učenik**. Rođen je u Gradištu 2. veljače 1896. u židovskoj obitelji. Pučku školu završio u Gradištu, gimnaziju pohađao u Vinkovcima i Zagrebu, završio 1914. Studij medicine završio u Grazu, specijalizaciju iz dermatovenerologije u Beču 1922. Po povratku radi kao privatni liječnik u Osijeku, liječnik je i socijalnog osiguranja. U Drugom svjetskom ratu je u partizanima (pri VII. banijskoj brigadi). Nakon domobilizacije je ponovo u Osijeku, a onda privatnim vezama pozvan u sisački Dom zdravlja. Umirovljen je 1953. no radi što privatno, što reaktivno do 1965.

Bavio se spolnim bolestima te njihovim suzbijanjem. Objavljivao je u domaćim i zapadnim stručnim liječničkim časopisima od 1925. do 1965., kao što su: *Liječnički vjesnik*, *Higijena*, *Schweizerische medizinische Wochenschrift*, i drugima. Prevodio je knjige J. Thorwalda, «Stoljeće kirurgije» (1958.), H. Franka, «Pobuna savjesti» (1961.) i druge.

Umro u St. Gallenu (Švicarska), 1. veljače 1979.

Dr.med. ZLATAN SREMEC, liječnik, političar, **učenik i profesor**. Rođen je u Gradištu, 19. srpnja 1898. Pučku školu završio u rodnom mjestu, a gimnaziju u Vinkovcima 1917. godine. Medicinu studira u Beču, zatim prelazi u Zagreb, gdje je diplomirao kao prvi liječnik na Medicinskom fakultetu 1923. Nakon fakulteta vraća se u Vinkovce, jednu školsku godinu (1927/28), radi na vinkovačkoj Gimnaziji. Do 1943. radi kao liječnik u Vinkovcima, potom u Zagrebu. Tada je po svojoj političkoj orijentaciji pripadao hrvatskom seljačkom pokretu u kojem se zalagao za rješavanje socijalnih problema u staroj Jugoslaviji. Na poziv KPJ i KPH uključuje se spomenute godine u antifašistički pokret. Zbog svoje dotadašnje reputacije i zasluga u pokretu, izabran je za vijećnika ZAVNOH-a, člana njegovog Izvršnog odbora i tajnika ZAVNOH-a. Kao član hrvatske delegacije sudjeluje na povijesnom Drugom zasjedanju AVNOJ-a. Tu je izabran za člana Predsjedništva AVNOJ-a i za povjerenika za zdravlje NKOJ-e.

Poslije rata vrši mnoge istaknute političke funkcije: zastupnik je u Narodnoj skupštini Jugoslavije (1945./53.) i Saboru Hrvatske (1946./63.), ministar je za zdravlje u DFJ, ministar za prosvjetu u vladi NR Hrvatske, predsjednik je Sabora (1953.), zatim Republičkog vijeća Sabora, aktivan je u SSRNH i na funkcijama u drugim društveno-političkim organizacijama.

Za svoj istaknuti društveno-politički rad primio je vrijedna odlikovanja: Orden

oslobođenja, Orden bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem, te mnoga druga vrijedna odlikovanja.

Umro je u Zagrebu 1971. godine.

Dr.med. JOVAN GEORGEVIĆ, gradski liječnik. Rođen je u Županji 1. lipnja 1901. u obitelji grčkog podrijetla, grčko istočne vjeroispovjesti.⁵ Pučku školu završava u Županji, a vinkovačku Gimnaziju 1920. Kao sin gradskog liječnika, J. Georgević još za gimnazijski dana ima nogometnu loptu i s prijateljima iz razreda igra šah. Studij medicine završava, poput oca, u Grazu 1926. Tu je započeo igranje tenisa. Sportovi koje je zavolio igrati će kasnije u njegovom životu veliku ulogu, pored profesije koju će obiteljski nastaviti.

Nakon studija i vojske, J. Georgević nastavlja očevu liječničku praksu. Radi u kućnoj ordinaciji u centru grada, danas Trg bana Josipa Šokčevića, preko puta gradskog parka na mjestu Turističkog ureda Vinkovci. Njegova liječnička ordinacija otvorena je dan noć za građanstvo Vinkovaca i vinkovačke željezničare.

Silnu energiju kojom raspolaže u svom radu, dr. Joca⁶ Georgević koristi i na području svojih brojnih sportskih i kulturnih hobija. Igra nogomet za HGŽK «Cibalia» s dr. S. Jankovićem i drugima, aktivan je kao igrač i animator u teniskoj sekciji kluba, učlanuje se u Šahovsko društvo «Vinkovci», s dr. J. Fulanovićem angažiran je na gradnji doma «Hrvatskog sokola» (1926./28.). Ima foto aparat i bavi se fotografijom. S M. Medvedovićem raspravlja o kulturnim temama grada, amaterskim arheološkim iskapanjima, numizmatikom. Tridesetih godina dr. J. Georgević prestaje igrati nogomet, ali je glavni amaterski sportski djelatnik u teniskom i šahovskom klubu u gradu, obnaša funkcije predsjednika. Teniski klub se osamostaljuje u TK «Vinkovci» i postaje jedan od najboljih u tadašnjoj državi u muškoj i ženskoj konkurenciji. Vinkovački teniski klub ima u svojim redovima jednu od najtalentiranijih igračica, gimnazijalku Maricu Crnadak. U Šahovskom društvu «Vinkovci» organizirao je brojne šahovske turnire, dovodio poznate šahovske majstore i velemajestore. Godine 1936. u Vinkovce je doveo svjetskog prvaka u šahu Aleksandra Aljehina.

Poznavajući veliki broj ljudi u gradu i Vinkovačkom kotaru, znajući za vrlo tešku gospodarsku i socijalnu situaciju u tadašnjoj Jugoslaviji, dr. Joca Georgević se odlučio na jedno veliko humano djelo u svojoj liječničkoj karijeri – besplatno je obilazio siromašne bolesnike svakog petka u tjednu, tijekom cijele godine. Običavao je to raditi u unajmljenom vinkovačkom fijakeru. Ta njegova liječnička humana gesta ostala je zapamćena do današnjeg dana u puku vinkovačkog kraja.

Prvi puta je mobiliziran 1939. pred početak Drugog svjetskog rata. Boravio je kao liječnik s vojskom u Vinkovcima na Vašarištu (danas Hrvatski automoto klub). Drugi je puta (1941.) poslan na granicu kod Donjeg Miholjca, odakle se brzo vratio jer je strojugoslavenska vojska bila razbijena, uz veliku peripetiju da izgubi život na vinkovačkoj željezničkoj postaji.

Drugi svjetski rat je proveo u Vinkovcima radeći u svojoj ordinaciji i u željezničarskoj ambulanti. Cijelu je obitelj upisao u popis katoličkih župljana kod tadašnjeg vinkovačkog župnika ms. J. Pavlovića. Uz to je bio i rezervni domobranski satnik.

Nakon prolaska partizana kroz Vinkovce 13. travnja 1945. godine i preuzimanja

⁵ Gimnazija Matije Antuna Reljkovića Vinkovci, *Matična knjiga maturanata za 1920.* stoji u rubrici vjeroispovjest – **grčko istočna**, pa prekriziženo i upisana – **istočno pravoslavna**. Nadalje muški članovi vinkovačke porodice Georgević stalno su ponavljali svoje grčko podrijetlo, a ne srbijansko, izvodeći svoje prezime od grčkog imena Georges.

⁶ Vinkovčani su ga najčešće zvali dr. Joca «Georgijević».

vlasti, 7 dana poslije (20. travnja), dr. Joco Georgević i gimnazijski profesor Jovan Pjevač odlaze za partizanima u partizane. Ušli su u sastav III. armije partizanske vojske Jugoslavije kod Podravske Slatine. Nije poznato zašto su to napravili kada su partizani i komunisti već 7 dana obnašali vlast u Vinkovcima. Kakva im je i od koga prijetila opasnost⁷? Vratili su se početkom lipnja u Vinkovce.

U ostavštini dr. J. Georgevića ostale su napisane šahovske knjige, stručni medicinski objavljeni i neobjavljeni radovi, magnetofonske trake s *Memoarima*, kao i brojne povijesne rasprave o prošlosti Vinkovaca i okolice, te brojni drugi spisi i zapisi. Dio spisa je nastao prije rata, veliki dio u ratu, a dosta ih je napisao poslije rata i objavio u *Godišnjacima* Matice hrvatske ogranak Vinkovci.

Njegov «povijesni rad», spis, *Pravoslavni manastir Rokovačka zidina*, pisan je u ratu, već je pobila svojim argumentima prof.dr.sc. Nives Majnarić Pandić⁸, umirovljena profesorica arheologije na Filozofskom Fakultetu u Zagrebu, koja je i napisala životopis, od moje strane korišten.

Poslije rata dr. J. Georgević nastavio je svoj rad gradskog liječnika, bio je direktor Doma zdravlja željezničara, aktivirao se u šahovskom klubu kao prije rata.

Godine 1961. dobio je Nagradu grada Vinkovaca za svoj medicinski rad i angažiranje u kulturnom i sportskom životu grada. Obolio je od šećerne i Parkinsonove bolesti.

Umro je 30. lipnja 1975., a sahranjen je na vinkovačkom pravoslavnom groblju u obiteljsku grobnicu.

Brigu o kući i hendikepiranom sinu Perici, preuzeo je dugogodišnji obiteljski prijatelj dr. Luka Franić.

Dr.med. FRAN JANJIĆ, specijalist pneumoftizeolog, **učenik**. Rođen u Drenovcima 17. travnja 1907. Pučku školu završio u rodnom selu, gimnaziju u Vinkovcima 1926. Medicinski fakultet u Zagrebu završio je 1932. a nakon specijalizacije radio na Institutu za tuberkulozu u Zagrebu. Rat sretno preživio.

Bavio se epidemijom tuberkuloze, besežiranjem i drugim načinima njenog suzbijanja, bio je vrlo aktivan u Crvenom križu Hrvatske, u esperanto društvima i međunarodnim konferencijama.

Stručne članke i rasprave objavljivao u *Arhivu za medicinu rada, Narodnom zdravlju, Suvremenim temama iz pneumoftizeologije* i drugima od 1946. do 1969.

Prevodio je hrvatske književnike na esperanto (Andrića, Šimunovića, Kranjčevića).

Umirovljen 1973. aktivan do 1979.

Umro u Zagrebu 21. veljače 1992.

Prof.dr.sc. VLADO OBERITER (OBERRIHTER), sveučilišni profesor, specijalist pedijatar, **učenik**. Rođen je 16. travnja 1923. u Vinkovcima. Tu završava pučku školu i gimnaziju 1941. Diplomirao je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1947. Liječnički staž je odradio u Općoj bolnici u Karlovcu, prešao na Pedijatriju u Osijek (1947./49.). Od 1949. do 1990. radio je na Klinici za pedijatriju Kliničke bolnice «Sestre milosrdnice» u Zagrebu. Specijalizirao je pedijatriju 1952. na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Godine 1966. dobio je naslov primariusa, godinu poslije obranio je doktorsku dizertaciju. Habilitirao je za naslovnog docenta 1971., a 1974. izabran za izvanrednog profesora na Stomatološkom

⁷ Nives Majnarić Pandić, *Jovan Georgević*, Nevkoš, Novi Sad 2001., str. 97.

⁸ N. dj. pod 7. str. 69-72.

fakultetu.

Posebne specijalizacije iz nefrologije stekao u Parizu (1971.) i Londonu (1978.), stoga mu je 1980. dodijeljen naziv pedijatar nefrolog.

Od 1977. do 1990. dr.sc. V. Oberiter je predstojnik Dječje klinike Kliničke bolnice «Sestre milosrdnice».

Svestrano stručno-znanstveno i medicinsko zalaganje dr.sc. Vlade Oberitera u svojoj bolnici na području pedijatrije i nefrologije urodilo je pozivom na Medicinski fakultet 1981. za redovitog profesora na Katedri pedijatrije. Na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, prof.dr.sc. V. Oberiter radi do umirovljenja 1990.

Prof.dr.sc. V. Oberiter objavio je do sada preko 290 stručno-znanstvenih radova o dječjim bolestima. 190 radova je objavio u časopisima, od toga 15 u uglednim inozemnim pedijatrijskim časopisima, a više od 90 u zbornicima domaćih kongresa, 54 rada objavljena su «in extenso» i 39 u sažetku. Napisao je i 32 naslova u stručnim knjigama i udžbenicima. Autor je sveučilišnog i stručnog medicinskog udžbenika «Od simptoma do dijagnoze u pedijatriji» (1999.). To je prva takva knjiga u hrvatskoj pedijatrijskoj literaturi. Mnogi su mu radovi pionirski u nas: scintigrafija bubrega, ultrazvučna dijagnostika, peritonealna dijaliza; opisao je novu varijantu Loweovog sindroma, novu varijantu sindroma himena sa hematiokolposom, anomalije očiju, kao i prilog Morfanovom sindromu. Dao je svoje priloge u Medicinskom Leksikonu i Medicinskoj enciklopediji. Bio je urednik 7 stručno-medicinskih knjiga.

Aktivan je u liječničkim organizacijama i udruženjima. Bio je predsjednik pedijatrijske sekcije Hrvatske (1976./86.), pedijatrijske sekcije ogranka Zagreb (1972./74.). Redoviti je član Akademije medicinskih znanosti Hrvatske od 1971., danas njen laureat. Od 1978. do danas član je čelnštva Medicinske akademije, član je hrvatskog liječničkog Zbora od 1974. Organizator je brojnih kongresa i stručnih simpozija.

Za svoj rad primio je brojna priznanja i odlikovanja: Nagradu Pavao Čulumović (1971.), orden rada sa zlatnim vjencem (1974.), orden zasluge za narod (1982.), počasnu plaketu društva za Kliničku medicinu DDR-a (1974.), te brojne plakete i diplome Zbora liječnika Hrvatske i Medicinske Akademije za znanstveni rad.

Živi u Zagrebu u mirovini, znanstveno je još aktivan.

Prof.dr.sc. MIJO ŠIMUNIĆ, sveučilišni profesor, specijalist opće medicine i opće higijene, **učenic**. Rođen je 3. srpnja 1923. u Podgrađu, gdje je završio pučku školu. Maturirao gimnaziju u Vinkovcima, ratne 1943. Nakon rata je studirao medicinu na Sveučilištu u Zagrebu. Diplomirao 1951. godine na Medicinskom fakultetu. Pripravnički staž proveo u bolnicama: Vinkovci, Slavonski Brod i Zagreb (Merkur). Poslije vojske je dobio mjesto kotarskog liječnika u Zdravstvenoj stanici Udbina, gdje je ubrzo postao ravnatelj. Specijalizirao opću higijenu u Školi narodnog zdravlja «Dr. Andrija Štampar». Od 1962. do 1963. prebačen za ravnatelja Zdravstvene stanice u Korenicu. Dr. Mijo Šimunić je tada u najboljim godinama života, lička faza, brine o zdravlju oko 15 tisuća ljudi u dvjema ličkim općinama, Korenici i Udbini, dežurni je liječnik 24 sata dnevno, nedjeljom i blagdanom. I pored svakodnevnog rada u zdravstvenim stanicama i ličkim selima i zaseocima, uspio je napisati i obraniti magistarski rad na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1963.

Dok je 1968. godine polagao specijalistički ispit iz opće medicine na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, dobio je ponudu Ministarstva zdravstva Hrvatske da dođe raditi u Zagreb kao savjetnik za zdravstvo. Ponudu je prihvatio, i na toj dužnosti u Ministarstvu je ostao narednih 17 godina. Godine 1976. je doktorirao na Medicinskom fakultetu u Zagrebu.

Za vrijeme svog službovanja u Lici i Zagrebu u Ministarstvu zdravstva, dr.sc. Mijo Šimunić sudjeluje na brojnim međunarodnim kongresima i studijskim putovanjima: Zürich (1957.), Helsinki (1960.), SAD (1971.), Nizozemska (1974.), DDR (1978.), Filipini (1979.), SAD (1980.).

Od 1985. do 1990. Prof. dr.sc. Mijo Šimunić radi kao docent i redoviti profesor na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na Katedri za socijalnu medicinu i higijenu.

Objavio je do sada oko 150 stručno-znanstvenih radova za studente i liječnike, 60-ak popularnih članaka o «štetnosti pušenja za zdravlje» za običan hrvatski puk u raznim zdravstvenim i drugim časopisima, **vodeći je hrvatski zdravstveni stručnjak za borbu protiv pušenja**, održao je oko 300 stručno-znanstvenih predavanja kao djelatnik Ministarstva Hrvatske o štetnom načinu života u selu i gradu. Napisao je priručnik za suzbijanje pušenja «Zašto (ne) pušiti». Poznata su mu djela kao autora i koautora: «Primarna zdravstvena zaštita», «Zdravi grad» i druga.

Prof.dr.sc. Mijo Šimunić je primio brojna priznanja za svoj liječnički i znanstveni rad, 1964. godine Orden za rad sa zlatnim vijencem od HLZ-a, 1990., Nagradu «Ladislav Rakovac», prigodom proslave 130. obljetnice HLZ-a.

Nakon umirovljenja 1990. postao je član «Hrvatskog društva umirovljenih liječnika», čiji je predsjednik zadnjih šest godina, od 1998. do 2004., a zamjenio je kao predsjednik društva, nekadašnjeg poznatog vinkovačkog liječnika i ravnatelja bolnice u Vinkovcima, prof.dr.sc. Frica Špicera.

Danas živi kao umirovljenik u Zagrebu.

Dr. med. TOMISLAV STJEPAN LUKAČEVIĆ, liječnik urolog, **učenik**. Rođen je 27. veljače 1931. u Vinkovcima. Tu završava pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima upisuje 1941. Školske godine 1946./47. je V. razred i član ilegalne grupe «BAH». Otkriven je s ostalim članovima grupe, te osuđen na sudu u Slavenskom Brodu (1947.) na 1 godinu kazneno-popravnog zatvora, ili do punoljetnosti, zbog pisanja antidržavnih parola i rasparčavanja letaka sličnog sadržaja po Vinkovcima. Vratio se u gimnaziju i završio je 1951. godine.

Studirao je medicinu u Zagrebu, završio 1959. Radi u Osječkoj gradskoj bolnici. Specijalizirao urologiju u Osijeku i Zagrebu 1968. Kao urolog radi na Urološkoj klinici u Osijeku, voditelj je Kliničkog odjela, primarijus od 1980.

S područja urologije je objavio 30 stručnih radova u domaćim i stranim medicinskim i specijaliziranim časopisima.

U vrijeme Domovinskog rata bio liječnik dragovoljac koji kao kirurg zbrinjava hrvatske ranjenike. Zato je 1997. odlukom Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske.

Danas je u mirovini, živi u Osijeku, aktivan je još u Osječko-baranjskoj podružnici Hrvatskog društva političkih zatvorenika.

Prof.dr.sc. STANKO JUKIĆ, sveučilišni profesor, liječnik patolog, **učenik**. Rođen u Lipovači kraj Borova, 29. kolovoza 1941. Tu završava osmogodišnju školu, gimnaziju u Vinkovcima 1960. Otišao na studij medicine u Zagreb, diplomirao 1965. Vraća se u Vinkovce na rad u Medicinski centar. Specijalizirao je patologiju 1973. , sudsku medicinu 1975. Kao pomoćnik ravnatelja MC Vinkovci utemeljuje Odjel za patologiju i citologiju koji je vodio do 1980. kada prelazi u Zagreb na Opću bolnicu «Sveti Duh». Doktorirao je 1981. na Medicinskom fakultetu, prelazi u Klinički bolnički centar u Zavod za ginekološku i perinatalnu

patologiju, a istovremeno započinje rad na Medicinskom fakultetu od asistenta (1980.) do redovitog profesora (1993.).

Zaslužan je za objedinjenje četiriju kliničkih samostalnih jedinica patologije u jedinstveni Klinički zavod pod okriljem Katedre za patologiju. Nastavu na fakultetu iz patologije unaprijedio suvremenim metodama koje se primjenjuju u svijetu. Znanstveni interes ovog profesora Medicinskog fakulteta je od ginekološke patologije i onkologije do perinatologije, citologije te utjecaja okoliša na razvoj ploda u majčinom tijelu.

Dr. S. Jukić objavljuje svoje stručne i znanstvene radove u brojnim domaćim i stranim časopisima: *Libri oncologici*, *Liječnički vjesnik*, *Radovi Medicinskog fakulteta u Zagrebu*, *Radiology and Oncology*, *Croatian Medical Journal* i drugima od 1973. do danas. Djela su mu: *Patologija ženskog spolnog sustava* (1992.), *Opća patologija* 2002.

Danas je prof. dr. sc. Stanko Jukić, predstojnik Kliničkog zavoda za patologiju i pročelnik Katedre za patologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

Prof.dr.sc. FRANJO PLAVŠIĆ, sveučilišni profesor, diplomirani inženjer tehnologije, **učenik**. Rođen je u Privlaci 29. kolovoza 1946. U rodnom selu završio osmogodišnju školu, gimnaziju u Vinkovcima 1965. Studirao na Tehnološkom fakultetu u Zagrebu, nakon diplomiranja 1970., zaposlio se u «Plivi». Magistrirao na matičnom fakultetu 1973. Godine 1976. prešao na «Rebro» za pročelnika Zavoda za toksikologiju i kliničku farmakokinetiku, u međuvremenu doktorirao 1981. na Tehnološkom fakultetu. Od 1990. godine je redoviti sveučilišni profesor na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu u Zagrebu, uz funkciju pročelnika spomenutog Zavoda do 1993. Prof. dr. Franjo Plavšić, je pored profesionalnog rada na fakultetu, od 1993. do 1998. predstojnik Centra za biomedicinska istraživanja KBC Zagreb. Od 1998. do danas je i ravnatelj Hrvatskog zavoda za toksikologiju.

Prof. dr. Franjo Plavšić kao sveučilišni profesor vodi kolegij «Toksikologija» u dodiplomskoj nastavi na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu u Zagrebu, te predaje kolegij «Ratna medicina» na Medicinskom fakultetu. Na pet fakulteta zagrebačkog Sveučilišta predaje kolegije na poslijediplomskim studijima. Objavio je preko 170 znanstvenih i stručnih radova, autor je i urednik u dvadesetak knjiga, autor je 3 međunarodna patenta, autor je ili koautor u više od 230 kongresnih izvješća, autor više desetaka stručnih elaborata.

U Domovinskom ratu bio dragovoljac, osnovao je još u svibnju 1991. Toksikološku službu pri Glavnom sanitetskom stožeru. Kao zapovjednik službe sudjelovao je u svim obrambenim i oslobodilačkim akcijama Hrvatske vojske, do 2000. godine obnašao je dužnost pročelnika Odsjeka za toksikologiju Kriznog stožera Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske.

Od Univerzijade u Zagrebu 1986. do posljednjeg posjeta pape Ivana Pavla II. 2004. Republici Hrvatskoj, kao i svih drugih značajnijih događanja, član je organizacijskih timova i brine za toksikološku zaštitu velikih narodnih sabora, istotako i kod tuzemnih toksikoloških nesreća.

Član je uredničkih odbora, savjeta više znanstvenih i stručnih časopisa, vrlo je aktivan u zaštiti okoliša RH, jedan od osnivača pokreta za zaštitu prirode "Lijepa Naša" i član njezinog prvog i drugog predsjedništva.

Prof. dr. Franjo Plavšić je za svoj požrtvorni rad više puta odlikovan najvišim državnim priznanjima. Odlikovan je «Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske», «Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića», «Redom Hrvatskog trolista», «Spomenicom Domovinskog rata», posebnom pohvalom Predsjednika Republike za ustrojavanje i vođenje toksikološke zaštite za vrijeme Domovinskog rata, te medaljama

«Bljesak», «Oluja» i «Ljeto 95.», kao i brojnim drugim odlikovanjima i priznanjima.

U slobodno se vrijeme profesor Plavšić bavi književnošću. Objavio je do sada 2 romana, 2 zbirke priča, tridesetak novinskih priča. Član je Društva hrvatskih književnika.

Danas živi i radi u Zagrebu.

Prof.dr.sc. IVANA ČEPELAK, rođ. ŽUŽIĆ, sveučilišna profesorica, medicinski biokemičar, **učenica**. Rođena je 16. prosinca 1946. u Suhopolju. Osmogodišnje školovanje i gimnaziju je završila u Vinkovcima, diplomirala medicinsku biokemiju na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu u Zagrebu 1970. Kao nadarena studentica ostala na fakultetu, magistrirala je 1976. doktorirala 1982. na matičnom fakultetu. Tijekom godine 1983. odlazi na stručno usavršavanje iz *enzimologije* na Martin-Luther Universitat Halle-Wittenberg u Njemačkoj. Za znanstvenog suradnika i docenta je izabrana 1985., a trajno zvanje redovitog profesora na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu dobila je 2003. godine.

Zaposlena je u Zavodu za medicinsku biokemiju i hematologiju spomenutog fakulteta. Znanstveno istraživački interes prof. dr. Ivane Čepelak, od početka je «enzimologija, praćenje i određivanje učinaka lijekova, ksenobiotika i toksina na biokemijske pretrage u humanim i životinjskim uzorcima te biokemijsko i molekularno-biološka istraživanja učinaka oksidacijskog stresa, kao čimbenika nastanka komplikacija u kroničnim bolestima.»⁹

Prof. dr. Ivana Čepelak je do sada objavila oko 100 znanstvenih i stručnih radova. Autor je i koautor 3 sveučilišna udžbenika, 6 internih priručnika za studente FBF-a i jednog za studente Medicinskog fakulteta u Mostaru. Organizatorica je i aktivna sudionica brojnih domaćih i međunarodnih kongresa i simpozija medicinskih biokemičara, gdje iznosi zapažene znanstveno stručne radove i priopćenja.

Aktivnosti prof. dr. Ivane Čepelak na Fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu su brojne: bila je prodekanica za znanost Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta u nekoliko mandata od 1991. do 2003., predsjednica Povjerenstva za znanstveni rad, članica Povjerenstva za studentsku praksu, članica Nastavnog povjerenstva i predstojnica Odsjeka za biomedicinske znanosti, članica Upravnog odbora društva prijatelja Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta, članica Matičnog povjerenstva za Biomedicinu i zdravstvo Sveučilišta u Zagrebu, članica je Nacionalnog vijeća za znanost Republike Hrvatske i Područnog znanstvenog vijeća iz Biomedicine i zdravstva (od 2005.).

Aktivna je članica Hrvatskog društva medicinskih biokemičara, predsjednica je Komisije za dodjelu odličja HDMB; članica Hrvatske komore medicinskih biokemičara, članica ekspertne skupine za enzime Hrvatske komore medicinskih biokemičara, članica ispitnog Povjerenstva ministarstva zdravstva RH za specijalističke ispite iz *Medicinske biokemije*.

Prof. dr. Ivana Čepelak je aktivna članica izdavačkih savjeta dvaju časopisa: *Biochemia Medica* (HKMB) i *Medicus* (Pliva).

Živi i radi u Zagrebu.

Prof.dr.sc. BRANKA ZORC rođ. IVEZIĆ, sveučilišna profesorica, farmaceutkinja, **učenica**. Rođena je 10. studenog 1954. u Vinkovcima. U rodnom gradu završava osmogodišnju školu i gimnaziju 1973. Studirala je farmaciju na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu u Zagrebu, diplomirala je 1977. godine. Poslijediplomski studij iz kemije završila 1982. Doktorirala

⁹ Arhiva Spomenice, «225 godina Vinkovačke gimnazije», Gimnazija M. A. Reljkovića Vinkovci, Vinkovci 2005., prof.dr.sc. I.Čepelak, *Biografski podaci*. (Primj.JŠ).

1985. Stručni studij pohađala u SAD-u, Kanadi i Padovi. Od 1978. zaposlena na Zavodu za farmaceutsku kemiju pri matičnom fakultetu. Na fakultetu prolazi sve etape visokoškolskog prosvjetnog djelatnika od volontera i asistenta do redovnog profesora 2001. Predaje kolegij *Farmaceutska kemija* studentima farmacije.

Do sada je objavila 47 znanstvenih radova, 25 stručnih radova, napisala je 14 znanstveno popularnih članaka, i ima 6 patentnih prijava. Aktivna je sudionica na brojnim stručnim i znanstvenim kongresima u zemlji i inozemstvu.

Članica je brojnih stručnih komisija i društava u zemlji i inozemstvu: tako je članica Državne komisije za učenička natjecanja iz kemije, vodi pripreme srednjoškolskih učenika za Međunarodnu kemijsku olimpijadu, članica je Hrvatskog farmaceutskog društva, Hrvatskog kemijskog društva, urednica časopisa *Acta Pharmaceutica*; članica je Vijeća Europske federacije za farmaceutske znanosti.

Živi i radi u Zagrebu.

Prof.dr.sc. ANTE TVRDEIĆ, sveučilišni profesor, biomedicinar, farmakolog, **učenik**. Rođen je u Vinkovcima 21. prosinca 1961. Osmogodišnju školu i gimnaziju završio je u Vinkovcima 1980. Diplomirao je 1987. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Magistrirao biomedicinu 1990. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Četiri godine kasnije doktorirao na Medicinskom fakultetu iz područja medicinskih znanosti. Postdoktorsko usavršavanje tijekom 1994. obavio u Barceloni. Od 1988. do 1998. radio na Institutu «Ruđer Bošković» u zvanju znanstvenog i višeg znanstvenog asistenta. Godine 1998. prelazi na Medicinski fakultet u Osijek gdje je izabran za docenta na Katedri za farmakologiju. Nešto kasnije je izabran za pročelnika Katedre. Danas je izvanredni profesor na Medicinskom fakultetu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, predaje kolegij *Farmakologija*.

Do sada je objavio tridesetak znanstvenih i stručnih radova, na hrvatskom i engleskom jeziku, s područja biomedicine i farmakologije. Poseban mu je znanstveni interes na području neurofarmakologije

Živi u Zagrebu, radi u Osijeku.

Brojni učenici vinkovačke Gimnazije nakon mature odlaze na studij medicine, farmacije, stomatologije na Sveučilište u Zagreb ili drugdje. Nakon uspješnog završetka studija, vraćaju se u rodne Vinkovce, ili odlaze negdje drugdje, gdje u medicinskim ustanovama brinu za nacionalno zdravlje, rade na zdravstvenom odgoju i prosvjećivanju, preventivnoj medicini, sprečavanju zaraznih bolesti i liječenju oboljelih. To su: **dr.med. Armin Lavoslav Lederer, učenik**, (Vinkovci, 1863. -1935., maturirao 1881.), vinkovački gradski liječnik i obrezivatelj židovskih dječaka, živio i radio u Vinkovcima; **dr.med. Adolf Stark, učenik**, (Rajevo Selo, 1893. – Vinkovci, 1961., mat. 1912.), gradski liječnik, živio i radio u Vinkovcima; **dr.med. Želimir Stjepan Mataija, učenik** (Vinkovci, 1931. – 2005., mat. 1951.), specijalist internist, bivši sportaš-plivač, živio i radio u Vinkovcima; **prim.dr. Vladimir Sjerobabski, učenik**, (Vinkovci, 1931., mat. 1951.), specijalist kardiolog, radio i živi u Zagrebu, sada u mirovini; **prim.dr.sc. Ivan Matijević, učenik**, (Sarajevo, 1933. - Vinkovci, 2000., mat. 1952.), specijalist neuropsihijatar, doktorirao 1994. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, živio i radio u Vinkovcima; **prim.mr.sc. Ozren Košić, učenik**, (Tribalj, 1936., mat. 1954.) specijalist urolog, osnivač urološkog odjela u MC Vinkovci, radio i živi u Vinkovcima ; **dr.med. Martin Rašić, učenik**, (Vinkovci, 1936., mat. 1954.), specijalist otorinolaringolog, radio i živi u Vinkovcima, sada u mirovini; **mr.sc. Božo Gugić, učenik**, (Baljci, 1943., mat. 1962.), specijalist pneumoftiziolog živi i radi u Vinkovcima; **dr.med. Stjepan Grgljanić, učenik**, (H.

Mitrovica 1943., mat. 1962.), specijalist opće medicine, živi i radi u Vinkovcima; **dr.stom. Petar Matošević, učenik**, (Ivankovo, 1943., mat. 1962.), specijalist ortodontije, živi i radi u Vinkovcima.

3. Biskupi:

JURE VUJČIĆ, fra PAŠKAL, biskup, profesor, franjevac, **učenik**. Rođen je 21. ožujka 1826. u Glavini Donjoj kod Imotskog. Po nagovoru svog strica fra Ive Vujčića, koji je župnikovao u Retkocima, dolazi u Slavoniju i tu u Vinkovcima završava tri gramatikalna razreda gimnazije 1838. god. Gimnaziju pohađa zajedno s kasnije poznatim hrvatskim pedagogom Ivanom Filipovićem. Godine 1841. postaje franjevac. Filozofiju studira u Madžarskoj, a teologiju u Italiji. Licencijat postiže iz teologije, filozofije, te uz pomoć Maksimilijana, brata Franje Josipa I postaje misionarski biskup u 32. godini života. Godinu dana vrši misionarsku djelatnost u Pulatu (Albanija), a 1859. je premješten u Aleksandriju za misionarskog biskupa i papinskog poslanika. Kako Francuzi iste godine započinju prokopavanje Sueskog kanala, fra Paškal Vujčić u svojstvu papinskog nuncija na tom području posvećuje početak radova na kanalu. Ne dočekavši otvorenje Sueskog kanala, 1866. je premješten za apostolskog vikara u Bosnu u župu Brestovsko gdje im je bilo sjedište .

Iako je tu poslan da priprema teren za priključenje Bosne i Hercegovine Austriji, on se javno tome protivio. Kako je Austro-Ugarska ipak Berlinskim kongresom dobila pravo na okupaciju Bosne i Hercegovine i to brzo provela u djelo, fra Paškal Vujčić je zbog antiaustrijskog držanja ubrzo smijenjen sa svoje dužnosti, a župni dvor i bosanski vikarijat u Brestovskom zapaljeni.

Biskup fra Paškal se bavio i botanikom. Zapisao je mnoštvo narodnih naziva biljaka Imotske krajine te ih je poslao Bogoslavu Šuleku za njegov «Jugoslavenski imenik bilja» (1879.).

Povlači se u Imotski samostan gdje umire 1888. godine.

Dr. sc. ANTUN AKŠAMOVIĆ, biskup đakovački ili bosansko-srijemski, **učenik**. Rođen je 27. svibnja 1875. u Garčinu. Pučku školu završio u svom rodnom mjestu a gimnaziju u Vinkovcima 1895. Zatim odlazi na bogosloviju u Đakovo gdje je zaređen za svećenika 1899. Kao mladomisnik službovao je u Drenju i Đakovu. Biskup Strossmayer ga šalje za prefekta dječjeg sjemeništa u Osijeku, a 1902. vraća ga u Đakovo za profesora morala i pastirskog bogoslovlja na sjemeništu. Tu je službu obavljao 17 godina. Na čelu je izgradnje nove bogoslovije 1913./14. Godine 1915. biskup Ivan Krapac ga postavlja za rektora sjemeništa uz službu prefekta studija i sjemeništnog ekonoma.

Iste ga je godine papa Pio X. postavio svojim komornikom, a papa Benedikt XV. ga 1920. imenuje Bosansko-srijemskim ili Đakovačkim biskupom, i 1923. apostolskim administratorom sjeverne Slavonije i Baranje do tada dijelova Pečujske biskupije. Za vrijeme svog biskupovanja u izvanrednim je odnosima sa kraljem Aleksandrom Karađorđevićem i zato je od dvora dobio «orden sv. Save». Nakon velikog požara 1933.

biskup Akšamović ulaže velike napore u obnovi đakovačke katedrale, modernizira biskupsko vlastelinstvo mlinom, ciglanom, tvornicama špirita, novim nasadama vinove loze. Materijalno je pomagao neke fakultete na zagrebačkom Sveučilištu, druge prosvjetne i kulturne ustanove u Đakovu i Zagrebu. Zbog toga mu je Sveučilište u Zagrebu dodijelilo počasni doktorat 1926. iz teologije.

Pisao je različite članke, rasprave i poslanice koje su objavljivane u vjerskom tisku: *Glasnik biskupije bosanske i srijemske*, (1908./44.)¹⁰, *Katoličkom lisut*, (1924./25.), *Životu s Crkvom* (1930.), *Nedjelji* (1922.); te prosvjetnoj štampi, *Hrvatska prosvjeta* (1921.) i drugima.

Sa zagrebačkim nadbiskupom dr Antunom Bauerom gradi u Zagrebu veliko Katoličko dječjačko sjemenište, klasičnu Gimnaziju 1929. i Hrvatsku bogoslovnu akademiju.

Poslije Drugog svjetskog rata zalagao se za sređivanje odnosa između FNRJ i Katoličke Crkve, te Vatikana.

Na čelu Đakovačke i srijemske biskupije je 31 godinu, sve do 1951. kada je umirovljen. Umro je u Đakovu 7. listopada 1959. u 84. godini života.

4. Fizičari, matematičari:

Prof.dr.sc. OTON KUČERA, sveučilišni profesor, fizičar, astronom, **učenik i profesor**. Rođen je u Petrinji 1. siječnja 1857. godine. Pučku školu završio je u rodnom mjestu, a gimnaziju u Senju i Vinkovcima. Maturirao je 1873. godine. Studirao je matematiku, fiziku i astronomiju u Beču, a nakon završetka, 1877. vraća se u Vinkovce kao gimnazijski profesor. Godine 1886. napušta Vinkovce, odlazi u Slavonsku Požegu, zatim u Zagreb.

Kao srednjoškolski profesor piše svoje prve vrlo uspjele radove iz fizike i matematike, koje objavljuje u raznim novinama i časopisima. Godine 1899. godine stekao je zvanje doktora filozofije, od prosvjetnih vlasti postavljen je za učitelja matematike i fizike na Šumarskoj akademiji u Zagrebu. Inicijator je, osnivač i prvi predstojnik Zvezdarnice Hrvatskog prirodoslovnog društva od 5. prosinca 1903. kada je svečano otvorena na Popovu tornju u Zagrebu.

Matica hrvatska izdala mu je: »Crte o magnetizmu i elektricitetu« (1891.), »Naše nebo« (1895.), »Vrijeme«, »Crtice iz meteorologije« (1897.), »Valovi i zrake« (1903.), »Gibanja i sile«, »Crtice iz mehanike neba i zemlje« (1915.), »Novovjeki izumi - u znanosti, obrtu i umjetnosti -Telegraf i telefon bez žica« (1925.), napisao je više školskih knjiga za matematiku i fiziku, a objavio je velik broj studija za Jugoslavensku akademiju u *Radu*, *Vjesniku*, *Pedagoškom vjesniku*, i za Hrvatsko prirodoslovno društvo. Radovi su mu prevedeni na strane jezike, posebno na njemački. Svojim djelima, člancima i napisima nastojao je popularizirati prirodne znanosti među širim slojevima naroda.

Jedan je od inicijatora i utemeljivača Radio Zagreba (1924./26.), prvi je

¹⁰ Godine u zagradama označavaju vrijeme pisanja i javljanja u pojedinom vjerskom tisku, tako je isto i u drugim životopisima i svjetovnom tisku. (Primj. JŠ).

predsjednik Radio kluba Zagreb, surađuje s elektrotehničkim inženjerom Josipom Lončarom, isto tako vinkovačkim gimnazijskim učenikom.

Umro je u Zagrebu, 19. prosinca 1931. godine.

Prof.dr.sc. STJEPAN BOHNIČEK, sveučilišni profesor, matematičar, **učenik i profesor**. Rodio se u Vinkovcima 15. prosinca 1872. U rodnom gradu završio pučku školu i gimnaziju 1890. Matematiku i fiziku studira u Beču gdje je doktorirao 1894. disertacijom *Beziehungen zwischen zahlentheoretischen Funktionen*. Vraća se na našu Gimnaziju kao gimnazijski profesor i radi sve do 1906. godine, uz kraći prekid (1896./97.) kada boravi u Parizu i Gottingenu zbog naučnog rada.

Godine 1907. izabran je za učitelja algebre na Zagrebačkom sveučilištu i postaje dopisnim članom JAZU-a. Dvije godine poslije postaje izvanredni sveučilišni profesor.

Za Prvog svjetskog rata mobiliziran na talijansko bojište, gdje je na kraju zarobljen. Povratkom u Zagreb 1920. postaje redoviti profesor, te predaje matematiku na novoosnovanom Gospodarsko-šumarskom fakultetu, uz obvezu da na Filozofskom fakultetu predaje algebru i teoriju brojeva. Dekan Šumarskog fakulteta bio je školske godine 1924./25.

Matematiku shvaća apstraktno i drži da je jedna vrsta umjetnosti. Uspješno se bavi teorijom brojeva, napose zakonima reciprociteta. Pisao za *Rad* JAZU-a, *Mathematische Annalen* i druge edicije. Prvi se u Hrvatskoj bavi teorijom brojeva.

Neki radovi su mu: «O zakonu recipročnosti za bikvadratne ostatke potencija u tijelu imaginarnih brojeva», *Rad* 154, «O nekim aritmetičkim funkcijama», *Rad* 158, «O zakonu recipročnosti za ostatke In-tih potencija u algebarskim brojnim tjelesima, ako je I prost broj», *Rad* 165; i drugi radovi.

Umirovljen je 1934.

Umro u Zagrebu 14. ožujka 1956. godine.

Akademik STANKO HONDL, sveučilišni profesor, fizičar i matematičar, **profesor**. Rođen u Zagrebu 9. travnja 1873. Pučku školu i gimnaziju završio u Zagrebu 1891. Iste godine pomaže svojim instrukcijama iz fizike i matematike vršnjaku Stjepanu Radiću da privatno položi maturu u rakovačkoj Gimnaziji. Studirao fizikalnomatematičke znanosti u Zagrebu. Radio na vinkovačkoj Gimnaziji (1895./96.) kao profesor fizike i matematike. Nastavio studij u Göttingenu i Berlinu. Doktorirao u Zagrebu 1898., zatim radi na gimnaziji u Zagrebu. Godine 1902. je postao prvi privatni docent iz fizike, 1911. je izvanredni profesor fizike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, od 1915. redoviti. Deset godina kasnije je član Akademije, dvadeset godina je rektor Zagrebačkog sveučilišta, i potpredsjednik JAZU-a (1933./41.).

Osnovao je Fizikalni zavod u Zagrebu 1911. Kako se broj studenata koji su slušali fiziku stalno povećavao, tražio je dr. S. Hondl od prosvjetnih vlasti novu zgradu za zavod. Zgrada bi možda bila napravljena da nije izbio Prvi svjetski rat. Godine 1925. zgrada je ponovo planirana za gradnju, a dovršena je tek 1937. na Marulićevom trgu. U njoj se odvijala fizikalna nastava sve do 1991. godine.

Kada je A. Pavelić preimenovao JAZU u HAZU, dr. S. Hondl je među prvih deset akademika. Preživio je rat i poslijeratne komunističke čistke u Zagrebu. Umirovljen je odmah 1945. Izgleda da mu je bio zabranjen svaki daljnji znanstveni rad jer se narednih desetljeća mirovanja ne javlja radovima i stručnim člancima. Članstvo u Akademiji je poništeno.

Akademik Stanko Hondl bavio se teorijskom i eksperimentalnom fizikom, poviješću fizike i filozofskim pitanjima znanosti. Objavio je više zapaženih radova: «Marko Antonij de Dominis kao fizičar» (1944.), «Boškovićev dalekozor s vodom» (1952.) i drugi radovi.

Umro je u Zagrebu 9. travnja 1971. godine.

Prof.dr.sc. ZVONIMIR PINTEROVIĆ, sveučilišni profesor, kemičar i fizičar, **učenik i profesor**. Rođen je u Ceriću 10. svibnja 1904. Pučku školu završio u Nuštru, gimnaziju u Vinkovcima 1922. Studirao je fiziku, kemiju i matematiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Proforski ispit položio 1927. doktorat 1929. U početku je radio u Zagrebu, od 1930. do 1935. vraća se na vinkovačku Gimnaziju gdje predaje kemiju i fiziku. Ponovo je u Zagrebu, radi u gimnaziji do 1940. kada se zapošljava na Visokoj pedagoškoj školi, te na kemijskim Zavodima Farmaceutskog fakulteta. Godine 1943. izabran je za izvanrednog profesora na Tehničkom fakultetu.

Objavio je niz udžbenika iz kemije i fizike za srednje škole kao i priručnika za nastavnike, «Kemijski kabinet» (1942.), «Nastava kemije i fizike kao odgojno-obrazovno sredstvo» (1943.) i druge udžbenike..

Krajem rata povlači se s hrvatskim civilima u Austriju, uspjeva se prebaciti u Italiju, aktivan je u hrvatskom logoru Fermo (kod Ancone) i s «Bratovštinom sv. Jeronima» brine za organizirani život hrvatskih izbjeglica; voditelj je gimnazije u logoru. Dok veći dio izbjeglica odlazi u južnoameričke zemlje, on odlazi u Belgiju, u Louvain gdje ubrzo postaje redoviti profesor na Katoličkom sveučilištu.

Tu je i umro 6. studenog 1954.

Akademik STANKO BILINSKI, sveučilišni profesor, matematičar, **učenik**. Rođen u Našicama 22. travnja 1909. Pučku školu završio u rodnom mjestu. Gimnaziju pohađao u Vinkovcima, završio u Zagrebu 1928. Matematiku studirao u Zagrebu na Filozofskom fakultetu. Diplomirao je 1932. a od 1934. radi na gimnazijama u Varaždinu, Skoplju i Sušaku. Godine 1940. vraća se u Zagreb za asistenta na Geofizički zavod. Doktorirao 1944. na Sveučilištu u Zagrebu u području matematičkih znanosti. Od 1946. je asistent na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, i napreduje sve do redovitog profesora 1956. Dekan je fakulteta (1962./63.) i sedam godina direktor Instituta za matematiku. Istovremeno je bio izabran za dopisnog, pa izvanrednog člana JAZU-a.

Uz redoviti pedagoški rad sa studentima matematike i fizike, bavi se i teorijskim istraživanjima na raznim područjima od geofizike, geometrije do matematike. Znanstvene radove je objavljivao u: *Nastavnom vjesniku* (1941./43.), *Glasniku matematičko-fizičkom i astronomskom* (1948./68.), *Radu Geofizičkog zavoda u Zagrebu* (1948.), *Radu JAZU-a* (1948./78.) i brojnim stranim znanstvenim časopisima, europskih sveučilišta i instituta.

Ima veliki utjecaj na inozemne i naše matematičare koji nastavljaju njegova istraživanja na području diferencijalne geometrije.

Godine 1963. postaje izvanredni član, a od 1986. redoviti član JAZU-a. Za svoj teorijski i znanstveni rad dobio je brojne nagrade; 1967. *Ruđer Bošković*, 1982. *Nagradu grada Zagreba za životno djelo*, i druga priznanja

Djela su mu: «Homogene mreže ravnine», (1948.), «Analitička geometrija s uvodom

u linearnu algebru», (1963.), i druga.

Umro je u Zagrebu 6. travnja 1998.

Prof. dr.sc. IVAN IVANŠIĆ, sveučilišni profesor, matematičar, **učenik**. Rođen je u Gradištu 9. srpnja 1931. U rodnom selu završio pučku školu, gimnaziju u Vinkovcima 1950. Studirao je elektrotehniku na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu, Odsjeku Slabe struje, diplomirao 1956. Magistrirao je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu 1968., na polju matematike, odnosno geometrije. Predavao je na Elektrotehničkom fakultetu, matematičke predmete u svojstvu asistenta od 1957. do 1961. Viši je predavač od 1961. do 1971. U međuvremenu je na specijalizaciji u SAD-u, na University of Georgia u Athensu, gdje je doktorirao 1970. Povratkom na Elektrotehnički fakultet izabran je za docenta 1971. Status izvanrednog profesora stekao je 1977. Redoviti je profesor od 1982. do 2002. kada odlazi u mirovinu.

Prof. dr. sc. Ivan Ivanšić je kao hrvatski matematičar bio gostujući profesor na tri američka sveučilišta u periodu od 1978. do 1999. godine i to: University of North Carolina u Greensborou, University of Tennessee u Knoxvilleu, i na University of Oklahoma u Normanu.

Područje znanstveno istraživačkog interesa profesora Ivanšića je grana matematike zvana topologija, odnosno uže, geometrijska topologija. Sudjelovao je na više znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu, gdje je u svojstvu autora ili koautora iznosio znanstvene radove i rasprave, koje su kasnije bile objavljivane u brojnim matematičkim publikacijama u zemlji i svijetu kao što su: *Glasnik matematički* (Zagreb, 1971./2000.), *The Michigan Mathematical Journal* (Ann Arbor, 1972.), *Bulletin of the Polish Academy of Sciences Mathematics* (Varšava, 1977./93.), *Symposia Gaussiana* (Berlin, New York, 1995.) i drugima. Autor je brojnih udžbenika za osmogodišnje škole do sveučilišnih, «Matematika 8» sa «Zbirkom zadataka» (Zagreb, 1987./96.), «Fourierovi redovi. Diferencijalne jednadžbe» (Zagreb, 1977./01.), «Numerička matematika» (1998., 2002.), i drugih. Bio je glavni urednik *Glasnika matematičkog* od 1973. do 1990., dopredsjednik i predsjednik «Hrvatskog matematičkog društva» (1978./83.). Član je American Mathematical Society. Suradnik je dvaju priznatih inozemnih časopisa: *Mathematical Reviews* (Ann Arbor, SAD) i *Zentralblatt für Mathematik* (Berlin, Njemačka).

Nagradu «Ruđer Bošković» primio je 1981. godine.

Od 2002. godine je u mirovini, još uvijek znanstveno aktivan. Živi u Zagrebu.

Prof.dr.sc. DIMITRIJE UGRIN-ŠPARAC, sveučilišni profesor, matematičar. Rođen je 26. listopada 1933. u Beogradu. Osnovnu školu i gimnaziju je završio u Vinkovcima 1952. Diplomirao je na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu, Odsjeku slabe struje 1959. Dvije je godine radio u Institutu «Ruđer Bošković» kao njegov stipendista. Za asistenta na Elektrotehničkom fakultetu izabran je 1961. i to na Zavodu za primjenjenu matematiku. Obranio je doktorsku tezu iz matematike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu 1965. Za docenta na svome fakultetu izabran je sljedeće godine. Izvanrednim profesorom postaje 1971., a redovitim 1981. Na Fakultetu¹¹ elektrotehnike i računarstva je bio predstojnik

¹¹ Današnji naziv istog fakulteta (Primj.JŠ)

zavoda i prodekan za nastavu.

Profesor Ugrin-Šparac na FER-u predaje studentima, gotove sve matematičke predmete, birajući ona poglavlja više matematike koja će budućim inženjerima biti najpotrebnija u njihovu radu. Radio je na poslijediplomskim studijima na svom matičnom fakultetu, na PMF-u, na Geodetskom fakultetu u Zagrebu, Splitu i Banja Luci.

Osim nastavničkog rada na fakultetu, bio je od 1962. aktivan član Instituta za matematiku Sveučilišta u Zagrebu. Predstojnik je njegovog Odjela za teoriju brojeva i algebru od 1971. do ukinuća Instituta.

Objavio je nekoliko sveučilišnih skripti i udžbenik iz više matematike « Primjenjena teorija vjerojatnosti», te poveći broj znanstvenih radova na hrvatskom i engleskom jeziku koje je objavljivao u domaćim i stranim matematičkim časopisima. Profesor Ugrin-Šparac je istraživao na polju: *matematičkih metoda u kibernetici, algebarskih brojeva, osnova matematičkog modeliranja, elementarnih teorija distribucije*, kao i na drugim poljima.

Umro je nakon kratke bolesti u Zagrebu 24. prosinca 2004.

Osim navedenih fizičara i matematičara, srednjoškolsko obrazovanje su u našoj Gimnaziji dobili i sljedeći znanstvenici: **prof.dr.sc. Ivan Lisac**, sveučilišni profesor, fizičar, donator naše škole (Vinkovci, 1924. - Zagreb, 2000., maturirao 1942.)¹²; **doc.dr.sc. Damir Zucić**, profesor asistent, fizičar, (Vinkovci, 1960., mat. 1979.), doktorirao 1993. na Technische Universität u Münchenu, radi na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku, pročelnik Katedre za fiziku i biofiziku; **dr.sc.vis.šk. Igor Urbiha**, viši asistent, matematičar, (Vinkovci, 1967., mat.1985.), doktorirao 1998. na PMF-u Sveučilišta u Zagrebu, radi na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu; **doc.dr.sc. Zdenka Kolar-Begović**, matematičarka, (S. Mitrovica, 1969., mat.1988.), doktorirala 2003. na PMF-u Sveučilišta u Zagrebu, radi na Odjelu za matematiku Sveučilišta u Osijeku; **dr.sc. Marko Krznarić**, matematičar, (Rokovci, 1973., mat. 1991.), doktorirao 2005. na Imperial College London, a radi u Londonu na e-Science Centru, odjel Imperial College London, kao 'projects manager' (koordinator/manager projekata) i kao znanstveni novak; asistent **mr.sc. Krešimir Burazin**, matematičar (Osijek, 1977., mat. 1995.), radi na Odjelu za matematiku Sveučilišta u Osijeku, i drugi mladi znanstveni novaci.

5. Geografi:

Dr.sc. IVAN HOIĆ, geograf, **profesor**. Rođen 1. kolovoza 1850. u Samoboru. Pučku školu završio u rodnom gradu a gimnaziju u Zagrebu. Geografiju i povijest studirao u Innsbrucku i Beču, doktorirao u Heidelbergu 1880. na području geografije. Na vinkovačkoj Gimnaziji radi kao profesor 1891./92. Najpoznatije mu je djelo »Slike iz općeg zemljopisa« u pet knjiga (1888./1900.). Objavio više geografskih studija i putopisa, te udžbenika.

Umro je u Zagrebu, 31. ožujka 1921. godine.

MILAN MAREK, profesor, **učenik i profesor**. Rođen 26. svibnja 1860. u

¹² Nisam imao više podataka (Primj.JŠ)

Vinkovcima. U svom gradu završava pučku školu i gimnaziju 1878. Studira povijest, geografiju i njemački jezik u Grazu. Diplomirao je 1881.

Kao gimnazijski profesor radi u Sremskoj Mitrovici, Gospiću, Rakovcu, Rijeci, Osijeku, Senju i Vinkovcima od 1903. do 1924. godine.

Osim pedagoškim radom istakao se na znanstvenom planu, osobito u ornitologiji. Napisao je stotinjak članaka lovnog i ornitološkog karaktera koje je objavljivao u stranim časopisima, osobito na njemačkom jeziku, te u domaćim časopisima *Lovačko-ribarskom vjesniku* i *Glasi Prirodoslovnog društva*. Čuvena je njegova studija o seobi ptica *Einfluss von Wind und Wetter auf den Vogelzug* (1906.) koja je među stručnjacima izazvala živu diskusiju. U svom istraživačkom radu boravio je jedno vrijeme u Sjevernoj Africi i Abesiniji.

Uživao je veliki ugled među svojim učenicima, kolegama na gimnaziji i Vinkovčanima.

Umro je u Vinkovcima 1946. godine.

Prof.dr.sc RADOVAN BOŠNJAK, sveučilišni profesor, geograf, **učenik**. Rodio se u Gabošu 17. listopada 1900. Pučku je školu završio u Gabošu, gimnaziju u Vinkovcima 1921. Geografiju studira u Zagrebu, Grazu, Beču i Beogradu, gdje je diplomirao 1927. Službuje kao srednjoškolski profesor u Sisku, Osijeku i Zagrebu do 1946. U međuvremenu je doktorirao 1937. Od 1946. je profesor na Višoj pedagoškoj školi (Pedagoška akademija) do umirovljenja 1970. Predavao je povremeno na Prirodoslovno matematičkom fakultetu, odjel Geografije.

Kao znanstvenika ga je interesirala geomorfologija. Pisao je i o fizičkogeografskim osobinama doline Kupe, Une, Sane i Vrbanje, o Lici, Baniji i Kordunu. Djela su mu: «Lika. Privreda, saobraćaj i naselja» (1937.), «Pregled zemljopisa FNRJ» (1946.), «Geomorfologija» (1954.).

Za pedagoški rad na Akademiji primio je Nagradu «Ivan Filipović» 1971.

Umro je 26. veljače 1987. u Zagrebu.

Mr.sc. VLADIMIR ĆIRIĆ, geograf stručnjak, **učenik**. Rođen u Gabošu 3. veljače 1949. Osmogodišnju školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1967. Diplomirao na Pedagoškoj akademiji u Osijeku 1970. povijest i zemljopis. Nastavio studij geografije u Novom Sadu na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, diplomirao 1975. Magistrirao u Beogradu geografiju 1987. Spada u novije vinkovačke geografske stručnjake. Danas je profesor geografije na Tehničkoj školi u Vinkovcima, vanjski je suradnik i predavač na Visokoj Učiteljskoj školi u Osijeku i Slavanskom Brodu.

Objavio je do sada u svojstvu autora-koautora dvije monografije, 11 stručnih radova i 7 dokumentarno obrazovanih filmova u suradnji s Vinkovačkom televizijom, Gradskim poglavarstvom Vinkovaca i Tenis klubom Vinkovci.

Najznačajniji mu je rad knjiga «Vinkovci – grad na dlanu» (2004.) objavljena na hrvatskom i engleskom jeziku.

Za vrijeme Domovinskog rata pokrenuo je i realizirao projekt školovanja vinkovačkih srednjoškolaca u Varaždinu, Čakovcu, Ivancu i Vinici.

Živi u Vinkovcima, radi u Vinkovcima, Osijeku i Slavanskom Brodu.

koja od tada postaje hrvatska himna «Lijepa naša domovino» po prvim stihovima.

Inače, veći dio glazbenih djela ovog glazbenika časnika je zagubljen.

Josip ili Josif Runjanin je, postavši potpukovnikom, umirovljen 1871. Nastanio se u Novom Sadu gdje je umro 2. veljače 1878. godine i sahranjen je na pravoslavnom tzv. Uspenskom groblju.

IVAN NEPOMUK TROPSCH, profesor glazbe, vojni kapelnik, **profesor**.

Rođen je 12. listopada 1830. u Vidhosticama, današnja Češka Republika. Nakon realke odlazi na praški konzervatorij kojeg završava s odličnim uspjehom. S 19 godina dolazi u Vinkovce za vojnog kapelnika 7. brodske pukovnije, burne 1849. Tada su u gradu sva zahtjevnija namještenja imali stranci. Tako su i glazbenici od prvog do posljednjeg bili Česi. Svake je nedjelje i blagdana poslije večernje ispred crkve građanstvu svirala glazba, a dirigirao im je Ivan Tropsch. U Vinkovcima se oženio i tu stvorio obitelj.

Godine 1873. počelo je razvojačenje Vojne granice pa je u Vinkovcima nestalo vojske i njene glazbe. Tropschu su nuđeni drugi gradovi za nastavak službe i karijere no on ih odbija i ostaje u Vinkovcima. Zavolio je ovaj grad i njegove ljude koji su mu ponudili mjesto profesora glazbe na gimnaziji i orguljaškog majstora u gradskoj crkvi. Razvijao je pučko i umjetničko zbornu pjevanje među gradskom mladeži. Kao što je revno obučavao pjevanju i sviranju mlade gimnazijalce, tako se trudio i s gradskim djevojkama koje su pjevale u crkvi prigodne sv. mise, a bilo ih je i po stotinu u zboru. Vodio je i glazbeno-pjevačko društvo «Sloga» od 1872. sve do njegovoga kraja.

Vrhunac njegovog dirigentskog djelovanja bila je 1879. godina kada je prilikom otvorenja nove gimnazijske zgrade pjevao gimnazijski zbor u prepunoj crkvi na svečanoj sv. Misi – novu Tropschovu misu.

Napisao je nekoliko glazbenih misa te brojne skladbe duhovnog i svjetovnog karaktera za pjevačke zborove koje su doživjele nekoliko izdanja i brojna izvođenja po Hrvatskoj.

Godine 1906. Ivan Tropsch odlazi u mirovinu u 77. godini svoga života. Umro je tiho 30. svibnja 1913. u 83. godini života. Sahranjen je u obiteljskoj grobnici u Vinkovcima.

FRANJO BERTIĆ, skladatelj, **učenik**. Bunjevački Hrvat-Šokac rođen u općini Bač 13. ožujka 1882. Pučku školu završio u rodnom selu a gimnaziju u Vinkovcima 1901. Prvu glazbenu naobrazbu stjecao kod Ivana Tropscha, profesora glazbe na gimnaziji, dirigenta gimnazijskog zbora i tamburaškog orkestra. Svira tambure, violinu i violončelo. Odmah nakon gimnazije zapošljava se na Khuenovim mađarskim željeznicama. Službuje u Vrpolju, Osijeku i Zagrebu gdje uz izvanredni studij prava nastavlja s učenjem violončela kod maestra Umberta Fabrija.

Skladao je samo za tamburaške orkestre. Aktivan je u zagrebačkoj *Šokadiji* gdje je složio dva karišika od najpoznatijih šokačkih narodnih pjesama, a poznatiji je po *Šokačkoj koračnici* (1938.) i *Šokačkom kolu* (1940.)

Dr.sc. SLAVKO JANKOVIĆ, glazbenik, sudac, sportaš, muzikolog, **učenik**. Ro-

đen je 1. siječnja 1897. u Novim Mikanovcima, voljom seoskog župnika. Pučku školu završio u Cerni 1907., školovali ga djed i baka jer mu se majka preudala. Klasičnu gimnaziju je pohađao u Vinkovcima od 1907. do 1915. Studirao je pravo u Zagrebu. Zbog rata i «španjolske gripe» više boravio u Vinkovcima nego u Zagrebu. Kako je kao dječak, gimnazijalac i

student volio igrati nogomet, dao je ideju tadašnjim gradskim ocima za osnivanje HGŽK «Cibalia» (1919.). Bio je prvi kapetan i stalni igrač, odigrao je 50-ak nogometnih utakmica za «Cibaliu». Osnivač je Šahovskog kluba Vinkovci i prvi predsjednik kluba.

Pravo je završio 1921. u Zagrebu. Stjecajem okolnosti nije mobiliziran u Prvi svjetski rat, a i slučajno je izbjegao služenje starojugoslavenske vojske. Radio je dugo vremena u Vinkovcima kao sudac. U to je vrijeme pokretao sveukupnu kulturnu i sportsku aktivnost u gradu. Bavio se glumom, režijom, vodio je pjevačke i tamburaške zborove (HPGD «M.A. Relković»), pisao humorističke članke i pjesme, objavio jednu dramu, tri knjige «Šokačkih pismica»,¹⁴ ali je najviše dao kao muzikolog. Sakupio je oko dvadeset tisuća dvostiha, komponirao skladbe na temelju izvornog narodnog melosa, a proslavio se kao autor «Svatovca» ili «Slavonskog bećarca» (danas svima poznati svatovski bećarac) koji je izveden u završnoj slici njegovog dramskog komada »Generalna proba« 1932. u Vinkovcima.

Tijekom službovanja kao sudac premještan od strane vlasti iz Vinkovaca u Pregradu, kod Zagreba, potom u druge službe gradskog poglavarstva Zagreba (1946.). Bio je i nastavnika tamburanja na učiteljskoj i Višoj pedagoškoj školi. Umirovljen je 1959. Dobio je Nagradu AVNOJ-a¹⁵ 1970. za svoj muzikološki rad. Kaže da je preturio pet careva – kraljeva, ali ga, na žalost, nisu poznavali.

Imao je više izuma. Poznate su *Jankovićeve tambure* koje su danas u uporabi i *Šuplje šahovske figure* koje nisu u uporabi, te *Bećarac* kao zapis kojeg danas svi pjevamo u svatovima i drugim prigodama.

Kao umirovljenik živio je u Zagrebu i na moru, dolazio u Vinkovce od prvih «Vinkovačkih jeseni», obilazio je stare prijatelje. Rado se sjećao svojih gimnazijskih dana.

Umro je u Delnicama 29. lipnja 1971. godine.

ZLATKO BALIJA, violinist, **učenik**. Rođen je u Splitu, 11. travnja 1927. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Vinkovcima. Violinu je započeo učiti u Osijeku u muzičkoj školi i Beču kod F. Bruckbauera. Studij violine završio 1957. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi (I. Pinkava).

Muzičku karijeru započeo još 1945. kao član opernog orkestra Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku. Od 1947. do 1964. Z. Balija je naizmjenično član simfonijskog orkestra RTV Zagreb i zagrebačke Filharmonije. Godine 1964. postaje koncertni majstor HNK-a u Zagrebu. Ističe se kao komorni glazbenik u ansamblu Zagrebačkih solista, Zagrebačkom kvartetu (1957./67.). U kvartetu su bili J. Klima, Zlatko Balija, D. Stranić, F. Kiefer, te je bio član i Klavirskog trija. Kao član ovih komornih sastava proputovao je Europu i svijet, izvodeći djela domaćih skladatelja i svjetskih klasika. Na tim putovanjima stekao je velika priznanja, dobio laskave stručne i novinske kritike. Sa sastavima je snimio veliki broj gramofonskih ploča.

Nagrade su mu: «Nagrada grada Zagreba» (1957.), «Milka Trnina» (1962.),

¹⁴ *Godišnjak* Matice hrvatske Vinkovci, br. 7, dr. S. Janković, *Autobiografija*, Vinkovci 1970. str. 171, navodi da ih je počeo skupljati 1916. godine u ljeto za vrijeme vršidbe u Cerni gdje je radio kao državni kontrolor vršidbe žita.

¹⁵ Tada jedna od najviših nagrada u bivšoj državi SFRJ, a davala se u znak sjećanja na ratno Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije i njegovo II. zasjedanje u Jajcu 1943. godine.

«Vladimir Nazor» (1965.) i druge.

Umro je u naponu stvaralačke snage u 43. godini života, od hepatitisa C, 20. travnja 1970. u Zagrebu.

HRVOJE MAJIĆ, glazbenik, **učenik**. Rođen je u Vinkovcima 2. svibnja 1969. Tu je završio osmogodišnju školu 1984. Nastavio školovanje u vinkovačkoj Gimnaziji. Tamburicu počeo svirati još u osmogodišnjoj školi, uz privatnu poduku, pohađao je i glazbenu školu. Tada je slavonska tamburica kao instrument padala u zaborav zbog utjecaja električne gitare i novih glazbenih trendova sa zapada. H. Majić je uživao u zvukovima svoje tamburice prime i od nje se nije odvajao. Godine 1986. ušao je u sastav štitarsko-županjske tamburaške grupe «Zlatni dukati», s kojima je svirao po svatovima i u taverni županjskog restorana «Kristal». Tada je zanemario svoje školovanje i treći razred je završio s nedovoljnim uspjehom. Došao mi je kao svom razredniku reći (*uvijek se samo smješkao*) kako napušta školovanje i započinje se ozbiljno baviti glazbom. Moja nagovaranja da treba završiti gimnaziju nisu urodila plodom, a ni roditeljska, kako sam kasnije čuo. U ljeto 1987. slijedila je turneja «Zlatnih dukata» po Hrvatskoj u organizaciji glazbene agencije «Lira» iz Čakovca, suradnja s glazbenim kompozitorom J. Ivankovićem, snimanje prvog albuma *Nek zvone tambure* (1988.), i uz to slava po cijeloj tadašnjoj Jugoslaviji. Godinu dana kasnije, H. Majić mi dolazi u kuću jednog ljetnog jutra s tatom, i željom da završi gimnaziju. Polaze privatno treći i četvrti razred, maturira 1989.

U narednih 10 godina sa «Zlatnim dukatima» je snimio 17 albuma, od prvog već spomenutog, pa, *Pjevaj kad duša boli* (1989.), *U meni Hrvatska* (1991.), *16 zlatnih hitova* (1992.), *Sretan Božić* (1993.), do *Hrvatske pjesme iz Bosne i Hercegovine* (1999.).

Bio sam županjski gimnazijalac kada su započeli svoj svjetski glazbeni pohod čupavi liverpulski momci «The Beatlesi» i meni dragi «The Rolling Stonesi», a «Zlatni dukati» su napravili isto takvu glazbenu i tamburašku revoluciju na balkanskim i hrvatskim prostorima. Obnovili su zvuk naše slavonske i šokačke tamburice kada je padala u zaborav, pokrenuli jedan tamburaški pokret (...samo da ih je mogao čuti dr. Slavko Janković...), potaknuli osnivanje stotinjak tamburaških grupa u Hrvatskoj, potaknuli skladanje stotine i stotine lijepih slavonskih i šokačkih hrvatskih pjesmica.

Otišao je tko zna zbog čega jednog lijepog sunčanog dana 2. rujna 1999. Nikada neću zaboraviti stotinu tamburaša i *Tamburašku rapsodiju* nad njegovim otvorenim grobom.

Vinkovačku gimnaziju su završili: **Sofija Miskolczy**, koncertna pijanistica, **učenica** (Vinkovci, 1912. – Otočac, 1943. maturirala 1930., strijeljali je partizani.); **doc.dr.sc. Mladen Janjanin**, koncertni pijanist, **učenik** (Vinkovci, 1960., mat. 1978.). Danas je prodekan, profesor komorne glazbe na Muzičkoj akademiji u Zagrebu; pohađala je gimnaziju 1991. **mr. Ines-Ana Tomić** (Vinkovci, 1976.), danas je profesorica violine na Srednjoj glazbenoj školi u Zagrebu.

Članovi vinkovačkog «dance» benda **Colonija, Boris Đurđević i Tomislav Jelić – Kameni**, bili su učenici vinkovačke Gimnazije do Domovinskog rata.

7. Glumci:

BRANKO PLEŠA, glumac, **učenik**. Rođen je 6. ožujka 1926. godine u Kiseljaku. Završio je pučku školu i pohađao gimnaziju u Vinkovcima. Studij glume završio je u Zemaljskoj glumačkoj školi u Zagrebu i Pozorišnoj akademiji u Beogradu. Prvim profesionalnim ugovorom bio vezan za Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu (sezona 1945./46.), zatim od 1946. do 1947. angažiran u Splitu, a 1947. prelazi u Jugoslavensko dramsko pozorište u Beograd, gdje doživljava punu afirmaciju. Tu se istakao profinjenom interpretacijom i plemenitom dikcijom uloga mnogih domaćih i stranih autora, a posebno ulogama Markiza Posa (Schiller, Don Carlos), Ivana (Dostojevski, Braća Karamazovi), Edgara (Shakespeare, Kralj Lear), Baruna (Gorki, Na dnu) i drugima. Ukupno je glumio u 74 filma i tv serije domaće i strane proizvodnje. Režiser 11 tv drama i pisac 11 scenarija. Značajna glumačka ostvarenja dao na radiju i televiziji. Pored glume bavi se i režijom te pedagoškim radom na Pozorišnoj akademiji u Beogradu.

Krajem osamdesetih otišao u mirovinu ali i dalje je bio aktivan, na polju glume, režije i pisanja scenarija. Ostavio je neizbrisiv trag na srbijansku dramsku umjetnost, film i općenito kulturu.

Umro u Beogradu 9. lipnja 2001.

MATO ERGOVIĆ, glumac, **učenik**. Rodio se u Novim Mikanovcima 11. siječnja 1927. godine. Pučku školu završio u rodnom mjestu, a realnu gimnaziju u Vinkovcima za vrijeme rata. Nakon pedagoškog tečaja u Osijeku 1947. službuje kao učitelj u Benkovcu, Imotskom, Splitu i Bežancu kraj Pregrade. Od 1951. do 1954. studira glumu na Akademiji za kazališnu umjetnost u Zagrebu kod B. Gavelle. Nakon završetka studija angažiran kao glumac u Zagrebačkom dramskom kazalištu «B. Gavella» sve do 1985. kada prelazi u dubrovačko kazalište «Marin Držić», gdje radi do umirovljenja 1992. godine.

Mato Ergović je u svojim matičnim kazališnim kućama igrao manje karakterne i epizodne uloge: Tripče (M.D., *Dundo Maroje*), Harry Hope (E.O.N, *I ledar dođe*), Biskup (R.M., *Glorija*), Clotaldo (C.B., *Život je san*), Vuk (I.G., *Dubravka*), Cicerone (M.K., *Aretrej*), Caliban (W. S., *Oluja*), Tobija (W.S., *Na tri kralja*), Grobar (W.S., Hamlet) i druge.

Nastupao je na Dubrovačkim ljetnim igrama, radio i tv-dramama, tv-serijama: *Malo misto*, *Velo misto*, *U registraturi* i brojnim filmovima.

Za ulogu Biskupa dobio je Nagradu grada Zagreba 1970. kao i brojne druge nagrade za svoje komične i nadahnute uloge.

Danas živi kao umirovljenik u Zagrebu, redovit je gost na *Festivalu glumca* u Vinkovcima, povremeno odigra poneku ulogu u matičnom kazalištu, a i drugdje.

IVO FICI, glumac, **učenik**. Rođen u Vinkovcima, 25. studenog 1927. Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1949. god. Njegove su prve glumačke kreacije vezane za školske priredbe i repertoar Gradskog amaterskog kazališta u sezoni 1949./50. Potom odlazi na Kazališnu akademiju u Zagreb. Godine 1954. nakon diplomiranja glume, postaje stalni član Zagrebačkog dramskog kazališta i ostaje mu vjeran do kraja života.

Glumio je u brojnim radio i televizijskim dramama, na filmu, te odigrao bezbroj uloga u Dramskom kazalištu «Gavella». Naročito se istakao glumačkim kreacijama Geronteja (J.B.P.M., *Scapinove spletki*), Artrotoga (P., *Hvalisavi vojnik*), Jamesa (E.N., *I leader dođe*), naslovne uloge Čehovljeve drame *Ujak Vanja*, u *Komandantu Sajleru* (B. M.), ulogama karakternog starca u *Galebu* i *Drami bez naslova* (A.P.Č.), *Krvavoj svadbi* (F. G. L.) i drugima. U Teatru &TD igrao je u *Predstavi Hamleta u selu Mrduša Donja* (I.B.), *Mirisima, zlatu i tamjanu* (S. N.) Nastupao je često u dramskim predstavama Dubrovačkih ljetnih igara.

Nosilac je nagrade grada Zagreba za monodramu *Krik* (I. Ivanca), te nagrade na TV-festivalu na Bledu 1963. za ulogu u Majerovom *Dnevniku malog Perice*.

Fici je bio i pjesnik, a bavio se i pedagoškim radom na kazališnoj akademiji. Na Festivalu glumca u Vinkovcima ustanovljena je nagrada «IVO FICI» za najboljeg mladog glumca 1993. godine.

Tragično preminuo u Zagrebu 27. studenog 1987.

NADA SUBOTIĆ, glumica, **učenica**. Rođena je 11. listopada 1931. u Bošnjacima. Osnovnu školu i gimnaziju pohađala do VII. razreda u Vinkovcima. Glumom se počela baviti još za vrijeme gimnazijskog školovanja, na školskim priredbama i Gradskom amaterskom kazalištu 1945. Studira glumu u Beogradu i Zagrebu. Nakon završetka Akademije 1954. do 1994. ostala je vjerna jednoj kazališnoj kući, Dramskom kazalištu »Gavella«.

Isticala se brojnim glumačkim kreacijama u radio i televizijskim dramama, nastupala je u brojnim filmovima i tv serijama (15), ostvarila niz značajnih uloga u kazališnim izvođenjima djela domaćih i stranih autora koji su se nalazili na repertoaru njene kazališne kuće.

Na Dubrovačkim ljetnim igrama nastupala od 1970. godine, pobrala najviše nagrade za najbolju žensku ulogu, na 1. festivalu glumca u Vinkovcima 1994. dobila nagradu za najbolju glumicu, na 3. festivalu bila domaćica, na otvaranjima «Vinkovačkih jeseni» sudjelovala od početka 1966., sama pripremala recitale poezije diljem Hrvatske i pobrala brojna priznanja i nagrade.

Nezaboravna uloga Nade Subotić ostaje uloga Šimine žene u filmu *Sokol ga nije volio*, redatelj B. Schmidta i autora F. Šovagovića iz 1988.

Kao rijetko koja hrvatska kazališna glumica N. Subotić je krajem 2005. proslavila pedesetogodišnjicu svog umjetničkog rada u kazalištu ulogom *Mag Folan* u predstavi *Ljepotica iz Leenanea* (M. McDonagh) u Kazalištu mala scena u Zagrebu.

Danas živi u Zagrebu, u mirovini je, ali je još uvijek aktivna pokojom ulogom u matičnom kazalištu «Gavella» i «Kazalištu mala scena» u Zagrebu, te na recitalima poezije širom Hrvatske. Udovica je poznatog hrvatskog pjesnika i sveučilišnog profesora književnosti FF Jure Kaštelana. Povremeno je viđam i u Vinkovcima.

VANJA DRACH, glumac, **učenik**. Rodio se 1. veljače 1932. u Bošnjacima. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1951. Počeo studirati medicinu u Zagrebu, a 1952. se prebacio na Akademiju za kazalište. Kao student glume nastupa u Zagrebačkom dramskom kazalištu «Gavella», a nakon završetka studija 1958. potpisuje prvi profesionalni ugovor s

Hrvatskim narodnim kazalištem. Već nakon prvih glumačkih kreacija iskazao je svoje raskošno glumačko umijeće, tako da je u HNK igrao najznačajnije uloge u antičkim drama, djelima ruskih klasika, te suvremenom repertoaru. Najznačajnije su mu kazališne uloge; *Heraklo* (Matković), *Edgar* (Shakespeare), *Profesor* (Ionesco), *Leone*, *Lenbach*, *Aurel* (Krleža), *Marko Antonije*, *Nestor* i *Angelo* (Shakespeare), *Franz* (Sartre), i druge.

Od 1975. je slobodni umjetnik, ponovo član HNK, nastupa u Teatru &TD i Dubrovačkim ljetnim igrama.

Pored najznačajnijih uloga u HNK-u, Vanja Drach je čest gost u radio i televizijskim dramama i serijama, »Teatra u gostima« R. Bašića (tu je V. Drach odigrao 1380 predstava) i na filmu, gdje je odigrao dvadeset pet karakternih filmskih uloga u različitim žanrovima. Filmovi u kojima je nastupao i istaknuo se temperamentnim i kristalno čistim glumačkim kreacijama su: *H-8* (1958.), *Akcija* (1960.) *Carevo novo ruho* (1961.) do najnovijih *Svjedoka* (2000.), *Infekcije* (2003.) i *Mukla* (2004.).

Za svoje briljantne glumačke kreacije često puta je nagrađivan. Primio je Nagradu grada Zagreba, 2 Sterijine nagrade, Orlandovu nagradu u Dubrovniku (1990.) i Marulovu nagradu u Splitu (1997.), Nagradu Tito Strozzi, Nagradu hrvatskog glumišta (2002.).

Redoviti je posjetitelj i aktivni sudionik pri svečanom otvaranju «Vinkovačkih jeseni» i «Festivala glumca», gdje je bio i izbornik predstava 2003.

Otišao u mirovinu krajem 1998. godine svečanim oproštajem na pozornici HNK, no nastupa i dalje na filmu, kazalištu i drugdje. Živi u Zagrebu, rado je viđen gost u Vinkovcima.

ŽARKO MIJATOVIĆ, glumac, **učenik**. Rođen je 28. siječnja 1933. u Subotici. Vinkovačku Gimnaziju pohađao od 1944. do 1946. Nakon završene srednje škole, studira ekonomiju u Sarajevu, a istodobno i glumu u Dramskom studiju i Malom pozorištu. Prvim profesionalnim ugovorom vezan za Narodno pozorište u Mostaru (1959.), a u zeničko Narodno pozorište prelazi 1964. Tu doživljava punu glumačku afirmaciju i postaje njegov prvak. Najistaknutije glumačke kreacije dao je ulogama: *Ahmed Nurudin* (Selimović, Derviš i smrt), *Nosač Samuel* (I. Samokovuja Pashva nosača Samuela), *Jago* (Shakespeare, Otelo) i drugima. Česti je gost u radio i televizijskim dramama i serijama Televizije Sarajevo gdje svojim ulogama potvrđuje izraziti glumačko umijeće. Zapažene je uloge dao i u bosansko-hercegovačkoj kinematografiji *Valter brani Sarajevo* (1972.) i drugima.

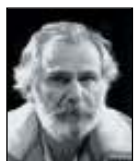

Predavao je glumu u Dramskom studiju Zenica, te tako svojim pedagoškim radom dao brojne mlade glumce Zenice. Bavio se režijom u matičnom kazalištu. Za vrijeme rata u Bosni, otišao u mirovinu (1993.), a danas još povremeno glumi u kazalištu. Predsjednik je Hrvatskog kulturnog društva «Napredak» i tako još uvijek aktivan u kulturnom životu Zenice, posebice među Hrvatima u gradu.

Često se vraća u Vinkovce i sudjeluje na otvaranju «Vinkovačkih jeseni», a na «Festivalu glumca» redoviti je gost.

Danas živi u svojoj Zenici, kao umirovljenik je još uvijek aktivan u kazalištu i

Hrvatskom kulturnom društvu «Napredak».

RAĐE ŠERBEDŽIJA, glumac, **učenik**. Rođen je 27. srpnja 1946. u selu Bunjići (Titova Korenica). Roditelji 1952. sele u Vinkovce. R. Šerbedžija tu završava osmogodišnju školu i gimnaziju 1964. Kao glumac započeo na daskama Gradskog amaterskog kazališta u pionirskoj predstavi *Nosonja* još 1957. Kao gimnazijalac se isticao nadahnutim recitiranjem i odličnim poznavanjem poezije i dramske književnosti. 1964. igra zapaženu ulogu u Držićevom *Skupu* koji je bio na repertoaru gradskog kazališta.

Poslije gimnazije, Šerbedžija studira glumu na Akademiji za kazalište, film i televiziju u Zagrebu. Nakon završene akademije (1969.) na kratko vrijeme je član nekoliko zagrebačkih kazališta (Gavella i HNK), a zatim prelazi u slobodne profesionalne umjetnike vezujući se samo uz pojedine dramske, filmske ili televizijske projekte.

Šerbedžijine glumačke kreacije su vrhunskog dometa, bilo da igra na kazališnim daskama, pred filmskim kamerama ili na televiziji. Kad igra, gluma mu je nepredvidiva i neizreciva, suptilna i dostojanstvena, a dikcija neponovljiva. Svojom osebujnom glumačkom ličnošću dao je ton dobro poznatim tragedijama, te filmovima i tv-serijama: *Hamlet*, *Kralj Lear*, *Ričard III*, *Crne ptice*, *Hajka*, *Kiklop*, *Nikola Tesla*, *U registraturi*, *Prosjaci i sinovi*, *Bombaški proces* i drugima.

U ratu na prostorima bivše Jugoslavije nije se snašao. Htio je kao glumac spasiti Jugoslaviju. Lutao je od Zagreba, Beograda, do Sarajeva. Odlazi u svijet nakon glavne uloge u filmu *Dezertjer Živojina Pavlovića* (1992.), prema Londonu i Hollywoodu. U svijetu uspjeva kao kazališni a još više kao filmski glumac. Glumi u početku sporedne a kasnije značajnije i vodeće uloge u filmovima *Pred dozdot (Prije kiše)* (1994.), *Two Deads* (1996.), *The Saint* (1997.), *Broken English* (1997.), *The Truce* (1998.), *Space cowboys* (2000.), *Snatch* (2000.). Na filmu i tv-serijama odglumio preko 100 uloga.

Preko nekada rimskih, i Titovih Brijuna, vratio se u Hrvatsku predstavom *Kralj Lear* 2001. godine. Osnovao je u Puli novi teatar «Ullysses».

Danas živi u Puli, Zagrebu i drugdje u svijetu.

DUŠAN GOJIĆ, glumac, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 26. siječnja 1953. osmogodišnju školu i gimnaziju završio u rodnom gradu 1971. Diplomirao je glumu na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti 1975. Od 1976. stalni je član Drame Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Do sada je na pozornici nacionalne drame odigrao šezdesetak uloga. Nastupa i na drugim hrvatskim pozornicama (Teatar &TD, Histroni), na filmu, televiziji i kazališnim festivalima.

Igrao je u predstavama A.P. Čehova, H. Ibsena, R. Marinkovića, W. Shakespearea, M. Krleža, M. Držića, B. Brechta, E. Rostanda, E. Labichea, Č. Price, T. Bakarića, L. Pirandella, D. Demetera, V. Havela, J. Giraudoux, I. Aralice, I. Brešana, G. B. Shawa, Molièrea, J. Anouilha, Euripida.

Surađivao je s brojnim redateljima od Dina Radojevića, Joška Juvančića Georgija Para, Mladena Škiljana, Koste Spaića do Petra Šarčevića, Ivice Kunčevića, Ozrena Prohića i Božidara Violaća.

S predstavama matične kuće (HNK) gostovao širom Hrvatske i u inozemstvu. Sa Zlatkom Bourekom je surađivao u više navrata, iskušavši se u teatru maski, lutka i u teatru figura. Zadnja mu je predstava *Prosidba ili Ne zov` vruga* gdje igra glavnu ulogu, gazda Stevu.

Danas živi i radi u Zagrebu.

I u novije vrijeme iz naše gimnazije odlazili su učenici na Akademiju dramskih umjetnosti u Zagreb. Tako su glumačku akademiju završili: **Zvezdana Tomašević-Josifov** (Vukovar, 1958. maturirala 1978.) diplomirala u Novom Sadu, na Akademiji umjetnosti, Odsjek gluma; **Vesna Tominac-Matačić** (Vinkovci, 1968. mat. 1986.), diplomirala 1990. na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu; prerano umrli glumac, **Dražen Kolar** (Vinkovci, 1973.-1999., mat. 1991.), diplomirao 1998. ADU u Zagrebu.

8. Gospodarstvenici, ekonomisti:

Prof.dr.sc. MARKO ŽUŽIĆ, sveučilišni profesor, ekonomist, **učenik**. Rođen je u Soljanima 6. travnja 1902. u bogatoj seoskoj porodičnoj zadruzi koja ga je mogla školovati. Pučku školu završio u Drenovcima, gimnaziju u Vinkovcima 1921. Studirao je ekonomiju u Beču i Berlinu. Diplomirao i doktorirao u Beču na Pravnom fakultetu temom «Seljačke kućne zadruge u Hrvatskoj» (1925.). Zaposlio se u zagrebačkom bankarstvu. Izvršni je tajnik Udruženja bankara Kraljevine SHS u Zagrebu od 1925. do 1929. Zbog neslaganja s diktaturom kralja Aleksandra Karađorđevića, prelazi na druge poslove u privatnim zagrebačkim tvrtkama. Kako se nije slagao ni s Titovim komunizmom, emigrirao 1946. u Tursku. Godine 1948. prelazi u SAD gdje dobiva politički azil i američku putovnicu. Kako je govorio više jezika lakonalazi posao, predaje na raznim američkim sveučilištima.

Napisao je više knjiga, a najpoznatija mu je «Short History of St. John in Ephesus» (1960.).

Umro je u SAD-u 1986. godine.

MIRKO REICH, gospodarski menadžer, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 7. lipnja 1902. u poduzetničkoj knjižarskoj obitelji. Otac mu je Jakob Reich poznati vinkovački knjižar i novinski izdavač, danas poznat po starim razglednicama Vinkovaca. Mirko je u rodnom gradu završio pučku školu i gimnaziju 1920. Studirao je političke nauke u Beču s brojnim Hrvatima, među ostalim s M. Lorkovićem i M. Budakom. Nakon studija radio je u Mariboru i Beogradu u uvozno-izvoznoj tvrtki kao menadžer. Na početku Drugog svjetskog rata mobiliziran u rezervni sastav starojugoslavenske vojske i iz Beograda poslan u Kumanovo. Nije se predao njemačkoj vojsci već se vratio u Vinkovce kao civil, zatim odlazi u Karlovac gdje je uhićen kao Židov i poslan u logor. Na kraju je završio u Jasenovcu. Intervencija studijskih kolega da ga oslobode nije uspjela. Javljeno im je da je umro od tifusa.

Stradao je u Jasenovcu krajem 1941.

OTTO MISKOLCZY, diplomirani ekonomist, poduzetnik, **učenik**. Rodio se 23. siječnja 1909. u Vinkovcima u poduzetničkoj židovskoj obitelji. U rodnom gradu završio pučku školu i gimnaziju 1927. Studij ekonomije završio u Zagrebu 1931. Otac ga šalje i na jednogodišnju specijalizaciju ekonomije u Trst, nadajući se da će sin naslijediti obiteljsko trgovačko poduzeće. O. Miskolczy je jedno vrijeme radio kod oca, a 1937. osniva vlastitu tvrtku «Oto Miškolci» za trgovinu i proizvodnju zemaljskih proizvoda, dok majka nasljeđuje očevu trgovačku tvrtku.

Početkom rata svi članovi obitelji odlaze u Hrvatsko primorje pod talijansku okupaciju, pa tako i O. Miskolczy dolazi u Crikvenicu. No, ubrzo su i talijanski fašisti popustili njemačkim pritiscima, te su sve Židove internirali u brojne logore na obali i otocima. Otto biva interniran u logor Kraljevica, a kasnije prebačen na Pag. Nakon kapitulacije fašističke Italije odlazi partizanima u antifašistički pokret gdje je radio kao stenograf i radiosteno daktilograf. Na kraju rata radi pri hrvatskoj Vladi u Splitu, a kasnije

u Zagrebu u Ministarstvu opskrbe. Zbog narušenog zdravstvenog stanja je ubrzo umirovljen, vraća se u Vinkovce gdje se i oženio, te pomagao ženi u novosnovanoj tvrtki.

Kako su se Židovi nakon rata razočarali u partizanskom i komunističkom vlasti, cijela preživjela obitelj Miskolczy, majka Berta, žena Ela i Otto odlaze u novoformiranu državu Izrael gdje su živjeli i radili u Bet Zejtu kod Jeruzalema.

Otto Miskolczy je umro 1978. godine u Izraelu.

Prof.dr.sc. RIKARD LANG, sveučilišni profesor, pravnik i ekonomist, **učenik**.

Rođen u Vinkovcima 22. veljače 1913., u poznatoj vinkovačkoj židovskoj obitelji. U rodnom gradu završio pučku školu i gimnaziju 1931. Studirao pravo u Zagrebu na Pravnom fakultetu. Diplomirao i doktorirao 1936. Za vrijeme studija prišao ljevičarskim pokretima u Zagrebu. Godine 1941. sklonio se u Dubrovnik, a zatim otišao u partizane. Sudionik je antifašističke borbe od 1941. do 1945. Poslije rata vraća se na matični fakultet gdje dobiva mjesto izvanrednog profesora. Inicira osnivanje katedre *Političke ekonomije* na kojoj predaje, i predstojnik je, od 1947. do umirovljenja 1983.

Istovremeno, prof. dr. Rikard Lang je direktor «Ekonomskog instituta Zagreb» od njegovog osnivanja 1954. do 1974. kada zahvaljuje na toj funkciji. Kao voditelj Instituta, pokretač je brojnih znanstveno-istraživačkih projekata s područja ekonomskog razvitka, zagovaratelj je tržišnih odnosa u uvjetima socijalističkog gospodarstva, te njegovog uključivanja u svjetske gospodarske tokove i na svjetsko tržište. Zahvaljujući njemu i Institutu, mnoge hrvatske privredne organizacije se uspješno uključuju u svjetske gospodarske tokove.

Kao autor i suautor objavio je preko 200 znanstveno-stručnih knjiga, monografija, studija o ekonomskoj politici tadašnje države, kao i iz pravne teorije. Najznačajnija su mu djela: «Međunarodna suradnja i ekonomski razvoj» (1955.), «Politička ekonomija» (1968.), «Sistem proširene društvene reprodukcije i napredak nauke, tehnike i tehnologije» (1974.), «Konceptija i strategija razvoja» (1986.), i druga.

U svojstvu člana jugoslavenske delegacije sudjelovao je na zasjedanjima Generalne skupštine, pojedinim tijelima UN-a, i specijaliziranim agencijama UN-a.

Primio je brojna državna, republička i međunarodna priznanja, odlikovanja i nagrade za svoj plodan dugogodišnji rad, od najviših državnih i međunarodnih tijela.

U mirovinu otišao 1983., nakon toga još uvijek aktivan na području društvenih znanosti.

Umro je u Zagrebu 16. rujna 1994.

Prof.dr.sc. JOSIP SENEČIĆ, sveučilišni profesor, ekonomist, **učenik**. Rođen je u

Vinkovcima 7. srpnja 1939. U rodnom gradu završio osnovnu školu i gimnaziju 1957. godine. Odlazi studirati u Zagreb na Ekonomski fakultet. Diplomirao je 1961., magistrirao je na istom fakultetu 1971., doktorirao 1973. temom *Planiranje marketinške strategije*. Radio je od 1962. kao pripravnik i djelatnik u Zavodu za tržišna istraživanja Zagreb, od 1972. do 1975. je na funkciji zamjenika direktora.

Od 1975. predaje u zvanju izvanrednog profesora na Fakultetu za vanjsku trgovinu. U periodu od 1980. do 1982. je dekan istog fakulteta. Prelazi na Ekonomski fakultet, gdje je 1985. izabran za redovitog profesora gdje radi i danas. Predstojnik je *Katedre za turizam*. Prof.dr.sc. J. Senečić predaje na sveučilišnom studiju, stručnom i doktorskom, kolegije iz područja marketinga u turizmu.

Autor je i suautor brojnih knjiga te stručnih i znanstvenih članaka i tekstova u periodu od 1981. do 2000. godine. Neka djela su mu: «Istraživanje turističkih tržišta» (1998.), «Promocija u turizmu» (1998.), «Osnove marketinga» (2000.) i druga.

Danas živi i radi u Zagrebu.

9. Inženjeri i biotehnološki stručnjaci:

MIJO FILIPOVIĆ pl. FREUDENBERŠKI, dipl.ing., vodoprivredni inženjer, filatelista, **učenik**. Rođen u Slavonskom Brodu 31. srpnja 1869. Tu završio pučku školu a gimnaziju polazio u Vinkovcima do 1886., završio je u Požegi. Studira Vojno-tehničku akademiju, inženjerski vodoprivredni smjer. U početku službuje u austro-ugarskoj vojsci, zatim napušta vojsku i radi u civilnoj službi kod Zemaljske vlade u Zagrebu. S Brođaninom, zagrebačkim gradonačelnikom Milanom Emilom Amrušem organizira «Zagrebački zbor» današnji Velesajam.

U Prvom svjetskom ratu mobiliziran, te je zapovjednik riječne flotile na Visli i Bugu. Nastankom Prve Jugoslavije pomoćnik je ravnatelja Direkcije za riječno brodarstvo u Beogradu. Prijevremeno umirovljen 1923. vraća se u Zagreb. No još uvijek aktivan političar, stručnjak i filatelista, član gradskog poglavarstva, nagovara tadašnjeg zagrebačkog gradonačelnika Vjekoslava Heinzela na osnivanje zoološkog vrta u Zagrebu. Gradonačelnik mu kao vodoprivrednom stručnjaku povjerava projekt uređenja dijela Maksimirske šume u zoopark. Na «Labuđem otoku» usred prvog maksimirskog jezera, otvoren je usred ljeta 1925. godine zagrebački «Zoološki vrtić» sa tri sove i lisice. Narednih godina «vrtić» prerasta u pravi «Zoološki vrt» sa tristotinjak životinja, dok ih danas ima preko 1700.

To je bio prvi *Zoološki vrt* u jugoistočnoj Europi a Mijo pl. Filipović se vodi kao njegov glavni i prvi utemeljivač. On je i prvi njegov upravitelj.

Osnivač je Gradskog muzeja u Brodu (1894.), Hrvatskog filatelističkog društva (1898.), glavni je urednik *Vijesti*, organa Hrvatskog društva inženjera i arhitekta. Pisao je brojnim novinama i časopisima.

Umro je u Zagrebu u 79. godini života, 14. travnja 1948.

JURO¹⁶ HORVAT, dipl. ing., elektrotehnički inženjer, **učenik**. Rođen 17. travnja 1882. u Gospiću. Tu je završio pučku školu. Gimnaziju u Vinkovcima završio 1900. Elektrostrojarstvo diplomirao u Grazu na Tehničkoj visokoj školi 1904. (gdje je bio i Nikola Tesla). Potom radio u tvornicama oko Stutgarta, Ženevi, i kao ravnatelj društva «Energos» u Beču. Radi i na prvoj slovenskoj HE «Fala» na Dravi. Od 1924. je predavač na Tehničkom fakultetu u Ljubljani, a od 1932. na Tehničkom fakultetu u Zagrebu. Jedan je od utemeljivača Banovinskog elektrotehničkog poduzeća 1937. u Zagrebu.

Na Tehničkom fakultetu u Zagrebu predaje kolegij *Prijenos i razdioba električne energije* i *Prijelazne pojave u električnim napravama*. Napisao je brojne stručne i znanstvene članke o elektrifikaciji i elektranama, a objavljivao ih je u domaćim i stranim časopisima.

Umirovljen je 1952., a umro u Zagrebu 18. travnja 1954.

Akademik JOSIP LONČAR, sveučilišni profesor, elektrotehnički stručnjak i fizičar, **učenik**. Rođen u Đakovu, 21. studenog 1891. U rodnom gradu završio pučku školu, došao u Vinkovce, u Gimnaziju, završio 1910. U Zagrebu je studirao matematičkofizikalne znanosti na Mudroslovnom fakultetu, te na Sorboni u Parizu (1910./15.) studira elektrotehniku. Doktorirao u Zagrebu 1920., radi na

¹⁶ Državna gimnazija u Vinkovcima, *Spomenica o stopedesetgodišnjici Državne gimnazije u Vinkovcima 1980-1930.*, Osijek 1930., stoji Đuro Horvat, str. 197.

gimnazijama, honorarno radi i na Tehničkoj visokoj školi, od 1931. redoviti je profesor na Tehničkom fakultetu. Godine 1937. predaje kolegije *Osnove elektrotehnike* i *Električna mjerenja*. Na fakultetu je osnovao laboratorije za iste kolegije u kojima je obavio mnoga istraživanja.

Zaslужan je za utemeljenje i pokretanje Radio Zagreba, napravio je elektrotehničke sheme za njeno funkcioniranje (1924./26.), i izveo tehničke radove. Tu je surađivao s O. Kučerom i J. Horvatom, bivšim učenicima vinkovačke Gimnazije.

Godine 1930. kada je proradila prva televizija u Europi, u Londonu, konstruirao je i napravio je prvi tv-prijamnik u svom laboratoriju, te gledao tv-sliku iz Londona.

Umirovljen je 1957. kada je TV Zagreb počela sa redovitim emitiranjem svoga dnevnog trosatnog programa.

Javljao se u brojnim stručnim časopisima u zemlji i inozemstvu: *Glasniku Hrvatskog prirodoslovnog društva*, *Tehničkom listu*, *Elektrotechenische Zeitschriftu*, *Radu JAZU-a*, i drugima, i u *Hrvatskoj enciklopediji*.

Djela su mu: «Konstrukcija radio stanica za primanje» (1927./29.), «O savremenoj televiziji» (1937.), «Osnovi elektrotehnike» (1923./38.) «Uvod u električna mjerenja» (1937./39.) i druga.

Redoviti je član JAZU-a od 1947. Godine 1961. dobio je Nagradu za životno djelo grada Zagreba.

Godine 1970. izabran je za počasnog doktora Sveučilišta u Zagrebu.

Bio je pionir naše hrvatske elektrotehnike i elektronike, radiofonije i televizije. Stoga je Fakultet elektrotehnike i računarstva od 1971., odlukom Vijeća nastavnika, uveo godišnju Nagradu «Josip Lončar» za istaknute uspjehe u studiju i znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i nastavi.

Umro je u Zagrebu 28. rujna 1973.

LUDVIK, LUJO CHLOUPEK, dipl. ing., sveučilišni profesor, inženjer metalurgije, **učenik**. Rođen je u Livnu 29. ožujka 1901. Pučku školu završio u Cazinu, gimnaziju pohađao u Bihaću, maturirao u Vinkovcima 1919. Odlazi na studije u Čehoslovačku, u Pribram na Visoku montanističku školu. Diplomirao 1923. na Metalurškom odjelu, jedno vrijeme ostaje u Čehoslovačkoj na specijalizaciji, vraća se u Jugoslaviju, u varešku željezaru. Za vrijeme Drugog svjetskog rata direktor je željezare Zenica, poslije rata željezare u Sisku. Kako crna metalurgija postaje bazna grana razvoja nove Jugoslavije, L. Chloupek obnaša najvažnije funkcije u državnim Direkcijama bazne metalurgije u Beogradu i Zagrebu tijekom pedesetih godina.

Šezdesetih se godina vraća u Sisak, u željezari je glavni inženjer proizvodnje, kasnije savjetnik, te predavač, kasnije i redoviti profesor na novootvorenom odjelu Tehnološkog fakulteta u Sisku. Od 1967. je predstojnik Katedre za metalurgiju. Član je brojnih metalurških udruženja i komisija u zemlji, javlja se brojnim stručnim člancima s područja proizvodnje sirovog željeza, problematike visokih peći, proizvodnje i uporabe koksa u *Teškoj industriji* i *Metalurgiji* (1965./75.).

Umirovljen je 1971. Umro je u Sisku 8. siječnja 1980.

ANTUN TAKŠIĆ, dipl.ing., geolog, **učenik i profesor**. Rodio se u Vinkovcima 29. lipnja 1909., pučku školu i gimnaziju završio u rodnom gradu, maturirao 1929.

Umro u Zagrebu 1992.

OTTO (HAJIM OREN) ORNSTEIN¹⁷, dipl.ing, izraelski kemijski i oceanologijski stručnjak, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 7. siječnja 1921. u poduzetničkoj židovskoj obitelji. Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1940. U strahu zbog rata i progona Židova, otac Vilhelm je prebacio cijelu obitelj (1939./41.) u Palestinu, osim sebe. Otto Ornstein iseljava 1941. Za vrijeme rata završava kemiju na Jeruzalemskom univerzitetu. Od 1947. radi u Pokusnoj stanici za pomorsko ribarstvo u Haifi. Zbog pokazanog interesa i znanja tu brzo napreduje, pa počinje obnašati rukovodeće funkcije. Od 1963. je direktor Znanstveno-istraživačkog centra. Od tada rukovodi istraživanjima i radovima na nacionalnom vodovodu, organizira i rukovodi istraživanjima Crvenog mora, hidrografije istočnog sredozemlja, kao i na drugim značajnim poslovima novoformirane države Izrael.

Objavio je preko 60 stručno-znanstvenih radova, sudjelovao je na brojnim izraelskim i međunarodnim skupovima i kongresima s područja zaštite mora i oceanografije, gdje je bio zapažen po svojim izlaganjima.

Primio je brojna izraelska i židovska priznanja.

Umro je u Haifi 3. studenog 1983. godine.

Prof.dr.sc. VLADO FEUERBACH, sveučilišni profesor, strojarski inženjer, **učenik**. Rodio se u Slavonskom Brodu, 28. travnja 1923. Tu je završio pučku školu, a gimnaziju u Vinkovcima 1941. Za vrijeme rata radio u tvornici vagona u S. Brodu. Poslije studirao na Strojarskom odsjeku Tehničkog fakulteta u Zagrebu, završio ga 1953. Tada se zaposlio na Toplinskom odjelu Instituta za elektroprivredu u Zagrebu i kao honorarni asistent na Tehničkom fakultetu gdje radi do 1960. U međuvremenu odlazio na specijalizaciju u Njemačku, (1957.) u «Siemens» u Karlsruhe za mjerne i regulacijske uređaje, na Tehničko sveučilište u Dresdenu (1964.) gdje je boravio do izbora za izvanrednog profesora (1974.) na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu. Doktorirao je na istom fakultetu 1980. godine. Godine 1986. do umirovljenja 1993. vraća se u S. Brod. Nosilac je nastave na Strojarskom fakultetu u svom rodnom gradu. Predavao je na postdiplomskom studiju u Zagrebu i Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu.

Napisao je stotinjak stručnih i znanstvenih studija na području toplinskih mjerenja i toplinskih strojeva. Djela su mu: *Energija* (1958.), *Elektrotehnika* (1979.), *Strojarstvo* (1984.), i druga.

Nakon umirovljenja ubrzo umro u Slavonskom Brodu 1993. godine.

MIROSLAV HERCEG, dipl.ing., građevinski stručnjak, **učenik**. Rođen je 10. ožujka 1929. u Prologu kod Ljubuškog. Godine 1935. s roditeljima preselio u Babinu Gredu, gdje završava pučku školu. Nižu građansku školu završio u Županji za vrijeme rata. Sa 16 godina, s grupom prijatelja, povlači se pred partizanima (travanj-svibanj, 1945.) u Zagreb, pa sve do Bleiburga. Na križnom putu išao od Bleiburga do Apatina, praćen partizanskom stražom i usputnim ubijanjem Hrvata po njivama i kanalima, a onda kao maloljetnik pušten kući, lipnja 1945.

U vinkovačku gimnaziju došao sa 17 godina nakon preživjelog «križnog puta» (1946.) u V. razred (sadašnji prvi). Uključio se u tajnu gimnazijsku i učeničku organizaciju «BAH»¹⁸ koja je za republičke i lokalne izbore 1946. pisala razne antidržavne parole i letke, kao što su: «*Hrvatski narode, dolaze izbori! Dolje Tito izdajica svoga naroda! Dolje FNRJ*

¹⁷ N. dj. pod 1, str. 214.-215.

¹⁸ «BAH» je mala i tajna organizacija nekolicine učenika tadašnjeg V. razreda (1946./47.), a značila je «BOG, ANTE, HRVATSKA».

robijašnica svih Hrvata!» i druge predizborne parole. Među ostalima u grupi, otkriven i osuđen 1947. od Okružnog suda u Slavonskom Brodu na robiju s prisilnim radom od 2 godine i gubitak političkih prava 1 godinu. Kako je tada bio punoljetan, kaznu je počeo robijati u Lepoglavi, prebačen na izgradnju pruge Šamac-Sarajevo, zbog dobrog vladanja pušten uvjetno, te se vraća u Babinu Gredu roditeljima. Nešto kasnije, dozvoljen mu je nastavak školovanja u Osijeku u Srednjoj tehničkoj školi - građevinski smjer.

Nakon završetka srednje škole i vojske, radi kao tehničar na HC «Jablanica». Sarajevski «Energoinvest» ga šalje 1954. na Tehnički fakultet u Zagreb (Građevinski odjel) koji završava 1961. Zatim radi «na terenu» na izgradnjama HC «Trebinje», «Dubrovnik» i «Rama» kao pomoćnik glavnom inženjeru za izvođenje radova.

Nakon «odrade» stipendije «Energoinvestu» prelazi u Zagreb 1970. u «Industrogradnju», pa «Hidroelektrom». S «Hidroelektrom» vodi radove na HC na Dravi: «Čakovec», «Varaždin» i «Dubrava». Glavni je inženjer za izgradnju NE «Krško». Godine 1981. prelazi u «Ingru» s kojom gradi bolnice i poliklinike u Rusiji, Alžiru i Keniji.

Zadnje godine svoga rada (u Domovinskom ratu), radi u Vladi RH (Šarinićevoj) kao direktor Agencije za obnovu.

Sada je u mirovini i živi u Zagrebu.

Prof.dr.sc. ZVONIMIR ŽAGAR, sveučilišni profesor, građevinski znanstvenik, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 15. veljače 1931. Pučku školu završio 1942. Realnu gimnaziju završio u Vinkovcima 1949. Studirao na Arhitektonsko Građevinsko Geodetskom fakultetu u Zagrebu, konstruktivni smjer, diplomirao 1957. Bio pripravnik u Hidrometeorološkom zavodu. Zaposlio se na ŽTP-u Zagreb, tu je radio do 1965. U međuvremenu na matičnom fakultetu postao asistent na *Katedri za statiku*. Od 1965. do 1971. radi u Gani na arhitektonskom fakultetu kao viši predavač, vraća se u Hrvatsku, u ŽTP Zagreb gdje radi dvije godine. Od 1974. do umirovljenja 2001. je na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Doktor je znanosti od 1985., a od 1986. redoviti profesor na fakultetu, predavao kolegije: *Drvene konstrukcije*, *Ekspertni sustavi* i *Teorije konstrukcija*. Predavao je na GF Split, GF Osijek, te na građevinskim fakultetima u Ljubljani i Zagrebu.

Objavio je više od 250 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i stranim edicijama, časopisima i zbornicima, te preko 25 knjiga na temu *drvene konstrukcije*, za potrebe građevinskih znanosti, studija i studenata. Neka djela su mu: «Nosive strukture» (1977.), «Metalne i drvene konstrukcije – programi» (1988.), «Spajala i spojevi u drvenim konstrukcijama» (1993.), «Drvene konstrukcije II» (2003.) i druga.

Sudjelovao u projektiranju tribina «Dinamovog» stadiona u Maksimiru, koncertne dvorane «V. Lisinski», velebnih zgrada INE, brojnih industrijskih i bolničkih objekata u Zagrebu, zemlji i inozemstvu.

Za svoj plodan rad, primio je brojna odlikovanja, priznanja i zahvalnice.

Od 2001. godine je u mirovini, živi u Zagrebu, još uvijek aktivan.

Dr.sc. ANĐELKO BILUŠIĆ, kemičar, makroekonomist, **učenik**. Rođen je u Nijemcima, 18. lipnja 1931. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1950. godine. Studirao je kemiju na Prirodoslovno matematičkom fakultetu u Zagrebu. Nakon završenog fakulteta vraća se u Vinkovce i zapošljava u tvornici kože «Cibalia». Ubrzo je postao tehnički direktor tvornice i direktor za ekonomsko-financijske poslove (1957./77.). Od 1977. je u Indiji u Madrasu direktor «Cibalijinog» pogona za otkup sirove kože, koja se izvozi za Vinkovce gdje se

prerađuje i plasira na svjetsko tržište. Uz taj posao Anđelko Bilušić je i savjetnik institucija vlade Republike Indije (1979./81.). Vraća se u Hrvatsku te postiže doktorat znanosti. Godine 1981. prelazi živjeti i raditi u Zagreb. Direktor je tvrtke «International Investment Corporation London» u Zagrebu.

U mladosti je svestrani i angažirani sportaš, jedan od ponajboljih vinkovačkih šahista. Organizator je Međunarodnog šahovskog turnira u Vinkovcima. Na turnir dovodi najbolje tadašnje svjetske šahiste 60-ih godina, među njima i mladu američku šahovsku nadu, velemajstora Roberta James «Bobbya» Fischera, svjetskog šahovskog prvaka 70-ih godina. Kao jedan od najvažnijih članova upave NK «Dinama» zaslužan je za njegovu stabilizaciju u drugoj jugoslavenskoj nogometnoj ligi, te ulazak 1982. u prvu ligu.

Dr. Anđelko Bilušić je danas jedan od najznačajnijih makroekonomista u Hrvatskoj, stručnjak za međunarodne financije i predavač na poslijediplomskom studiju Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, član je Gospodarskog savjeta Hrvatske gospodarske komore, Znanstvenog savjeta Hrvatskog društva ekonomista, Stručno-znanstvenog savjeta «Croatia banke» Zagreb. Nadalje, predsjednik je «Hrvatskog bridge saveza», član Hrvatskog olimpijskog odbora i Središnjeg odbora Hrvatskog vijeća europskog pokreta.

Znanstvena djela su mu: *Novi koncept «Quarter Stagger» teorije* (1979./80.), *Čovjek, kapital i elementi suvremenog poduzetništva* (1980.), *Tri «D» model pretvorbe i privatizacije* (1993.), i druga.

Danas živi i radi u Zagrebu.

JAKOV BULJAN, dipl.ing., biotehnološki stručnjak, **učenik**. Rodio se u Livnu 5. siječnja 1943. Već za rata s roditeljima se doselio u Slavoniju, a 1946. preselio u Vinkovce. Tu je završio osnovnu školu i gimnaziju 1961. Diplomirao je na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, biotehnološki odjel 1966. Nakon završetka studija zaposlio se u Tvornici koža «Cibalia» Vinkovci, gdje je za vrijeme njenog najuspješnijeg poslovnog razdoblja obnašao različite dužnosti: bio je šef proizvodnje, direktor uvožno-izvoznog odjela, tehnički direktor, a u sklopu «joint venture» tvrtke, bio je neposredni rukovoditelj izgradnje tvornice koža u Madrasu u Indiji (1974./77.).

Nakon povratka iz Indije, prelazi u Zagreb gdje se zaposlio u građevinsko-industrijskom konzorciju INGRA. Zastupnik je ovog konzorcija u Tripoliju, Libija (1981./83.). Međunarodnim natječajem 1983., izabran je za rukovoditelja programa tehničke pomoći kožarskoj industriji u Organizaciji ujedinjenih naroda za industrijski razvoj (UNIDO) u Beču. U okviru ove UN-ove organizacije specijalizirao se za pitanja zaštite okoliša od kožarske industrije. Tako djeluje na uvođenju čistijih tehnologija prerade koža, projektiranja i izgradnje sustava za prečišćavanje otpadnih voda, te obradu i bezopasno odlaganje čvrstog otpada u Kini, Indiji i Pakistanu. U Brazilu, Kostariki, Indoneziji, Keniji i Nigeriji, J. Buljan, potiče osnivanje razvojnih instituta za kožu i obuču.

U sklopu svog rada po svijetu u organizaciji UN-a, J. Buljan promiče i hrvatske interese, pogotovo u vrijeme Domovinskog rata, razbija pogrešne predodžbe i predrasude u svijetu o Hrvatskoj. Dok je bio jedan od najviše rangiranih Hrvata u cjelokupnom sustavu UN-a, uspio je plasirati nekoliko hrvatskih stručnjaka za zaštitu okoliša koju su se svojim radom afirmirali do svjetskih stručnjaka.

Autor je, koautor i urednik 40-ak stručnih radova iz zaštite okoliša, mnogi od njih su prezentirani na svjetskim stručnim kongresima. Za svoj rad je primio brojna domaća i međunarodna priznanja i nagrade.

U mirovinu je otišao 2003. godine u svojstvu zamjenika direktora Odjela za agro industriju, no nastavio je raditi za UNIDO kao savjetnik.

Danas živi u Zagrebu.

Prof.dr.sc. JOSIP MARUŠIĆ, sveučilišni profesor, hidrotehnički i građevinski znanstvenik, **učenik**. Rođen je 3. veljače 1943. u Jamini. Osnovnu školu pohađao u rodnom mjestu i Šidu, gimnaziju završio u Vinkovcima 1961. Kao odličan učenik postao stipendist Vodoprivrednog poduzeća «Biđ-Bosut», diplomirao 1966. na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U «Biđ-Bosutu» je radio od 1967. do 1981. gdje obnaša različite radne dužnosti od građevinskog projektanta do direktora poduzeća (1997./81.). Osim profesionalnog djelovanja u poduzeću, dipl. ing. J. Marušić je društveno i gospodarstveno aktivan od općine Vinkovci do tadašnje republike. Krajem sedamdesetih započinje svoju znanstvenu aktivnost. Magistrirao je 1980., a doktorirao 1986. na Građevinskom fakultetu u Zagrebu.

Od 1981. prelazi na Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Do 1986. je viši predavač, docent do 1991., izvanredni profesor je do 1997., kada postaje redoviti profesor i redoviti profesor u trajnom zvanju je od 2001. godine. Prof.dr.sc. Josip Marušić kao znanstveni djelatnik Zavoda za hidrotehniku predaje na Građevinskom fakultetu kolegije *Hidrotehničke melioracije*, *Melioracijske sustave* na sveučilišnom dodiplomskom studiju građevinarstva i *Melioracije i regulacije* na stručnom studiju graditeljstva. Iste ili slične kolegije predaje i na Agronomskom (od 1992.) i Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (od 1992.). Predavao je na građevinskom fakultetu u Osijeku (1992./02.).

Prof.dr.sc. J. Marušić je objavio 205 znanstvena i stručna rada od 1991. do 2005. Od toga 39 na znanstvenim skupovima u inozemstvu, 17 u zbornicima radova HAZU-a, 24 poglavlja u knjigama i znanstvenim priručnicima, 18 u zbornicima domaćih znanstvenih skupova s međunarodnim sudjelovanjem, 28 u domaćim znanstvenim časopisima i 79 ostalih radova.

Glavni je urednik znanstvenog časopisa *Hrvatske vode* još od 1992. te član uredništva brojnih drugih znanstvenih i stručnih časopisa.

Od strane Građevinskog fakulteta, a po ugovoru s «Hrvatskim vodama», glavni je izvršitelj i koordinador projekta «Višenamjenskog kanala Dunav-Sava» te «Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama». Bio je dopredsjednik i predsjednik Upravnog vijeća «Hrvatskih voda», sada je član Nacionalnog vijeća za vode i član Nacionalnog povjerenstva za projekat navodnjavanja, aktivan je u brojnim inženjerskim, stručnim i znanstvenim društvima.

Primio je priznanje Američkog biografskog društva za objavljene radove u inozemstvu, od 2002. je redoviti član Akademije tehničkih znanosti, a od 2005. redoviti je član Znanstvenog vijeća za promet HAZU-a.

Živi i radi u Zagrebu.

Dr.sc. TATJANA MARINOVIĆ, kemičarka, **učenica**. Rođena je u Vinkovcima 9. ožujka 1944. U rodnom je gradu završila osmogodišnju školu i gimnaziju 1962. Diplomirala je 1967. na Tehnološko-metalurškom fakultetu u Beogradu. Zaposlila se u velikom hrvatskom Kombinat «Borovo» pored Vukovara. Bila je djelatnik Instituta za razvoj i istraživanje pneumatika «Borovo». Godine 1986. doktorirala na Institutu «Ruđer Bošković» Sveučilišta u Zagrebu. Od 1988. radi u Razvojnoinstitutu «Sava» Kranj na razvojno istraživačkim poslovima.

Uži joj je znanstveni interes proučavanje karakteristika i ponašanje polimera pri miješanju i preradi. Vodila je nekoliko razvojnih projekata istražujući smjese elastomera s

plastomerima.

Do sada je objavila kao autorica i koautorica: 24 znanstvena članka, 4 stručna rada, imala je 21 znanstveno izlaganje, 11 stručnih izlaganja na znanstvenim i stručnim skupovima; autorica je i koautorica 9 monografija. Iako je veći broj radova objavljen na slovenskom i engleskom jeziku, dr.sc. T. Marinović je upisana u registar hrvatskih istraživača još od 1988. godine.

Živi i radi u Zagrebu i Kranju.

Prof.dr.sc. VERICA GARAJ – VRHOVAC, dipl.ing. biologije, **učenica**. Rođena je u Kukujevcima 27. lipnja 1952. U Vinkovcima je završila osmogodišnju školu i gimnaziju 1971. Diplomirala je 1977. molekularnu biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Kao talentirana studentica zadržana na fakultetu, gdje je započela poslijediplomski studij prirodnih znanosti. Od 1982. radi u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu. Na matičnom fakultetu je 1983. magistrirala i 1988. doktorirala. Potom boravi u Japanu na usavršavanje iz radijacijske citogenetike u biomedicini okoliša, zdravlja i problema zaštite od zračenja. Godine 1995. je u Belgiji na stručnom usavršavanju novih metoda u genetičkoj toksikologiji.

Član je Europskog društva za mutagene iz okoliša, Hrvatskog biološkog društva, Hrvatskog toksikološkog društva, Hrvatskog genetičkog društva i Hrvatskog društva za zaštitu od zračenja.

Na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu radi u nastavi kao vanjski suradnik profesor u dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi. Izabrana je u zvanje znanstvene savjetnice kao doktor znanosti.

Objavila je veći broj znanstvenih i stručnih radova i monografija.

Živi i radi u Zagrebu.

Osim opisanih starijih generacija inženjera i biotehnoških stručnjaka koji su pohađali i maturirali na vinkovačkoj Gimnaziji, nalazimo ih i među mlađim generacijama. **Doc.dr.sc. Mirela Matečić, učenica**, (Vinkovci, 1961., maturirala 1980.), diplomirala 1984. na Fakultetu za fizičku kulturu u Zagrebu, diplomirala 1991. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, na Odsjeku za biologiju molekularnu biologiju, doktorirala 2004. u SAD-u na Wesleyan University u Middletounu, živi i radi Charlottesvilleu, Virginia, SAD; **doc.dr.sc. Irena Landeka Jurčević, učenica**, (Nijemci, 1966., maturirala 1985.), biotehnoška znanstvenica, doktorirala 1999. na PMF-u Sveučilišta u Zagrebu, živi i radi u Zagrebu na istom fakultetu, Kemijski odsjek, Zavod za biokemiju u svojstvu stručnog suradnika; **doc.dr.sc. Tibela Landeka Dragičević, učenica**, (Nijemci, 1967., mat. 1985.), biotehnoška znanstvenica, doktorirala 1995. na Prehrambeno-biotehnoškom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, živi i radi u Zagrebu na istom fakultetu u Zavodu za prehrambeno-tehnološko inženjerstvo, Laboratorij za biološku obradu otpadnih voda; **dr.sc. Tvrtko Smital, učenik**, (Vinkovci, 1968., mat. 1986.), ekotoksikolog, doktorirao 1999. na PMF-u Sveučilišta u Zagrebu, znanstveni suradnik, živi i radi u Zagrebu u Institutu Ruđer Bošković; **dr.sc. Miroslav Joler** (Vinkovci, 1970. mat. 1989.), diplomirao 1996. na Fakultetu elektronike i računarstva u Zagrebu, doktorirao 2004. na Department of Electrical and Computer Engineering of the University of New Mexico, danas radi Portland State University NEAR-Lab; **mr.sc. Ljerka Kratofil, učenica** (Vinkovci, 1976. mat. 1994.) diplomirala 2000. na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije u Zagrebu, znanstveni novak na Zavodu za polimerno inženjerstvo i organsku kemijsku tehnologiju na istom fakultetu i drugi.

10. Književnici, književni kritičari, jezikoslovci:

STJEPAN SENZ, klasični filolog, prevoditelj, **učenik i profesor**. Rodio se 28. srpnja 1855. u Vinkovcima. U rodnom gradu završio je pučku školu i gimnaziju 1873. godine, studira klasičnu filologiju i hrvatski jezik u Beču. Vraća se u Vinkovce kao gimnazijski profesor 1877. godine i tu radi sve do 1887., a zatim odlazi u Karlovac i Zagreb na službovanje. Od 1902. do 1910. bio je direktor Donjogradske gimnazije i Srednje tehničke škole.

Objavio je nekoliko studija iz hrvatskog jezika; »Kako čitati pjesnike u gimnaziji« (1878.), »Povijest vinkovačke gimnazije« (1880.), »Grčko - hrvatski rječnik« (1890.), a najviše je dao u prijevodima grčkih klasika, Demostena, Sofokla, Plutarha i Ksenofonta.

Umro je u Zagrebu 4. kolovoza 1925. godine.

JOSIP BENAKOVIĆ, klasični filolog, prevoditelj, **učenik i profesor**. Rodio se u Štitaru 1856. Pučku školu završio u Županji, gimnaziju u Vinkovcima 1877. godine. Klasičnu filologiju studirao u Zagrebu na Mudroslovnom fakultetu. Kao gimnazijski profesor radio u Vinkovcima od 1880. do 1896., zatim na gimnazijama u Požegi i Zagrebu. Prevodio je rimske autore Horacija, Ovidija i Vergilija te druge, surađivao s brojnim tadašnjim časopisima.

Umro u Zagrebu 1937. godine.

JOSIP KOZARAC, pripovjedač, romanopisac, šumarski stručnjak, **učenik**. Rođen je 18. ožujka 1858. godine u Vinkovcima. Pučku školu i gimnaziju je završio u svom rodnom gradu 1876. Bio je u prvoj generaciji maturanata gimnazije koji su ispit zrelost polagali na hrvatskom jeziku. Visoku školu za kulturu tla pohađa u Beču gdje završava šumarstvo 1879. Službovao je kao šumar i nadšumar po malim slavonskim selima i varošima.

Književnošću se počeo baviti još u gimnazijskim klupama, premda je u početku, kako sam kaže, mrzio školu i knjigu. Književničku iskricu rasplamsao mu je profesor Pero Brašnić svojim predavanjima iz klasične europske i svjetske književnosti.

Kozarac unosi svojim djelima u hrvatsku književnost opis slavonske prirode i čovjeka protkanog gospodarskim, društvenim i moralnim problemima. Preokupiran je slavonskim selom u trenutku njegova moralnog poniranja, a zapravo zapljusnutog novim načinom privređivanja i novim svjetonazorom. Kozarčevo pero je prosvjetiteljsko-moralistički naoštreno, opominjuće riče zbog propadanja zemlje, dok mladi Slavonci trče u gradove da uđu u neke kancelarije, ne mareći za skrupule i kome će služiti.

Napisao je nekoliko romana, mnogo pripovijesti i laganih pjesmica. Najpoznatija su mu djela: »Mrtvi kapitali« (1888.), »Među svjetlom i tminom« (1891.), »Biser Kata« (1877.), »Poletarci« (1888.), »Mira Kodolićeva« (1895.), »Tri ljubavi« (1894.), »Moj djed« (1892.), i druge pripovijesti, te jedan niz pjesmica bez velikih pretenzija.

Objavio je desetke stručnih rasprava u »Šumarskom listu«.

Umro je 21. kolovoza 1906. u Koprivnici, a sahranjen je u Vinkovcima.

JANKO IBLER, književni kritičar, romanopisac, publicist, **učenik**. Rodio se u Staroj Gradiški 19. travnja 1862. u obitelji pohrvaćenog oca Nijemca. Pučku školu završio u Brodu 1873., gimnaziju u Vinkovcima pohađao do 1878. potom dovršavao u Zagrebu i Rijeci. Kao gimnazijalac 1876. u *Bršljanu* je objavio članak *Tko je Hrvat?*. Od 1881. profesionalni je novinar, književni kritičar u riječkoj pravaškoj *Slobodi*. Iste godine vraća se u Zagreb, ulazi u redakciju *Vijenca*. Piše književne i kazališne kritike, ubrzo izrasta u prvog hrvatskog književnog kritičara realizma. Godine 1885./86. vraća se u list *Slobodu* i Rijeku za glavnog urednika. *Sloboda* je preimenovana u list *Hrvatska*. Ponovo se vraća u Zagreb gdje ulazi u redakciju *Narodnih novina*. Glavni je urednik novina od 1896. (poslije smrti Miloša Zeca) do 1908. Sljedeće je godine umirovljen pa započinje pisati zahtjevnije napise. Osim kazališnih književnih kritika bavi se analizom hrvatske političke pozornice od 1903. do 1913. Godine 1914. izdaje prvu knjigu «Hrvatska politika 1903.-1913.». U ratu 1917. drugu knjigu. Roman «Zora» izlazi 1920. Kasnije je ušao i u «Pet stoljeća hrvatske književnosti» (1962.).

Osim što je pisao u listovima u kojima je radio, surađivao je s ostalim hrvatskim listovima i književnim časopisima, objavljujući svoje književne i kazališne kritike kako o trendovima u europskoj tako i hrvatskoj literaturi. Pisao je za *Obzor* i *Pozor*, *Hrvatsku vilu*, *Hrvatsku krunu*, *Hrvatsku njivu* i druge.

Kao što je mijenjao svoje kritičke sudove i stajališta o književnosti tako je mijenjao i svoja politička stajališta. U početku je bio pravaš i opozicionar, kasnije, u *Narodnim novinama* pristaje uz Khuenov režim, valjda zbog prehrane brojne porodice. Svake je godine putovao po europskim zemljama, učio strane jezike, pa je i prevodio s engleskog, njemačkog, skandinavskih jezika i ruskog.

Umro je u Zagrebu 9. lipnja 1926. godine

IZIDOR VELIKANOVIĆ, pisac, prevoditelj, **učenik**. Rođen u Šidu 29. ožujka 1869. godine. Mladost provodi u Vinkovcima gdje završava gimnaziju 1887. Studirao je filozofiju i medicinu u austrijskim sveučilišnim centrima. Premda ne stječe diplomu fakultetskog obrazovanja, Izidor je čovjek s velikom erudicijom i poliglot Govorio je mnogo europskih jezika što mu je omogućilo bavljenje prevodilačkim radom. Velikanović u prevođenju nije imao uzora, sam si je bio uzor, sam je kročio trnovitim prevodilačkim putem; prvi koji je to znalački radio. Zato je postao velik, zapravo, jedan od naših najvećih prevodilaca. Preveo je svjetske klasike: Gogolja, Cervantesa, Balzaca, Tagoru, Goethea, Puškina, Gravesa, Gončarova, Dostojevskog, Tolstoja, Mickiewicza i dr. Prevodio ih je, ali ne i osiromašio, već prepjevao. Unaprijedio je našu umjetnost prevođenja (I. G. Kovačić).

U osobnom životu nesretan, u društvu omiljen, uvijek vedar, duhovit i originalan. Generacije i generacije hrvatske čitalačke publike učinio je sretnim približavajući im ono najvrjednije iz svjetske literature.

Imao je u sebi veliki književni talenat ali ga je svjesno žrtvovao prevodilaštvu. Pisao je da bi svom velikom duhu dao malo oduška. Velikanovićeve humoreske, kozerije i komične dijaloge što ih je objavljivao u humorističko-satiričnom listu *Knut* (1904/06, Sr. Mitrovica), prepričavali su Srijemci i Slavonci sve do prvog svjetskog rata.

Objavio je komedije «Prosci» (1896.), «Posvatovci» (1900.), koje su premijerno prikazane u HNKu, humoristički ep »Otmica« (1901.), »Srijemske priče« (1915.), »Žene i vrag i druge priče« (1924.).

Živio je od prevodilaštva i pisanja.

Umro je u Zagrebu 21. kolovoza 1940, a posljednju počast su mu odali svi tadašnji velikani hrvatske književnosti.

Akademik DRAGUTIN BORANIĆ, filolog, **profesor**. Rodio se u zagorskom selu Kraj Donji, župa Marija Gorica, 19. prosinca 1870. Pučku školu i gimnaziju završio u Zagrebu. Maturirao je 1890. Studirao na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu hrvatsku i slavensku filologiju, diplomirao 1897. Doktorirao temom «O refleksivnim glagolima u hrvatskom jeziku». Na vinkovačkoj Gimnaziji je predavao hrvatski jezik od 1897. do 1901. brojnim učenicima, kasnije poznatim Vinkovčanima. Nakon odlaska iz Vinkovaca u Zagreb, radi na gimnazijama, a od 1906., nakon habilitacije, je profesor na Filozofskom fakultetu sve do 1941., te od 1945. do 1947. kada je drugi puta umirovljen.

Uz svoj rad na Zagrebačkom sveučilištu aktivan je i na drugim znanstvenim i stručnim dužnostima; član je JAZU-a (1907.) i tajnik Razreda za književnost (1926/41.), uređuje *Nastavni vjesnik*, *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena* te «Rječnik hrvatskog ili srpskog jezika» (sv. 53-74), od 1935. je dopisni član Češke akademije u Pragu, istovremeno piše pjesme i prozu koju objavljuje u različitim publikacijama i novinama (*Pobratim*, *Prosvjeta*, *Vinkovačke novosti*, *Hrvatske pučke novosti...*), prevodi sa češkog i ruskog, objavljuje studije i članke iz lingvistike, etnologije i književne povijesti u *Obzoru*, *Narodnim novinama*, *Nastavnom vjesniku*, *Ljetopisu JAZU-a*, i drugima.

Najpoznatiji je po svojem *Pravopisu*, zapravo radu dr. Ivana Broza, *Hrvatski pravopis* (1893) koji je pisan tada po narudžbi Khuenovog režima u Hrvatskoj. Dr. Boranić priređuje Brozov *Hrvatski pravopis* za nova tiskanja od 1904. godine te se zajedno potpisuje uz prvotnog autora. Od 1921. Boranić mijenja naslov pravopisa pod pritiskom novog jugoslavenskog režima u *Pravopis hrvatskog ili srpskog jezika* i sam ga potpisuje¹⁹. Taj je «*Pravopis...*» u uporabi na hrvatskim prostorima sve do 1970. godine, uz kraće vremenske prekide za kraljeve diktature (1929./34., kralj Aleksandar Karađorđević) i NDH. Godine 1970. priprema se novi *Hrvatski pravopis*, autori Babić-Finka-Moguš, na bazi IX. Boranićevog izdanja, koji nije doživio svoje izdanje 1971. u Hrvatskoj zbog sloma *hrvatskog proljeća*, već u Londonu. U Hrvatskoj je ponovo štampan 1990. godine.

Akademik Dragutin Boranić je umro u Zagrebu 1. rujna 1955. godine.

VLADIMÍR LUNAČEK, pisac, publicista, kritičar, **učenik**. Rodio se 23. siječnja 1873. u Vinkovcima. Pučku školu i prve razrede gimnazije završio je u Zagrebu, a sedmi i osmi razred gimnazije u Vinkovcima. Studirao je medicinu u Beču i Pragu, a pravo apsolvirao u Zagrebu. U početku svog djelovanja bio je privatni učitelj, a zatim publicist, urednik i pisac. Pisao je, ure-

¹⁹ Srbijanci danas pričaju na sav glas i na svim mjestima, pa i u Haagu (Milošević, Šešelj) (!), kako su oni Hrvatima dali državnost, jezik, pravopis, a evo što se dogodilo s pravopisom. Našao sam na internetu, a lako je naći: «...Austro - mađarski gospodari uz ostalo, Hrvatima oduzeše vlastiti pravopis, nametnuše i stanovite oblike tuđe sklonitbe. Svojim Oblicima, izdanim 1879. Rubikon prelazi Ivan Broz. Dotičnik 1893. objavljuje svoj Hrvatski pravopis. Naručio ga Khuen Hedervary. Ukratko se za nj može reći kako je pravo hrvatsko izdanje srpskoga fonologijskoga pravopisa. Još se u njemu nađe koja mrvica hrvatske dotadašnje stvarnosti, ali će i one ubrzo okopnjeti. Nakon 1918. odpoče snažno posrblijevanje hrvatskoga jezika. U drugoj se Jugoslaviji otišlo gotovo do kraja. A Slovenci preuzeli hrvatski pravopis i njime se uspješno služe do našega doba. Uz to, imenuju ga – gajica. Tko se u Hrvatskoj želi upoznati s hrvatskim pravopisom, neka pogleda - slovenske novine ili knjige! Slovencima valja hrvatski pravopis, Hrvati ga se morali odreći...».

đivao i surađivao u časopisima: *Obzor*, *Svjetlo*, *Život*, *Vijenac*, zatim listovima *Agramer Zeitung* i *Dnevni list*. Uređivao je kalendar *Strossmayer* i *Ilustrirani obzor*.

Napisao je aktovke: »Dužnik«, »Poslije kazališta«, »Zvijeri i Savjet«, »Četiri aktovke« (1909.) i »Ilirci« (1912.).

No, kao pisac i publicista dao je najviše na polju književne kritike. Kao kritičar bio je često puta oštar, smion, žučan, ali i proturječan i nedorečen. Imao je izvanredan dar zapažanja pojedinosti u književnom djelu, što mu je bila glavna odlika kao kritičara. Branio je hrvatsku modernu. Pisao je o Matošu, Vidriću, Domjaniću i drugim suvremenicima.

Umro je u Zagrebu 1. kolovoza 1927.

JOZA IVAKIĆ, pisac, dramaturg, redatelj, **učenik i profesor**. Rođen je 18. ožujka 1879. u Vinkovcima. Pučku školu i gimnaziju završio u svom rodnom gradu (1896/97). Klasičnu filologiju i slavistiku studira na Zagrebačkom sveučilištu 1901. Kao profesor službovao u mnogim našim gradovima; Zemunu, Bjelovaru, Karlovcu, Sušaku, Osijeku i Zagrebu. Na vinkovačkoj Gimnaziji je radio od 1908. do 1911. U Osijeku i Zagrebu je radio i kao kazališni dramaturg i predavač na Kazališnoj akademiji, na osječkom HNK-u za vrijeme rata, a na zagrebačkom HNK-u je dramaturg od 1920. do 1925. Tajnik je DHK od 1917. do 1919.

Bio je vrlo plodan pisac, ogledao se u raznim književnim vrstama. Pisao je pripovijetke, novele, romane, humoreske, književne studije, znanstvene rasprave, humorističko-satirične feljtone i prve filmske scenarije.

Književni kritičari ga nazivaju pjesnikom sela i varoši, najvinkovačkim piscem 20. stoljeća. U dramsku književnost i na scenu Hrvatske postavlja slavonsko selo, sokak, ratara i snašu u pozitivnom svjetlu, a šiba varošku malograđanštinu i poluinteligenciju sa svih strana.

Drame: »Pouzdana sastanak« (1913.), »Inoča« (1919.), »Majstorica Ruža« (1916.), »Proslava saveza pjevačkih društava« (1916.), »Varalica« (1917.), »Samoborski kolodvor« (1924.), pripovijetke i romani: »Iz našeg sokaka« (1912.), »Kapelan« (1918.), »Mladost i život« (1909.), »Selo i varoš« (1912.), »Humoreske I i II« »Slavonijo zemljo plemenita« (1936.), književne studije: »Književni rad J. Kozarca.« (1907.), »Selo u hrvatskoj književnosti« (1914.), znanstvene rasprave: »Nauk o zavisno-složenoj rečenici« i druge.

Umro je u Zagrebu, 6. kolovoza 1932. godine.

JOSIP GOPIĆ, filolog, **učenik**. Rodio se u Cerni 21. srpnja 1883. gdje je završio pučku školu. Maturirao u Vinkovcima 1903., studirao slavistiku na zagrebačkom Mudroslovnom fakultetu i diplomirao 1907. godine.

Vratio se u Srijem i zaposlio na Maloj realnoj gimnaziji u Srijemskoj Mitrovici. Kako se tu u gimnazijskoj zbornici susreo s agresivnim «vukovcima» koji su izjednačavali hrvatski i srpski jezik, iste je godine napisao i objavio *Prilog poznavanju akcenatske teorije Mažuranićeve u obziru na komentatorska domišljanja* (Zagreb, 1907.). Josip Gopić se tim svojim djelom suprostavio «vukovcima» praveći razliku između hrvatskog i srpskog jezika, Karadžićevog novoštokavskog naglasnog sustava temeljenog na istočnohercegovačkom narječju, dokazujući organsko jedinstvo hrvatskog čakavskog i štokavskog narječja.

U »Spomenici o stopedesetgodišnjici državne gimnazije u Vinkovcima« Ante Kovač, pisac i novinar, piše da je Josip Gopić kao univerzitetlija pronašao osam

akcenata u hrvatskom jeziku²⁰.

Svoj nauk i argumentaciju Gopić je iznio u *Nastavnom vjesniku* u nizu članaka od 1908. do 1914.

Umro je u Cerni 25. srpnja 1951. godine.

IVAN KOZARAC, književnik, **učenik**. Rodio se 8. veljače 1885. godine u Vinkovcima. Nećak je J. Kozarca. U svom rodnom gradu završio je pučku školu, a drugi razred gimnazije napustio zbog slabe ocjene iz hrvatskog jezika. Negativnu ocjenu dao mu je profesor hrvatskog jezika, dr. Dragutin Boranić. Nekoliko godina kasnije svojim književnim radovima uvrstio se među najbolje hrvatske pisce 20. stoljeća.

Napustivši gimnaziju, radio je kao sudski i odvjetnički pisar. Zatim odlazi u vojsku gdje postaje kaplar.

U književnost ulazi sa 17 godina. U početku objavljuje pjesme i feljtone pod pseudonimom u raznim književnim časopisima. Za života izdaje samo jednu knjigu, novele »Slavonska krv« (1906.), ali boreći se s teškom bolešću (tuberkuloza) neumorno piše kao da predosjeća kratkoću svoga životnog vijeka.

A. G. Matoš tada piše: «Lijep kao snaša, bolestan kao Slavonija koja u njemu izgubi svog najboljeg pisca budućnosti.»

U znak poštivanja i sjećanja na Ivu Kozarca, prijatelji mu objavljuju rukopise, roman «Duka Begović» (1910.), «Izabrane pripovijetke» (1911.), te «Pjesme» i «Autobiografiju» iste godine.

Ovim djelima Ivo Kozarac se iskazuje kao rasni šokački pisac, a u književnost unosi otkrivenu dušu i srce Slavonije i Slavonaca. Njegova djela odišu originalnom šokačkom, seoskom i seljačkom erotikom. On vidi Slavoniju kako propada u gospodarskom i moralnom pogledu, traži uzroke te propasti u raspojasanoj slavonskoj krvi. Kozarčev jezik je svjež i slikovit, pun muzikalnosti, što ga s tematikom koju obrađuje i kako je obrađuje, svrstava u red najboljih hrvatskih pisaca do danas.

Umro je u 25. godini života 16. studenog 1910. u svojoj rodnoj kući na Krnjašu, uz tihi, mutni Bosut. Nadgrobni govor mu je održao književnik i profesor gimnazije Joza Ivakić, u gimnazijskom zboru mladića otpjevao i Slavko Janković zahvalnicu *Mirno spavaj* skladatelja I.N. Tropscha.

ANTUN MATASOVIĆ, književnik, profesor, **učenik**. Rodio se 23. svibnja 1893. u Velikoj Kopanici, gdje završava pučku školu. Gimnazijsko školovanje započeo je u Vinkovcima, nastavio u Osijeku, vraćao se u Vinkovce, a završio u Osijeku 1912. Opredijelio se za studij trgovine u Osijeku i Beču na Eksportnoj akademiji. Za vrijeme studija uči nekoliko europskih jezika. Povratkom u Hrvatsku postavljen je za profesora Trgovačke akademije na Sušaku, a 1918. u Sarajevu. Nakon I. svjetskog rata radi kao bankovni stručnjak u Sarajevu, a od 1922. u Osijeku. Zatim prelazi u Đakovo za ravnatelja «Zadružne gospodarske banke». Godine 1926. novo preseljenje u Čakovec za ravnatelja Trgovačke akademije. Za Drugog svjetskog rata živi u Osijeku, potom seli u Đakovo i Požegu. Umirovljen je 1953. godine.

Profesor Antun Matasović započeo je svoju književnu karijeru još u gimnazijskim

²⁰ N. dj. pod 16, str. 41.

danima u Osijeku, a nastavlja pisati za vrijeme studija i aktivnog djelovanja u raznim gradovima tadašnje države. Piše poučne katoličke pripovijesti i objavljuje ih u raznim novinama, kalendarima i publikacijama HKD sv. Jeronim u Zagrebu. Ubrzo se svrstava u hrvatsku književnu desnicu okupljenu oko toga katoličkog društva i postaje njenim članom 1923. godine. Do tada je objavio već nekoliko samostalnih knjiga pripovijedaka: «Susreti I» i «Susreti II» 1920. u Sarajevu. Ostala djela su mu:

Pripovijesti: «Cvijet pod staklom» (1921.), «Slavončice» (1926.), «S djedovskog praga» (1943.) Jednočinke: «Lijepa naša» (1936.), «Daj, da dođe kraljevstvo tvoje» (1939.) Romani: «Bartol i Bara» (1939.), «Za kruh svagdanji» (1940.), «Pred život» (1940.), «Crno kraljevstvo» (1942.). Neka su mu djela doživjela i reprint izdanja krajem 20. stoljeća u Đakovu. Sva su mu djela prožeta hrvatskim katoličkim i slavonskim šokačkim duhom.

Prevodio je sa španjolskog i danskog govornog područja, a ostavio je i nekoliko knjižica o pisanicama, tikvicama i seljačkim slavonskim rezbarijama.

Umro je u Karlovcu 20. svibnja 1986. godine, a sahranjen je u Požegi uz grob voljene žene.

ANTE KOVAČ, književnik i publicist, **učenik**. Rodio se 23. svibnja 1897. u Vrbanji. Pučku školu i gimnaziju završio je u Vinkovcima 1915. godine. Pisao je još u gimnazijskim klupama, osnivač je Literarno-enigmatskog kluba »Srijemci« u Vinkovcima. Objavljivao je svoje prve književne i publicističke pokušaje u tadašnjim listovima »Vinkovci i okolica« i »Svjetlost«.

Nakon gimnazije mobiliziran, poslan na istočno bojište gdje je pao u rusko zarobljeništvo 1916. Kao jugoslavenski dobrovoljac odlazi na Solunski front 1917. Poslije rata studira pravo u Beogradu i Zagrebu. Agresivno zastupa «jugoslavensku» ideju za vrijeme diktature kralja Aleksandra, 1931. je narodni zastupnik u beogradskoj skupštini, te njen sekretar. Drugi svjetski rat proveo je u njemačkom zarobljeništvu.

Između dva rata radio je u beogradskim listovima *Vreme* i *Ošišani jež*, te zagrebačkom listu *Koprive*, a poslije drugog svjetskog rata kao publicist u velikom broju listova kao što su *Srpska reč*, *Srpski književni glasnik*, *Književne novine*, *Vardar*, *Vojvodina* i drugim publikacijama.

U književni opus Ante Kovača spadaju pjesme, humoreske, satire, novele, feljtoni, kritike i dr. Djela su mu: «Milovanje u pjesmi i prozi» (1922.), «Impresije iz jedne epohe» (1923.), «Sentimentalna putovanja boga Marsa» (1928.) itd. Poslije Drugog svjetskog rata piše za mnoge beogradske listove, a od šezdesetih surađuje i sa zavičajnim publikacijama kao što su *Županjski zbornik* i *Godišnjak MH Vinkovci*.

Umro je u Beogradu 1974.

ANTUN BRANKO ŠIMIĆ, hrvatski pjesnik i esejist, **učenik**. Rođen je 18. studenog 1898. u selu Drinovci kod Gruda. Pučku školu je završio u Grudama, tri razreda franjevačke gimnazije na Širokom Brijegu, nakratko prešao na školovanje u Mostar, četvrti i peti razred gimnazije položio 1914. u Vinkovcima, šesti i sedmi razred u Zagrebu. U osmom razredu napustio je školovanje zbog izdavanja književnog časopisa, a to je učenicima bilo zabranjeno, i postao

slobodan književnik i publicist.

Prvu svoju pjesmu «Zimska pjesma» je objavio 1913. u časopisu *Luč*. U Vinkovcima je napisao zbirku pjesama «Cibaliana». Godine 1917. u Zagrebu pokreće ekspresionistički list *Vijavica* kojim se pridružuje U. Donadiniju i novom stilu pjesništva. Novi književni časopis *Juriš*, pokreće 1919. pod utjecajem bečkog ekspresionističkog *Der Sturm*, a 1924. izdaje i treći pod naslovom *Književnik*.

Najveći doprinos novoj hrvatskoj književnosti, posebno pjesništvu, dao je kratkom zbirkom pjesama «Preobraženja» (1920.) Mnogi ga književni kritičari i znanstvenici smatraju najboljim hrvatskim pjesnikom.

Napisao je brojne eseje, književne i likovne kritike, polemike o novom pjesništvu, nekoliko kraćih proza, dnevnik, autobiografiju, nekoliko dramskih fragmenata, te započeo roman «Dvostruko lice». Brojni su mu izdavači kasnije objavili izabrana djela, sabrana djela, prozu i poeziju kao «Tjelo i mi», Croatica, Vinkovci, 1998.

Teško je obolio od tuberkuloze, umro u Zagrebu 2. svibnja 1925.

Dr.sc. JOSIP BOGNER, književni kritičar i povjesničar, **učenik i profesor**.

Rodio se 6. veljače 1906. u Vinkovcima gdje završava pučku školu i gimnaziju 1924. godine. Studirao je filozofiju i književnost u Zagrebu, završio 1928. a sljedeće godine doktorirao. Potom u Parizu studira francusku književnost i kritiku, vraća se u zemlju te radi kao gimnazijski profesor u Varaždinu, Čupriji i Vinkovcima (1932./33.). U književnost ulazi pjesmama, pa književnim kritičkim studijama. Bio je velika nada hrvatske književne kritike. S onim što je napisao za svoga kratkog, tridesetogodišnjeg, ali radom bogatog života stao je uz bok jednom Matošu na polju književne kritike. Solidno filozofski obrazovan, sa smislom za estetiku, ogromnom znanstvenom erudicijom, te poznavanjem više svjetskih jezika i književnosti, nastojao je našu književnost znanstveno obrazložiti otkrivajući njene vrijednosti, izvore i ljepotu. Uvijek je naglašavao da svakom piscu treba pojedinačno pristupiti, otkrivajući sredinu u kojoj živi, o kojoj piše, vrijeme djelovanja i samog pisca. Za Bognera je književnost magija jezika.

Svoje književne studije objavljivao je u raznim književnim publikacijama. Najznačajniji radovi su mu: «Hrvatsko-srpska suvremena lirika» (1929.), «Polemika oko hrvatske moderne» i «Hrvatska moderna» (1930.), «Od naturalističkog teatra do teatra groteske» (1932.). Osim ovih sintetičkih studija o hrvatskoj književnosti, dr. J. Bogner je pisao i o vinkovačkim književnicima Josipu i Ivi Kozarcu, Jozi Ivakiću. Iza sebe je ostavio više od pedesetak književnih kritičkih studija.

Umro je u Zagrebu od leukemije, 16. ožujka 1936. godine.

VLADIMIR KOVAČIĆ, pjesnik, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 23. ožujka 1907.

Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1925. godine, u nesređenim prilikama prve zajedničke države jugoslavenskih naroda. Na Zagrebačkom sveučilištu studira, pravo i filozofiju.

Zajedno s J. Bognerom vodi književni pokret vinkovačkih gimnazijalaca. Objavljuje liriku u ozbiljnim književnim časopisima još za gimnazijskih dana. Pripada krugu prvih jugoslavenskih liričara «Knjiga drugova» (1929.), što dokazuju i njegove »Šokačke varijacije« u kojima pokušava izraziti, igrajući se narodnim stihom, socijalnu situaciju u šokačkom selu između dva svjetska rata. Izrazit je predstavnik regionalne lirike u hrvatskoj književnosti, boemskog duha (Mislim na šaš i alge male

rijeke...). Ostale zbirke su mu: «Otrovano proljeće» (1937.), «Ceste i jablani» (1952.), posthumno «Jantar na suncu» (1959.), i «Šokačke varijacije».

Pjesme su mu ušle u sva hrvatska antologijska izdanja.

Pred rat je ravnatelj Radio-Zagreba. Poslije rata je radio u kulturnim rubrikama dnevnih zagrebačkih listova i na Radio-Zagrebu, te u izdavačkom poduzeću «Zori».

Smrt ga je nenadno pokosila 22. kolovoza 1959. u Zagrebu.

FRANJO B. BABIĆ, pisac, novinar, **učenik**. Rođen u Babinoj Gredi 19. prosinca 1908. Pučku školu završio u Zemunu 1919., a šest razreda gimnazije u Vukovaru i Vinkovcima do 1926. Nakon toga se zaposlio kao novinar u Osijeku u *Hrvatskom listu*, gdje je bio sudski i novinski izvjestitelj te urednik i odgovorni urednik od 1941. do 1944.

Kao pisac pisao je pjesme, humoreske, pripovijetke, novele, crtice iz seoskog i šokačkog života, pučke igrokaze, aktovke i skečeve. Bio je član *Društva hrvatskih književnika* i *Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca*. Osim u svojim novinama pisao je još za: *Novo doba*, *Hrvatski Zagorac*, *Hrvatski narod*, *Novine* i druge. Napisao je roman *Čaruga* (1938./40.), a popularnost je stekao *Pismima čiče Grge Grginog iz Grginaca* i njegovim *Narodnim kalendarom*. U Osijeku mu je izvedena komedija *Općinski činovnik* (1937.) i pučki igrokaz *Ivka u Osijeku* (1944.).

Godine 1944. prelazi u Zagreb, radi za *Hrvatski narod*, i *Novine*, povlači se sredinom svibnja sa hrvatskim domobranima prema Dravogradu, i stradava od partizanskog metka zadnji dan rata 15. svibnja 1945. kod Maribora.

Mr.sc. STJEPAN HOSU, klasični filolog, prevoditelj, **učenik**. Rodio se u Andrijaševcima 30. srpnja 1913. Pučku školu završio u selu, otišao u franjevačku gimnaziju u Travnik, vratio se kući, te pohađao gimnaziju u Vinkovcima krajem 20-ih, a završio u Zagrebu 1933. Studij klasične filologije završio za četiri godine na Filozofskom fakultetu. Službovao u Prosvjetnom zavodu u Zagrebu, na gimnaziji u Sušaku, bio asistent na Filozofskom fakultetu, od 1945. do 1976. na Srednjoj vjerskoj školi u Zagrebu, pa do 1980. u *Hrvatskom književnom društvu sv. Ćirila i Metoda*. Od pojave *Glasa koncila* 1963. do umirovljenja je njegov lektor.

Uz pedagoški i lektorski rad S. Hosu je prevoditelj. Prevodi s grčkog, latinskog, njemačkog, engleskog i francuskog. U hrvatskoj «**Bibliji**» (1968.) preveo je prvu i drugu *Knjigu o Samuelu*, sa J. Tabakom obavio sveukupnu lekturu prijevoda, preveo «Najljepše priče klasične starine», «Dvanaest rimskih careva», «Život Isusa Krista», «Ispovijesti Aurelija Augustina», «Sin bijelog poglavice», te brojne filozofske tekstove u *Filozofskim hrestomatijama*.

Njegovi prijevodi i lektura drže se uzoritim.

Umro je u Zagrebu 1. travnja 1985.

Prof.dr.sc. IVAN BOGNER, književni kritičar, esejist, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 29. listopada 1916. Brat Josipa, književnog kritičara. Pučku školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1935. Studirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu od 1939. do 1943. Nakon rata od 1945. do 1960. bio gimnazijski profesor u Osijeku, a od 1961. profesor na Pedagoškoj akademiji u Osijeku. Doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1973. tezom: *Slavonija u djelima Josipa Kozarca*.

Književnim prikazima i svojim stilističkim analizama javio se u *Hrvatskom listu* daleke 1941., još kao student. Redovito objavljuje književne studije i kritike od 1954. o starijim i novijim hrvatskim piscima u *Osječkom zborniku*, *Reviji*, *Kazalištu*, *Zborniku Pedagoške*

akademije i drugim publikacijama. Važnije mu je djelo *Doprinos Slavonije hrvatskoj književnosti* (1968.)

Za svoj pedagoški rad na osječkoj Akademiji je dobio nagradu «Ivan Filipović» (1979.). Umirovljen 1984. godine.

Danas živi u Zagrebu.

ŽELJKO IVAN²¹ DUČMELIĆ, dipl.ing. geodezije, pisac, **učenik**. Rođen je u Vinkovcima 10. studenog 1919. u trgovačkoj građanskoj obitelji. Pučku školu i gimnaziju završio u rodnom gradu 1938. Na Tehničkom fakultetu u Zagrebu studirao geodeziju. Dana 10. travnja 1941. u trenutku proglašenja NDH, bio je nazočan na tom velikom građanskom skupu kao sveučilištarac, te ušao u ustaški pokret, u redarstvene snage NDH. Za vrijeme rata u borbama oko Karlovca nekoliko puta je ranjavan. Nakon sloma NDH povlači se prema Austriji pred partizanima i komunistima s ostalom razbijenom hrvatskom vojskom. Na svoju sreću, i hrvatsku historiografiju, preživio je «Križni put», «marševe smrti» i druge partizansko-komunističke genocidne likvidacije hrvatske mladosti, po logorima Slovenije i tadašnje Hrvatske. Kako nije vidio nakon rata nikakve perspektive u Titovoj komunističkoj Jugoslaviji, sa ženom i kćerkom izbjegao u Trst, rujna 1945. Neko je vrijeme u izbjegličkom logoru Fermo, kod Ancone u Italiji. Uz mnogo problema dovršava studij geodezije u Padovi.

Nacionalna ratna tragedija Hrvata u Drugom svjetskom ratu razdvojila ga je od ostalih članova obitelji, roditelja i brata Zdravka.

Otac Franjo Dučmelić, bio je gradonačelnik Vinkovaca u vrijeme NDH od 1941. do kraja travnja 1945. Brat Zdravko, rođen 16. srpnja 1923., također učenik naše gimnazije; u matičnim knjigama piše da je bio osrednji učenik ali izvanredan crtač, kasnije student Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Poslije rata diplomirao na Akademiji lijepih umjetnosti u Madridu, bio je u drugoj polovici 20. st. jedan od najpriznatijih i najskupljih argentinskih slikara. Umro je u Argentini 1989.

Krajem prosinca 1947. Ž. I. Dučmelić odlazi u Argentinu kao zidarski djelatnik, ostavljajući ženu i kćerke u izbjegličkim logorima u Italiji. Za vrijeme boravka i rada u Argentini, raspituje se preko «Crvenog križa» o svojoj obitelji, saznaje da mu je brat u Madridu, a roditelji u jednom drugom hrvatskom izbjegličkom logoru u Italiji.

Sredinom pedesetih godina cijela se vinkovačka obitelj Dučmelića okupila u Argentini, u Buenos Airesu. Željko Dučmelić je marljivim radom postigao status građevinskog inženjera, brat mu Zdravko postaje jednim od najpoznatijih argentinskih slikara, dok su otac i majka živjeli od očevog trgovačkog biznisa.

Kako se obitelj Dučmelić često sastajala s ostalim hrvatskim emigrantskim prijateljima, Ž. I. Dučmelić je nagovoren od bliskih prijatelja da napiše svoj životopis, i opiše stradanja Hrvata za vrijeme Drugog svjetskog rata, te život hrvatske političke emigracije u Argentini, kao i njihovo sociološko prilagođavanje novim životnim prilikama. Početkom osamdesetih objavljuje svoj prvi autobiografski rukopis «Četiri mjeseca u raju» u šapirografskom i vlastitom izdanju, za potrebe američkih Hrvata. Prijatelji ga nagovaraju da nastavi sa pisanjem, pa je uslijedilo pisanje još 4 knjige životopisnog karaktera. Knjige su objavljene od 1988. do 1992.

Za knjige se saznalo u Republici Hrvatskoj 1993. Autor se potrudio da knjige stignu i u rodne Vinkovce 1994.

Željko Ivan Dučmelić umro je u Argentini, u Buenos Airesu 5. rujna 1997. godine.

²¹ U gimnazijskim matičnim knjigama od 1930. do 1938. upisan je kao Ivan, u jednom zapisniku sjednice Nastavnog vijeća iz 1934. upisan je kao Željko Dučmelić, kao i u potpisu svojih pet knjiga.

Mr. DIONIZIJE ŠVAGELJ, pjesnik, književnik, svestrani znanstveni djelatnik, **učenik i profesor**. Rodio se 15. rujna 1923. u Vinkovcima. Pučku školu završio je 1933., a vinkovačku Gimnaziju 1941. Studirao je za vrijeme rata na Filozofskom fakultetu u Zagrebu narodnu književnost i jezik, a diplomirao 1946. Zapošljava se na vinkovačkoj Gimnaziji iste godine kao profesor hrvatskog jezika, radi i na Saveznoj poljoprivredno-tehničkoj školi u Vinkovcima. Profesor je na našoj školi od 1946. do 1950. i od 1951. do 1954. Nakon toga vremena obavlja različite pedagoške i druge značajne društvene funkcije u bivšem kotaru Vinkovci, prosvjetni je inspektor, savjetnik, kustos i direktor Muzeja, profesor na Višoj pedagoškoj akademiji u Osijeku i Slavonskom Brodu (odjeli Vinkovci), aktivan je član brojnih kulturnih, stručnih i znanstvenih društava Slavonije i Baranje.

Istovremeno piše književne tekstove i pjesme tako da 1967. postaje članom Društva književnika Hrvatske.

Godine 1969. JAZU osniva Centar znanstveno-istražvački rad u Vinkovcima i imenuje Dionizija Švagelja za direktora. Kako grad nema još osiguran prostor za taj Centar, Dionizije ga smješta u vlastitu kuću, gdje sam ga zatekao 1980. godine, tražeći neke knjige za prvu verziju ovog svog rada²².

Iza toga smo se vidali uz Bosut gdje se šetao sa svojom gospođom, a ja se vraćao iz Gimnazije. Grad je kasnije tu obalu Bosuta imenovao «Šetalištem Dionizija Švagelja».

Dionizije Švagelj je bio svestrani publicist, istraživač, umjetnik, znanstvenik, urednik brojnih stručnih, znanstvenih i kulturnih publikacija. Pisao je o svim poznatim Vinkovčanima, Vinkovačkim gimnazijalcima, o Šokcima i Slavoncima. Njegov doprinos slavonskoj i hrvatskoj kulturi, publicistici, književnosti, novinarstvu, pedagoškom i drugom stručnom radu teško da će ikada biti nadmašen.

U brojnoj bibliografiji D. Švageljea nalaze se i ovi radovi: «Da li je Vinkovački rukopis Reljkovićeve *Satira* autograf M.A. Reljkovića» (1953.), «Krajišnik – prvi vinkovački tjednik» (1956.), «Doprinos Slavonaca pravopisu» (1957.), «Vinkovci» (1965.), «Biobibliographia Slavonica» (1967.), «Veliki slikar Slavonije. Domcu» (1985.) i drugi radovi.

Umro je 16. studenog 1985. u Vinkovcima.

Akademik MILAN MOGUŠ,²³ slavist, jezikoslovac, **učenik**. Rođen je 27. travnja 1927. u Senju. Tu je završio osnovnu školu i veći dio gimnazije 1948. godine. Po vlastitoj izjavi 2005. godine u Vinkovcima, na dodjeli Nagrade *Šokačke riči* 3, **šesti razred** gimnazije pohađao je na vinkovačkoj Gimnaziji, a to je bilo 1945./46. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, narodni jezik i književnost, diplomirao je 1953. Nakon diplomiranja, radi u Akademiji, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, na sveučilištu u Varšavi, Pedagoškom fakultetu u Osijeku, Filozofskom fakultetu u Rijeci, sudjeluje na brojnim filološkim kongresima u Europi i svijetu značajnim izlaganjima.

Godine 1977. je izabran za izvanrednog člana JAZU-a, 1986. za redovitog člana kada počinje obnašati važnije funkcije u Akademiji.

Akademik M. Moguš je sada predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a tu funkciju obavlja od 2004. godine.

²² Ja sam se divio njegovoj velikoj knjižnici u radnoj sobi, a on mi je tada objasnio da je djelomično njegova, djelomično od JAZU-a, dodavši «Moja žena čita više tvoje kozerije u *Vinkovačkim novostima* nego moje stručno- znanstvene radove».

²³ Ovom kratkom biografijom **akademika Milana Moguša**, ne želimo ga prisvojiti od uvažene senjske Gimnazije, a niti zaboraviti jednu godinu njegovog obrazovanja u vinkovačkoj Gimnaziji.

Živi i radi u Zagrebu.

MIROSLAV SLAVKO MAĐER, prof., književnik, književni kritičar, **učenik i profesor**. Rođen je 1. srpnja 1929. u Hrtkovcima. Pučku školu i gimnaziju završio je 1950. u Vinkovcima. Diplomirao je 1955. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Poslije studija radi u Osijeku, od 1958. do 1960. radi kao profesor na vinkovačkoj Gimnaziji. Narednih pet godina je ravnatelj vinkovačkog Gradskog kazališta. Godine 1965. odlazi u Zagreb gdje živi i radi kao novinar i književnik, veći dio radnog vijeka radi na Radio televiziji Zagreb.

Kao novinar i književnik surađuje u brojnim zagrebačkim novinama, književnim listovima i časopisima: *Izvor*, *Republika*, *Novine mladih*, *Vjesnik*, *Radio-Zagreb*, *Forum*, *Mogućnosti*.

Adaptirao je više književnih djela za kazalište, radio i televiziju: «Đuka Begović», «Mrtvi kapitali». Istovremeno se javlja i kao radio-dramski i televizijski pisac: «Junaci», «Čovjek koga nema», «Posjet u kasni dan», a neke njegove drame su izvođene i u hrvatskim kazalištima kao što su «Pišta s vašarišta» (1975.), «Baffels protokol» «Ljerkina tajna» i druge drame.

Do sada je tiskao oko dvadesetpet knjiga od kojih su neke prevedene i na strane jezike kao što su mađarski, talijanski i druge.

Povremeno je pisao osvrte, prikaze, kritike, eseje, književne feljtone i komentare.

Ostala djela su mu: «Lenije zelene lenije» (1965.), «Asser Savus» (1978.), «Djedovo slovo» (1981.), «Leteći šaran» (1996), «Ogrlica od kiše» (2003.), «Oči neba» (2005.) i druga.

Za dosadašnja svoja književna djela primio je brojna priznanja i nagrade.

Živi u Zagrebu, u mirovini je, još uvijek stvaralački aktivan.

Prof.dr.sc. PAVLE BOGDAN MESINGER, književni znanstvenik, pisac i pjesnik, likovni kritičar, **učenik i profesor**. Rođen je 25. prosinca 1930. u Šidu. Pučku je školu završio u rodnom gradu, gimnaziju u Vinkovcima 1950. Diplomirao je 1956. narodni jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radio je u Zagrebu, Šidu i Vinkovcima. Profesor je na vinkovačkoj Gimnaziji od 1964. do 1979. Od 1980. do 2000. radi na Pedagoškom fakultetu u Osijeku, gdje predaje kolegij *Teorija jezika* i *Hrvatska kultura i civilizacija*.

Prve je pjesme objavio 1950. još kao gimnazijalac. Prozu je počeo objavljivati 1958. u časopisu *Krugovi*. Prvi likovni osvrt objavljuje 1962., a od 1963. do danas, sustavno se posvećuje istraživanju i esejistici u području filoloških znanosti.

Prof.dr. B. Mesinger je objavio do sada oko 700 bibliografskih jedinica; tri romana, četiri zbirke pjesama, šest likovnih monografija, dvije filološke monografije.

Djela su mu: romani; «Kiša» (1970.), «Samac» (1973.), «Zatvorena pučina» (1984.), zbirke pjesama; *Balade* (2000.), *Crni lotos* (2000.), znanstveno istraživačke rasprave; *Josip Kozarac* (1966.), *Slavko Mađer* (1972.), *Slavko Kolar* (1987.), likovni eseji, studije i monografije; *Likovne impresije* (1972.), *Stvaralački nesporazumi* (1973), *Crlenjak* (1977.), *Predrag Goll / Skicirke* (1987.), *Ivan Mršić / slikar keramičar* (1987).

Posebno se posvećuje i medaljerskom stvaralaštvu: *Traktat o medalji – treći memorijal Ive Kerdića* (1987.), te monografija *Medaljar Damir Mataušić* (1999.) i druga djela.

Živi u Osijeku, u mirovini, kulturno i znanstveno aktivan.

Dr.sc. KATICA ČORKALO JEMRIĆ, književna povjesničarka, književnica, znanstvena savjetnica, **učenica i profesorica**. Rođena je 11. listopada 1936. u Rokovcima. Tu je završila osnovnu školu, a gimnaziju polazila i maturirala u Vinkovcima 1955. Studirala i diplomirala kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1960. gdje je također magistrirala 1975. i doktorirala 1980. s temama iz novije hrvatske književnosti.

Profesorica hrvatskoga jezika na vinkovačkoj Gimnaziji 1960./86. Od ožujka 1986. do 2003. zaposlena u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, gdje je godine 1988. izabrana u zvanje znanstvenoga suradnika, 1992. u zvanje višega znanstvenoga suradnika, 1996. u zvanje znanstvenoga savjetnika, a 2001. u trajno zvanje znanstvenoga savjetnika. Godine 1997. – 2003. glavni je istraživač u projektu Ministarstva znanosti i tehnologije *Udio Slavonije u hrvatskoj književnosti i kulturi*.

Urednica je izdanja Akademijina Centra za znanstveni rad u Vinkovcima, gdje je dosad uredila 3 knjige *Radova* i 10 opsežnih knjiga *Posebni izdanja* – zbornika znanstvenih skupova i monografija, te niz broširanih publikacija. Kao član uredništava i izdavačkih tijela zauzimala se u poslu promicanja hrvatske književne baštine, posebice one slavonskoga podrijetla i predznaka. Tako je priredila ili uredila tridesetak naslova u edicijama *Dukat*, *Croatica*, *Stoljeća hrvatske književnosti*, te brojna pojedinačna izdanja.

Sudjelovala je na stotinjak znanstvenih i stručnih skupova, od kojih su neki bili međunarodni – u organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatskoga filološkog društva, Društva hrvatskih književnika i drugih priređivača, a petnaestak ih je i sama organizirala. Održala je pedesetak javnih predavanja, sudjelovala u radijskim i televizijskim emisijama, gdje je govorila o djelovanju i izdavačkoj djelatnosti Centra za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima, o književnim temama, prikazivala knjige i sl.

Objavila je deset knjiga: «Tragični velikani u djelu Miroslava Krležu» (1987.); «Spomenica Dionizija Švagelja» (1990.); «Slavonica» (1993.); «Isidor Kršnjavi: Listovi iz Slavonije / Članci» (1995.); «Vjekoslav Kaleb, Književnopovijesna monografija» (1995.); «Ferdo Juzbašić: Djela, Pjesme i proza» (1999.); «Zavičaj riječi» (2000.); «Spomenica Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima 1969./70. – 2000.» (2000.), «Slavonica 2» (2003.), «Pjesnik i pripovjedač Ferdo Juzbašić» (2004.)²⁴.

Osim knjiga objavila je preko dvjesto i pedesetak znanstvenih i stručnih radova (rasprava, eseja, prikaza, predgovora, pogovora, feljtona, recenzija).

Član je Društva hrvatskih književnika (1995.), član radnik Matice hrvatske (1970.), predsjednica Hrvatskoga vijeća Europskoga pokreta – Podružnice Vinkovci, Vukovar i Županija (1990./95.), član Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za kulturu i crkvena kulturna dobra (1998. –).

Dr. K. Čorkalo Jemrić ubraja se među najzaslužnije Vinkovčane koji su se angažirali na prijenosu posmrtnih ostataka bana J. Šokčevića s bečkog groblja, gdje je bio gotovo zaboravljen, u rodne Vinkovce, na vinkovačko groblje.

Priznanje grada Vinkovaca dodijeljeno joj je 1977., Nagrada za pedagoški rad »Ivan Filipović« 1984., Odličje predsjednika Republike Hrvatske Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića 2002., Nagrada za životno djelo Josip i Ivan Kozarac 2004. i Nagrada za životno djelo Vukovarsko-srijemske županije uručena prigodom Dana Županije 11. studenoga 2004.

Otišla u mirovinu 2004., još uvijek znanstveno aktivna, živi u Zagrebu.

Dr.sc. MILAN MIHALJEVIĆ, starocrkvenoslavenski lingvista, **učenik**. Rođen je kod Livna u Zagoričanima 2. prosinca 1955. Osmogodišnju školu i gimnaziju završio je u

²⁴ http://mahazu.hazu.hr/CZVinkovci/KCorkalo_bibl.html

Vinkovcima 1974. Diplomirao 1978. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu opću lingvistiku i filozofiju. Magistrirao je lingvistiku 1981., doktorirao 1985. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Iste godine dobio Herderovu stipendiju od zaklade F. V. S. iz Hamburga i kao stipendist specijalizirao slavistiku na Institutu für Slawistik der Universität Wien. Od 1979. stalno zaposlen u Staroslavenskom institutu u Zagrebu. U zvanje znanstvenog savjetnika izabran je 1999. godine. Voditelj je projekta «Gramatika hrvatskog crkvenoslavenskog jezika». Kao profesor, vanjski suradnik, predaje na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Puli i Splitu kolegije *Starocrkvenoslavenski jezik* i *Slavenska poredbena gramatika* na dodiplomskim i poslijediplomskim studijima.

Član je uredništva časopisa *Suvremena lingvistika*, Matice hrvatske i Hrvatskog filološkog društva. Sudjelovao je na brojnim znanstvenim lingvističkim i slavističkim skupovima u zemlji i inozemstvu.

Objavio je do sada 6 knjiga, 26 znanstvenih radova, 3 rada je objavio u međunarodnim zbornicima, nekoliko stručnih radova, te 7 prikaza na području lingvistike i hrvatske starocrkvenoslavenske glagoljaške književnosti. Za knjigu «Slavenska poredbena gramatika» (2002.) dobio je nagradu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2003. godinu.

Uvršten je u 17. knjigu «Who's Who in the World 2000.» New Jersey, USA.

Živi i radi u Zagrebu.

Prof.dr.sc. GORAN REM, književni znanstvenik, književnik i pjesnik, **učenic**.

Rođen je 12. studenog 1958. u Slavonskom Brodu. Osmogodišnju školu i gimnaziju je završio 1977. u Vinkovcima. Diplomirao je jugoslavistiku 1981. na Pedagoškom fakultetu u Osijeku. Doktorirao je 1998. kroatistiku na temu «Intermedijalnost u suvremenom hrvatskom pjesništvu». Od 1992. godine je predavač na Pedagoškoj akademiji u Osijeku gdje prolazi sve stupnjeve sveučilišnog djelatnika, predaje kolegije *Stilistika*, a kasnije *Nova hrvatska književnost*. Od 2005. je izabran u status izvanrednog profesora osječkog Sveučilišta na novom Filozofskom fakultetu. Temeljno područje njegovog znanstvenog interesa je poetologija hrvatskog pjesništva.

U književnosti se javlja teenagerskom knjigom pjesama «Ženitva», 1985. tiska tri zbirke pjesama i pjesmu plakat *Sonic youth*, 1995. objavio je zbirku «Dobre oči tvoje». Ostala su mu djela: «Čitati Hrvatsku» (1994.), «Slavonsko ratno pismo» (1997.), koautor je znanstvene povjesnice «Slavonski tekst Hrvatske književnosti» i brojna druga. Sudionik je brojnih znanstvenih i književnih skupova u zemlji i inozemstvu.

Živi i radi u Osijeku.

Ostali književni znanstvenici su: **dr. sc. Eugenija Barić rođ. Hornjak** (Šid, 1943 – Vinkovci, 1999.), maturirala 1962., diplomirala 1966. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, doktorirala 1995., radila je u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu, objavila je 30 znanstvenih i 24 stručna rada; **doc.dr. sc. Bernardina Petrović**, književna znanstvenica, književna kritičarka, **učenica**, (Vinkovci, 1965.), maturirala 1984., diplomirala na Pedagoškoj akademiji u Osijeku 1991., doktorirala 2003. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, uposlena od 2004. na Katedri za hrvatski standardni jezik Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, objavila je 2 knjige i 30 znanstvenih radova; **doc.dr.sc. Anica Bilić**, rođ. **Antolović**, ravnateljica Centra HAZU Vinkovci, književna znanstvenica, književna kritičarka, **učenica i profesorica**, (Vinkovci, 1965.), maturirala je 1983., diplomirala je 1989. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, doktorirala 2002. na istom fakultetu, do sada

objavila preko 30 znanstvenih i stručnih radova; asistent **dr.sc. Ružica Pšihistal**, rođ. **Bondža**, osječka književna znanstvenica, književna kritičarka, **učenica i profesorica**, (Vinkovci, 1966.), maturirala 1984., diplomirala je 1992. na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, doktorirala 2005. na istom fakultetu, uposlena od 1993. na istom fakultetu, do sada objavila 30 znanstvenih i stručnih radova; **dr.sc. Helena Delaš**, lektorica na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Odsjek kroatistike, Katedra za hrvatski standardni jezik, **učenica** (Vinkovci) i drugi.

Pored spomenutih književnika, književnih znanstvenika, književnih povjesničara, jezikoslovaca, kroz Gimnaziju u Vinkovcima prošla je još jedna grupa afirmiranih književnika, bilo kao njeni **učenici** ili **profesori**, koji su se svojim djelima javili u regionalnoj slavonskoj i hrvatskoj književnosti. To su: **Mijat Riesel**, filolog, prevoditelj, bio je **profesor**, (Jarmina, 1809. – Vinkovci, 1883.); **Juraj Tordinac**, ilirski pjesnik, bio je **učenik**, (Đakovo, 1813. – 1893.); **Rudolf Veselić – Fröhlich**, pisac i jezikoslovac, **učenik**, (Beč, 1819. – Mondsee, 1862.); **Ferdo Filipović**, svećenik, pisac, skupljač narodnog blaga, **učenik**, (Velika Kapanica, 1833. – Đakovo, 1916.); **Jovan Grčić**, srpski pisac i prevodilac, **učenik**, (Vukovar, 1855. - Novi Sad, 1941.); **Ivan Scherzer**, filolog, **učenik**, (Vinkovci, 1866. – Dubrovnik, 1914.); **Stjepan Babunović**, vjerski pisac, **učenik**, (Privlaka, 1877. – Sarajevo, 1918.); **dr. Ferdo Martinović**, pjesnik i pisac, **učenik i profesor**, (Babina Greda, 1879. – Stari Mikanovci, 1913.); **Grgur Galović**, vjerski pisac, **učenik**, (Županja, 1882. – Đakovo, 1923.); **Ferdo Galović**, pisac, **učenik**, (Županja, 1887. – Zagreb, 1931.); **Josip Crepić**, pripovjedač, **učenik**, (Trnjani, 1890. – Đakovo, 1940.); **Jovan Korda**, pisac, **učenik**, (Mirkovci, 1894. – Beograd, 1967.); **Dragutin Aleksić**, pjesnik, esejist, književni kritičar, **učenik**, (Bunić, 1901. – Beograd, 1958.); **Vanja Radauš**, kipar, slikar, grafičar, ali i pjesnik, **učenik**, (Vinkovci, 1906. - Zagreb, 1975.); **Stjepan Bačić**, pjesnik, arhivist, **profesor**, (Babina Greda, 1908. – Zagreb, 1982.); **Vladimir Jurčić**, književnik, kritičar, publicist, zagonetač, **učenik**, (Bjelovar, 1910. – Jazovka, 1945.); **Antun Martinovski - Baba**, pjesnik, **učenik**, (Slavonski Brod, 1919. - Vinkovci, 1942.); **Đuro Šnajder**, pjesnik, **učenik**, (Nuštar, 1919. – Zagreb, 1993.); **Franjo Žanić**, pjesnik, **učenik**, (Beli Manastir, 1920. - Vinkovci 1945.); **Slavko Mađer**, pjesnik, **učenik**, (Ruma, 1922. - Novi Marof, 1946.); **Stanislav Feminić**, liječnik, dječji pjesnik, pisac, prevodilac, **učenik**, (Careva Ćuprija, BiH, 1924.); **Franjo Tanocki**, filolog, književni povjesničar, **učenik**, (Dalj, 1928. – Osijek, 1996.); **Zvonko Štaubringer**, pisac, publicist, **učenik**, (Vinkovci, 1931.); **Ivan Berislav Grigić**, ekonomist, novinar, pjesnik, **učenik**, (Dubovac, 1931. – Vinkovci, 1992.); **Đuro Perica**, dipl.ing., politički zatvorenik, pjesnik, političar, **učenik**, (Nijemci, 1941.); **Nikola Jukić**, pjesnik, dječji pjesnik, **učenik**, (Kovačić, BiH, 1941. – Vinkovci, 2001.); **Mirko Hunjadi**, pjesnik, književnik, publicist, **učenik**, (Vinkovci, 1942.); **dr.sc. Branimir Bošnjak**, pjesnik i kritičar, esejist, **učenik**, (Vrbica, 1943.); **Šimo Frković**, mikanovački povjesni pisac, **učenik**, (Stari Mikanovci, 1943.); **Ana Nana Vuković**, pjesnikinja i novinarka, **učenica**, (Otok, 1948.); **Pavo Petričević**, prof., pisac, **učenik i profesor** (Stari Mikanovci, 1952.); **Milan Maćešić**, pisac, **učenik**, (Vinkovci, 1960.); **Dražen Brandić**, pjesnik, **učenik** (Vinkovci, 1960.) **Darko Vuković**, pjesnik, **učenik**.

11. Numizmatičari:

BENKO HORVAT, numizmatičar, **učenik**. Rođen je u Vinkovcima 14. rujna 1873.

Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1892. godine. Odlazi na studij prava u Beč, paralelno sluša arheologiju i povijest umjetnosti, ali ih ne završava. Radi kao činovnik od 1901. u upravnim tijelima Hrvatske. Svoj život posvećuje numizmatici. Bio je predsjednik Numizmatičkog društva u Zagrebu, urednik

časopisa *Numizmatika* (pokrenuo ga 1933.) u kojem je objavio niz stručno-znanstvenih radova s područja rimske i grčke numizmatike.

Imao je zamašnu kolekciju antičkog novca (10 000 komada) što ga je sakupio putujući po Italiji, na području svog rodnog grada i drugdje po Hrvatskoj i BiH. Veći dio te kolekcije je danas u numizmatičkoj zbirci Arheološkog muzeja u Zagrebu, dok je manji dio (nekoliko tisuća komada) te kolekcije H. Benko oporučno poklonio muzeju svog rodnog grada.

Sakupio je i zbirku starih umjetnina i slika (oko 600 predmeta darovao gradu Zagrebu) koja je danas postavljena u Galeriji suvremene umjetnosti.

Studije su mu: *Nepoznat denar cara Trajana* (1933.), *Dosad nepoznat brončan medaljon cara Dioklecijana i Maksimilijana Herkulija* (1933.) i druge.

Umro je u Zagrebu 28. veljače 1955. godine

12. Pedagozi:

MIJAT STOJANOVIĆ, pedagog, etnograf, **učenik**. Rođen je u Babinoj Gredi 26. rujna 1818. godine. Pučku školu završio u rodnom selu, a potom upornim radom stekao zvanje učitelja polažući ispite na vinkovačkoj Gimnaziji. Bio je narodni učitelj u Bosanskom Šamcu, Velikoj Kopanici, Županji, Sremskim Karlovcima, Ogulinu i Gospiću.

Godine 1850. za svog službovanja u S. Karlovcima upoznao se sa V. S. Karadžićem koji ga je podržao da i dalje skuplja etnološke vrijednosti naroda Slavonije, što je Mijat Stojanović revno radio do kraja svoga života. Izdao je nekoliko vrijednih zbirki etnografskog sadržaja: »Zbirka narodnih posloviceah« (1835.), »Uprave za dobro i kreposne vladanje i nekoje poslovice za mladež« (1844.), »Slike iz domaćeg života slavonskog naroda i iz prirode sa dodatkom« (1865.), »Pučke pripovjetke i pjesme« (1867.), te još dugi niz članaka i napisa po raznim časopisima.

Bio je politički vrlo angažiran, borio se protiv dualističke monarhije koja je nastala na štetu jugoslavenskih naroda, zalagao se za suradnju južnoslavenskih naroda i druge tada napredne ideje.

Značajan je po tome što prvi sakuplja kod nas u Slavoniji duhovno narodna blago.

Umro je u Zagrebu, 18. rujna 1881. godine.

FRANJO KSAVER FRANJKOVIĆ, pedagog, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 3. prosinca 1840. Pučku školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1858. Otišao u đakovačko sjemenište kojega je napustio 1861. te, na poziv fra. Grge Martića, dolazi u Sarajevo za učitelja u novootvorenoj hrvatskoj maloj realci. Nakon devet godina vraća se u Hrvatsku, polaže ispit za učitelja u pučkim školama, a poslije službuje u Županji, Zemunu, Vinkovcima i Gradištu. Umirovljen je 1884.

Kratka zemljopisna početnica (1869.), prvi je hrvatski udžbenik u Bosni.

Umro je u Vinkovcima 25. prosinca 1888.

IVAN FILIPOVIĆ, pedagog, **učenik**. Rođen je 24. lipnja 1823. godine. Pučku školu završio u rodnom mjestu, gimnaziju u Vinkovcima 1841., te viši

pedagoški tečaj u Mitrovici. Službovao je kao učitelj u Vinkovcima, Novoj Gradiški, Slavonskoj Požegi i u Zagrebu. Za vrijeme svog službovanja širio je ilirske ideje, organizirao je prosvjetne radnike, bavio se prevođenjem i pisanjem udžbenika za pučke škole, te mnogih studija prosvjetno-pedagoških karaktera. Zbog pobune protiv vlasti (Bachov apsolutizam) odležao šest mjeseci u tamnici zajedno s M. Bogovićem (1852.).

Napisao je «Slovničku čitanku» (185.1), «Početnicu» (1870.), raspravu *Bečke pedagojske slike* (1870.) i *Kratku povijest hrvatske književnosti* (1875.). Godine 1860. radi na stvaranju učiteljske organizacije koja se bori za narodni karakter škola bez tutorstva crkve i vojnog nadzora. Tako je njegovom zaslugom formirana «Učiteljska zadruha» 1865. Nekoliko godina kasnije, 1871., sudjelovao je u formiranu «Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora», a iste godine preko časopisa *Prosvjeta* sazvaio je Prvu opću učiteljsku skupštinu u Zagrebu, na kojoj je sudjelovalo preko tisuću učitelja i mnogo gostiju iz inozemstva.

God.1872. godine pokreće i uređuje časopis *Slovenski pedagog* koji je izlazio u Pragu do 1874. Iste godine pod njegovim utjecajem Hrvatski sabor i ban Ivan Mažuranić donose prvi zakon o školstvu prema kojem je smanjen utjecaj crkve u školama i poboljšana materijalna i društvena položaja učitelja u Hrvatskoj. Zbog sveopćeg angažiranja na prosvjetno-pedagoškom polju, školske vlasti ga postavljaju za županijskog školskog nadzornika od 1875. do 1886.

Dolaskom K. Hedervarya za hrvatskog bana položaj učitelja se pogoršava. Ivan Filipović je na čelu učitelja, podiže im duh, osniva 1885. godine «Savez hrvatskih učiteljskih društava», postaje njegovim predsjednikom, vodi akciju za gradnju *Hrvatskog učiteljskog doma* (1892. je izgrađen). Banske vlasti ga uklanjaju s funkcije spomenutog društva zbog nepoćudnosti režimu.

Ivan Filipović je bio smion, slobodouman, velike energije i organizatorskih sposobnosti, te veoma zaslužan za razvijanje hrvatskog školstva i pedagogije.

U Republici Hrvatskoj je ustanovljena Nagrada «Ivan Filipović» za životno djelo, kao i godišnje nagrade za rad i rezultate u predškolskom odgoju, osnovnom, srednjem školstvu, visokom školstvu i znanstvenom i stručnom radu još od 1964. godine, a danas je dodjeljuje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Umro je u Zagrebu 28. listopada 1895. godine.

KRAMBERGER ERNESTO, pedagog, **učenik i profesor**. Rođen je 29. siječnja 1843. u Slatini gdje je pohađao pučku školu. Prvi razred gimnazije završio je u Grazu, a ostale razrede i maturu u vinkovačkoj Gimnaziji 1865. Filozofiju studira u Grazu i Beču. Diplomirao je 1872., zatim službuje kao gimnazijski profesor u Osijeku, Požegi, Karlovcu, ravnatelj je gimnazija u Bjelovaru i Gospiću. Zbog istaknutog prosvjetno-pedagoškog rada školske vlasti ga premještaju u Odjel za nastavu i bogoštovlje Hrvatske zemaljske vlade u Zagrebu gdje ostaje sve do 1905.godine.

Istakao se svojim angažmanom u pedagoškoj praksi i teoriji, te na literarnom polju i kao likovni umjetnik.

Umro je u Celovcu 1920. godine.

Dr.sc. FRANJO DIVIĆ, pedagog, **učenik i profesor**. Rođen je 1854. godine u Beravcima. Pučku školu završio je u svom mjestu, a gimnaziju u Vinkovcima 1873. Filozofski fakultet pohađa u Beču do 1876. godine kada postaje prvi gimnazijski učitelj. Prvo mu je službovanje na gimnaziji u Sremskoj Mitrovici. Nakon doktorata filozofije 1881. godine prelazi na vinkovačku Gimnaziju. Njegovim dolaskom na školu nastava iz

prirodnih predmeta znatno je unaprijeđena, stavljena na višu razinu i izjednačena s nastavom humanističkih predmeta. Boreći se za viši nivo nastave prirodnih predmeta u srednjoj školi, Divić je objavio više stručnih rasprava u stručno-pedagoškim časopisima.

Dr. Franjo Divić je radio 12 godina na vinkovačkoj Gimnaziji, opaka g je bolest spriječila u daljnjem stvaralačkom radu.

Umro je od tuberkuloze u Malom Lošinj u trideset devetoj godini života, 16. svibnja 1893. godine.

FRANJO ANDRES, pedagog, prosvjetni radnik, **učenik**. Rodio se 13. rujna 1857. u Vinkovcima. Pučku školu i gimnaziju završio je u rodnom gradu 1877. Iduće godine započinje polagati ispite za pučkog učitelja u Zagrebu, te za predavača u građanskim školama. Od 1881. službuje u Lovasu, Strizivojni, Vinkovcima i Srijemskoj Mitrovici. Državne vlasti ga zbog priznanja za dotadašnji prosvjetno-pedagoški rad šalju u Wsetin na tečaj za kulturu vrba i košaraštvo, te drvenu industriju pri Tehnološkom muzeju u Beču.

Potom se vraća u zemlju i u Petrovaradinu osniva, organizira i postaje direktorom »Košaračke škole«, prve zanatlijske (usmjerene) škole u zemlji. Tu ostaje sve do 1894. godine, kada je promaknut za županijskog nadzornika pučkog školstva, a nešto kasnije je poslan u Zagreb gdje postaje Zemaljski nadzornik za pučke škole, pri tadašnjoj hrvatskoj vladi bana Khuena. Istakao se i kao pedagoški teoretičar za svog službovanja u Zagrebu pišući pedagoške rasprave: *Napuci i građa za pismene radnje u pučkoj školi* (1896.), *Školske prilike u glavnom gradu Zagrebu* (1898.), *Za učiteljevu praksu. Prigodne misli i upute* (1899.) i druge.

Umro je u Zagrebu 16. srpnja 1935. godine.

Prof.dr.sc. STJEPAN TROPSCH, sveučilišni profesor, pedagog, **učenik i profesor**. Rođen je u Vinkovcima 25. kolovoza 1871. Pučku školu i gimnaziju završio je u Vinkovcima 1889., a germanistiku je studirao u Grazu i Beču. Po završetku studija

vraća se na vinkovačku Gimnaziju gdje je jedno vrijeme (1893./95.) službovao kao profesor, a zatim odlazi u Zagreb. Godine 1889. postaje izvanredni, a 1902. redovni profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1913. do 1917. je predstojnik za bogoštovlje i nastavu u Hrvatskoj zemaljskoj vladi. Pisao je brojne udžbenike i studije iz germanistike, pedagogije, te napise o kulturnoj vezi između Hrvata i Srba sa Nijemcima.

Umro je u Zagrebu 11. prosinca 1942. godine.

BARTOL INHOF, pedagog, publicist, **učenik**. Rođen u Nijemcima 23. kolovoza 1866. Pučku školu završio u rodnom selu, gimnaziju u Vinkovcima 1884. Studirao slavistiku u Grazu i Beču kod V. Jagića, završio 1889. Službovao na gimnazijama u Bjelovaru, Zagrebu i Rakovcu. Otpušten iz službe 1896. jer je branio đake i studente koji su 1895. zapalili mađarsku zastavu u Zagrebu na Jelačić placu. Ipak ga je ban K. Hedervary reaktivirao, pa je morao ići raditi u BiH. Predaje u Tuzli, ravnatelj je hrvatske gimnazije u Sarajevu, učiteljske škole u Mostaru 1918./19. Propašću Austro-Ugarske vraća se u Zagreb gdje će službovati najprije kao profesor, a od 1921. do umirovljenja 1931. kao prosvjetni inspektor.

Bartol Inhof premda je porijeklom njemačke krvi, pravi je hrvatski pedagog, književnik, književni i kazališni kritičar, filolog, politički satirik, prevoditelj, urednik i

novinar.

U mladosti je kritizirao Khuenovo banovanje i njegovo podilaženje Srbima, poltronstvo nekih hrvatskih političara, a u starijim danima opet jugoslavenski kraljevski režim (1929.), tako da je bio često na meti cenzura.

Javlja se u gotovo svim hrvatskim novinama, kulturnim časopisima, stručnim filološkim i nekim povijesnim časopisima kao što su *Vijenac*, *Obzor*, *Nastavni vjesnik*, *Hrvat*, *Hrvatski dnevnik*, *Hrvatski težak*, *Narodnaj sloboda* i drugdje.

Vinkovačka nakladnička kuća «Privlačica» izdala mu je «Izabrana djela» 1994. u okviru naklade «Slavonica» pod brojem 38.

Umro je u Zagrebu 4. siječnja 1945.

Akademik STJEPAN MATIČEVIĆ, pedagog i filozof, **učenik**. Rođen je 19. prosinca 1880. u Velikom Gradištu (Srbija). Roditelji su mi bili na turističkom krstarenju po Dunavu. Pučku školu i nižu gimnaziju završio je u Srijemskoj Mitrovici, a višu u Vinkovcima 1899. godine sa odlikom na ispitu zrelosti. Studij filozofije i klasične filologije pohađa u Zagrebu a završava u Beču 1907. doktorskom dizertacijom iz logike. Na Leipzigskom sveučilištu specijalizira filozofiju i pedagogiju kod tada poznatih znanstvenika.

Kao gimnazijski nastavnik službuje u Osijeku i Senju, zatim prelazi u Zagreb na novoosnovanu Višu pedagošku školu 1919., kao profesor pedagogije. Iduće godine habilitira raspravom iz opće i gimnazijske pedagogije, a 1924. postaje izvanrednim, i nešto kasnije redovnim profesorom Pedagoške akademije.

Kao fakultetski profesor surađuje s brojnim stručnim i znanstvenim, domaćim i stranim glasilima, društvima i društvenim akcijama. Tako piše za: *Nastavni vjesnik*, *Rad*, *Kršćansku školu*, *Hrvatsku Reviju*, *Seljačku Prosvjetu*, *Jugoslavensku Njivu*, *Obzor*, *Novosti*; član je «Hrvatskog pedagoško-književnog zbora, Matice hrvatske, predavač je na «Pučkom sveučilištu». Član je državnih prosvjetnih komisija u kojima dirigira smjernice obrazovanja, ispravlja pedagoške tekstove i odlučuje o školskim udžbenicima svoga vremena, a kao profesor Akademije odgaja i obrazuje niz dobrih generacija učitelja, nastavnika i profesora. Tvorac je prve naše originalne pedagogije, poručuje odgajateljima i učenicima: «*Živi punim svojim konkretnim životom...živi u Istini i Vječnosti – u Bogu*».

Bibliografija Matičevićevih radova je brojna, a najznačajniji radovi su: «Zur Grundlegung der Logik» (1909.) «Pojam rada ili aktivnosti u radnoj školi» (1934.), «Osnovi nove škole» (1934.), «Priroda, kultura i odgoj» (1935.), «Uzgoj, škola, i učitelj u novoj pedagogiji» (1938.).

Naš je prvi i jedini, hrvatski pedagog akademik.

Umro je 16. lipnja 1940. u Zagrebu.

Dr.sc. ANTUN HURM, pedagog, leksikograf, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 25. svibnja 1887. Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1906. Njemački i klasične jezike počeo studirati u Beču, dovršio u Zagrebu na Mudroslovnom fakultetu 1910. Doktorirao 1923. u Zagrebu.

Kao gimnazijski profesor i ravnatelj službovao u Bjelovaru, Osijeku, Karlovcu, Zagrebu. Od 1937. do 1940. bio je prosvjetni državni inspektor u Beogradu.

Sastavio je Hrvatsko-njemački i Njemačko-hrvatski rječnik, s osnovnom gramatikom i frazeologijom (1958.). Nama, koji smo u gimnazijama učili njemački jezik, vrlo dobro je

poznat *Hurmov rječnik*, koristimo ga i danas.

Napisao je i brojne pedagoške članke u *Nastavnom vjesniku* i *Glasniku Jugoslavenskog profesorskog društva* od 1915. do 1958.

Umro je u Zagrebu 11. siječnja 1960.

Prof.dr.sc. JADRANKA GVOZDANOVIĆ, sveučilišna profesorica, pedagog, slavistica i anglistica, **učenica**. Rođena je u Zagrebu 1. srpnja 1947. Osmogodišnju školu i gimnaziju završila u Vinkovcima 1965. Otišla u Zagreb na Filozofski fakultet, upisala slavistiku i anglistiku. Godine 1966. nastavila studij na Univerzitetu u Amsterdamu. Diplomirala je 1970., doktorirala na istom univerzitetu krajem 1979. na temu: *O tonu i akcentu, te fonologiji hrvatskosrpskog jezika*. U početku je radila na matičnom fakultetu, bila je asistent, docent, izvanredni profesor. Nakon doktorata izabrana je za redovitog profesora na Univerzitetu u Mannheimu gdje je predavala *Slavenske jezične znanosti* sve do 2003. Iste godine je prešla za redovnog profesora na Univerzitet u Heidelbergu, gdje i sada predaje kolegij *Slavenska filologija*.

Gostovala je u svojstvu predavača na brojnim sveučilištima u Los Angelesu, New Yorku, Moskvi, Kielu i drugdje.

Do sada je objavila 6 knjiga i 80 stručnih i znanstvenih radova na temu slavenskih jezika, težište rada joj je fonologija, funkcionalna gramatika i jezična standardizacija.

Danas živi i radi u Heidelbergu u SR Njemačkoj.

U mlade germaniste i pedagoge ubrajamo i **doc.dr.sc. Vladimira Karabalića** (Andrijaševci, 1962., pohađao gimnaziju 1976./78.), doktorirao 1994. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Münsteru, sada na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku, docent na Katedri za njemački jezik, pročelnik je Odsjeka za germanistiku.

13. Povijesničari, arheolozi, povjesničari umjetnosti:

FRANTIŠEK (Franz, Franjo) VANIČEK, povjesničar, profesor i prefekt – **ravnatelj gimnazije**. Rođen 6. srpnja 1806. u Walterdorfu u blizini Praga, seljački sin, Čeh. Tu je završio pučku školu, a gimnaziju u Ljutomišlu. Uz pomoć obiteljskih dobrotvora završio je studij filozofije u Brnu. U Olomucu je položio državni ispit iz austrijske državne povijesti. U početku je privatni učitelj u Brnu i dopisni novinar raznih listova, potom dolazi u Vinkovce krajem 1841. kao gramatikalni učitelj na Gimnaziju. Govorio je češki, njemački, latinski, grčki, a naučio je tijekom boravka u Vinkovcima i hrvatski jezik.

Kao gramatikalni učitelj – profesor vinkovačke Gimnazije marljivo je sprovodio tadašnju austrijsku državnu politiku germanizacije graničarskih mladića, pogotovo u doba Bachovog apsolutizma.

Ipak, napravio je puno toga dobrog za vinkovačku Gimnaziju. Kada joj je 1851. zaprijetilo ukinuće, zbog malog broja učenika, odlazi na čelu gradske delegacije Vinkovaca, (a ... s njim trgovac Reich i sajđija Thaller...)²⁵ u Beč kod cara i kralja Franje Josipa I. s molbom da je ne ukida, već da dobije status prave gimnazije, što je ubrzo i dobila.

²⁵ N. dj. pod 16, str. 50.

Nakon dolaska novog bana Šokčevića krajem 1860. u Vinkovce, i njegovog posjeta Gimnaziji, koju je nekoć i sam pohađao, došlo je do pobune gimnazijalaca protiv germanizatorskih profesora pa i Franza Vaničeka i zbog njegove pretjerane odanosti alkoholu.

Zbog toga je F. Vaniček od 1860. do 1863. prebačen za profesora na senjsku Gimnaziju. Kada je početkom 1864. dotadašnji prefekt vinkovačke Gimnazije Josip Brunner, umirovljen od strane državnog školskog povjerenstva, Vaniček je premješten u Vinkovce za gimnazijskog prefekta, a od 1866. postaje ravnateljem iste. Za vrijeme ovog svog drugog boravka na Vinkovačkoj gimnaziji, Franjo Vaniček je još revniji državni službenik u sprovođenju germanizacije, austrougarskog i habsburškog kulta među vinkovačkom gimnazijskom mladeži.

Istovremeno koristi svoje spisateljske sposobnosti, javlja se sa svojim stručno-znanstvenim člancima topografskog, statističkog i etnografskog sadržaja u njemačkim časopisima²⁶.

Nakon Austro-Ugarske i Ugarsko-Hrvatske nagodbe 1868. godine kada je u Hrvatskoj po tko zna koji puta potvrđen hrvatski jezik kao službeni, a najavilo se i ukidanje Vojne granice te njeno priključenje Hrvatskoj, u gimnaziji je bio suvišan jedan germanizator takvog kalibra. Franjo Vaniček je umirovljen 1. travnja 1869. godine s malom mirovinom. Tada je imao veliku obitelj. Nepoželjan u Vinkovcima seli se u Andrijevce. Iako je bio vrlo brzo zaboravljen u Vinkovcima, tadašnja Austro-Ugarska Monarhija ga nije zaboravila. Dobio je narudžbu od najviših državnih vlasti da napiše *Povijest Vojničke granice*. Bila su mu dana sva pomagala i dokumenti iz Ratnog ministarstva u Grazu koja je on prelistao, pročitao, kritički obradio, te napisao veliko povijesno djelo «Specialgeschichte der Militärgrenze, aus Originalquellen und Quellenwerken geschöpft»²⁷ u 4 dijela, objavljeno u Beču 1875. godine.

To je prvo i najvažnije djelo za povijest *Vojničke granice* na ovim prostorima, povijest života naših predaka zadnjih 136 godina, od 1745. do 1881., kada su Turci bili u blizini preko Save, a ovdje svaki muškarac od 16 do 60 godina vojni obveznik.

F. Vaniček je u međuvremenu preselio u Osijek sa svojom brojnom obitelji, živeći vrlo skromno.

Umro je u Osijeku 6. travnja 1894.

Prof.dr.sc. IZIDOR KRŠNJAVI, sveučilišni profesor, povjesničar umjetnosti, **učenik**. Rodio se u Našicama, 22. travnja 1845. U rodnom gradu završava pučku školu, a gimnaziju u Vinkovcima 1863. Potom radi neko vrijeme na osječkoj Gimnaziji. U Beču studira filozofiju (povijest, matematiku i filozofiju) od 1866. do 1869. Doktorirao je filozofiju 1870. U međuvremenu započinje

²⁶ Franz Vanicek, Der Kampf der Kroaten mit den Mongolen und Tartaren. Aus der Abhandlung von Kukuljevic (Programm des k.k. Obergymnasiums zu Vinkoven 12.1865.) (Wien, 1865.), Lebensgeschichte. Essek 1889.

²⁷ Ovo Vaničekovo životno djelo nije nikada prevedeno na hrvatski jezik, dok su ga Srbijanci u Beogradu preveli «djelomično» za svoje dnevno političke potrebe prije raspada SFRJ (prim. JŠ).

i studij povijesti umjetnosti i slikarstva u Beču i Münchenu. Nakon bogate austrijske ženidbe, boravi u Italiji na studijskom izučavanju slikarstva sve do 1877. Potom se vraća u Zagreb gdje je izabran za sveučilišnog profesora na Filozofskom fakultetu, Katedri za povijest umjetnosti i klasičnoj arheologiji. Po svojoj političkoj orijentaciji za vrijeme studiranja i prvih godina službovanja pripada Starčevićевой Stranci prava, a prisno surađuje s Račkim i Strossmayerom. Kršnjavi se tada bavi i slikarstvom. Po Strossmayerovoj narudžbi je naslikao *Madonu* za crkvu sv. Marka u Zagrebu, te *Glavu žene* (danas postavljenu u Modernoj galeriji HAZU-a), no brzo napušta slikarstvo zbog ograničenih kreativnih mogućnosti.

Dolaskom Khuena Hedervarya za bana Hrvatske 1883. i njegovim potkupljivanjem *Narodne stranke* za svoju mađarizacijsku politiku, I. Kršnjavi prilazi toj stranci. Godine 1884. kao njen zastupnik ulazi u Hrvatski sabor na zaprepaštenje svojih dotadašnjih prijatelja koji ga oštro napadaju, što se dao »u protunarodne svrhe upotrijebiti«, te da je »ništarija« itd. I. Kršnjavi prelazi preko svih tih osobnih uvreda nekadašnjih prijatelja, nadajući se potajno da će ga kasnije generacije po njegovom djelu vrednovati. Napreduje dalje u svojoj službi tako da je od 1891. do 1895. predstojnik Odjela za bogoštovlje i nastavu. Na tom položaju je učinio mnogo kao organizator i inicijator; gradi i pregrađuje mnoge kulturno-prosvjetne ustanove; zgradu HNK, zgrade srednjih škola i preparandija, obnavlja niz sakralnih spomenika, podiže atelijere za umjetnike, osniva ženski licej, žensku stručnu školu, školu za slijepe i gluhe. Ministrovanje napušta nakon afere spaljivanja mađarske zastave (1895.), te iduće godine pristupa Frankovim pravašima.

Godine 1896. Kršnjavi je samo istaknuti član »Društva umjetnika«, a sljedeće godine vraća se na mjesto sveučilišnog profesora na kojem ostaje sve do 1918. godine kada je umirovljen.

I. Kršnjavi se istakao i kao teoretičar umjetnosti, piše historiografske studije, memoare, romane i drame. Najznačajnija su mu djela: »Oblici graditeljstva u starom vijeku i glavna načela građevne ljepote« (1883.), »Die kroatische Kunst« (1902.), »Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba« (1905.). Memoari su mu kasnije djelomično objavljeni u hrvatskom tisku.

Umro je u Zagrebu u dubokoj starosti, 5. veljače 1927.

MIJO BRAŠNIĆ, prof., povjesničar, **učenik i profesor**. Rođen je 13. rujna 1849. u Vinkovcima. Pučku školu i gimnaziju završio je u svom rodnom gradu 1868. Kao odličan učenik, koji je zalazio i u profesorsku knjižnicu gimnazije, dobio je biskupsku stipendiju – 40 forinti godišnje. Potom odlazi na studij povijesti, zemljopisa i njemačkog jezika u Beč. U želji za proširenjem svoga znanja pohađa i predavanja latinskog jezika, slavenske paleografije, povijesti umjetnosti i arheologije. Poslije završenog studija radi u Karlovcu od 1872. do 1874., a od 1876. do 1883. kao profesor na vinkovačkoj Gimnaziji.

Godine 1874./75. služi vojsku, oboljeva od tuberkuloze pa se vraća kući.

Osim pedagoškim radom, bavio se i znanstvenim na području povijesti i zemljopisa. Njegove studije iz povijesti uglavnom se odnose na staru hrvatsku povijest kao i povijest Vinkovaca.

Bio je aktivan još u gimnazijskim klupama, osniva književni klub u okviru kojega je čitao svoje prve radove »Rimski natpisi u Vinkovcima« i »Posavska Hrvatska za narodne dinastije« (1867.). Kao student, bečki đak, objavio je djelo pod naslovom

«Odlomci iz zemljopisa i narodopisa Hrvatske i Slavonije u IX. Stoljeću» (1870.). Polemizirao je sa A. Starčevićem povodom njegova članka «Ime Serb». Ostala djela su mu: «Župe u hrvatskoj državi za narodne dinastije» (1873.), «Županije u današnjoj Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji i Vojničkoj krajini od 1102. do 1302.» (1874.), «Panonski grad Cibalium» (1874.), «Municipija u hrvatskoj državi za narodne dinastije» (1875.), «Postavljenje knezova zadarskih za vlade mletačke (1202.-1358.)» (1877.), «Močvare između Murse (Osjeka) i Cibala (Vinkovaca)» (1878.) i druga. Posljednje mu je djelo monografija «Ces.kralj. Velika gimnazija u Vinkovciah za prvog stogodišta svoga obstanaka 1780.-1879.» (1879.).

Umro je u svom rodnom gradu izmučen od tuberkuloze 2. siječnja 1883. u 34. godini života.

Prof.dr.sc. JOSIP BRUNŠMID, sveučilišni profesor, arheolog, **učenik i profesor**. Rođen u Vinkovcima 10. veljače 1858. godine. Tu je završio pučku školu i gimnaziju. Nakon završnog ispita 1876. odlazi na studij povijesti i geografije u Beč. Kao gimnazijski profesor vraća se u Vinkovce 1882. i radi sve do 1889. kada prelazi u Zagreb. Godine 1896. je izabran za prvog profesora na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na Katedri za arheologiju kao i za upravitelja Arheološkog muzeja. Na toj dužnosti ostaje sve do 1924. godine kada je umirovljen. Preuzeo je i dužnost urednika *Vjesnika* Hrvatskog arheološkog društva, koji je za njegovo vrijeme dobio moderniji izgled i bogatiji naučni sadržaj. Njegov rad u muzeju je bio veoma plodan. Znatno je povećao njegove zbirke, znanstveno ih obradio, razvrstao, što i danas ima veliku materijalnu i naučnu vrijednost. Objavljivao je svoje arheološke studije iz prapovijesti, antike i srednjovjekovne arheologije u velikom broju časopisa (119 bibliografskih jedinica). Istakao se i na polju numizmatike. Od svojih mladih dana je skupljao stari novac u Vinkovcima, tako da je svojedobno imao jednu od najvrjednijih numizmatičkih zbirki u Europi.

Neprecjenjiv je njegov rad na polaganju temelja našoj arheološkoj i numizmatičkoj znanosti.

Najznačajnija su mu djela: «Die Inschriften und Münzen der griechischen Städte Dalmatiens» (1895.), «Colonia Aurelia Cibalae» (1902.), reprint izdanje SN «Privlačica» (1984) i druga.

Umro je u Zagrebu 29. listopada 1929.

Prof.dr.sc. VIKTOR HOFFILLER, arheolog, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 19. veljače 1877. godine. Pučku školu i gimnaziju je završio u svom rodnom gradu. Završni ispit položio je 1895. godine, a zatim se uputio na sveučilište u Zagreb i Beč, gdje je studirao, uz carsku stipendiju, grčku i rimsku epigrafiju i arheologiju. Doktorirao je filozofiju u Beču 1900., nagrađen zlatnim prstenom Franje Josipa I. Vraća se u zemlju 1901. i postaje kustos Arheološkog muzeja u Zagrebu 1901. Godine 1914. je izabran za izvanrednog profesora na Filozofskom fakultetu u Zagrebu za klasičnu arheologiju. Poslije umirovljenja Brunšmida 1924. postaje redovnim profesorom na Filozofskom fakultetu i direktor Arheološkog muzeja u Zagrebu sve do 1951. godine. Godine 1930. je postao dopisni član Jugoslavenske akademije, a istovremeno je bio redovni ili počasni član mnogih arheoloških instituta u zemlji i svijetu.

Jedno je vrijeme boravio zbog znanstvenih istraživanja u Bugarskoj, Italiji i južnoj Francuskoj (1909./10.).

Svojim naučnim priložima se javio u mnogim domaćim i stranim arheološkim časopisima: *Brunschmidov zbornik*, *Bulićev zbornik*, *Zbornik radova FF u Zagrebu*, *Jahreshefte des Österreichischen archäologischen Institutes*, *Rassegna numismatica* i drugim od 1903. do 1954.

Veliki je doprinos dao našoj i svjetskoj arheologiji naučnom obradom svojih iskopavanja u Bijelom Brdu, Dalju, Vučedolu, S. Mitrovici, Sisku, Mirkovcima, Srijemskoj Mitrovici, Osijeku, Vinkovcima, Lici i na otoku Krku.

Djela su mu: «Thrački vojnik» (1902.), «Antikne bronsane posude iz Hrvatske i Slavonije» (1904.), «Oprema rimskog vojnik» (1911.), i druga. Sudjelovao je na brojnim međunarodnim kongresima arheologa od Rima i Bologne do Berlina i Atene, od 1906. do 1950.

Od izložbi značajne su mu: Povodom proslave 1000. obljetnice hrvatskog kraljevstva (1925.), «Japodska izložba» (1935.), «Etruščanska izložba» (1936.) u Zagrebu.

Zalagao se za izgradnju nove zgrade Arheološkog muzeja u Zagrebu, uspio je preseliti Arheološki muzej iz Akademijine zgrade u Vranyczanyjevu palaču.

Kada je austrougarska vojska rekvirirala crkvena zvona u Hrvatskoj 1914. za potrebe izlijevanja novih topova, pregledao ih je oko 3000, za njih 2000 zapisao je natpise. Brojna zvona je spasio od taljenja (čuvaju se u zagrebačkom MUO). Tako je sačuvano i zvono s gimnazijske kapelice vinkovačke Gimnazije koje se danas čuva u Muzeju grada Vinkovaca.

Godine 1943. je umirovljen od ustaških vlasti NDH zbog izjave njemačkom **generalu E. Glaiseu von Hornstenauu** u Zagrebu «...da će Njemačka izgubiti rat...» i da ne da Hitleru stijeg i šah Fridricha II. Velikog iz zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu. Ipak je A. Pavelić sve to vratio A. Hitleru, a bio je to ratni plijen baruna F. Trenka²⁸ i njegovih pandura.

Poslije rata reaktiviran na Filozofskom fakultetu i Arheološkom muzeju u Zagrebu, nastavlja sa stručnim i znanstvenim radom, iako oslabljenog vida. Izborio je osamostaljenje arheološkog studija 1948. Umirovljen ponovo 1951.

Umro je u Zagrebu 17. siječnja 1954. godine.

Akademik STJEPAN PAVIČIĆ, povjesničar, slavist, **učenik i profesor**. Rođen u Vinkovcima 11. srpnja 1887. U rodnom gradu završi opučku školu i klasičnu gimnaziju 1906. godine. U Beču i Zagreb studira slavistiku i germanistiku.

Stjepan Pavičić, inače podrijetlom Prus, sa svojim pandurima (oko 2000 ljudi), razbio je vojsku pruskog kralja Fridricha II. Velikog u bitci kod Breslaua (danas Wrocław) 1744., još malo je zarobio i samog kralja.

Diplomirao je 1911. na Filozofskom fakultetu kod profesora Tome Maretića koji ga još kao studenta uključuje u znanstveni rad. Nakon završetka studija dolazi na vinkovačku Gimnaziju kao profesor hrvatskog i njemačkog jezika od 1911. do 1916. Tu se nastavlja njegov terenski rad i znanstvena istraživanja, proučava župne matice i općinske arhive, putuje od sela do sela, razgovara sa starijim ljudima, župnicima, popovima i učiteljima, skuplja građu za svoje kasnije napisane lingvističke, antropogeografske i povijesne knjige. To se nastavlja i za njegova službovanja u Zemunu od 1916. do 1927. Iste godine prelazi u Zagreb na I. klasičnu gimnaziju za profesora hrvatskog, njemačkog, grčkog i latinskog. Godine 1933. prelazi na II. klasičnu gimnaziju za ravnatelja i tu funkciju obavlja do umirovljenja 1946. Od 1943. radi i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Objavljivanje znanstvenih radova počinje 1920. radom «O govoru u Slavoniji do turskih ratova i velikih seoba u 16. i 17. stoljeću». Plodniji je kao pisac tridesetih godina za vrijeme službovanja u Zagrebu.

Značajniji radovi su mu: «Vinkovci/ Sv. Ilija/ Poljane s Prečkom i manastirom u Prečkoj», (1933.), «Vukovska župa u razvitku svoga naselja od XIII. do XVIII. stoljeća I. dio» (1940.), Hrvatsko naselje u Fruškogorskom području (1942.), «Muslimani na području između Dunava, Drave, Save i Zrmanje u XVI. i XVII. stoljeću», (1943.), «Podrijetlo hrvatskih i srpskih naselja i govora u Slavoniji» (1953.) «Porijeklo stanovništva vinkovačkog kraja» (1971.), «Razvitak naselja u županjskom području» (1971.) i drugi. Pisao je i za Hrvatsku i Jugoslavensku enciklopediju, te brojne časopise i zbornike.

Kao dobar poznavatelj terena u istočnoj Slavoniji i Srijemu 1946. godine bio je uključen u rad komisije za razgraničenje teritorija između Hrvatske i Srbije. U zadnjim desetljećima života bio je aktivan u JAZU-u, filološkim društvima i jezičnim institutima Filozofskog fakulteta. Ostavio je nedovršen rukopis «Rječnik slavonskih topografskih naziva» s preko 500 stranica teksta.

Umro je iznenada u Zagrebu 7. lipnja 1973. gdje je i pokopan.

Prof.dr.sc. JOSIP MATASOVIĆ, povjesničar, sveučilišni profesor, **učenik i profesor**. Rodio se 18. ožujka 1892. god. u Vrpolju. Tu je pohađao pučku školu, a gimnaziju u Vinkovcima. Maturirao je 1911. Studirao je povijest i geografiju u Zagrebu, Zurichu i Beču gdje je 1915. diplomirao i obranio doktorsku disertaciju na temu srednjovjekovnih hereza. Potom se vraća na vinkovačku Gimnaziju i radi kao profesor u ratnim godinama od kraja 1915. do 1918. Godine 1920. postaje kustos u Hrvatskom narodnom muzeju u Zagrebu gdje ostaje četiri godine, a zatim odlazi u Skoplje na Filozofski fakultet kao docent za noviju povijest. Godine 1932. postaje redovni profesor na Filozofskom fakultetu, a 1941. se vraća u Zagreb gdje je postavljen za ravnatelj Državnog arhiva. Na toj funkciji ostaje sve do 1959. Predaje i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu kao redoviti profesor od 1943. do 1959. kada je umirovljen.

U svom znanstvenom radu na području povijesti pokazivao je interes za povijest sedamnaestog i osamnaestog stoljeća, te je brižljivo sakupljao povijesnu građu.

Poznatija su mu djela: «Iz galantnog stoljeća», «Živopis M. Brašnića», «Stari i starinski Zagreb», «Kompanija kapetana Relkovića» i druga.

Pokrenuo je i list *Narodna starina* (1922./40.) za istraživanje kulturne i etnografske baštine Južnih Slavena, bio mu urednikom i često ga sam novčano podupirao.

Umro u Zagrebu, 10. veljače 1962. godine.

VLADIMIR ERASMO BABIĆ, prof. povjesničar, **učenik**. Rođen u Županji 2. lipnja 1898. U Županji je završio pučku školu, gimnaziju pohađa u Vinkovcima, završava u Zagrebu. Studij povijesti i zemljopisa na Filozofskom fakultetu u Beogradu završava 1923. Kao ljevičar često premještan i proganjan od starojugoslavenskog režima. Radi na gradskim gimnazijama širom države. Rat dočeka u Zagrebu, protjeran u Srbiju gdje ga tamošnji režim umirovljuje. Nakon rata ga ponovo aktiviraju komunisti, vraća se u Zagreb gdje predaje na Višoj pedagoškoj akademiji, radi u Ministarstvu prosvjete NR Hrvatske.

Piše povijesne udžbenike za osnovne, srednje škole i gimnazije. Za «Historiju naroda Jugoslavije I.» napisao je «Hrvatske zemlje u ranofeudalno doba od VII. do XII. stoljeća»; član je uredništva *Historijskog zbornika*, urednik *Nastave historije u srednoj školi*, preveo s ruskog «Historija diplomacije II»

Umro u Zagrebu 16. rujna 1979.

Mr.sc. JOSIP KORDA, povjesničar i arheolog, **profesor i direktor gimnazije**.

Rođen je u mjestu Sitno Donje u blizini Splita 15. listopada 1919. godine. Pučku školu i klasičnu gimnaziju završio je u Splitu. Godine 1938. upisuje u Zagrebu Filozofski fakultet; povijest, zemljopis i arheologiju. Po nagovoru ujaka svećenika odlazi na teološki studij u Đakovo za vrijeme Drugog svjetskog rata. Nakon rata po dogovoru s biskupom Akšamovićem izlazi iz bogoslovije, ali ga Filozofski fakultet u Zagrebu ne prima na nastavak studija. Odlazi u Beograd na nastavak studija, potom u Zagreb. Nakon završetka studija krajem 1946. dolazi u Komletince na osnovnu školu. Iduće godine je premješten u Vinkovce u osnovnu školu, a 1948. na našu Gimnaziju i tada započinje njegov plodni radni vijek. U početku na školi radi kao profesor povijesti, zemljopisa i latinskog a poslije je u dva mandata direktor škole (1954./59. i 1963./81.). Od 1959. do 1963. obnaša brojne visoke dužnosti u tadašnjem kotaru Vinkovci, direktor je Zavoda za prosvjetu kada gradi tri nove osnovne škole u Komletincima, Cerni i Oroliku, a uređuje stare. Tih godina osniva Muzej grada Vinkovaca i bavi se arheološkim iskapanjima u gradu, na Sopotu i Borincima, nastavljajući tako rad nekadašnjih profesora vinkovačke Gimnazije. Brojni arheološki eksponati u muzeju, u centralnom gradskom parku i povijesnom kabinetu Gimnazije rezultat su njegovog arheološkog istraživanja.

Povratkom u Gimnaziju kao njen direktor daje joj modernu fizionomiju, uređuje kabinete, gradi školsko igralište, školsku dvoranu, unapređuje nastavu, vodi izuzetnu brigu o nastavničkom kadru, svakom učeniku. Renome vinkovačke Gimnazije i njenih učenika prepoznatljiv je na svim hrvatskim fakultetima i sveučilištima.

Direktor Korda, kako smo ga oslovljavali, bio je u dva mandata saborski zastupnik, te predavač na Pedagoškoj akademiji u Osijeku i Poljoprivrednom fakultetu u Vinkovcima. Objavio je više stručnih i znanstvenih radova iz arheologije, povijesti i pedagogije.

Među ostalima objavio je sljedeće radove: «Socijalistički pokret na selu u Vinkovačkom kraju koncem XIX. st.» (1964.), «Vinkovački kraj na putu u slobodu i socijalizam» (1976.), «Prilog poznavanju povijesti školstva u Vinkovačkom kraju» (1981.)

U ljeto 1981. odlazi u zasluženu mirovinu i posvjećuje se znanstvenom radu na području povijesti. Rukopisi su ostali neobjavljeni.

Umro je u Vinkovcima 14. rujna 2000. godine.

ALOJZIJA ULMAN, prof., povijesničarka umjetnosti, umjetnica, **profesorica**.

Rođena je u Vinkovcima 17. svibnja 1926. u staroj vinkovačkoj obitelji čime se ponosila. Pučku školu završila u rodnom gradu, a srednju pohađala u Travniku i Zagrebu. Za vrijeme rata studirala na Višoj učiteljskoj školi u Osijeku, diplomirala 1945. Vraća se u Vinkovce, zapošljava na osnovnoj školi a 1947. dolazi na vinkovačku Gimnaziju za profesoricu «risanja». Kako je kao profesorica gimnazije nosila zlatni križić oko vrata i tako javno svjedočila svoju katoličku vjeru pred učenicima, Narodni odbor grada Vinkovaca joj je uručio otkaz iz službe početkom ljetnih školskih praznika 1954. No, i tadašnji direktor Gimnazije, Antun Petković, smatran glavnim krivcem od tadašnjih državnih vlasti, zbog toga je smijenjen.

U svojoj 28 godini, Alojzija Ulman kreće novim putem u svome životu. Predaje se izučavanju crkvene umjetnosti, uči kiparstvo u Zagrebu u ateljeima kipara Frana Cote i Mile Wooda, te studira ponovo povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu. Diplomirala je 1956. godine i započela rad na crkvenoj umjetnosti. Godine 1960. Đakovački biskup mons. Stjepan Băuerlein je postavlja za referenticu crkvene umjetnosti svoga Biskupijskog ordinarijata. Biskupija je šalje na umjetničko usavršavanje u Pariz na *Ecole des Beaux Arts* (*Škola lijepo umjetnosti*) gdje je boravila dvije godine. Za diplomski rad *Poprsje nadbiskupa i kardinala dr. Alojzija Stepinca*, danas blaženog, dobila je posebno priznanje Umjetničke školske komisije. Alojzija Ulman je brončani odlijev toga poprsja poklonila papi Ivanu XXIII., 1962. godine, a original se također nalazi u Rimu u hrvatskom Zavodu sv. Jeronima.

U sljedeća tri desetljeća svoga života Alojzija Ulman je napravila neponovljiva životna djela. Bila je angažirana na četiri područja: crkveno laičkom, umjetničko sakralnom, predavalačko povijesno-umjetničkom i prevodilačkom. To je kod Alojzije sve jedno – angažirani život i rad iskrene i praktične katoličke vjernice.

Od 1980. je članica Vijeća za laički apostolat BKJ, od 1982. je članica Foruma katoličkih laika Europe. Za svoj pastoralni laički rad u Katoličkoj crkvi i među vjernicima dobila je 1989. Odlikovanje «Pro ecclesia et Pontifice» od Sv. Oca Ivana Pavla II.

Kao sakralna umjetnica napravila je preko 25 potpunih unutrašnjih uređenja crkava, a još više preuređenja i nadopuna crkvenih ambijenata na prostorima država bivše Jugoslavije, Europe, Afrike, Amerike i Australije, kipovima Isusa, sv. Obitelji, i brojnih poznatih svetaca. Najbrojniji su joj radovi božićne jasllice. Za izradu božićnih jasllica dobila je u Rimu 1987. Grand Prix nagradu za najinteresantnije jasllice. Njeno genijalno umjetničko rješenje je interijer crkve sv. Antuna Padovanskog u Otoku.

Održala je 192 znanstvena predavanja na hrvatskom, njemačkom i francuskom s područja povijesti umjetnosti od Pariza i Rima do Vinkovaca, s velikim rasponom interesa od umjetnosti prapovijesti, babilonske i asirske, grčke i rimske do suvremene sakralne umjetnosti.

Prevodila je s francuskog i njemačkog duhovne i vjerske knjige, pisala je članke za domaće i inozemne katoličke novine i časopise: za *Veritas*, *Glas Koncila*, *Katoličke misije*, *Biltenu svećenika*, *Portavoce*, *Essen-zeitung* i brojne druge. Umrla je nenadano 27. rujna 1994. godine u Splitu, kao aktivna sudionica Kongresa za starokršćansku arheologiju.

Sahranjena je u Vinkovcima.

Prof.dr.sc. STOJAN DIMITRIJEVIĆ, arheolog, sveučilišni profesor, **učenik**.

Rođen u Horgošu (Subotica, Vojvodina) 11. kolovoza 1928. Nako smrti oca u ranom djetinjstvu s majkom se vraća u Vinkovce u njen rodni grad. Tu završava osnovnu školu i gimnaziju 1947. godine. Kao učenik uživao je sklupljati rimske novčiće i keramiku po vinkovačkim vrtovima u središtu grada. Pričao mi je da ih je poslije ljetnih pljuskova bilo najviše, a duplikate je razmjenjivao s ujakom kiparom Vanjom Radaušom. Studira arheologiju i povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu od 1947. do 1952. godine. Još za studiranja preuzima odgovorna iskapanja 1951. za Muzej Brodskog Posavlja na povijesnom lokalitetu Klokočevik, što će mu kasnije mnogo značiti u znanstvenom napredovanju. Diplomirao je 1952. godine na rezultatima vlastitog istraživanja. Nakon vojske postaje asistentom na Katedri za arheologiju, doktorsku tezu obranio 1959. na temu: «Problem neolita i eneolita u Slavoniji i Srijemu».

Od 1956. stalno odlazi na teren na prapovijesne lokalitete po cijeloj Hrvatskoj i tadašnjoj Jugoslaviji, a rezultat njegova rada je karta povijesnih lokaliteta u sjevernoj Hrvatskoj. Godine 1962/63. boravi u Njemačkoj na specijalizaciji u Heidelbergu kao korisnik Humboldtove stipendije. Tu surađuje s Vladimirom Milojčićem, tada najpoznatijim prapovijesničarom Europe, a nakon habilitacije vraća se u Zagreb na matični fakultet i u časopisu *Opvscvla Archaeologica 5* objavljuje znanstveni rad «Problem neolita i eneolita u sjeverozapadnoj Jugoslaviji». Još kao asistent postaje najboljim poznavateljem muzejskih zbirki sa različitih prapovijesnih lokaliteta kao što su Samatovac, Vučedol, Sarvaš, Bapska. Dvadesetak godina sa svojim studentima dr. Stojan Dimitrijević vrši arheološka istraživanja prapovijesnog «tela» na prostoru Vinkovaca i to je za sada najopsežnije prapovijesno istraživanje u Hrvatskoj. Sudjelovao je u pisanju opsežne sinteze «Prapovijesti jugoslavenskih zemalja». Svojim je znanstvenim radom utvrdio «apsolutni i relativno-kronološki okvir različitih kultura u Hrvatskoj, pri čemu je prvi definirao tri kulturne pojave: sopotsku, lasinjsku i vinkovačku kulturu.» Znao je govoriti za vrijeme arheoloških istraživanja prije gradnje hotela «Slavonija» da bi se gradu više isplatilo ulagati u arheologiju nego u tadašnji vinkovački «Dinamo». Profesor Dimitrijević je napisao veliki broj znanstvenih rasprava o starčevačkoj, sopotsko-lendelskoj, vučedolskoj, lasinjskoj, i vinkovačkoj kulturi, takav je rad «Sopotsko-Lendelska kultura» (1968.).

Bio je primjer utjelovljenja predanog istraživača, vrsnog predavača i sjajnog pedagoga.

Umro je iznenada u Zagrebu, u zoru 13. prosinca 1981. godine, a pokopan je u obiteljskoj grobnici u Vinkovcima.

JOSIP BAINAC, povjesničar, **učenik**. Rođen je 25. listopada 1930. u Tordincima. Osnovnu školu završio u Račinovcima, gimnaziju u Vinkovcima 1949. Još za

gimnazijskog školovanja pokazuje interes za humanističke znanosti, pogotovo za povijest. U početku radi u profesorskoj knjižnici u gimnaziji s profesorom D. Švageljom, u Gradskoj knjižnici, lokalnoj razglasnoj stanici. Godine 1965. prelazi u Gradski muzej Vinkovaca. Tu se posvećuje proučavanju prošlosti vinkovačkog željezničkog čvora.

Objavio je niz stručnih radova: «90 godina željezničkog transporta u Vinkovcima» (1968.), «Uvjeti transporta na željezničkim prugama gravitirajućih čvoru Vinkovci - period 1941.-1945.» (1970.), «Sto godina uticaja željezničkog čvora Vinkovci na naseljavanje Vinkovačkog kraja» (1978.). Još opsežniji radovi su mu: «Slobodan lov u zračnom prostoru nad Vinkovcima u vrijeme 2.svj. rata» (1974.), «Selo Račinovci u razdoblju 1941.-1945.» (1975.).

Napisao je niz novinskih članaka objavljenih u *Vinkovačkim novostima* i muzejskim časopisima (1965./75.), popularizirajući povijest na temu *znamenite ličnosti Vinkovaca, iz prošlosti vinkovaca, Vinkovci kroz razglednice* i druge.

Danas živi u Vinkovcima kao umirovljenik.

Mr.sc. RUŽICA KOLAREVIĆ-KOVAČIĆ, arhivistica, **učenica**. Rođena je u Starim Mikanovcima 31. ožujka 1937. Tu je završila osnovnu školu, a gimnaziju u Vinkovcima 1955. Iste je godine započela studij povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu koji privremeno prekida 1958. iz obiteljskih razloga. Do 1969. radi na osmogodišnjoj školi u Starim Mikanovcima i u međuvremenu je završila Filozofski fakultet. Nakon preseljenja u Zagreb 1969. radi kao profesor povijesti u Srednjoj školi učenika u privredi. Od 1972. godine radi u Arhivu Hrvatske kao arhivist-dokumentalist i do umirovljenja prolazi sve faze arhivskih djelatnika. Zbog potreba Arhiva Hrvatske uči mađarski jezik na Filozofskom fakultetu. Godine 1975. odlazi na specijalizaciju mađarskog jezika u Debrecin i Budimpeštu. Od 1978. do umirovljenja 1994. je voditeljica arhivske knjižnice u Državnom arhivu Hrvatske u statusu arhivskog savjetnika. Magistrirala je 1991. na poslijediplomskom studiju Informacijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu – smjer arhivistika.

Mr.sc. R. Kolarević-Kovačić je sudjelovala na brojnim stručno-znanstvenim skupovima arhivista i bibliotekara, bila je član brojnih stručnih komisija na razini Zagreba i Hrvatske. Od 1976. do 1991. uređuje *Arhivski vjesnik* i druga arhivska izdanja. Objavila je do sada preko 30-ak stručno-znanstvenih radova na području povijesti i arhivistike.

Radovi su joj: «Stari Mikanovci 1918.-1945.» (1964.), «Kroz povijest Srijemske županije» (2000.), «Ban Šokčević u tisku» (2002.), «Plemstvo i grb obitelji Relković» (2005.), «Plemstvo Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Istre» (2006.) i drugi.

Živi u Zagrebu, još je uvijek znanstveno aktivna.

Mr.sc. ZLATKO VIRC, povjesničar i magistar arheologije, **profesor**. Rođen u Vinkovcima 19. rujna 1937. Pošao u Vinkovcima u osnovnu školu, u Zadru je završio gimnaziju i Filozofski fakultet, grupa povijest-arheologija. Zaposlio se na vinkovačkoj Gimnaziji kao profesor povijesti i latinskog 1963. Predavao do 1970., tada prelazi u vinkovačku Općinu na razne prosvjetne dužnosti, od Zavoda za prosvjetu, SIZ-a kulture, Komiteta za društvene djelatnosti i druge. Tu je radio do

1989. Utemeljitelj je vinkovačkog Arhivskog spremišta Hrvatskog državnog arhiva Osijek (1988.) gdje radi kao arhivist-specijalist do umirovljenja 2003. godine.

Poznavajući kulturnu povijest grada i njegove suvremene potrebe, dok je radio u Općini Vinkovci, zagovarao je i ostvario otkup ostavština muzikologa Slavka Jankovića, slikara Ivana Domca, pjesnika Vladimira Kovačića, akademika i kipara Vanje Radauša, te vodio borbu da se sačuva nuštarski vlastelinski dvorac Khuen-Bellassyevih od propasti.

U vrijeme Domovinskog rata kao arhivski djelatnik HDA Osijek – Arhivskog spremišta Vinkovci, brinuo se da skupljeno arhivsko gradivo ne propadne i sudjelovao u njegovom sklanjanju u Varaždin; među ostalim spasio arhivirane rukopise Reljkovićevog «Satira» i «Strossmayerovog govora» (1880.) iz vinkovačke Gimnazije.

Objavio je više prigodnih monografija: «Retkovci nekad i sad» (1983.), «Stogodišnji put obrtničke organizacije u Vinkovcima» (1990.), «75 godina Dilja» (1997.), «110 godina obrtničke organizacije u Vinkovcima» (2000.), «Polu stoljeća KUD-a Lisinski» (2001) i «Hrvatski sokol u sjeveroistočnoj Hrvatskoj» (2005.), napisao još oko 60 znanstvenih radova i drugih članaka u zbornicima, godišnjacima, časopisima; novinske članke u *Vinkovačkom listu*, *Obrtničkom listu*, *Sokolskom vjesniku* i drugdje od 1967. do 2005.

Jedan je od autora i urednika prve i druge «Vinkovačke fotomonografije», fotomonografije «Županije vukovarsko-srijemske» (1995.), i «Županjske posavine» (1997.), surađivao je kao urednik sa SN «Privlačica» i na njenim kapitalnim projektima kao što su: *Slavonica* (1994.) i *Dukat*. Bio je urednik četiriju brojeva vinkovačkog *Godišnjaka*, koautor je i stručni suradnik izložbe «Od golubice do mira» (Palača UNESCO, 1997.), koautor prospekta *Vlakom za Vukovar* (1997.).

Sudjeluje u radu arheoloških i povijesnih kongresa i skupova aktualnim priopćenjima i radovima. Jedan je od najzaslužnijih za prijenos posmrtnih ostataka bana J. Šokčevića s bečkog groblja na vinkovačko groblje 2002.

Danas živi i radi kao umirovljenik u Vinkovcima.

TIHOMIR MILOVAC, prof., povjesničar umjetnosti, **učenik**. Rođen je u Vinkovcima 1957., maturirao 1975. Diplomirao povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1979. Sada je viši kustos u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu.

Danas živi i radi u Zagrebu.

ĐURO VANDURA, prof., povjesničar umjetnosti, likovni kritičar, **učenik**. Rođen je 1958. u Vinkovcima, maturirao 1976. Diplomirao povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1980. Bio je ravnatelj Strossmayerove galerije starih majstora (1991./05.), pri Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Sada je viši kustos u istoj galeriji, objavio je preko 500 bibliografskih jedinica u raznim stručnim i znanstvenim časopisima.

Danas živi i radi u Zagrebu.

14. Psiholozi:

Prof.dr.sc. VLADIMIR ANDRILOVIĆ, sveučilišni profesor, psiholog, **učenik**.
Rođen je 1937. godine u Vinkovcima. Tu završava pučku školu i gimnaziju 1956. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu studira psihologiju, diplomira 1961. Doktorirao na istom fakultetu psihologijske znanosti. Radio u Zavodu za industrijsku andragogiju u Zagrebu. Redoviti je profesor na Učiteljskoj akademiji u Zagrebu, vanjski je suradnik Visoke učiteljske škole u Osijeku, odnosno Učiteljskog fakulteta u Osijeku. Znanstveni interes prof. dr. sc. Vladimira Andrilovića je psihologija odgoja i obrazovanja. Objavio je preko 100 znanstvenih i stručnih radova na temu psihologije odgoja i obrazovanja na hrvatskom, engleskom, poljskom i španjolskom. Značajnija su mu djela: «Andragogija» (1985.), «Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja» (1991.), «Osnove opće i razvojne psihologije» (1994.), «Psihologija učenja i nastave» (1996.), «Samostalno učenje» (2001.), i druga autorska i koautorska djela.

Član je Akademija odgojnih znanosti Republike Hrvatske i Društva hrvatskih književnika.

Kao književnik se počeo javljati šezdesetih godina novinskim pričama koje je objavljivao u *Večernjem listu*, *Telegramu*, *Bagdali* i *Modroj lasti*. Roman «Veliki hrast» objavio je 1989., radio dramu «Obraćenje Ivana Bognera» 1990., tri ciklusa kratkih priča «Vrapčeva smrt» 1992.

Živi u Zagrebu, radi u Zagrebu, Osijeku i Kraljevom Vrhu.

Prof.dr.sc. VLADIMIR TAKŠIĆ, sveučilišni profesor, psiholog, **učenik**.
Rođen je 27. svibnja 1954. u Vinkovcima. U rodnom je gradu završio osmogodišnju školu, maturirao na gimnaziji 1973. Diplomirao je 1980. psihologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1981. radi na Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu, asistent je na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zadru (1982./98.). Magistrirao je (1988.) i doktorirao (1998.) na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Godine 1999. je izabran za docenta na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Rijeci. U status izvanrednog profesora je izabran 2005. Nosilac je kolegija *Psihometrija* i *Inteligencija*, a povremeno i *Primjenjeni nacrti istraživanja* na dodiplomskom studiju. Gostujući je nastavnik na Odsjecima za psihologiju u Sarajevu, Ljubljani, Umeau (Švedska), Zagrebu i Osijeku. Član je nekoliko međunarodnih (International Association in Applied Psychology, American Psychological Association) i hrvatskih psiholoških društava (Hrvatskog psihološkog društva i Hrvatske psihološke komore), sudionik tridesetak znanstvenih i stručnih skupova. Voditelj je brojnih nacionalnih i međunarodnih projekata. Koautor je do sada jedne monografije, tridesetak znanstvenih i desetak stručnih radova.

U posljednje vrijeme najviše se bavi područjem emocionalne inteligencije i usporedbom rezultata istraživanja u različitim kulturama. Trenutno je na svom fakultetu prodekan za znanstveno-istraživački rad.

Živi i radi u Rijeci.

Prof.dr.sc. DINKA ČORKALO BIRUŠKI, sveučilišni profesorica, psihologinja, **učenica**.
Rođena je u Vinkovcima 6. rujna 1966. Tu je završila osmogodišnju školu i gimnaziju 1985. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala psihologiju 1990., zaposlila se na matičnom fakultetu kao znanstvena novakinja, doktorirala 1997. s temom iz područja promjene stavova. Danas je izvanredna profesorica Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta na Katedri za

eksperimentalnu psihologiju, predaje *Psihologijski praktikum* i *Psihologiju persuazije i propagande*. Voditeljica je poslijediplomskog studija psihologije na svom fakultetu.

Usavršavala se u Europi i Sjedinjenim Američkim Državama, dobitnica je Fulbrightove stipendije (2003./04.) koju provodi na University of Massachusetts at Amherst, u SAD-u, baveći se istraživanjima nacionalizma i patriotizma.

Dobitnica je Nagrade «Ramiro Bujas» Hrvatskog psihološkog društva 2005. (koju je podijelila s kolegom prof.dr.sc. Deanom Ajdukovićem) za osobito vrijedno psihologijsko znanstveno djelo kojim su istraživali procese socijalne rekonstrukcije zajednica pogođenih ratom, posebno u Vukovaru, a u sklopu međunarodnog projekta «Communities in Crisis: Justice, accountability and social reconstruction in the aftermath of genocide in Rwanda and the Former Yugoslavia» (2000-2004).

Prof.dr.sc. D. Čorkalo je do sada tiskala tridesetak znanstvenih i stručnih radova, sudjelovala je priopćenjima i kao pozvani predavač na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Istraživački se bavi problemima socijalnog oporavka nakon rata, pitanjima socijalnog identiteta, nacionalizma i patriotizma.

Živi i radi u Zagrebu.

15. Publicisti, političari, pravnici, odvjetnici:

ANDRIJA TORKVAT BRLIĆ, publicist, političar, **učenik**. Rođen u Slavanskom Brodu 15. svibnja 1826. Sin je Ignjata Alojza, broskog jezikoslovca i pisca. U Brodu ide u pučku školu, nižu gimnaziju pohađa u Vinkovcima (1837./41.), a višu u Zagrebu za vrijeme kulminacije *ilirskog pokreta*. Kao talenitiranog gimnazijalca, biskup J. Haulik ga šalje u Beč na teologiju u Augustineum gdje priprema doktorat iz teologije. Sudjelujući u bečkoj revoluciji u ožujku 1848. okreće mu se životni put, napušta teologiju.

Aktivan je u daljnjim revolucionarnim događanjima. U lipnju je na Praškim barikadama, u rujnu je u Jelačićevom pohodu na Mađarsku, potom njegov izaslanik češkim revolucionarnim prvacima s kojima dogovaraju češko južnoslavensku suradnju oko preuređenja Habsburške monarhije. U prosincu 1848. ban Jelačić ga šalje u svojstvu emisara u Francusku novoizabranom predsjedniku Druge Republike, Louisu Bonaparteu, Napoleonovom nećaku, na konzultacije oko revolucionarne situacije u Europi i mogućim francuskim europskim planovima. Francuska, opterećena vlastitom revolucijom, nema trenutno vanjskopolitičkih planova, a kako i druge audijencije u Parizu nisu urodile željenim plodom, ban Jelačić više ne šalje novac A. T. Brliću za lagodan život u Parizu, pa se nudi Iliji Garašaninu, ministru unutrašnjih poslova Kneževine Srbije za plaćenog doušnika kako bi ostao u Parizu.²⁹

U Osijeku je u ljeto 1849. izabran za županijskog tajnika. Tada je uvjerio đakovačkog

²⁹ Na srbijanskim web stranicama u jednom novinskom napisu «Genocidom do velike Hrvatske» (1998.), akademik Vasilije Krestić u jednom intervjuu, izjavljuje : «Bilo je među Hrvatima i iskrenih Jugoslovena, napr. Andrija Torkvat Brlić, koji se suprotstavljao hrvatomaniji i štrosmajerovaca i starčevićevaca.».

biskupa J. J. Strossmayera, o svoje dobre političke veze u Parizu. O svom trošku, bez znanja bana Jelačića, biskup ga šalje u proljeće 1850. ponovo u Pariz i London odakle se vraća s «*obećavajućim*» vijestima za «*slavensku i hrvatsku stvar*». Naredne tri godine je upravitelj đakovačkog biskupskog vlastelinstva, od obećavajućih vijesti iz Pariza nije bilo ništa, a ministar A. Bach apsolutizmom spašava Habsburšku monarhiju, Andrija T. Brlić napušta politiku, vraća se u Sl. Brod, zatim odlazi u Beč gdje studira pravo (1853./57.). Nakon diplomiranja prava, uspješno se bavi odvjetništvom u rodnom Slavanskom Brodu.

Za vrijeme studija prava u Beču objavio «Gramatiku ilirskog jezika» (1854.), kao i neka druga djela. Inače je napisao masu novinskih članaka u listovima i publikacijama *ilirskog pokreta*, te bečkim, pariškim i drugim novinama. Njegovo najznačajnije djelo je «Dnevnik» pisan od 1844. do 1857. (djelomično je objavljen), a značajan je i za hrvatsku političku povijest 1848./49.

Umro je u Slavanskom Brodu 21. svibnja 1868.

Prof.dr.sc. IGNJAT BRLIĆ, sveučilišni profesor, političar, odvjetnik, publicist, **učenik**. Rođen u Slavanskom Brodu 1. veljače 1834. Pučku školu završio u Brodu, gimnaziju u Vinkovcima pohađao 1844. do 1850., završio u Zagrebu 1852. Pravo studirao u Beču i Pragu, završio doktoratom u Beču, 1859. Prvo je radio u bečkim sudovima, dvije godine u Temišvaru, zatim je bilježnik Virovitičke županije (1860./66.). Od 1867. tajnik je Stola sedmorice u Zagrebu, najvišeg suda u tadašnjoj Hrvatskoj. Iste godine se politički angažira u Unionističkoj stranci, ulazi u Sabor za đakovački kotar. Sudjeluje u hrvatsko ugarskim pregovorima u proljeće 1868. u Pešti. Traži veću financijsku samostalnost Hrvatske te da bana bira i predlaže Hrvatski Sabor, a imenuje kralj, što ne prolazi u Nagodbi. Godine 1869. izabran je za profesora na Pravoslavnoj akademiji u Zagrebu. Predaje kolegije opće i slavensko pravo. Kako je u stalnom sukobu s banom Levinom Rauchom i drugim unionistima, dobiva otkaz u državnoj službi krajem 1870. Tada se vraća u Slavanski Brod i bavi se odvjetništvom. Sada se politički angažira u Narodnoj stranci te je ponovo u Saboru za đakovački kotar 1872. U saborskim raspravama traži sudjelovanje narodnih zastupnika iz Vojne granice, njeno ukidanje i sjedinjenje s banskom Hrvatskom kao i Dalmacije, protivni se nemilosrdnoj sječi graničarskih šuma pogotovo u Brodskoj imovnoj općini. Godine 1887. ponovo je izabran u Sabor za brodski kotar kao član Neodvisne narodne stranke te u financijsku komisiju za pregovore s Mađarima.

Pisao je političke članke u raznim tadašnjim novinama: *Nevenu, Pozoru, (Obzoru), Domobranu, Kroatische Postu* i drugima.

Darovao je brodskoj Gimnaziji oko 4000 knjiga iz obiteljske biblioteke (1876.).

Umro je u rodnom gradu 8. travnja 1892.

Dr.sc. NIKOLA FUGGER, pravnik, političar, **učenik**. Rođen u graničarskoj obitelji, u Sisku 2. lipnja 1877., otac mu je bio Nijemac. Tu završava pučku školu. Nakon preseljenja u Vinkovce pohađa gimnaziju koju završava 1895. Upisuje pravo u Zagrebu i kao bruceš sudjeluje sa S. Radićem u paljenju mađarske zastave 14. listopada 1895. Nakon tamnice, studira pravo u Pragu. Doktorira pravne znanosti u Zagrebu 1901. Službovao je u Zemunu do 1939. kao gradski senator i viši gradski savjetnik.

Bavio se upravnim pravom, općinskom samoupravom i financiranjem. Napisao za Sabor i jugoslavensku skupštinu više zakona iz tog područja. Javljao se u *Mjesečniku*

Pravničkog društva, Naša samouprava, Opštinski glasnik i drugima od 1903. do 1942.

Umro je u Zemunu 19. rujna 1942.

Dr.sc. SLAVKO PAVIČIĆ, pravnik, publicist, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 5. rujna 1885. Tu pohađa pučku školu i gimnaziju do 6. razreda. Odlazi na topničku vojnu akademiju austro-ugarske vojske, završava je 1904. godine. Nakon završetka službuje u različitim topničko artiljerijskim jedinicama austro-ugarske vojske. Na početku Prvog svjetskog rata na balkanskom je bojištu, a od 1915. do kraja rata je na istočnom bojištu prema Rusiji. Umirovljen je 1920. godine. Dovršio je započeti studij prava u Zagrebu, radio je kao odvjetnik od 1922. do 1936. godine. Tada prelazi u novinarstvo i publicistiku. Radi kao vojno-politički komentator u *Hrvatskom dnevniku* do 1941., u *Hrvatskom narodu* do 1945.; u međuvremenu je doktorirao. Suraduje za vrijeme rata i u drugom zagrebačkom tisku.

Objavio je pored niza aktualnih članaka i nekoliko knjiga: «Poučno o Japanu» (1942.), «Prvi svjetski rat» (1943.), «Drugi svjetski rat» (1943.) i druga djela.

Suradivao na *Hrvatskoj enciklopediji* (1941/42) kao urednik.

U svibnju 1945. bježi pred parizanima u Austriju, umro je u hrvatskom izbjegličkom logoru kod Klagenfurta u jesen 1945.

Dr.sc. JOSIP FULANOVIĆ, pravnik - sudac, kulturni i sportski djelatnik, **učenik**. Rodio se u selu Čerević, općina Beočin, 14. ožujka 1883., u obitelji bačkih Hrvata. Pučku školu završio u Beočinu, gimnaziju u Vinkovcima 1901. Pravo je završio u Zagrebu 1906. doktorirao 1911. Službovao u Osijeku i Vinkovcima na sudu, zatim po kaznionicama, Mitrovica, Glina, Lepoglava. Od 1920. je senator Gradskog poglavarstva Vinkovci. U gradu je pravi javni i kulturni djelatnik. Predsjednik je brojnih kulturnih, javnih i sportskih društava, od 1924. obnavlja rad «Hrvatskog sokola» u Vinkovcima koji se ugasio za Prvog svjetskog rata. Angažiran je na gradnji doma «Hrvatskog sokola» (1926./28.). Nakon podjele Velike osječke sokolske župe, postao je starosta³⁰ nove župe «Hanuševe» (po sokolu Hanušu) u Vinkovcima koja okuplja 23 sokolska društva od Cernika do Rume.

Nakon uvođenja diktature kralja Aleksandra žestoki je njen protivnik. Vinkovački se sokoli ne priključuju novoformiranom Jugoslavenskom sokolu. Kada je beogradski režim istjerao sve Hrvate iz Gradskog poglavarstva 1931., odlazi u Križevce gdje je otvorio odvjetničku kancelariju.

Ubrzo je umro 16. veljače 1933. Ondašnje vlasti grada Križevaca zabranile su delegaciji vinkovačkih sportskih društava i prijateljima da nazoče njegovom pogrebu na križevačkom groblju. Sahranjen je uz nazočnost najuže obitelji bez ikakvih pogrebnih ceremonija i pozdravnih govora.

Dr.sc. JAKOB STANIĆ, rođen SCHLESINGER, pravnik, odvjetnik, **učenik**.

Rodio se u Vinkovcima 15. svibnja 1892. Pučku školu i gimnaziju je završio u rodnom gradu 1910. Pravo je završio u Zagrebu 1916. Poslije Prvog svjetskog rata je doktorirao pravne znanosti na Pravnom fakultetu u Zagrebu. U

...rješina, danas bi bio predsjednik.

Vinkovcima je postao ugledni odvjetnik. Nije se odrekao židovskog podrijetla i vjere, no odlučio je kao hrvatski domoljub uzeti hrvatsko prezime **STANIĆ**,³¹ planirajući boljitak svojoj obitelji. Kao jedan od najpoznatijih vinkovačkih odvjetnika, dobro je zarađivao i mogao si je priuštiti gradnju velebne vile u vinkovačkoj Novoj ulici, danas je to ulica Jurja Dalmatinca br. 25, u kojoj je danas smješten Zavod za zapošljavanje.

Dolaskom njemačke vojske u travnju 1941. u Vinkovce oduzeta mu je vila no nastavio je rad u odvjetničkoj kancelariji sve do uhićenja krajem 1941. Po iskazima svjedoka nakon uhićenja na različite je načine zlostvaljan još u Vinkovcima u židovskoj sinagogi i na vinkovačkoj željezničkoj postaji, gdje su ga tukli prolaznici dok je sav krvav brisao pod stanice.

Po iskazima preživjelih Židova iz Jasenovca kuda je bio otpremljen, umro je u svibnju 1942. (baraka gladi). Žena Nada i kći Dragica ubijene su u logoru u Staroj Gradiški ili Jasenovcu (približan datum nepoznat).³²

VIKTOR HORVAT, publicist, gospodarski pisac, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 7. rujna 1898. Tu završio pučku školu, završni ispit na gimnaziji položio 1918., potom studirao ekonomiju na Gospodarsko-šumarskom fakultetu u Zagrebu, diplomirao 1922. Nezadovoljan stanjem u novoformiranoj državi, odlazi u SAD gdje od 1926. studira ekonomske znanosti i hotelijerstvo na Cornell University u Ithaci, (New York State). Diplomirao 1929. Zbog velike ekonomske krize u Americi, vraća se u Hrvatsku i od 1930. do umirovljenja 1971. radi u opatijskom hotelijerstvu.

Pisao članke i rasprave o političkoj i gospodarskoj povijest, o hoteljerstvu, turizmu, poljodjelstvu, o životu na selu, iseljeništvu Hrvata, u američkim, hrvatskim i jugoslavenskim časopisima i zbornicima od 1925. do 1979. Tako se, na primjer, javljao u: *Seljačkoj prosvjeti*, *Hrvatskom radiši*, *Narodnom valu*, *Savremeniku*, *Hrvatskoj privredi*, *Našoj domovini*, *Hrvatskoj enciklopediji*, *Županjskom zborniku* i drugima.

Umro u Voloskom 6. listopada 1980.

Dr.sc. PETAR GVOZDIĆ, odvjetnik, veliki župan, **učenik**. Rođen je u Soljanima 29. lipnja 1899. Tu je završio pučku školu, a pohađa vinkovačku Gimnaziju. Godine 1916. ulazi u Hrvatsku omladinu i sudjeluje u antiratnom paljenju mađarske zastave. Zbog toga mu vlasti zabranjuju daljnje gimnazijsko školovanje. Ipak privatno polaže zadnji razred gimnazije u Osijeku. Od 1918. studira na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, potom radi na mitrovačkoj Gimnaziji, u Zagrebu izvanredno upisuje pravo, završava ga 1926., uskoro doktorira. Otvara odvjetničku kancelariju u S. Mitrovici. Istovremeno se bavi politikom, član je koalicione Hrvatske zajednice, a od 1923. Hrvatske republikanske seljačke stranke. Narodni je zastupnik HSS-a od 1927. do 1938. Svjedok je atentata na S. Radića u beogradskoj skupštini. Omiljen je od naroda u županjskom kraju. Dok je V. Maček robijao u S. Mitrovici (1933./34.) posrednik je u kontaktima s drugim vodećim članovima HSS-a. Proglašenjem NDH (10. travnja 1941) prihvaća vojnu i civilnu vlast u Okrugu S. Mitrovica. Od lipnja 1941. obnaša dužnost velikog župana u Ministarstvu unutrašnjih poslova NDH. Godine 1942. veliki je župan Župe Sana i Luka u Banjoj Luci. Kasnije obnaša razne druge zamjenske dužnosti u državnim organima NDH. Nakon sloma NDH i dolaska partizana u Srijemsku Mitrovicu povlači se iz politike. Uhićen je 6. lipnja 1945.,

³¹ N. dj. pod 1, str. 241.

³² N. dj. pod 1, str. 244. i 247.

osuđen na smrt u Beogradu.

Olakotna okolnost na suđenju i kažnjavanju nije mu bila ni ta, što je imao osmero djece.

Strijeljan u Beogradu 8. travnja 1946.

Dr.sc. TOMO JANČIKOVIĆ, publicist, političar, odvjetnik, **učenic**. Rođen u Vinkovcima 2. studenoga 1899. Tu je završio pučku školu i pohađao gimnaziju do 1915., završio u Zagrebu 1917., potom studirao na Pravnom fakultetu. Nakon sudija i odvjetničkog vježbeništva, otvorio privatnu odvjetničku kancelariju 1927. Još kao student učlanio se u demokratsku stranku Lj. Davidovića. Premda u proljeće 1928. iznosi u svojim člancima negativno stajalište o istupima S. Radića u beogradskoj Skupštini (*Napadi na parlamentarizam*), nakon atentata ulazi u HSS i postaje jedan od vodećih suradnika V. Mačeka. Iduće godine, kada je kralj Aleksandar uveo diktaturu, pokreće kao advokat i javna osoba ekshumaciju ubijenih Đ. Đakovića i N. Hećimovića pobijajući službeno izvješće žandarmerije da su ubijeni na granici pri bijegu iz zemlje.

Na izborima 1935. i 1938. kao član HSS-a izabran je za zastupnika u beogradsku skupštinu iz novomarfskog kotara, premda je režim lažirao izbore.

Istovremeno je aktivan kao odvjetnik u raznoraznim političkim procesima, piše stručne i analitičke članke o tadašnjim zakonima, zalaže se za žensko pravo na opravdani pobačaj, piše o stradanju i režimskom atentatu na punca Ivu Pilara u *Novostima*, *Mjesečniku*, *Odvjetniku* i drugim publikacijama.

Za vrijeme NDH dva puta hapšen pa pušten, živi u Crikvenicu, talijanskoj okupacijskoj zoni. Ne slaže se s Mačekom politikom čekanja, radi ilegalno protiv ustaša, ali se ne odaziva ni partizanima na njihove pozive da dođe u Bosnu. Nakon kapitulacije Italije odlazi u Bari, pa London gdje ulazi u krug suradnika I. Šubašića. On ga postavlja u ljeto 1944. za viceguvernera Narodne banke. Vlada Tito-Šubašić ga u ožujku 1945. potvrđuje na istu dužnost, a krajem godine je zbog neslaganja s komunistima dao ostavku i vratio se u Zagreb.

U odsutnosti V. Mačeka 1945., Tomo Jančiković obnavlja HSS i priprema ga za izbore u NR Hrvatskoj 1946. Iduće godine, zbog političke djelatnosti u HSS-u, hapse ga «udbaši»³³, i na montiranom procesu početkom 1948., osuđuju ga na 10 godina robije zbog suradnje s neprijateljem za vrijeme rata. Kaznu je izdržavao u Lepoglavi gdje je mučen, a prebačen na robijanje u Srijemsku Mitrovicu.

Najvjerojatnije je ubijen 30. studenog 1951. godine.³⁴

Dr.sc. JOSIP KOŠTA, pravnik, vinkovački odvjetnik, **učenic**. Rodio se u Karlovcu 24. prosinca 1907. Doselio se s roditeljima u Vinkovce 1914. Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1927. Diplomirao je pravo na Pravnom fakultetu u Zagrebu 1932. Zaposlio se u odvjetničkoj kancelariji dr. Jakoba Stanića u Vinkovcima, kao odvjetnički pripravnik. Oženio je Židovku Editu Deutsch, kćerku Aleksandra Deutscha vinkovačkog liječnika i zubara, u čijoj je kući u Ulici kralja Zvonimira

³³ Pripadnici jugoslavenske tajne službe, Unutrašnje državne bezbjednosti, UDB-e, (Primj.JŠ)

³⁴ Ljubo Boban, Dr. Tomo Jančiković — HSS, između zapadnih saveznika i jugoslavenskih komunista, Zagreb 1996.

br. 7 imao odvjetničku kancelariju.

Od 1945. godine pravno je zastupao preživjele vinkovačke Židove u sporu sa tadašnjom državom Jugoslavijom. Tako je nastala bogata arhiva korespondencije sa vinkovačkim Židovima, koja se čuva u Državnom arhivu Osijek, odjel Vinkovci, na temelju koje je Tomo Šalić napisao knjigu «Židovi u Vinkovcima i okolici», Osijek, 2002.

Početakom 70-ih odlazi u mirovinu. Obiteljski su se preselili u Zagreb.

Odvjetnik Josip Košta umro je u Zagrebu 16. prosinca 1982.

Dr.sc. LAVOSLAV KADELBURG, pravnik, sudac, publicista, **učenik**. Rođen je 26. kolovoza 1910. u Vinkovcima u židovskoj obitelji. Pučku školu i gimnaziju je vršio u Vinkovcima 1929. Od rane je mladosti aktivan u židovskim organizacijama. Odlazi na studij prava u Zagreb gdje je diplomirao i doktorirao 1935. pravne znanosti. Prvo zaposlenje je dobio u Vršcu (Srbija) gdje je radio do početka rata. Pred početak Drugog svjetskog rata mobiliziran u starojugoslavensku vojsku kao rezervni kapetan. Sredinom «Travanjskog rata» 1941. zarobljen od strane njemačke vojske i odveden u logor Osnabrück u Njemačku. Kako je bio u logoru za vojne časnike doživio je oslobođanje od Crvene armije. Nakon rata vraća se u Vršac gdje je zasnovao obitelj i uključio se u novu partizansku organizaciju vlasti. Postavljen je za suca Okružnog suda u Pančevu (1945./46.), izabran za zamjenika javnog tužioca AP Vojvodine i NR Srbije (1946./49.), sudac je Vrhovnog suda Srbije (1950./57.), od 60-ih je na istaknutim funkcijama u saveznim organima Jugoslavije i pred kraj radnog vijeka u najvišim organima Srbije.

Ona mladenačka aktivnost u židovskim organizacijama Vinkovaca i Zagreba, nastavila se i za vrijeme života i rada u Srbiji, kao i tijekom rata. Tako je L. Kadelburg od predsjednika Mjesne židovske organizacije u Vršcu prije rata, poslije rata svojom aktivnošću dogurao do predsjednika Saveza židovskih općina Jugoslavije (1965./91.), a bio je jedno vrijeme član i potpredsjednik Europskog i Svjetskog židovskog kongresa (1964./68.).

Objavio je stotinjak priloga u *Jevrejskom pregledu* i *Jevrejskom almanahu*, časopisima Saveza židovskih općina Jugoslavije (1970./90.), oko 50-ak jubilarnih članaka i desetke nekrologa istaknutim židovskim ličnostima.

Za svoj život i rad primio je brojna državna i židovska priznanja i odlikovanja. Tako jedna šuma u Izraelu nosi njegovo ime.

Umro je u Beogradu 12. prosinca 1994.

Akademik ALEKSANDAR GOLDŠTAJN,³⁵ sveučilišni profesor, pravni znanstvenik, pisac, **učenik**. Rodio se u Vinkovcima 15. srpnja 1912. u židovskoj obitelji. Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1930. Pravo studira na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Doktorirao 1938. na istom fakultetu. Počeo je raditi u Osijeku kao pripravnik i odvjetnik. Na početku rata je u talijanskom zarobljeništvu u Dalmaciji, 1943. odlazi u partizane gdje organizira civilno sudstvo. Od 1945. je pri ZAVNOH-u, i Vladi Hrvatske na zakonodavnim poslovima. Nakon rata odlazi u Beograd u Vladu FNRJ na slične

³⁵ Dr. A. Goldštajn u 94. godini svoga života, još se rado sjeća svojih vinkovačkih gimnazijskih dana dvadesetih godina 20. st., razrednika profesora Rudolfa Riestera, kaže da je tu dobio volju za učenjem i bavljenjem znanostima.

poslove. Glavni je osnivač privrednog sudstva u drugoj Jugoslaviji braneći načelo zakonitosti, i prvi je predsjednik Vrhovnog privrednog suda Jugoslavije od 1954. Godine 1959. vraća se u Zagreb gdje je izabran za redovitog profesora na Pravnom fakultetu na katedri *Trgovačkog prava*, kasnije *Privrednog prava*. U nastavu fakulteta uvodi 1968. predmet *Pravo međunarodne trgovine*.

Bio je na brojnim međunarodnim pravnim specijalizacijama u Engleskoj, Francuskoj, Švicarskoj, SAD-u i Njemačkoj.

Uz znanstveni i nastavni rad na fakultetu, sudac je Ustavnog suda Hrvatske od 1967. do 1973. U međuvremenu je angažiran i u međunarodnim pravnim sudovima i arbitražnim institucijama. Tako je član Arbitražnog suda međunarodne trgovačke komore u Parizu od 1958., Internacionalnog centra za plaćanje i investicije u Washingtonu (1974.), Stalnog tribunala za arbitražu u Haagu od 1982. i drugih.

Znanstveni interes mu je bio na području privrednog prava, međunarodnog trgovačko ugovornog i arbitražnog prava kao i problema pravnog sustava u Jugoslaviji. Objavio je niz knjiga, udžbenika, monografija i stručnih pravnih rasprava u periodičkim publikacijama Ekonomskog instituta u Zagrebu i HAZU-a, te drugim domaćim i inozemnim publikacijama iz Londona, Züricha.

Značajnija djela su mu: «Privredno ugovorno pravo», (1967.), «Međunarodno trgovačko pravo» (1970.), «Međunarodna trgovačka arbitraža», 1-3, (1975./77.), «Trgovačko ugovorno pravo», (1991.) i brojna druga.

Član je JAZU-a, izvanredni od 1979. a redoviti od 1991. (od 1992. HAZU-a).

Danas živi kao umirovljenik u Zagrebu, ima 94. godine, do prije dvije godine je bio još vrlo aktivan na Pravnom fakultetu i u Akademiji.

ELVIRA KOHN³⁶, publicist, fotoreporterka, **učenica**. Rođena je u Rijeci 30. svibnja

1914. Nakon smrti oca s majkom se vratila u Vinkovce kod djeda i bake. Tu je završila pučku školu i četiri razreda gimnazije od (1925./29.). Nakon dvogodišnjeg fotografskog zanata odlazi raditi u Dubrovnik (1932.). Početkom rata je od strane talijanskih fašista uhićena zajedno s ostalim dubrovačkim Židovima, te zatvorena u logoru Kupari. Od početka 1943. prebačena je na otok

Rab u poznati fašistički logor Kampor. Nakon talijanske kapitulacije prišla je antifašističkom pokretu Hrvatske, radila kao partizanska fotoreporterka za ZAVNOH i Glavni štab Hrvatske.

U ratu je snimila brojne fotografije o stradanjima ljudi i Hrvatske koje su kasnije korištene u antiratnim knjigama i raznim drugim antiratnim publikacijama. Napisala je i *Sjećanja* na logor Kampor. Te njene bilješke i slike su objavljene u zborniku *Antisemitizam, holokaust, antifašizam*, u izdanju Židovske općine u Zagrebu 1996. u radu Lucije Benyovsky; *Fašistički logor Kampor na Rabu prema sačuvanim bilješkama Elvire Khon*. Iduće je godine u Galeriji Židovske općine održana retrospektivna izložba na istu temu.

Za svoj rad je primila brojna društvena priznanja i nagrade.

Elvira Khon danas živi u Zagrebu, ima 91. godinu.

IVO HORVAT, publicist i novinar, pravnik, **učenik**. Rođen je 26. lipnja 1920. u Goričanu, kotar Prelog. Pučku školu završio u Goričanu. Pohadao Gimnaziju u

1, str. 172.

Vinkovcima, zbog ilegalnog skojevskog djelovanja isključen 1937., (brat Leonardo je maturirao na vinkovačkoj Gimnaziji 1939.), iz škole na dvije godine. I. Horvat je maturirao gimnaziju u Varaždinu 1940. Upisao pravo u Zagrebu, pristupa sveučilišnom HSS-u. U ratu prekida studij. Za mađarske okupacije Međimurja uhićen 1943. i odveden u logor Šarvar na Karpatima, a na sam Badnjak 1944. ponovo uhićen i odveden u vojni zatvor u Veliku Kanižu. Nakon rata vraća se u Varaždin gdje je postavljen za direktora Radio Varaždina 1946. Iste godine prelazi u Zagreb da završi fakultet, i zapošljava se na Radio Zagrebu. Tu je u početku novinar, kasnije urednik. Dobitnik je nagrade Društva novinara Hrvatske 1968. Bavi se selom i poljoprivredom.

Od 1969. je urednik Dnevno-informativnog programa Radio Zagreba, promiče reformske ideje *hrvatskog proljeća*. Zbog toga je krajem 1971. smijenjen s dužnosti urednika i izbačen iz Društva novinara Hrvatske, te prerano umirovljen. Zabranjen mu je rad u novinarstvu, osuđen je na šutnju a to je potrajalo punih 18 godina.

No Ivo Horvat ne šuti, piše u novinama za rubrike *Pisma čitatelja*, potpisujući se raznim pseudonimima. Tako je objavio na stotine članaka u *Vjesniku*, *NIN-u*, *Mladini*, reagirajući kao čitatelj na razna zbivanja u hrvatskom i jugoslavenskom društvu. U međuvremenu se bavi prevoditeljstvom razne europske memoarske građe za «Globus» i «Naprijed»; prevodio je Ainu Kuusinen, Alberta Speera, Goldu Meir, Ruthu von Mayenburg.

Tijekom 1990. ponovo izlazi u javnost za vrijeme novih društvenih previranja. HDZ mu nudi mjesto glavnog urednika njihovog glasila, što I. Horvat odbija ne želeći se stranački vezivati. Nastavlja sa svojim polemičkim *Pismima*, potpisujući se punim imenom i prezimenom, kritizirajući sve ekstremne političke pojave u hrvatskom društvu, i lijeve i desne strane.

Objavio je i niz stručnih članaka u raznim zbornicima na temu hrvatskog jezika i kajkavskog nariječja.

I danas je aktivan u 85. godini života, živi kao umirovljenik u Zagrebu, često se čujemo telefonom, rado se sjeća vinkovačke Gimnazije.

DRAGUTIN ŽANIĆ - KARLA, dipl. pravnik, političar, bankar, **učenik**. Rodio se u

Popovcu 13. kolovoza 1923. godine. Pučku školu završio Vinkovcima. Krajem tridesetih pošao u vinkovačku Gimnaziju, pod utjecajem starijeg brata Franje i sestre Katarine organizirao i vodio novu, mlađu grupu skojevaca na gimnaziji 1938., zbog čega je i izbačen iz nje. Gimnaziju je dovršio u Osijeku 1943. nakon toga mobiliziran u domobrane, na vojnoj je obuci u Austriji, gdje završava časničku školu u Stokerau. Pred kraja rata 1945. prebjegao u partizane, godinu dana poslije vraća se u Vinkovce, nakon odslužene jugoslavenske vojske. Završio Pravni fakultet u Zagrebu 1959. Kao član Komunističke partije Jugoslavije (kasnije Saveza komunista Jugoslavije) obnaša brojne političke i partijske dužnosti u gradu, općini i kotaru Vinkovci. U tri mandata je zastupnik u Saboru 1950. i 1955., i od 1969. do 1973.

Za vrijeme svojih saborskih mandata, i kasnijeg direktorovanja u «Jugobanci-Vinkovci», K. Žanić je inicijator i aktivni sudionik brojnih gospodarskih, kulturnih i sportskih aktivnosti u tadašnjem kotaru, općini i gradu, angažira se na obnovi projekta kanala Dunav-Sava (Vukovar-Vinkovci-Sl. Šamac), uređenja vinkovačkih naselja Lapovaca i Kanovaca, na izgradnji Nove brane i novog mosta na Bosutu, plantaže jabuka «Borinci», novog nogometnog stadiona «Dinama», sada «Cibalie», željezničkog kolodvora, podupire razvoj cestovne i vodovodne infrastrukture, potiče izgradnju aerodroma «Klisa-Osijek»,

glavni je inicijator i utemeljivač «Vinkovačkih jeseni» (1966.), zatim osniva ogranak Matice hrvatske u Vinkovcima (1969.), potpomaže rad: Gradskog muzeja Vinkovci, Galerije, Gradske knjižnice i čitaonice, vinkovačkih kina, Gradskog kazališta «Joza Ivakić», Društva književnika Hrvatske, ogranaka Vinkovci, Muzičke škole «Josip Runjanin», kao bankar gradi poslovni centar «Terme» (1979.), inicijator je, i kao bankar investitor novog vinkovačkog hotela «Slavonija» i današnjeg trga «Dr. Franjo Tuđman» (1981.), uređenja obala Bosuta, potpomaže zavičajne književnike i likovne stvaraoce, materijalno potpomaže osnivanje SN «Privlačica» i prvih njenih izdavačkih projekata (1980.), sudjeluje u organizaciji znanstvenih skupova, tribina, suorganizator je proslave 200-te obljetnice Vinkovačke gimnazije (1980.), i drugih brojnih akcija.

U vrijeme svog trećeg mandata u Saboru (1968./73.), koristeći imunitet saborskog zastupnika, predlaže služenje vojnog roka ročnika u najbližim vojarnama, tj. traži da Hrvati služe vojsku u hrvatskim vojarnama ili jednostavno da Hrvatska ima svoju vojsku.

Godine 1968. kao predsjednik Skupštine općine Vinkovci, vraća osobno tadašnjem župniku ms. Josipu Pavloviću, crkvenu imovinu, sadašnji Župni ured u Vinkovcima. Za svoj plodan životni rad dobio je Nagradu grada Vinkovaca 1971.

Karla D. Žanić je autor vinkovačkog «Promemorija» 1969., kojeg potpisuju 35. vinkovačkih viđenijih građana a naslovljenog na tadašnjeg predsjednika Sabora SR Hrvatske, kojim se osuđuju istupanja vinkovačkih delegata na IX. kongresu SKJ i traži kolektivna ostavka Općinskog komiteta SKH Vinkovci. Tadašnji OK SKH naložio je vinkovačkim delegatima da na IX. Kongresu iznesu "istinu" o "Vinkovačkom slučaju" tj. o ugroženosti Srba u Vinkovačkoj općini.

Nakon plodnog i dugog rada umirovljen je kao direktor «Jugobanke-Vinkovci» 1983. u čijim je trezorima uspješno čuvao rastući vinkovački "kapital", kasnije ugašene «Cibalee banke».

Premda je od mladosti bio skojevac, stalno je u sukobu s Partijom komunista još od 1946. Godine 1967. je izbačen iz SKH-a, a 1990., u vrijeme propasti komunizma, svojevrijedno napušta Savez komunista kritičkim obavještenjem OO SKH-e I. mjesne zajednice Vinkovci. Tu je napisao da od sada želi slobodno misliti.

Umro je u Vinkovcima nakon Domovinskog rata 6. srpnja 1996. godine, ostavljajući trajan spomen na svoj život i djelo.

BOŽIDAR (BOŽO) ABJANIĆ – JAKŠIN, političar i domoljub, **učenik**. Rođen je 22. studenog 1923. u Starim Mikanovcima. Tu je završio pučku školu a gimnaziju u Vinkovcima u ljeto 1944. Tada je od strane NDH mobiliziran u domobranstvo što je razljutilo mikanovačke partizane koji mu uhićuju majku i odvođe u logor na Papuk. Krajem rata B. Abjanić se našao s ostalim hrvatskim domobranima kod Bleiburga. Bježeći pred komunistima prošao je nenaoružan kroz stražu irskih vojnika i završio je u izbjegličkom logoru kod Graza. Godine 1951. završio je u SAD-u kao izbjeglički useljenik, najprije New Yorku, potom Clevelandu. Tu je dobio zaposlenje u «General Elektricu» (kao građevinski inženjer) i započeo domoljubno-politički rad. Vodio je kulturno-umjetnička društva Hrvata u katoličkim župama, angažirao se u društvenim i političkim organizacijama Hrvata. Bio je član «Ujedinjenih američkih Hrvata», «Sjevernoameričkog vijeća za nezavisnu Hrvatsku» i «Hrvatskog narodnog vijeća». Kroz taj rad s drugim hrvatskim domoljubima, upoznao je američku javnost o položaju hrvatskog naroda u komunističkoj Jugoslaviji i borbi Hrvata za nezavisnost.

Godine 1986. u Londonu je objavljena knjiga pod naslovom «Ministar i pokolj»

autora, ruskog emigranta, grofa Nikolaja Tolstoja, inače unuka slavnog ruskog pisca. U njoj se govorilo o stradanjima Hrvata i drugih naroda kod Bleiburga svibnja 1945. Knjiga je izazvala neviđenu buru reagiranja u britanskoj javnosti jer je optuživala britansku vojnu vlast za ratne zločine. Uvrijeđeni bivši ministar, Harold Macmillan i umirovljeni britanski generali tužili su londonskom sudu 1989. autora zbog klevete. Božidar Abjanić-Jakšin je bio jedan od ključnih hrvatskih svjedoka autoru knjige, grofu Nikolaju Tolstoju, uz još 42-icu drugih svjedoka. Autor je htio tužbu pretvoriti u protutužbu. No, londonski sudac i porota skinuli su svaku sumnju s britanskih vojnih vlasti, a autora osudili na milijunsku kaznu u funtama.

Nastankom Republike Hrvatske, Hrvati su u SAD-u raspustili svoje političke organizacije za borbu za samostalnu Hrvatsku. Pred kraj života B. Abjanić se uključio u demokratske izbore za Hrvatski sabor i predsjednika Republike Hrvatske, a preko interneta je znao i reagirati kroz pisma čitalaca u raznim novinama na trenutna događanja u Hrvatskoj.

Umro je na Uskrs, 27. ožujka 2005. u bolnici u San Diegu, Californija, SAD.

Prof.dr.sc. RUDOLF CAPAR, sveučilišni profesor, pravni znanstvenik, **učenik**.

Rođen u Beogradu 25. svibnja 1928. u obitelji vojnog časnika. Roditelji mu doseljavaju u Vinkovce tridesetih godina. Tu završava osnovnu školu i gimnaziju 1949. Najprije studira pravo u Zagrebu, završava 1957., ekonomiju diplomirao 1967., a Višu pomorsku školu u Piranu 1974. Jedno vrijeme plovi kao časnik u trgovačkoj mornarici(5-6 godina), u međuvremenu upisuje postdiplomski studij iz pomorskog prava; doktorirao 1982. na Pravnom fakultetu u Zagrebu, položio i ispit za kapetana duge plovidbe.

U početku svog službovanja radio je u osiguravajućem zavodu, sudbenim organima, od 1961. je nastavnik na Višoj pomorskoj školi, 1978. na Fakultetu za pomorstvo i saobraćaj u Rijeci kao izvedni, pa redoviti profesor od 1988. do umirovljenja 1998. Godine 2002. je izabran za profesora emeritusa na Pomorskom fakultetu u Rijeci.

Napisao veći broj članaka i radova o pomorskom pravu, međunarodnom pravu mora i pomorskom upravnom pravu u znanstvenim časopisima.

Djela su mu: «Pomorsko upravno pravo» (1987.), «Međunarodno pomorsko ratno pravo» (1988.), «Traganje i spašavanje ljudi na moru» (1989.) i druga.

Danas živi kao umirovljenik u Rijeci.

Prof.dr.sc. ZLATKO POSAVAC, publicist, filozof-estetičar, humanistički znanstvenik, **učenik**. Rođen 28. kolovoza 1931. u Kaptolu kod Požege.

Roditelji učitelji mu se doselili u Otok gdje je završio pučku školu. Gimnaziju je započeo u Zagrebu, 1945. dolazi u vinkovačku Gimnaziju, jedan je od najboljih učenika. Godine 1946. je V. razred i glavni je organizator školskih «zidnih novina». Nezadovoljan poslijeratnim prilika u gradu, Hrvatskoj i Jugoslaviji, videći na svakom koraku stradanja Hrvata i Hrvatica, od «nove» partizanske vlasti, organizira malu ilegalnu grupu učenika u svom V. razredu pod imenom «BAH³⁷»,

³⁷ Ilegalna grupica «BAH» (Bog, Ante, Hrvatska) osnovana je krajem 1946. na Gimnaziji, imala je 5 članova, trojicu članova spominjem životopisno u ovome svom radu, četvrti je vinkovački veterinar Tomislav Janošić spomenut u «Sjećanjima na vinkovačku Gimnaziju» peta je članica- učenica, Slavica Vinković, kasnije udana Heim, tada učenica VII. razreda (danas bi bila 3. razreda), radila je u Vinkovcima, danas živi kao umirovljenica u Zagrebu

koja je pisala i rasturala letke po gradu protiv komunističkih izbora. Otkriven je u ilegalnom pisanju parola u travnju 1946., te osuđen na Okružnom sudu u Slavonskom Brodu na 1 godinu zatvora, ili do punoljetnosti. Kaznu «odradio» u Glini, pušten u jesen 1948. Gimnaziju dovršio u Zagrebu. Studirao je filozofiju i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Nakon završetka studija jedno vrijeme radi u tadašnjem Radničkom sveučilištu, II. gimnaziji u Križanićevoj, te od 1967. u novoosnovanom Institutu za filozofiju. Doktorirao je 1980. Objavio je kao autor i koautor 7 knjige iz povijesti hrvatske filozofije, 11 znanstvenih radova o umjetnosti i pojmu ljepote u djelima hrvatskih filozofa: «Estetika u Hrvata, istraživanja i studije» (1986.), «Novija hrvatska estetika, studije i eseji» (1991.), «Hrvatska filozofija u prošlosti i sadašnjosti» (1992.) i druge knjige.

Ostali radova su mu: «Reljkovićeva estetika» (1990.), «Kruno Krstić kao istraživač i povijesnik hrvatske filozofije» (1996.), «Povodom Bibliografije radova o hrvatskoj filozofiji» (2000.), «Umjetnost i pojam ljepote u hrvatskoj neoskolastici» (2002.). Održao je veliki broj pozivnih predavanja na znanstvenim skupovima o hrvatskoj filozofskoj estetici i umjetnosti u zemlji i inozemstvu.

Za vrijeme *hrvatskog proljeća 1970./71.* član je Uprave *Matice hrvatske* i urednik filozofskih rubrika lista *Hrvatskog tjednika*. Nakon Titovog obračuna u Karađorđevu s hrvatskim komunistima opet je zapao u razne životne poteškoće i ometanja u radu zbog svog hrvatstva. Životna situacija mu se popravlja od 1984. kada započinje predavati estetiku na Akademiji dramskih umjetnosti.

Kada je uspostavljena samostalna Republika Hrvatska pri osnivanju Hrvatskih studija (Studia Croatica), prof.dr. Z. Posavac je organizator studija *estetike* te nosilac nastave na kolegijima *Opća estetika* i *Hrvatska estetika* koja se od tada po prvi puta predaje na visokim učilištima u Hrvatskoj.

U mirovinu odlazi početkom 2002., živi u Zagrebu i još je znanstveno aktivan.

IVAN TREBER, dipl. ing., političar, srednjoškolski profesor, **učenik**. Rođen je 27. lipnja 1949. u Virovitici. Osmogodišnju školu završio u Đakovu, a gimnaziju u Vinkovcima 1968. Nakon završetka gimnazije studira na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu. Za vrijeme *hrvatskog proljeća 1970./71.* izabran je za predsjednika «Zavičajnog kluba studenata» općine Vinkovci. Tako je bio na čelu velike grupe bivših vinkovačkih gimnazijalaca koji su se uključili u hrvatski «masovni pokret» kojim se htjelo popraviti položaj SR Hrvatske u tadašnjoj Titovoj Jugoslaviji. Nakon završenog fakulteta, radi na Tehničkoj školi u Vinkovcima, Graditelju, Elektroslavoniji.

Nakon prvih slobodnih i višestranačkih izbora 1990. izabran je za predsjednika Izvršnog vijeća Općine Vinkovci. Početkom Domovinskog rata na čelu je Kriznog stožera općine Vinkovci, organizira rad civilnih službi u ratnim uvjetima, brine za opskrbu hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi, pomaže logistikom obranu Vukovara. Od 1993. nakon novog teritorijalnog ustroja Republike Hrvatske, član je Gradskog poglavarstva Vinkovaca, rukovoditelj je montaže i rada diselektre koja opskrbljuje Vinkovce električnom energijom, zapovjednik je Stožera civilne zaštite Vukovarsko-srijemske županije koji je odradio najveći posao u vrijeme «Bljeska» i «Oluje» 1995. godine.

Umro iznenada u Vinkovcima 16. prosinca 2002.

Vinkovačku Gimnaziju pohađali su poznati vinkovački političari kao što su: **dipl. ing. Tomislav Ledić** (Vinkovci, 1938., maturirao 1956.) bivši predsjednik Skupštine općine Vinkovci i zamjenik ministra poljoprivrede 2000.-2004.; **dr.stom. Vlado Maroslavac, učenik**, (Ivankovo, 1947., mat.1965.), specijalist stomatolog, bivši nogometaš, NK «Dinamo» Vinkovci, NK «Zagreb» i NK «Trešnjevka», bivši vinkovački političar, živi i radi u Vinkovcima; **dipl.ing. Božo Galić** (Crne Lokve, 1952., mat. 1971.), gospodarstvenik i sportski djelatnik, sadašnji župan Vukovarsko srijemske županije; **doc.dr.sc. Dražen Švagelj, učenik**, (Vinkovci, 1956., mat. 1974.), specijalist patolog, bivši vinkovački gradonačelnik, doktorirao 2002. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, docent na Medicinskom fakultetu u Osijeku, poznati kulturni djelatnik, živi i radi u Vinkovcima; **dr.med. Mladen Karlić, učenik**, (Vinkovci, 1964., mat. 1982.), specijalist internist, sadašnji vinkovački gradonačelnik, živi i radi u Vinkovcima.

16. Režiseri:

RUDOLF SREMEC, filmski režiser, sveučilišni profesor, **učenik** i **profesor**. Rođen je u Vinkovcima 18. kolovoza 1909. Tu završava pučku školu i gimnaziju 1927. Potom studira na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Nakon završenog studija jedno vrijeme radi na vinkovačkoj Gimnaziji. Potom, intenzivno bavi publicistikom, filmskom kritikom i estetikom filma. Poslije drugog svjetskog rata posvećuje se filmskoj režiji i pedagoškom radu. Bio je profesor na filmskoj katedri Akademije za kazalište, film i televiziju u Zagrebu.

Bavio se naročito režijom dokumentarnih filmova i tu spada među najistaknutije starije hrvatske majstore. Najpoznatiji su mu dokumentarni filmovi: »Koraljeri i spužvari«, »Crne vode«, »Moreška«, »Sezonci«, »Zemlja«. Snimio je niz filmova o umjetnosti i umjetnicima, naprimjer »Džamonja«, i o drugima. Njegov dokumentarni film »Ljudi na kotačima« nagrađen je na Festivalu dokumentarnih filmova u Beogradu prvom nagradom. Dobitnik je i niza drugih priznanja za svoja ostvarenja na domaćim i stranim festivalima.

Umro je u Zagrebu 16. kolovoza 1999.

IVAN HETRICH, režiser, tv-voditelj, spiker, **učenik**. Rođen je u Vinkovcima 25. listopada 1921. Tu je završio pučku školu i tri razreda gimnazije. U Zagrebu završava gimnaziju 1939. Studirao i diplomirao režiju na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu. Od 1946. radi na Radio-Zagrebu kao spiker, novinar, režiser. Godine 1956. jedan je od utemeljitelja TV Zagreb. Prvi je hrvatski i jugoslavenski tv-spiker, tv-voditelj i tv-režiser. Na Radio Zagrebu režirao preko 80 radiodrama, bavio se adaptacijom romana i pripovijetki za potrebe radija. Na TV Zagrebu režirao je oko 80 tv-drama, dvije tv-serije, *Kuda idu divlje svinje* (1971.) i *Kapelski kresovi* (1974.), bio je voditelj filmskih tv-emisija *Ekran na ekranu* i *3, 2, 1... kreni*, tv-emisija iz kulture, *Srce u zavičaju* i *Srdačno vaši, Kviskoteke*, režirao je oko 20 kazališnih drama u zagrebačkim kazalištima i u subotičkom kazalištu.

Ivan Hetrich radio je i na filmu. Tako je još 1958. snimio srednjometražni film za djecu *Veliko putovanje*, i dvadesetak drugih, 100 dokumentarnih filmova. Pet godina je bio dramaturg u »Zora« filmu.

I danas ga se rado sjećaju na HTV-u. Kažu da je bio veliki gospodin, odnosno drug gospodin, popularno su ga zvali »drug Heti«.

Primio je brojne nagrade i odlikovanja za svoj svetrani profesionalni i umjetnički rad.

Krajem 80-ih odlazi u mirovinu, ali je još dugo bio aktivan u novinarstvu, u novinarskom klubu u Zagrebu. Umro je u Stubičkim Toplicama 5. travnja 1999. godine.

18. Sportaši:

Prof.dr.sc. ŽIVKO RADAN, sveučilišni profesor, sportski djelatnik, **učenik**. Rođen u Bršadinu 13. ožujka 1920. Osnovnu školu završio u Vukovaru, gimnaziju u Vinkovcima 1940. Poslije rata odlazi na studij u Zagreb na novoootvorenu Višu fiskulturnu školu. Nakon završetka studija radi u zagrebačkim gimnazijama kao nastavnik tjelesnog odgoja. Godine 1959. upisuje Visoku školu za fizičku kulturu u Zagrebu. Diplomirao 1962., 1973. magistrirao, 1975. doktorirao na povijesti sporta. Od 1974. radi na Fakultetu za fizičku kulturu gdje predaje na dodiplomskom studiju kolegij *Povijest sporta*.

Inicijator je, i jedan od osnivača Muzeja fizičke kulture u Zagrebu 1977., danas Hrvatskog sportskog muzeja. Bio je izbornik državne reprezentacije u hokeju na travi.

Objavio je veliki broj stručnih i znanstvenih radova iz povijesti športa i nastave tjelesnog odgoja.

Umro je u Zagrebu 31. svibnja 1989. godine.

MARIJA (MARICA) CRNADAK - ČAPLAR, dipl. ing. kemije, tenisačica, **učenica**. Rođena 4. travnja 1922. u Brinju. Između dva svjetska rata s roditeljima doselila u Vinkovce, otac joj je šumarski stručnjak. Završava pučku školu i pohađa vinkovačku Gimnaziju. Maturirala je 1941. Kao gimnazijalka je obožavala sport, te igrala stolni tenis, tenis, skija i kliže. S 15 godina je prvakinja tenisa u Šidu, sa 17 igra na državnom prvenstvu. Tridesetih godina Vinkovci imaju dobro organiziran teniski klub, i vrlo jaku žensku ekipu.

U Zagrebu studira kemiju, nastavlja s tenisom i 1942. je prvakinja NDH. Ulazi u državnu reprezentaciju koja putuje u Italiju na prvi međudržavni susret; za reprezentaciju nastupa 1943./44.

Poslije rata prvakinja je Jugoslavije od 1946. do 1953., 1955. i 1956. Osvojeni pehar za prvo mjesto 1956. poklanja sadašnjem TK «Vinkovci». Nastupa u parovima i mješovitim parovima; tu je također prvakinja od 1951. do 1959. Nastupala je na međunarodnim turnirima (Wegen 1953., Kitzbühel 1954., Zel am See 1954.) gdje osvaja prva mjesta.

Počasni je član TK «Vinkovci».

Danas živi u Zagrebu kao umirovljenica, uživa u svojim unucima i praunucima kojima priča o pionirskim danima ženskoga sporta u Hrvatskoj.

TONKO VUKUŠIĆ, nogometni trener, **učenik**. Rođen je u Splitu 24. svibnja 1934. godine. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1956. U Zagrebu završio Fakultet za fizičku kulturu smjer nogomet i Fakultet političkih znanosti. Nakon završenih fakulteta, radio kao srednjoškolski profesor na Srednjoj tehničkoj školi u Vinkovcima i kao trener vinkovačkog NK «Dinama». Godine 1982. uveo vinkovački «Dinamo» (sada Cibalia) u Prvu ligu SFRJ. Od tada profesionalni nogometni trener. Godine 1998. HNK «Cibaliu» uvodi kao trener drugi puta u prvu ligu, ali ovaj puta u Prvu hrvatsku nogometnu ligu. Pored još nekih drugih

hrvatskih nogometnih klubova trenirao je i FC «Croatia» iz Toronta. Bio je predsjednik Udruženja prvoligaških trenera Hrvatske, član je stručnih komisija HNS i sportski manager HNK «Cibalia».

Danas još uvijek aktivan kao trener i član je stručnih komisija u Hrvatskom nogometnom savezu. Živi u Vinkovcima.

HERMAN VUKUŠIĆ, stolnoteniski trener, izbornik, dipl. ekonomist, **učenik**.

Rođen je 1. siječnja 1940. u Splitu. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1958. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu.

Još u gimnazijskim danima bavi se sportom, igra stolni tenis, tenis, bavi se atletikom i nogometom. Ipak je od svih sportova najviše zavolio stolni tenis. Kao igrač i trener, otkrio je vinkovačke stolnoteniske talente još u osmogodišnjoj školi, Damira Jurčića i Branku Batinić. Prvi im je klupski trener od 1966. do 1970. u STK «Lokomotiva» Vinkovci. Od 1970. je stolnoteniski trener GSTK «Vjesnik» Zagreb. Tu je trenirao najbolje hrvatske stolnotenisače kao što su: D. Šurbek, A. Stipančić, Z. Čordašić, B. Božičević i D. Jurčić, sve do 1984. Bio je republički stolnoteniski izbornik u među republičkim stolnoteniskim susretima na nivou bivše države Jugoslavije.

S ovim klasnim hrvatskim stolnotenisačima, H. Vukušić je osvojio tri puta prvo mjesto, i jednom drugo mjesto u Kupu europskih prvaka u stolnom tenisu od 1972. do 1976. Nekoliko puta je bio prvak bivše Jugoslavije, tri puta pobjednik kupa Jugoslavije. Njegovih 126 trenerskih pobjeda na raznim stolnoteniskim prvenstvima i kupovima bivše Druge Jugoslavije i Europe još je i danas svjetski rekord u stolnoteniskim natjecanjima.

H. Vukušić je danas aktivan član Hrvatskog stolnoteniskog saveza i športski direktor STK «Industrogradnja» Zagreb. Živi i radi u Zagrebu.

ZDENKA BILJAN, prof., rukometašica, **učenica i profesorica**. Rođena je 24.

siječnja 1944. u Vinkovcima. U rodnom gradu je završila osnovnu školu i gimnaziju. Maturirala je 1962. godine. Sportom se počela baviti od 13. godine, kao gimnazijalka. Igrala je za RK «Lokomotiva» Vinkovci. Odlaskom na studij 1962. u Zagreb, na Akademiju likovnih umjetnosti, prešla je u RK «Lokomotiva» Zagreb. Za zagrebačku «Lokomotivu» odigrala u naredne četiri godine preko 200 prvoligaških utakmica kao standardna prvotimka, od toga 15-ak u europskoj ženskoj rukometnoj Ligi šampiona. Završetkom studija vraća se u Vinkovce i zapošljava u svojstvu profesorice likovnog odgoja na osmogodišnjoj školi u Vinkovcima, a od 1970. prešla je na vinkovačku Gimnaziju gdje i danas radi kao profesorica likovne umjetnosti.

Kao vrsna profesorica i pedagoginja uputila je na studij više od 20 učenica i učenika naše gimnazije na Akademiju likovnih umjetnosti, grafički i tekstilni dizajn, i druge srodne fakultete i akademije.

Živi i radi u Vinkovcima.

ZDRAVKO MILJAK, rukometaš, zlatni-olimpijac, **učenik**. Rođen je u Vinkovcima 9. listopada 1950. Osmogodišnju školu i gimnaziju završio je u Vinkovcima 1969. U gimnaziji počeo igrati rukomet, stasao u pravog rukometnog napadača, nekad poznatog RK «Lokomotiva» Vinkovci. Po završetku gimnazije otišao na studij građevine u Zagreb, prešao u RK «Medveščak». U tadašnjoj jugoslavenskoj Prvoj rukometnoj ligi istaknuo se kao rasni i ubojiti napadač koji razara protivničke obrane i postiže golove. Izbornik jugoslavenske reprezentacije Ivan Snaj i trener Vlado Štencl uvrstavaju ga u Münchensku olimpijsku rukometnu reprezentaciju. Jugoslavija je na olimpijskim igrama u

Münchenu 1972. osvojila zlatnu medalju u rukometu pobjedom nad reprezentacijom Čehoslovačke 21:16. Zdravko Miljak je tako postao zlatni rukometni olimpijac. Godine 1974. na rukometnom SP u DR Njemačkoj, s reprezentacijom Jugoslavije, Zdravko Miljak osvaja 3. mjesto i brončanu medalju. Za reprezentaciju SFRJ odigrao 130 utakmica. Igrao je i za reprezentaciju svijeta.

Osamdesetih godina Zdravko Miljak igra u njemačkoj rukometnoj Bundes ligi za VfL «Günzburg», gdje je jedan od najboljih njemačkih rukometnih strijelaca. Godine 1983/84. u 25 odigranih utakmica postiže 188 golova, od toga 61 su sedmerci. U Njemačkoj je bio rukometni trener.

I danas je Zdravko Miljak, pored svojih menadžerskih poslova, sportski djelatnik, predsjednik je RK «Medveščak», član je Kluba hrvatskih zlatnih olimpijaca, aktivan u komisijama Hrvatskog olimpijskog komiteta i drugdje.

Živi i radi u Zagrebu.

DAMIR JURČIĆ, stolnotenisač, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 28. lipnja 1957. U rodnom gradu završio osmogodišnju školu i gimnaziju. Još dok je išao u gimnaziju postao je stolnoteniski reprezentativac Hrvatske i SFRJ (treneri Herman Vukušić i Jole Skakić). Bio je vrlo perspektivan stolnotenisač, prešao u zagrebački STK «Vjesnik» 1975.

Profesionalno je igrao stolni tenis. S Vinkovčaninom Brankom Božičevićem³⁸, D. Jurčić je osvojio 1. mjesto u Kupu prvaka Europe 1976. godine.

Karijeru je nastavio i završio u SR Njemačkoj, gdje je stekao i trenersku licencu. Prije toga je završio Višu školu za trenere u Zagrebu.

Kao igrač osvojio je pojedinačno 1. mjesto u Kupu europskih prvaka 1976; ekipno za SFRJ 1. mjesto na EP 1976. i 3. mjesto na EP 1982.

Danas živi i radi kao trener u Njemačkoj.

Mr.sc. BRANKA BATINIĆ, stolnotenisačica, **učenica**. Rođena u Vinkovcima 8. svibnja 1958. Tu je završila osmogodišnju školu i gimnaziju 1977. Od malena je trenirala i igrala za STK «Lokomotiva» Vinkovci. S trenerima Hermanom Vukušićem i Joletom (Ljubinko) Skakićem postala je vrhunska hrvatska i jugoslavenska stolnoteniska reprezentativka još dok je igrala za matični klub i pohađala gimnaziju. U gimnazijskim danima, s ping-pong lopticom, proputovala je cijeli svijet, od zapadne Europe do Moskve i Pekinga. Godine 1976. pobjedila je tri kineske igračice na Međunarodnom prvenstvu Jugoslavije u stolnom tenisu. U proljeće 1977. Branka Batinić i D. Jurčić su u sastavu jugoslavenske stolnoteniske reprezentacije pozvani u Kinu na prijateljski susret dviju reprezentacija. To je tada bio početak normalizacije odnosa Jugoslavije i NR Kine, dviju zavađenih država još od 1948. kada se Tito sukobio sa Staljinom. Nakon toga, tri mjeseca kasnije, Tito ide u Kinu kao predsjednik Jugoslavije.

B. Batinić je u Zagrebu studirala vanjsku trgovinu, igra za ženski stolnoteniski klub «Mladost». Kao igračica niže uspjeh za uspjehom. Tako je 1981. u paru sa D. Šurbekom osvojila 3. mjesto na SP; 1982. i 1984. 2. mjesto na EP, 1986. 3. mjesto na EP; ekipno (SFRJ) 1984. 2. mjesto na EP. Osvojila je ekipno 1. mjesto u europskoj Superligi 1986. Pojedinačno je bila 15 puta prvakinja Hrvatske, 12 puta prvakinja SFRJ, i 3 puta prvakinja Balkana.

³⁸ Branko Božičević je bio isto tako učenik vinkovačke Gimnazije, maturirao je 1971. godine. Kada je otišao u Zagreb na studije prešao iz STK «Lokomotiva» Vinkovci u STK «Vjesnik» Zagreb. Gimnazije je dala i veliki broj vinkovačkih nogometaša (počev od prvog, Slavka Jankovića do prvoligaških nogometaša Marija Meštrovića, Hrvoja Plavšića, Ivana Maroslavca, Marija Čuture i Petra Tomića), veći broj rukometaša, plivača, judaša i odbojkašica ŽOK «Vibrobeton» Vinkovci i drugih sportaša.

Na kraju igračke karijere B. Batinić je igrala u zapadnonjemačkim savezним ligama. Tamo je završila školu za stolnotenisku trenericu i trenirala nekoliko njemačkih ligaša.

Do sada je nagrađivana: Nagradom grada Zagreba (1982.), Nagradom SFKH-e (1982.), bila je i najbolja sportašica Zagreba, Hrvatske (1975., 1984.) i SFRJ (1975.).

Magistrirala je na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu 2002.

Danas živi u Zagrebu, a kao trenerica radi u Njemačkoj.

TOMISLAV ZADRO, sportaš s invaliditetom, hrvatski paraolimpijac, **učenik**.

Rođen je u Vinkovcima 12. srpnja 1969. Osmogodišnju je školu završio u Nuštru, a gimnaziju u Vinkovcima 1987. Kao zagrebački student uključuje se u Domovinski rat, teško je ranjen 1992. godine. Nakon liječenja diplomirao na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu 1999. Jedno je vrijeme živio i radio u Zagrebu, sada je u rodnim Vinkovcima.

Od malih nogu se bavi sportom, najprije odbojkom u OK «Zrinski» Nuštar. Od 1993./96. je reprezentativac Hrvatske u sjedećoj odbojci, sudjeluje na Svjetskom prvenstvu u Finskoj, Europskom prvenstvu u Španjolskoj, Europskom kupu u Nizozemskoj. U periodu 1996./99. natječe se u automobilskom «Škoda kupu», vozi utrke na brdu, krugu i rally-ju. Godine 2000. bavi se ronjenjem s bocama i na dah. U 2001. prelazi na alpsko skijanje, iduće godine je prvi Hrvat sudionik na ZPOI u Salt Lake City-ju, osvojio je 10. mjesto u slalomu. Iste godine se bavi biciklizmom za osobe s invaliditetom, hrvatski je reprezentativac na EP u Češkoj (Prag, 2003.), na Panameričkim igrama u Argentini (Mar De Plati, 2003.) i EP u Nizozemskoj (Alkmar, 2005.), sudjeluje na brojnim nacionalnim utrkama gdje osvaja visoka prva mjesta. Član je Biciklističkog kluba «GTK Tuškanac» Zagreb.

Nakon preseljenja u Vinkovce, osniva ŠBK «Vibrobeton» Vinkovci, gdje je aktivni natjecatelj i trener.

Godine 2005. je proglašen sportašem grada Vinkovaca u kategoriji osoba s invaliditetom. U 2006. je reprezentativac Hrvatske u alpskom skijanju na Paraolimpijadi u Torinu.

Živi i radi u Vinkovcima.

MIRKO FILIPOVIĆ, "CroCop", ultimate fighta borac, **učenik**. Rođen je 10. rujna

1974. u Vinkovcima. Osmogodišnju školu završio u Privlaci 1989. Iste godine upisao vinkovačku Gimnaziju, za vrijeme Domovinskog rata, treći razred pohađao u Varaždinu, četvrtu godinu se vraća u matičnu Gimnaziju, maturirao s vrlo dobrim uspjehom 1993. U gimnazijskim danima trenira razne sportove od nogometa i atletike (na stadionu vinkovačke Cibalie) do raznih borilačkih sportova u gradskim sportskim klubovima. Nakon završene gimnazije odlazi u Zagreb na Policijsku akademiju. Kao pitomac trenira razne borilačke sportove, sudjeluje na borilačkim natjecanjima u zemlji i Europi. Kako na borilačkim natjecanjima postiže sve bolje rezultate, sve se više posvećuje sportu, izostanci s posla rezultiraju početkom 2000. sporazumnim raskidom ugovora s Ministarstvom unutrašnjih poslova RH. Tada prelazi u profesionalne borbe u ultimate fightu. Njegove borbe za najviši svjetski tron u ultimate fighta borbi započinju od prvog profesionalnog meča s Japancem Kazuyukio Fujitom 2001. u Tokiju do 21. borbe 2005, s dvije godine mladim Rusom Fedorom Emalianenom.

U Japanu je stekao veliku popularnost svojim pobjedama u ultimate fight borbama, kao i u Europi i Hrvatskoj. Pun ga je internet, i drugi mediji. Promotivni je nogometaš vinkovačke «Cibalie» od kraja 2004.

Kao popularna ličnost u Hrvatskoj Mirko Filipović je prihvatio i politički izazov. Ponudu SDP-a Hrvatske da na parlamentarnim izborima 2003. sudjeluje na njihovoj izbornoj listi nije odbio. Kao treći na izbornoj listi za grad Zagreb ušao je u Hrvatski državni Sabor.

Danas živi u Zagrebu, zastupnik je u Saboru, legenda u Japanu, nastupa u svojim borbama u Saitma Areni, Tokijo.

M. Filipović sa japanskim predsjednikom Vlade, Junichiro Koizumiem

17. Svećenici i vjeroučitelji:

JOSIP STJEPAN RELKOVIĆ EHRENDORFSKI, vinkovački župnik i pjesnik, profesor-vjeroučitelj. Rodio se 14. ožujka 1754. u Zadubravlju kod Slavenskog Broda. Polazio je isusovačku gimnaziju u Požegi do 1771. Bogosloviju studira u Zagrebu, a vjeroučiteljski tečaj pohađa u Petrovaradinu 1776. Nakon prve sv. Mise službuje u Đakovačkoj biskupiji. Namješten je za župnika u Duboviku 1784., a od 1786. u Ivankovu. Godine 1794. dolazi za župnika u Vinkovce gdje ostaje do kraja života. Još kao ivankovački župnik postao je profesorom na našoj Gimnaziji. Kad je došao u Vinkovce suradnja se nastavila na obostrano zadovoljstvo. Predavao je vjeronauk, latinski i grčki jezik, te po potrebi i druge predmete. Zbog rada na gimnaziji, gdje je bio veoma omiljen, Josip Stjepan Reljković je zanemarivao svoje župničke obveze pa ga je đakovački biskup Matija Antun Krtica često korio, na što mu je Reljković odgovarao da će otići u Zagrebačku biskupiju. Počeo je pisati uz očevu pomoć još u gimnazijskim danima, u prosvjetiteljskom duhu. Napisao je dva katekizma za vojnograničarske potrebe, desetak pjesama, nekoliko drugih napisa, a glavno djelo mu je «Kućnik» (1796.) u desetercu. To je djelo trebalo služiti slavonskom seljaku kroz cijelu godinu za sve poslove i potrebe. Josip Stjepan u «Kućniku» navodi narodne nazive za mjesece, kasnije to s oduševljenjem preuzimaju naši «ilirci» i eto nam danas u kalendarima naših starinskih narodnih naziva za mjesece.

Kod njega je u mirovini boravio otac Matija Antun Reljković koji umire 1798. Josip Stjepan je nadživio oca samo tri godine. Natezanja s đakovačkim biskupom Krticom oko rada na Gimnaziji koštala su ga zdravlja i života.

Umro je u 47. godini života 16. listopada 1801. godine.

ADAM FILIPOVIĆ HELDENTALSKI, svećenik, pjesnik, teološki pisac i izdavač, učenik. Rodio se u Velikoj Kopanici 2. rujna 1792. Tu završio pučku školu a Gimnaziju u Vinkovcima 1810. Bogosloviju studirao u Đakovu, zaređen 1816. Nakon kapelanskog staža, duhovnik u đakovačkom sjemeništu, sređuje biskupsku knjižnicu, potom je župnik u Gorjanima.

Priredio je za tisak treće izdanje Reljkovićevog «Satira» (1822.) i izdavao *Slavonski kalendar*, pisao pjesme i humorističke članke. Poznata su mu tri spjeva «Tužba

grozdja negrišnoga», «Razgovor priproste», te «Život Antuna Mandića», đakovačkog biskupa.

U vrijeme hrvatskog nacionalnog preporoda priključio se preporodnim zbivanjima. Umro kao župnik u Gorjanima 25. rujna 1871.

Dr.sc. MATIJA MIHALJEVIĆ, svećenik, teolog, fizičar, **učenik**. Rođen je 25. siječnja 1794. u Vukovaru. Pučku školu završio u Vukovaru, gimnaziju u Vinkovcima 1812., potom upisuje đakovački licej. S đakovačkog liceja, tadašnji biskup Mandić, šalje ga na studij teologije u Beč. Godine 1914. Beč je centar svijeta zbog Bečkog kongresa, prvog Napoleonovog poraza i preuređenja europskih granica koje je Napoleon uredio po svome. Mladi Matija Mihaljević kradom napušta kolegij teološkog studija kako bi susreo tadašnje prve ljude Europe: careve Aleksandra I., Franju I., pruskog kralja Fridricha Vilhelma III., političare i vojskovođe, Metternicha, Castlereaghta.

Kad se vratio u Hrvatsku njegovih se priča o tim svjetskim događajima ljudi u Hrvatskoj nisu mogli naslušati.

Godine 1821. promoviran je u Pešti za doktora filozofije, a sedam godina poslije i doktora teologije. Cijelo to vrijeme službuje na Đakovačkom sjemeništu kao profesor, dok 1833. nije postao đakovačkim župnikom. Godine 1847. vraća se na sjemenište za kanonika i rektora te je svjedokom instalacije biskupa J. J. Strossmayera za novog Đakovačkog biskupa kao i burnih događanja 1848./49. godine. Od 1850. prelazi na nove dužnosti i počasti, novom biskupu je revno služio još punih tridesetak godina.

Umro je kao veliki predstavnik stolnog kaptola 1881. godine.

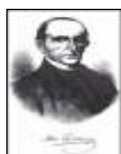
Prof.dr.sc. ANDRIJA ŠUMANOVAC, svećenik, teolog, **učenik**. Rođen u Bošnjacima 30. studenoga 1801. po porodičnoj lozi iz Drenovaca koji su se prije zvali Šumanovci.. Pučku školu je završio u Bošnjacima, a gimnaziju u Vinkovcima. Godine 1820. otišao u đakovačko sjemenište na studij filozofije i teologije, a kao talentirani student poslan u Peštu 1823. gdje je dovršio teologiju 1927. Mladu misu imao u Bošnjacima krajem iste godine. Kao kapelan u Vrpolju ide na postdiplomski studij te je promaknut u doktora teologije. Sljedećih 14 godina službuje na đakovačkom biskupskom liceju kao profesor filozofije, dogmatike, crkvene povijesti i prava.

Njegovi učenici su među ostalim Strossmayer, Tordinac i Topalović.

Godine 1844. premješten je iz sjemeništa za župnika u Gradištu, godinu dana poslije u svoje rodno selo Bošnjake. Kao župnik i dekan (1851.) sa velikim profesorskim iskustvom djeluje među svojim vjernicima u župi i dekanatu na obnovi duhovnog života, svećenike potiče da čitaju domaće i strane časopise kako bi stalno bili u trendu duhovnih gibanja među vjernicima. Potiče među laicima vjernicima osnivanje duhovnih bratovština kao što su Vječnog Ružarija i druge.

Godine 1860. radi po narudžbi biskupa Strossmayera novi katekizam.

Umro je u Bošnjacima u ljeto 2. srpnja 1873. godine.

MATO TOPALOVIĆ, svećenik, profesor teologije, **učenik**. Rodio se 9. rujna 1812. u Zdencima kod Slavenskog Broda. Pučku školu pohađao u Brodu, a gimnaziju u Vinkovcima. U đakovačkom biskupskom sjemeništu se susreo s Josipom Jurajom Strossmayerom, osječkim sjemeništarcem i Jurajom Tordincem. Zajedno studiraju teologiju u Pešti i do kraja života njih trojica ostaju veliki prijatelji.

Za svećenika je zaređen u ljeto 1837. godine. Služi kao vojni kapelan kod jedne

graničarske pukovnije u sjevernoj Italiji, župnik je u Trnavi, profesor na đakovačkom sjemeništu, a od 1855. župnik u Gradištu, gdje nastavlja duhovni rad po uzoru na svoga bivšeg profesora Andriju Šumanovca.

Omiljen među svojim župljanima, uzoran i strog, u stalnoj vezi sa svojim starim prijateljem, tada đakovačkim biskupom Strossmayerom, oboljeva od sušice i umire u pedesetoj godini života 26. travnja 1862. godine.

Sahranjen je u Gradištu.

STJEPAN ĐAKOVIĆ³⁹, svećenik, pjesnik latinista, **učenik i profesor-vjeroučitelj**. Rođen je 7. kolovoza 1862. u Šarengradu. Tu je završio pučku školu, Gimnaziju u Vinkovcima pohađao je do šestog razreda, prešao na đakovački licej, maturirao u Osijeku. Teologiju je studirao u Pešti i na bečkom Augustineju. Kao profesor-kateheta jedno je vrijeme službovao u Osijeku, a zatim prelazi na vinkovačku Gimnaziju 1894., gdje je djelovao punih 30. godina.

S. Đaković je posljednji slavonski i jedan od posljednjih hrvatskih pjesnika latinista. Poznate su mu prigodne pjesme o Tordincu, Buliću i drugim. Bavio se i prevodenjem s engleskog (Shakespeare, Chesterfield), pisao studije o kulturnoj prošlosti Vinkovaca, objavljivao književne studije o djelima vinkovačkih književnika, te se svesrdno zalagao za kulturni razvitak ovoga kraja početkom dvadesetog stoljeća. Umirovljen je 1924. godine. U Spomenici o stopedesetgodišnjici Državne gimnazije u Vinkovcima 1930. objavio zapažen članak «U spomen svećenika», tj. o svećenicima koji su radili na vinkovačkoj Gimnaziji kao i učenicima koji su se kasnije posvetili tom pozivu

Umro je u Vinkovcima 1935.

JOSIP LOVRETIĆ, svećenik, etnograf i etnolog, **učenik**. Rođen je u Otoku, 29. lipnja 1865. Pučku školu pohađao u Otoku i Privlaci, a gimnaziju u Zagrebu i Vinkovcima. Završni ispit položio 1883. godine, zatim studirao teologiju u Đakovu. Godine 1888. zaređen je za svećenika, službuje u Vrpolju i Đakovu, a od 1902. do 1920. u Gradištu. Odlaskom u mirovinu doživotno se povlači u samostan Dolorosa u Čardaku kod Gradačca. Još kao učenik vinkovačke Gimnazije sakuplja pjesme narodnog pjesništva, a 1896. izdaje knjigu s oko sedam tisuća narodnih dvostih pod naslovom »Pjesmice za igre u kolu«. Kao pripovjedač (napisao oko 40 pripovijesti) opisivao je život i običaje na selu, ostavljajući nam vrijedne etnografske i etnološke podatke o šokačkom, slavonskom i graničarskom selu 18. i 19. stoljeća. Svoje radove pretežno objavljivao u *Vijencu*, *Prosvjeti*, *Hrvatskom braniku* i drugim časopisima.

Najpoznatije su mu studije etnološko-etnografskog karaktera »Narodna nošnja u Privlaci i Otoku kod Vinkovaca« (1886.), te »Otok. Narodni život i običaji« (1897./02.), i druge.

Umro je 27. lipnja 1948. godine u Gradačcu.

Dr. sc. MAVRO (MOŠE) FRANKFURTER, vinkovački nadrabina, **profesor-vjeroučitelj**. Rođen je u Sobolistu (Poljska), 15. svibnja 1875. Uoči Prvog svjetskog rata doselio s obitelji iz Daruvara u Vinkovce. Postavljen je za vinkovačkog rabina, kasnije 1914. za nadrabina. Govorio je njemački, hebrejski, poljski, a sporo je učio hrvatski. Prilikom gradnje Nove ulice u Vinkovcima, sagradio je obiteljsku vilu

³⁹ N. dj. pod 16, Stjepan Đaković, *U spomen svećenika*, str. 67-90, spominje kako je u navedenom razdoblju na vinkovačkoj Gimnaziji djelovalo veliki broj svećenika vjeroučitelja i predavača drugih predmeta, a u istom periodu brojni su učenici gimnazije otišli za svećenike, oko 108. I poslije 1930. veliki broj učenika odlazi na teologiju.

(danas ulica J. Dalmatinca i V. Nazora) u kojoj se govorilo njemački i hebrejski. Osim redovitih aktivnosti u Židovskoj općini u Vinkovcima, bio je od 1914. do 1941. židovski vjeroučitelj u vinkovačkoj Gimnaziji. Sinovi Alfons (Avraham) i David su pohađali svih osam godina gimnazije, dok mu je kći Ruth završila djevojačku građansku školu.

Godine 1941. uspostavom NDH hapse ga vinkovački Nijemci nekoliko puta i ponižavaju u Židovskom domu, osvećujući mu se zbog atentata sina Davida Franfurtera na švicarskog nacistu Wilhelma Gustloffa 1936.

Nadrabin dr. M. Franfurter i druga supruga Marija završili su u jasenovačkom logoru 1942., a svu imovinu mu je oduzela NDH.

EMERIK GAŠIĆ, svećenik, povjesničar, **učenik**. Rođen u Komlenticima 10. siječnja 1904. Tu pohađa pučku školu, a Gimnaziju u Vinkovcima za vrijeme Prvog svjetskog rata. Osjetivši svećenički poziv odlazi u dječjačko sjemenište u Osijek, zatim Zagreb u interdijecezansko sjemenište, gdje 1924. završava klasičnu gimnaziju. Od 1924. do 1927. studira filozofiju i bogosloviju u Strassbourgu, a završava u Đakovu 1928. Nakon svoje mlade sv. Mise, župnikovao po župama Đakovačke biskupije, Gorjanima, Petrijevcima, Sl. Brodu, Osijeku, od 1933. je župnik u Moroviću.

Uz hrvatski, dobro govori, francuski, njemački, talijanski, mađarski. Kako ga zanima crkvena povijest usput radi u biskupskim arhivima Đakova, Pečuha, franjevačkim arhivima Vukovara, Iloka, Šaringrada. Taj rad će rezultirati brojnim člancima i knjigama koje izlaze u crkvenim i drugim javnim publikacijama.

Godine 1937. ide u Svetu zemlju, Jeruzalem, s pomoćnim nadbiskupom zagrebačkim dr. Alojzijem Stepincem i profesionalnim urednikom Hrvatskog društva Sv. Jeronima, dr. Josipom Andrićem, na posvećenje oltara Bl. Nikole Tavelića, a tim činom započinje, za Hrvate, postupak njegove santifikacije.

Kako je Emerik Gašić u Moroviću Srbima i vlastima bio nepoželjan zbog svoje svestrane katoličke aktivnosti zatražio je od biskupa dr. A. Akšamovića premještanje u svoje rodne Komletince, jer se za to ukazala prilika. Dobio je premještanje 1938. i nastavio svoju župničku aktivnost među svojim suseljancima, a posebno mladima. Nastavlja i sa istraživačkim radom po arhivima u Zagrebu i Đakovu u vrijeme nadolazećeg rata. Zbog česte odsutnosti iz župe, zamjenjuju ga protjerani slovenski svećenici.

Djela su mu: «Povijest župe i mjesta Morović» (1936.), «Šematizam biskupija Bosansko-đakovačke i Srijemske» (1941. nije tiskano), te brojni članci u domaćim i stranim katoličkim publikacijama i kalendarima kao što je članak, *Župnici župe Bošnjaci* (1940.), i drugi 60-ak članaka.

Tijekom rata Komletinci su puni hrvatskih izbjeglica iz Bosne i Hercegovine i istočnog Srijema. Župnik Emerik Gašić im pomaže. Pomaže Romima i Srbima iz obližnjih sela (Sremske Laze) pa postaje sumnjiv ustaškim vlastima NDH koje ga hoće uhapsiti. Gašić bježi partizanima, ali se vraća u župu Komletince na intervenciju Đakovačkog biskupa. Na prijelazu 1944./45. u Komletincima se izmjenjuju razne vojske pa je stanje u selu među mještanima vrlo napeto (srijemska fronta), ljudi nestaju svake noći, pogibaju, svakodnevna su hapšenja, ne zna se zapravo čija je vlast, njemačka ili ustaška ili partizanska. Svakom čovjeku je glava u torbi pa tako i župniku, pogotovo partizani ga gledaju mrko, misle da je njemački i ustaški špijun, a u biti je mogao biti njihov jer je član seoskog NOO još od proljeća 1943.

Poslije rata župnik Emerik Gašić ima preveliki utjecaj u selu. Kao dekan otočkog dekanata pročitao je u svojoj župi i podijelio drugima biskupsko «Pastirsko pismo» usmjereno protiv bezbožništva nove komunističke vlasti. Komunisti ga optužuju za suradnju s «križarima» i za otpor novoj vlasti, jer je pročitao i drugo «Pastirsko pismo» katoličkih biskupa Jugoslavije.

Ubijen je u svojoj župnoj kući u Komletincima, u noći 18./19. svibnja 1947. od strane

jednog odjeljenja UDB-e, poslanog iz Vinkovaca.

Dr.sc. MARKO JAPUNDŽIĆ, fra, svećenik, teolog, filolog, **učenik**. Rodio se u Drenovcima 10. veljače 1914. Pučku školu svršio u rodnom selu. Gimnaziju upisao u Brčkom, prešao u vinkovačku Gimnaziju krajem dvadesetih, nastavio u Zagrebu, završio na Krku 1932. u redovnom roku. Studira teologiju u Zagrebu, završava 1940., kao kapelan upisuje slavistiku na Filozofskom fakultetu, rat provodi oko Zagreba kao svećenik fratar. Godine 1951. je u Rimu na Papinskom istočnom institutu gdje doktorira na temu: «Mateo Karaman (1700.-1771.) Arcivescovo di Zara». Kako su mu interesi duha veći nego kod običnog čovjeka, diplomirao je još arheologiju, redovničko pravo i paleografiju na Papinskim školama.

Nakon brojnih škola i zvanja ostaje u Rimu na različitim službama pri Katoličkoj crkvi, od 1960. je u hrvatskoj sekciji Radio Vatikana, u pripremi je Drugog vatikanskog koncila (1962./65.), član je povjerenstva za Istočne crkve i obnovu liturgijskih knjiga Ukrajinske katoličke crkve.

Svoj dugi boravak u Rimu oplodio je brojnim knjigama značajnim za hrvatsku kulturu, književnost i znanost. Jedan je od naših najboljih poznavatelja glagoljice.

Zastupnik je teze da je glagoljica nastala prije Ćirila i Metodija i da su na ove današnje prostore Hrvati došli kao kršćani sa ustrojenim crkvenim bogoslužjem i glagoljicom.

Važnija djela su mu: «Opis slavenskih rukopisa u Vatikanskoj biblioteci» (Sofija, 1985.), «Tragom hrvatskog glagolizna» (1995.)

Umro je u Zagrebu 6. veljače 2000. godine

19. Šumarski stručnjaci:⁴⁰

FRANJO ČORDAŠIĆ, šumarski stručnjak, **učenik**. Rođen je 9. veljače 1830. godine u Vinkovcima. Tu je završio pučku školu i gimnaziju 1848. Studij šumarstva završava 1852. u Mariabrunnu s odličnim uspjehom. Na šumarsko-lovačkoj praksi je u bečkom Prateru godinu dana. Godine 1853. je kraljevski šumar u graničarskoj pukovnici Otočac, tri godine kasnije u II. Banijskoj u Kostajnici. Godine 1861. odlazi u Križevce za profesora na novoosnovano Gospodarsko-šumarsko sveučilište (osnovao ban J. Šokčević), gdje predaje različite predmete. Prvi je naš hrvatski profesor šumarstva. U Zagreb prelazi godine 1871. u svojstvu izvjestitelja Ravnateljstva financija i prvog šumarskog izvjestitelja zemaljske vlade. Objavio je niz stručnih napisa u *Šumarskom listu*, te priručnike: »Poučnik za čuvare šuma i pomoćno šumarsko osoblje« (1872.) i »Nauka o sađenju i gajenju šuma« (1881.).

Umro je u Beču 1906. godine.

Akademik, ANTUN LEVAKOVIĆ, sveučilišni profesor, šumarski znanstvenik, **učenik**. Rodio se u Rokovcima 31. siječnja 1885. godine. Pučku školu završio u Andrijaševcima 1893., a gimnazijsko obrazovanje u Vinkovcima 1904. Za

anjima akademika Dušana Klepca «Šumarski znanstvenici iz Vinkovaca i Vinkovačke okolice» Vinkovci, 1996., Vinkovci broj šumarskih znanstvenika i stručnjaka, dodao bih vinkovačka Gimnazija. Prvi naši šumarski stručnjaci **ANTUN TOMIĆ** i **FRANJO KADIĆ** (1821.-1888.), sigurno su pohađali našu Gimnaziju, prije nego su otišli na šumarski studij u Mariabrunn, jer su i ovdje opisani šumarski stručnjaci išli istim putem dok nije otvoren hrvatski šumarski studij u Križevcima i Zagrebu. Nažalost iz tih vremena su izgubljene školske matične knjige. Svima njima moramo biti zahvalni za današnji «Spačvanski bazen» i druge velike hrvatske šume

vrijeme gimnazijskog školovanja kao talentiran učenik primao je stipendiju od Brodske imovne općine – šumskog gospodarstva. Nakon gimnazije studira šumarstvo na šumarskoj akademiji pri Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu koji završava 1907. godine. Potom službuje u Gradiškoj, Valpovačkoj i Brodskoj imovnoj općini. Ova zadnja ga šalje, kao nadarenog mladog šumara, na nastavak studija u Beč na Visoku školu za kulturu tla, koja mu ne priznaje prvotnu diplomu, pa Antun Levaković ponovo polaže ispite i 1913. doktorira kao prvi Hrvat na ovoj visokoj školi za kulturu tla. Vraća se u Vinkovce u Brodsku imovnu općinu kao «doktor der Bodenkultur», gdje nastavlja s radom a javlja se prvim svojim znanstvenim radovima u «Šumarskom listu». Godine 1916. odlazi u Zagreb na Šumarsku akademiju za suplenta profesora. Nakon osnivanja Gospodarsko-šumarskog fakulteta postaje 1920. javnim redovnim profesorom iz dendrometrije, a ubrzo nakon toga i dekanom, prodekanom, urednikom «Glasnika za šumske pokuse» i «Šumarskog lista». Na ovim i još drugim brojnim funkcijama sveučilišni profesor A. Levaković ostaje sve do umirovljenja 1952. godine.

Svojim znanstvenim radom na fakultetu i stručnim knjigama i časopisima postaje najvećim hrvatskim šumarskim znanstvenikom u prvoj polovici XX. stoljeća. Hrvatsko i svjetsko šumarstvo zadužio je: utemeljenjem moderne dendrometrije, otkrićem formula za «funkciju rastežja drveća» (1930.), jednadžbom za sastojinsku visinsku krivulju, te novijim oblikom frekvencijske funkcije. Objavio je preko 50 znanstvenih radova iz šumarskih znanosti poznatih u cijelom svijetu.

Osim što je bio član JAZU-a, bio je i dopisni član Češko-slovenske Akademije Zemedelske u Pragu (1926.), te gost profesor Šumarskog fakulteta u Sofiji.

Umro je u Zagrebu 2. ožujka 1955. godine.

MATO MEDVEDOVIĆ, šumarski stručnjak, muzeolog, **učenik**. Rođen je 24. veljače 1872. u Vrbanji. Tu je završio pučku školu 1884., a nižu gimnaziju u Vinkovcima 1888. Uz pomoć brižne maćehe Katice, rođene Švagelj, odlazi na Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevce, završava ga 1893. Nakon pripravničkog staža vraća se u Vinkovce gdje službuje u Brodskoj imovnoj općini, uz kraća druga službovanja, od 1896. do umirovljenja 1932. Prvi je svjetski rat proveo u Vinkovcima. Dobar mu je prijatelj u vojnom odsjeku pored njegovog imena upisao - umro⁴¹.

U početku je obični šumar, nadšumar, viši kraljevski šumar, radi u Kraljevskom šumarskom uredu. Posao u uredu Brodske imovne općine mu je omogućio brojna poznanstva, uz ona iz gimnazijskih dana, poznatih Vinkovčana. Proširio je svoje kulturne interese, tako da je uz profesionalni posao, postao arheolog-amater, arhivar-amater, pjesnik-amater, heraldičar-amater, numizmatičar-amater.

M. Medvedović je imao zavidnu arheološku zbirku antičkih Cibala, arhivsku zbirku graničarskih dokumenata (spasio je veći broj dokumenata 7. brodske regimente nakon njenog ukinuća 1881.), sačuvao projekt kanala Dunav-Sava, kod njega se našla i Kranjčevićeva pjesma *Najljepša pjesma*, imao je zbirku rimskih kovanica.

Kao šumarski, politički i kulturni djelatnik između dva svjetska rata u gradu Vinkovcima, nagovara gradsko poglavarstvo na osnivanje muzeja, no odluka i akcija se odugovlače izgovorom da grad ima važnijih poslova. Ipak je gradsko poglavarstvo prihvatilo jednu njegovu ideju, a to je grb grada Vinkovaca, po čemu je ostao poznat.

⁴¹ *Godišnjak*, Matice hrvatske Vinkovci, br. 7, Slavka Jankovića, *Autobiografija*, Vinkovci 1970., str. 203.

Premda su Vinkovci još u doba carice i kraljice Marije Terezije u 18. stoljeću od obične varoši postali gradom, prijenosom Komande 7. brodske pukovnije i Gimnazije iz Petrovaradina, osnivanjem pučke muške i ženske škole, te drugih gradskih institucija toga vremena, Kraljevstvo SHS nastalo kaotičnim putem i «prijevaram» Hrvata 1. prosinca 1918. godine, nije mu priznavalo status grada jer nije imao ustaljeni gradski grb. Gradsko Poglavarstvo (izabrano krajem 1920.) našlo se u «neobranom gorožđu» kako na brzinu stvoriti gradski grb. Uskočio je Mato Medvedović kao amater-heraldičar jedini kojega je tada imao grad na licu mjesta. Nekoliko njegovih projekata gradskog grba koje je predao tadašnjem gradskom Poglavarstvu, ili nije prošlo u Poglavarstvu, ili na beogradskom dvoru Karađorđevića. Kada je predao *ideju grba* u tadašnjoj trendovskoj i važećoj jugoslavenskoj politici, «**troplemeni narod**⁴²» ili «**troimeni narod**» (tadašnje glavno državno «trojstvo»), onda je grb prošao i na gradskom Poglavarstvu (1922.) i na dvoru kralja Aleksandra Karađorđevića (početkom 1923.).

Od 1926. do 1929. je politički prognan, zapravo radi u Srbiji u čačanskim šumama. Jednom temeljito pokraden u svojoj kući u Vinkovcima zbog antičkih predmeta, kovanica i dokumenata, više puta u životu u Vinkovcima razočaran, M. Medvedović je zapalio svoje autobiografsko djelo «Moje šetnje po Vinkovcima» u ratu 1943.

Umro je u Vinkovcima 8. ožujka 1944. godine.

IVO ČEOVIĆ, šumarski i lovni stručnjak, **učenik**. Rodio se 4. veljače 1886. godine u Gornjim Andrijevcima. Tu završava pučku školu, a gimnaziju u Vinkovcima 1905. Šumarstvo studira u Zagrebu i Beču, završava ga 1908. Radi najprije u Đurđanovačkoj imovnoj općini (1908.), Bjelovaru i Koprivnici, a od 1920. kod vladinih upravnih ustanova u Zagrebu. Tajnik je Šumarskog udruženja i urednik *Šumarskog lista*. Vodi akciju za osnivanje Saveza lovačkih društava i njegov je dugogodišnji tajnik. Od 1950. godine vanjski je suradnik Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu. Napisao je više stručnih članaka u *Šumarskom listu*, te objavio mnoštvo studija: «Trovanje vrana» (1935.), «Da li je zec koristan ili štetan» (1936.), enciklopedijsko djelo «Lovstvo» (1940.), monografijska djela; «Fazan» (1934.), «Tragovi divljači» (1944.), «Uzgoj fazana» (1949.), «Uređenje lovišta» (1950.) i druga. Umirovljen je 1950.

Umro je u Zagrebu 14. studenog 1971. godine.

⁴² Na vinkovačkom gradskom grbu imaju tri polja, a u poljima po tri elementa (tri grozda, tri klasa i tri rode). To trojstvo simbolizira tadašnjeg Srbina, Hrvata i Slovenca ujedinjena u Kraljevstvo Srba Hrvata i Slovenaca. Na to mi je skrenuo pažnju pokojni ravnatelj gimnazije prof. mr. Josip Korda «Josu, mijenjajte gradski grb čim budete mogli...» još mi i sada odzvanjaju njegove riječi. Od tada me, vinkovački gradski grba, bode oči...Radi usporedbe dobro je pogledati gradske grbove na internetu (npr. Zagreba, Beograda, Rume, S.Mitrovice..i drugih gradova).

MATEJ BUTKOVIĆ, dipl. ing., šumarski stručnjak, **učenik**. Rodio se 4. studenog 1902. u Komletincima. Pučku školu pohađa u Bošnjacima, a gimnaziju u Vinkovcima, maturirao je 1922. Šumarstvo studira u Zagrebu gdje je diplomirao 1932. godine. Zapošljava se u Direkciji šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima, potom je upravitelj šumarije u Kamenskom gdje uređuje kompleks šuma otkupljen od pakračkog vlastelinstva. Službuje u raznim mjestima gdje su šumska gospodarstva, Tuzli, Vinkovcima, Daruvaru, Pakracu, Osijeku, Delnicama, i drugdje, na kraju prelazi u drvenu industriju u Zagrebu, pa u Zavod za šumsko planiranje pri republičkoj vladi gdje ostaje do umirovljenja 1968. godine.

Svoja praktična iskustva i teorijska saznanja o šumarstvu i drvnoj industriji iznio je u desetak stručno-znanstvenih radova.

Dva puta je bio predsjednikom Šumarskog društva Hrvatske, a za svoj rad je primio i najviša šumarska odlikovanja.

Umro je u Zagrebu 4. rujna 1984.

Prof.dr.sc. IVAN SPAIĆ, šumarski znanstvenik, sveučilišni profesor, **učenik**. Rođen je u Županji 29. svibnja 1919. Pučku školu pohađao u Županji, a gimnaziju završio u Vinkovcima 1938. Potom se uputio u Zagreb na Poljoprivredno-šumarski fakultet kojeg je završio 1947. Zaposlio se na Institutu za šumarstvo i istraživanje NRH. Tu je ubrzo postao voditeljem Sektora zaštite šuma, a bavio se šumarskom entomologijom. Od 1956. prelazi na Šumarski fakultet za asistenta, a nakon doktorata 1961. izabran je za znanstvenog suradnika. Docentom i predavačem zaštite šuma postaje 1967. a redovitim profesorom 1977., pet godina kasnije je predstojnik Katedre za zaštitu šuma kao i Katedre za lovstvo.

Bio je naš vrhunski stručnjak za zaštitu šuma, primjenu insekticida u šumarstvu ali je uvodio i biološke metode zaštite šuma. Napisao je preko 200 stručnih i znanstvenih radova o zaštiti šuma i s područja entomologije. Svojevremeno je sudjelovao na svim svjetskim kongresima i skupovima entomologa sa zapaženim raspravama i referatima.

Radovi su mu: «Suzbijanje gubara aviomethodom» (1952.), «Pojava savijače u hrastovim šumama» (1952.), «Suzbijanje miševa i lovstvo» (1953.), «Hrastova osa listarica» (1966.), «O sušenju hrastika» (1974.), «Sadašnje zdravstveno stanje šuma na području jugoistočne Slavonije» (1974.) i brojni drugi.

Dekan je Šumarskog fakulteta u Zagrebu od 1982. do 1984., a predsjednik Hrvatskog entomološkog društva je od 1982. do 1987.

Umro je u Zagrebu 22. ožujka 1987. godine.

Prof.dr.sc. IVO DEKANIĆ, sveučilišni profesor, šumarski znanstvenik, **učenik**. Rođen je u Rokovcima 14. listopada 1919. godine. Pučku je školu pohađao u Rokovcima, a gimnaziju u Vinkovcima završio 1939. Diplomirao je šumarstvo na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu 1943. Poslije rata se zapošljava u Vinkovcima i Slavonskom Brodu pri Okružnom narodnom odboru u odjelu za šumarstvo, zatim službuje u Oriovcu, Daruvaru, Pakracu. Istovremeno napreduje i u stručnom usavršavanju, pa se vraća Šumarskom fakultetu u Zagreb za asistenta a kasnije redovnog profesora i nositelja katedre.

Fakultet ga kao mladog stručnjaka šalje na specijalizaciju uzgajanja šuma u

Francusku i Švicarsku. Doktorirao je 1959. a habilitirao je godinu dana poslije. Za vrijeme redovitog napredovanja na fakultetu i držanja katedre za uzgoj šuma, sa studentima je na terenskoj nastavi po svim značajnijim šumarskim gospodarstvima u Hrvatskoj, upravlja i nastavno-pokusnim objektima kao što su Maksimir, Medvednica, zeleni pojas Zagreba, Velebita i drugima, a voditelj je i poslijediplomskog studija. Aktivno sudjeluje na međunarodnim šumarskim znanstvenim skupovima u zemlji i Europi.

Napisao je preko 80-ak znanstvenih i stručnih rasprava u periodu od 1952. do 1993. godine. Radove je objavljivao u «Šumarskim novinama», raznim šumarskim biltenima i znanstvenim publikacijama te «Lugarskom priručniku», Vjesniku društva lugara itd. Samo neki od tih radova su «Uređivanje šuma» (1953.), «Neki podaci o uzgoju šuma u Francuskoj» (1955.), «Gospodarenje šumama Slavonije s uzgojnog stajališta» (1980.) i dr.

Izabran je za počasnog člana Akademije šumarskih znanosti od 1997.⁴³

Umro je u Zagrebu 25. listopada 1998.

Prof.dr.sc. RUDOLF SABADI, sveučilišni profesor, šumarski znanstvenik, **učenik.**

Rođen u Vinkovcima 10. rujna 1928. Pučku školu završio u Vinkovcima 1939. te pošao u gimnaziju. U petom razredu gimnazije sa šesnaest godina uključen u Hrvatsko domobranstvo (1944.). Nakon rata maturirao na gimnaziji 1947. Studira na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu, drvno-industrijski smjer. Pred kraj studija upisuje i Ekonomski fakultet u Zagrebu. Prvi fakultet završio 1952., a drugi 1956. godine. U međuvremenu se zaposlio u drvno-prerađivačkoj industriji oko Zagreba. Nakon završenog Ekonomskog fakulteta odlazi u vojsku (1956./57.). Poslije se vraća u Vinkovce u DI «Slavonski hrast» kasnije DK «Spačva», te radi na njegovoj organizaciji i razvoju. Odlukom republičkih vlasti prebačen je za generalnog direktora u DIP «Turopolje» do 1964. Te ga godine Tito šalje caru Hajlu Selasiju u Etiopiju kao savjetnika za šumarstvo gdje ostaje do 1967. Vrativši se u Zagreb radi pri republičkoj vladi Hrvatske i njenim institucijama za ekonomske odnose s inozemstvom.

Doktorirao je 1978. na Šumarskom fakultetu u Beogradu. Od 1980. do odlaska u mirovinu 1993. redoviti je profesor na Šumarskom fakultetu u Zagrebu gdje predaje četiri kolegija: ekonomika drvne industrije, trgovina drvetom, ekonomika šumarstva i ekonomika šumskoprivrednih organizacija. Za te predmete napisao je skripte i udžbenike. Objavio je više od 180 stručnih i znanstvenih radova, od toga 23 knjige, na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku.

Sudionik je brojnih svjetskih šumarskih kongresa i simpoziuma gdje predstavlja Republiku Hrvatsku sa zapaženim i naručenim referatima u periodu od 1991. do 1994.: u Eberswalde, Tarandtu, Gmundenu, Ossiachu, Klagenfurtu, Genève, Rimu i Fontainebleau te Kyotu i Montrealu.

Prvi je predsjednik Upravnog odbora JP "Hrvatske šume, od osnutka 1991. do kraja 1995. godine.

Važnija znanstvena djela su mu: «Organizacija šumarstva u SR Hrvatskoj» (1985.), «Ekonomika šumarstva» (1986.), «Izvoz drva i drvnih proizvoda» (1986.), «Proizvodnja i prerada papira u Hrvatskoj» (1989.) i druga.

Počasnije je član Akademije šumarskih znanosti od 1997.

⁴³ Akademija šumarskih znanosti osnovana je 29. veljače 1996. u Zagrebu.

Prof. R. Sabadi je još uvijek znanstveno aktivan, iako živi kao umirovljenik u Zagrebu.

20. Veterinari, agronomi:

Akademik ŽIVKO VUKASOVIĆ, zoolog, entomolog, **profesor**. Rođen je 23. listopada 1829. u Beravcima. U Slavonskom Brodu završio višu pučku školu. Studirao u Beču i Grazu pravo i biologiju. Na vinkovačkoj Gimnaziji je namjesni učitelj, profesor biologije od 1952. do 1955. Godine 1955./56. je vježbenik kod Graničarske komande u Zagrebu. Slijedećih je godina namjesni učitelj u Osijeku, Križevcima i Rijeci. Od 1965. do 1969. je perovođa ili pisar Hrvatske dvorske kancelarije u Beču, koju više ne vodi Ivan Mažuranić, već unionist Emil Kušević. Narednih godina 1871./74., vraća se u službu kod Graničarske komande u Zagrebu i školski je nadzornik za graničarske škole.

Napisao je nekoliko školskih udžbenika i 10 zoloških članaka o kornjašima.

U ožujku 1866. boravi u Zagrebu i sudjeluje pri otvaranju JAZU-a. Jedan je od prvih njenih redovitih (pravih) članova i suradnik njezinih izdanja.

Godine 1873. boravi u Vinkovcima, na gimnazijskoj maturi kao predsjednik ispitne komisije uz tadašnjeg ravnatelja Franju Petračića. Matura se još polaže na njemačkom jeziku, dobro se sjeća dr. O. Kučera u svom članku *Nekoliko uspomena na vinkovačku gimnaziju*⁴⁴

Umro je u Zagrebu 10. kolovoza 1874. godine.

Prof.dr.sc. STJEPAN JURIC, sveučilišni profesor, agronomski znanstvenik, i gospodarski pisac, **učenik**. Rođen u Privlaci 24. svibnja 1875. Tu je završio pučku školu a gimnaziju u Vinkovcima 1894. Studirao je agronomiju na Višoj poljodjelskoj školi u Beču četiri godine poslije. Vratio se u Privlaku i tri je godine radio na očevom gospodarstvu. Godine 1901. odlazi za privatnog asistenta na Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcima. Tu predaje agronomiju, ravnatelj je gospodarskog pokusnog dobra kao i vladinog Zemaljskog dobra u Božjakovini. Na specijalizaciji je 1910. u Danskoj, gdje proučava gospodarstvo, zadrugarstvo i gospodarsku nastavu. Po povratku opet je upravitelj gospodarstva u Božjakovini, od 1919. do 1921. je na čelu Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva, potom redoviti profesor na Gospodarsko-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Predstojnik je zavoda za specijalnu proizvodnju bilja i pročelnik Fakultetskog dobra u Maksimiru. Od 1929. načelnik je poljoprivrednog odjela Savske banovine.

Bavio se agrarnom reformom, seljačkim zadrugama, komasacijom zemljišta, poljodjelskim kreditima, unapređenjem stočarstva, uveo je poseban način sjetve kukuruza. Suradivao je s brojnim časopisima i privrednim publikacijama kao što su: *Gospodar*, *Gospodarski list*, *Gospodarska smotra*, *Zadrugar*, *Poljoprivredni glasnik* i drugima od 1900. do 1930.

Iznenada umro u Beču za vrijeme službenoga puta 16. studenoga 1930.

Prof.dr.sc. ANDRIJA HUPBAUER, veterinarski stručnjak, sveučilišni profesor, **učenik**. Rodio se u Novom Selu (danas Vinkovci) u njemačkoj obitelji, 29. ožujka 1886. Pučku školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1906. Veterinu studirao na

N. G. pod 16, str. 66.

Veterinarskoj visokoj školi u Beču, diplomirao 1912., doktorirao 1913. Sljedeće godine vraća se u Hrvatsku, zapošljava kao asistent na Bakteriološkom zavodu u Križevcima. Mobiliziran u Prvi svjetski rat, služio do 1917. kao veterinar, vratio se na Zavod u Križevce. Nastavlja sa studijem u Zagrebu, odlazi na specijalizaciju u Austriju i Njemačku (1921./23.), postaje ravnatelj Zavoda. Proširuje rad Bakteriološkog zavoda, osniva i rukovodi odjelom za proizvodnju cjepiva protiv stočnih bolesti, te tako udara temelje hrvatskoj proizvodnji veterinarskog cjepiva.

Andrija Hupbauer i njegov Zavod se ističu u suzbijanju raznih stočnih zaraznih bolesti kao što su: bedrenica, slinavka i šap, maligni edem, svinjski vrbanc i kuga, tada vrlo raširenih u Hrvatskoj.

Od 1932. prelazi na Veterinarski fakultet u Zagreb, od 1937. je redoviti profesor, a istovremeno vodi i Zavod u Križevcima. Za Drugog svjetskog rata radi samo u Zagrebu, a poslije u saveznim veterinarskim institucijama gdje se bavi novim stočnim bolestima kao što su gripa prasadi, virusni pobačaj kobilica, kuga peradi i zarazna uzetost svinja.

Stručne i znanstvene članke objavljuju mu: *Jugoslavenski veterinarski glasnik*, *Veterinarski arhiv*, *Poljoprivredni glasnik*, *Gospodarska sloga*, *Wiener tierärztliche Monatschrift* i drugima od 1922. do 1946.

Umro u Zagrebu 22. prosinca 1949.

Dr.sc. MARKO KADIĆ, veterinarski stručnjak, etnolog, **učenik**. Rođen u Gradištu 23. srpnja 1900. Pučku školu završava u rodnom selu, a gimnaziju u Vinkovcima 1920. Potom studira veterinu u Zagrebu i Beču koju završava 1925. Od iduće godine radi u Ministarstvu poljoprivrede i veda Kraljevine SHS. Doktorirao je 1928. u Zagrebu. Službuje u Županji, Zemunu i Karlovcu kao kotarski veterinar. Za vrijeme NDH Kadić je u Ministarstvu narodnog gospodarstva na različitim funkcijama. Poslije rata osuđen i interniran, radi u Babinoj Gredi kao veterinar, 1949. pozvan u republičko Ministarstvo poljoprivrede na rad u nedostatku komunističkih kadrova. Godine 1950. vraćen u Vinkovce, svoju Šokadiju, za upravitelja novoosnovanog Veterinarskog zavoda za vinkovačko područje i republičkog inspektora za Slavoniju i Baranju.

Na ovim je prostorima unaprijedio konjogojstvo, svinjogojstvo, peradarstvo. Unaprijedio je veterinarsku praksu suvremenim metodama liječenja domaćih životinja, razvio kiruršku praksu, provodio preventivu cijepljenjem domaćih životinja i prosvjećivanjem seljaka stočara.

Objavio je oko 1200 članaka o veterinarstvu, stočarstvu, etnoveterini u novinama, znanstvenim i stručnim publikacijama: *Napredni gospodar*, *Veterinarski vjesnik*, *Seljačka sloga*, *Gospodarski list* i drugima.

Najznačajniji su mu radovi: «Peradarska čitanka» (1943.), «Briga za zdravlje stoke» (1954.), «Kupovanje konja» (1956.) i druga.

Umirovljen je nakon plodnog rada 1964. godine.

Umro je u Vinkovcima 1. travnja 1988.

Dr.sc. ĐURO GOJKOVIĆ, veterinarski stručnjak, **učenik**. Rođen u Vinkovcima 15. listopada 1900. Tu završava pučku školu i gimnaziju 1918. godine. U Zagrebu studira veterinu do 1927. Na Veterinarskom fakultetu doktorirao 1929., zapošljava se na Bakteriološkom zavodu u Križevcima, baveći se veterinarskom bakteriologijom, dijagnostikom i proizvodnjom životinjskih cjepiva. Nova radna mjesta su mu u Vrbovcu, i Travniku, kao kotarskog veterinara. Godine 1942. dolazi na Veterinarski fakultet za

upravitelja klinike gdje djeluje sve do 1949. kada je premješten u Veterinarski zavod u Vinkovce te se nastavlja baviti bakteriološkom i serološkom dijagnostikom. Dolaskom u ovaj Zavod unaprjeđuje njegov rad nabavkom moderne opreme i osposobljavanjem potrebnih mlađih kadrova, te djelovanjem na terenu u svojstvu veterinaru i veterinarskog savjetnika.

Objavio je više stručnih i znanstvenih radova s područja bakteriologije, imunologije u veterinarskoj literaturi. Značajan mu je rad «Kratki pregled zaraznih bolesti svinja» (1933.).

Vrlo je brzo nakon umirovljenja umro u Vinkovcima 2. studenog 1962.

Prof.dr.sc. ŠIMA, ŠIMUN DEBELIĆ, veterinarski stručnjak, mikrobiolog, **učenik**.

Rođen u Prkocima 26. siječnja 1902. Pučku školu završio u Cerni 1912. Gimnaziju u Vinkovcima 1920. Studirao veterinu u Zagrebu, diplomirao 1926., doktorirao 1928. Na početku karijere u staroj Jugoslaviji radio je u Skoplju (1926.), Zagrebu (1927./32.), bio je na specijalizaciji u SAD-u 1930., Njemačkoj i Švicarskoj (1931./32.). Od 1932. je docent, 1936. je izvanredni, od 1940. redoviti profesor Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, istovremeno je pri vladi Banovine Hrvatske voditelj Odsjeka za veterinarstvo, a od 1941. podtajnik u Ministarstvu narodnog gospodarstva NDH. Za vrijeme rata obavlja i druge odgovorne funkcije u Vladi NDH na gospodarskim poslovima. Na kraju Drugog svjetskog rata, pred dolazak Titovih partizana u Zagreb 8. svibnja, ne bježi kao ostali članovi ustaške Vlade, ostaje u gradu na svojim poslovima. Uhićen je 17. svibnja 1945. od strane novih partizanskih vlasti u Zagrebu.

Objavio je 30-ak znanstvenih i stručnih radova u *Glasniku Centralnog higijenskog zavoda*, *Veterinarskom arhivu*, *Jugoslavenskom veterinarskom glasniku* od 1928. do 1938., suradnik je na knjizi *Narodna čitanka o zdravlju* (1930.). Bavio se bakteriološkim istraživanjem zaraznih bolesti i higijenom živežnih namirnica animalnog podrijetla. Zaslužan za organizaciju Zavoda za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, izgradnju Veterinarskog zavoda u Vinkovcima, te većeg broja veterinarskih ambulanti u Hrvatskoj, čime se postiže veća zaštita stoke i kakvoća namirnica animalnog podrijetla.

Ubijen od partizana na Savskoj cesti u Zagrebu, krajem svibnja 1945.

U braku s pijanisticom, Vlastom Lorković imao je dva sina, starijeg Mladena (Zagreb, 1933.) i Nikolu (Zagreb, 1934.). Prof.dr.sc. Mladen Debelić, hrvatsko-njemački liječnik pulmolog i alergolog, umro 1998. u Churu, SR Njemačka. Nikola Debelić, glazbenik, dirigent u Sarajevu, Dubrovniku i Zagrebu. Bio je veleposlanik Republike Hrvatske u Rumunjskoj i Moladaviji. Živi u Zagrebu.

IVAN (ILAN) BOROVIĆ, dipl.ing., izraelski agronomski stručnjak, **učenik**. Rodio

se 31. svibnja 1921. u Pečuhu u židovskoj obitelji, koja nešto kasnije doseljava u Vinkovce. Pučku školu je završio u Vinkovcima. Osmi razred gimnazije je prekinuo zbog ratnih neprilika u proljeće 1941. U knjizi Tome Šalića «Židovi u Vinkovcima i okolici»⁴⁵ objavljeno je dirljivo *Sjećanje Ilana Borovića* na ratna događanja u Vinkovcima 1941. i stradanjima vinkovačkih Židova u NDH. Otac Ivana Borovića, Armin, imao je razgranate trgovačke veze s Dalmatincima – Hrvatima, koji su mu pomogli da se obitelj prebaci u Dalmaciju. Talijanski okupacijski režim bio je puno blaži prema Židovima i pored stalnih Hitlerovih pritisaka na Musolinija.

Armin Borovec je imao vrlo razgranat posao s veleprodajom i proizvodnjom vina i

⁴⁵ N. dj. pod 1, str. 55. - 62.

žestokih pića u vinariji i pecari u današnjoj Ulici kralja Zvonimira (danas sjedište Porezne uprave), dok je s obitelji živio u današnjoj Ulici Jurja Dalmatinca (danas Urbanistički ured grada).

Obitelj Borovic se nakon ratnih stradanja vratila u Vinkovce, vraćena im je kuća i poduzeće, koje su ubrzo nacionalizirale komunističke vlasti. Nakon toga obitelj Borovic se seli u Zagreb gdje su djeca Ivan i Jelka studirali agronomiju i arhitekturu. Nakon što su djeca završila studije u Zagrebu, cijela se obitelj iselila u Izrael 1951. godine.

Ivan Borovic, mladi poljoprivreni stručnjak radio je kao pedagog na osnivanju poljoprivrednih naselja u pustinji Negev. Godine 1965. postao je prvi stručnjak u Institutu za istraživanje pustinje Negev i njene ekološke vegetacije. Bio je na čelu istraživačkog tima koja je pokusima na poljima ispitivala mogućnosti uzgajanja različitih poljoprivrednih kultura navodnjavanih hladnom vodom iz dubokih pustinjskih bunara.

Godine 1986. odlazi u mirovinu.

Danas živi u Beer Shevi, Izrael.

Dr.sc. SLAVKO PETRIČEVIĆ, veterinarski stručnjak, **učenik**. Rodio se u Dalju 2.

rujna 1928. Pučku školu i gimnaziju završio je u Vinkovcima 1947. Diplomirao 1957. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Nakon studija zaposlio se u Veterinarskom zavodu Vinkovci na poslovima dijagnostike bolesti životinja. Vrlo brzo, nakon specijalizacije došao na čelo Odjela za parazitologiju i patologiju, te Odjela za bakteriologiju. Surađivao je s Medicinskim centrom Vinkovci na području bakterioloških pretraga.

Od 1967. prelazi na rad u Serum zavod u Kalinovici gdje obnaša dužnost voditelja za imunološka istraživanja i kontrolu veterinarskih proizvoda. Doktorirao je 1973. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Nakon prelaska u Veterinarski institut u Zagrebu, od 1980. obnaša dužnost voditelja Odjela za kontrolu veterinarskih lijekova, a i član je Savezne komisije Jugoslavije za registraciju veterinarskih lijekova.

Aktivan je u radu Hrvatskog veterinarskog društva, predsjednik je brojnih njegovih sekcija. Znanstveno istraživački rad mu je opsežan i raznovrstan: istraživao je biokemijska svojstva sojeva izoliranih iz peradi, goveda i svinja; problematiku farmakoprofilakse i farmakoterapije mastitisa; i brojna druga područja proizvodnje veterinarskih lijekova, te njihovih efekata.

Na Veterinarskom institutu Veterinarskog fakulteta u Zagrebu radio je do umirovljenja, a izabran je u zvanje znanstvenog savjetnika 1985.

Umro je u Zagrebu, ubrzo nakon umirovljenja, 25. veljače 1998.

Prof.dr.sc. ANTUN ASAJ, veterinarski stručnjak, sveučilišni profesor, **učenik**.

Rođen u Apatinu 4. travnja 1929. Tu je završio pučku školu, a gimnaziju u Vinkovcima 1947. godine. Studira veterinu u Zagrebu, završava 1953. Vraća se u Vinkovce, kao pripravnik radi u Veterinarskom zavodu. Godine 1954. odlazi za asistenta na Veterinarski fakultet u Zagreb, gdje je doktorirao 1959. temom: «Pedološko-hidrološki odnosi, zagađivanje podzemne vode i zdravstveni uvjeti gospodarstva kao etiološki faktor nekih probavnih smetnji u svinja».

Godine 1962. je docent, a od 1974. redoviti profesor Veterinarskog fakulteta u Zavodu za zoohigijenu. Bavi se zoohigijenom posebno istražujući utjecaje klimatskih, mikroklimatskih, higijenskih i ekoloških uvjeta na zdravlje i proizvodne učinke životinja.

Znanstvene i stručne priloge objavljuje u brojnim granskim publikacijama od dolaska na

fakultet do danas: *Stočarski list, Stočarstvo, Veterinarski glasnik, Veterinaria, Praxis veterinaria* i drugima.

Djela su mu: «Higijenska analiza poljoprivrednog gospodarstva» (1957.), «Praktikum iz zoologije» (1962.), «Zoo higijena u praksi» (1974.).

Otišao u mirovinu 1995. Živi u Selcima na moru.

Prof.dr.sc. ANTUN PETRIČEVIĆ, professor emeritus, veterinarski znanstvenik, **učenik**. Rođen u Starim Mikanovcima 5. kolovoza 1929. godine. Pučku školu završio u rodnom selu, a gimnaziju pohađao u Osijeku, izuzev šk.god. 1945./46. u Vinkovcima. Nakon diplome na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu radio je kao tehnolog u PIK-u «Belje» Mesna industrija Darda, a 1970. godine prelazi u stalni radni odnos na Poljoprivredni fakultet u Osijeku.

Godine 1972. izabran je u zvanje znanstveni suradnik-docent, 1977. kao znanstveni suradnik - izvanredni profesor, a 1980.godine u zvanje znanstveni savjetnik-redoviti profesor (reizbor 1986. i 1992., a 1998. reizborom je potvrđen u trajno zvanje) na stočarskom smjeru Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku. Bio je mentor ili član povjerenstva u osam doktorskih, sedam magistarskih i preko 40 dodiplomskih radova. Voditelj je poslijediplomskog znanstvenog studija iz grane stočarstva, smjer "Meso i proizvodi od mesa" te stručnog poslijediplomskog studija "Stočarstvo u obiteljskim gospodarstvima".

Područje znanstvenog i stručnog interesa Antuna Petričevića je praćenje utjecaja genetskih i paragenetskih čimbenika na svojstva kakvoće mesa, mlijeka i jaja (nutritivna, tehnološka, komercijalna). Na znanstvenom i stručnom usavršavanju bio je 1969.god. u SSSR-u, 1972. i 1994. u SAD-u i Kanadi, 1978. i 1999. u Japanu i 1988. godine u Australiji. Bio je voditelj i suradnik u nizu znanstvenih projekata financiranih od Fonda za znanstveni rad RH i gospodarskih firmi. Trenutno je glavni istraživač na VIP projektu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva «Utvrdjivanje udjela mišićnog tkiva u trupu svinja» i suradnik na dva znanstvenoistraživačka projekta.

Dr. A. Petričević obnašao je na Fakultetu niz funkcija u odborima i povjerenstvima, a značajnije su: ravnatelj Zavoda za stočarstvo (1974./82. i 1985./90.) i dekan Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku (1982./84.). Duži niz godina djeluje u državnim povjerenstvima u funkciji predsjednika Tehničkog pododбора za izradu novih propisa Republike Hrvatske o kakvoći i klasifikaciji trupova zaklanih goveda, svinja, ovaca i peradi: o kategorizaciji, odnosno kakvoći mesa stoke za klanje, divljači i domaće peradi i o kakvoći proizvoda od mesa pri Državnom zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo RH. Trenutno je uključen u radne skupine za pripremu podataka za područje mesa u pregovorima za pristup u EU.

Dr. A. Petričević sudjelovao je sa znanstvenim radovima na 34 međunarodna kongresa i simpozija. Objavio je (samostalno ili u koautorstvu) ukupno 243 rada, od čega 150 znanstvenih, 85 stručnih, 5 multiautorskih knjiga i 3 multiautorske monografije (od 2000./05. objavio je 20 znanstvenih radova). Služi se engleskim, njemačkim i ruskim jezikom.

Koautor je u radovima: «Slavonski domaći kulen i kobasica» (1999.), «Share and quality of muscle tissue in carcasses of pigs produced on family farm» (2000.), «Utjecaj hranidbe na kakvoću svinjskih polovica u obiteljskim gospodarstvima» (2001.), «Kakvoća polovica svinja različitih genotipova na obiteljskim gospodarstvima» (2001.), «Proizvodna svojstva crne slavonske svinje» (2001.), «Pokazatelji kvalitete svinjskih trupova i mesa» (2004.) i u brojnim drugima. Objavljivao je radove u stručnim i znanstvenim časopisima: *Agrikultura, Poljoprivreda, Krmiva, Italian Journal of Animal Science, Agriculturae Conspectus Scientificus* i drugima.

Pored više različitih priznanja, odlukom predsjednika Republike Hrvatske dr.Franje Tuđmana 1998. godine odlikovan je Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge u znanosti.

Od 01.listopada 1999.godine prof.dr.sc.Antun Petričević otišao je u starosnu mirovinu u skladu zakonskih propisa.

Početak 2000. godine dodijeljeno mu je počasno znanstveno zvanje **professor emeritus**, zbog iznimnoga doprinosa u području biotehničkih znanosti, znanstvenom polju agronomije, kojim je bitno pridonio razvitku biotehničkih znanosti u RH te unaprijedio znanstveno-nastavnu djelatnost na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Hobi mu je unapređenje proizvodnje domaćeg slavonskog kulena i kobasica. Predsjednik je brojnih slavonskih ocjenjivačkih sudova kakvoće domaćeg slavonskog kulena.

Živi u Osijeku. Još uvijek radi na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta J. J. Strossmayera.

Prof.dr.sc. MIRKO STJEPAN POTOČNJAK, sveučilišni profesor, veterinarski stručnjak, **učenik**. Rođen je 9. travnja 1932. u Zagrebu. Osnovnu školu i realnu gimnaziju završio 1951. u Vinkovcima. Diplomirao je 1959. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Radnu karijeru veterinaru je započeo u Starim Mikanovcima, nastavio u Poljoprivrednom kombinatu «Borinci». Od 1963. radi i na Poljoprivrednoj školi u Vinkovcima, predaje *Veterinarstvo* i praktičnu obuku iz predmeta *Anatomija i fiziologija domaćih životinja*. Godine 1965. izabran je za predavača, a 1972. za profesora navedenih predmeta na Višoj poljoprivrednoj školi u Vinkovcima, istovremeno obavlja poslove veterinaru u Poljoprivrednom školskom centru u govedarskoj, svinjogojskoj i peradarskoj proizvodnji. Asistent je od 1971. na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku, 1977. je u stalnom radnom odnosu na istom fakultetu. Doktorirao je 1981. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Na svom fakultetu predaje kolegije *Zoohigijena i Veterinarstvo*. Od 1990. do 2000. kada odlazi u mirovinu, izvanredni je profesor na Poljoprivrednom fakultetu i nosilac nastave kolegija u dodiplomskom studiju *Patologija, patofiziologija i higijena hranidbe*, a na poslijediplomskom studiju kolegija *Hranidba domaćih životinja s proizvodnjom i doradom krme*.

Za vrijeme rada u Vinkovcima vrlo je angažiran na području struke. Tajnik je Društva veterinaru i veterinarskih tehničaru Vinkovci, Vukovar i Županija, urednik je lista za prosvjećivanje sela *Slavonski stočar*, po našim selima drži niz predavanja s područja zdravstvene zaštite goveda i svinja. Na fakultetu u Osijeku je voditelj velikog broja diplomskih radova, član povjerenstva kod obrane magistarskih i doktorskih radova.

Do sada je objavio 68 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i stranim časopisima, u monografiji «Slavonija 1985.» tiskao je 2 rada, u *Zborniku Centra za znanstveni rad Vinkovci (HAZU)* objavio je rad «Očitovanje bioloških osobina svinja u tehnologiji industrijske proizvodnje, te mogućnosti njihova poboljšanja».

Član je Hrvatskog veterinarskog društva.

Danas je u mirovini, živi u Vinkovcima, još uvijek znanstveno aktivan.

Dr.sc. MARKO KRZNARIĆ, veterinarski stručnjak, **učenik**. Rođen je 12. srpnja 1934. u Somboru. Pučku školu i gimnaziju završio u Vinkovcima 1953., diplomirao na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu 1959. Od kraja 1959. zaposlen je u Veterinarskoj stanici Vinkovci kao ambulatni veterinar za grad Vinkovce. Posao terenskog veterinaru u Vinkovcima i veterinarskog inspektora obavlja od 1962. do 1965.; iste godine dolazi u Veterinarski zavod Vinkovci. Magistrirao je 1969. na području *Higijene i tehnologije živežnih namirnica* na matičnom fakultetu. Od 1974. je direktor, kasnije predstojnik, Veterinarskog zavoda u Vinkovcima. Doktorirao je na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu 1982., a za znanstvenog suradnika fakulteta, izabran je 1985., od Znanstveno nastavnog vijeća.

Objavio je do danas, kao autor i koautor, 29 stručno-znanstvenih radova, te 14 napisa s područja hranidbenih namirnica i njene analitike. Radovi su mu: autor, «Opseg i higijensko značenje bakterijske kontaminacije mlijeka u prahu u proizvodnji i pohrani» (1981.), koautor, «Higijensko stanje sabirališta mlijeka Slavonije i Baranje» (1989.), «Utjecaj razine progesterona u serumu krvi na koncepciju krava» (1990.) i drugi.

Dr. M. Krznarić bio je aktivan član «Društva veterinaru», član izvršnih organa Saveza veterinaru Jugoslavije i Hrvatske, poslije 1991. član je više komisija, znanstvenih i stručnih

vijeća Ministarstva poljoprivrede i šumarstva RH, te Hrvatskog veterinarskog instituta Zagreb. Član je Akademije medicinskih znanosti.

Za svoj rad primio je brojna priznanja, plakete i nagrade. Nagradu za životno djelo primio je 2004. od Županije vukovarsko srijemske.

Osim stručnog rada, aktivan je u Matici hrvatskoj u Vinkovcima.

Otišao u mirovinu 2003. godine, još uvijek aktivan u znanosti i struci.

Prof.dr.sc. OLGA ČIČA, rođ. FILIPS, sveučilišni profesor, agronom, **učenica**. Rođena je 1938. u Somboru. Završila je vinkovačku Gimnaziju 1958. Diplomirala je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Doktorirala je 1981. na istom fakultetu.

Na početku radne karijere je referent za stočarstvo u Poljoprivrednoj stanici u Vinkovcima, a od 1973. predaje osnove mljekarstva i općeg stočarstva na Višoj poljoprivrednoj školi u Vinkovcima. Nakon povezivanja škole s osječkim Poljoprivrednim fakultetom, prelazi u Osijek na fakultet. Od 1983. je docent na fakultetu, od 1988. je izvanredni profesor, a pred kraj radne karijere 1993. izabrana je za redovitog profesora na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku.

Znanstveni joj je interes bio proizvodnja mlijeka i upotreba različitih krmiva za tov svinja.

Znanstvene i stručne radove objavljivala je u raznim stručnim publikacijama: *Krmiva* (1981./85.), *Zbornik radova*, Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku (1981.), *Znanost i praksa u poljoprivredi i prehranbenoj tehnologiji* (1982./90.), *Stočarstvo* (1990.) i drugima.

U mirovinu otišla 2003. Sada živi u Osijeku, znanstveno još aktivna.

Prof.dr.sc. IVAN JURIĆ, sveučilišni profesor, agronomski znanstvenik, **učenik**. Rodio se u Starim Mikanovcima 25. ožujka 1940. Tu je pohađao osmogodišnju školu, a gimnaziju u Vinkovcima, završio je 1960. Studirao na Fakultetu poljoprivrednih znanosti, diplomirao 1964., doktorirao 1979. Kako je ostao na matičnom fakultetu, prošao je sve faze fakultetskog profesora, od asistenta do redovitog profesora. Sada je predstojnik *Zavoda za opće stočarstvo* na Agronomskom fakultetu u Zagrebu. Predaje studentima dodiplomskog studija, kolegije *Opće stočarstvo* i *Povijest poljoprivrede*.

Uže područje njegovog znanstvenog interesa je uzgoj i selekcija u stočarstvu.

Prof.dr. I. Jurić je objavio preko 100 znanstvenih radova, brojne članke u Općoj i Hrvatskoj enciklopediji, suorganizirao 50 znanstvenih kongresa i simpozija. Znanstvene radove objavljuje u brojnim domaćim i stranim časopisima kao što su: *Poljoprivredna znanstvena smotra*, *Agronomski glasnik*, *Veterinarska stanica*, *Stočarstvo*, *Agroconomia Croatica*, *Kmetijsvo*, *Rivista di coglicoltura*, i drugima od 1972.

Znanstvena djela su mu: «Stočarstvo» (1991.), «Genetičko podrijetlo Hrvata» (2003.) i druga.

Živi i radi u Zagrebu na Agronomskom fakultetu i Osijeku na Poljoprivrednom fakultetu.

Prof.dr.sc. ŽANETA PETRIĆ, UGARČIĆ-HARDI, sveučilišna profesorica, agronomistica, **učenica**. Rođena je u Vinkovcima 31. listopada 1946. Osnovnu školu i vinkovačku Gimnaziju završila je 1965. Danas je redoviti profesor i prorektor na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu u Osijeku, predaje na Katedri za tehnologije prerade žitarica. Objavila je do sada značajan broj znanstvenih i stručnih radova na području svog

znanstvenog interesa.

Živi i radi u Osijeku.

Prof.dr.sc. VESNA VUČEVAC BAJT, sveučilišna profesorica, povjesničarka veterinarstva, **učenica**. Rođena je 10. ožujka 1948. u Vinkovcima. Osmogodišnju školu i gimnaziju završila 1966. u rodnom gradu. Diplomirala 1972. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Kao talentirana studentica – istraživač objavila je pet znanstvenih rasprava koje su nagrađene rektorskom nagradom. Zadržana je na fakultetu gdje prolazi sve faze sveučilišne profesorice od 1973. do 1998. kada postaje redovita profesorica na Katedri za povijest veterinarstva. Od 2003. je izabrana u trajno znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u humanističkom znanstvenom području na polju povijesti veterinarstva u Hrvata.

Prof.dr.sc. V. Vučevac Bajt je voditelj Katedre za povijest veterinarstva na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, predaje kolegije *Povijest veterinarske medicine* i *Uvod u veterinarstvo*.

Do sada je objavila 150 znanstvenih i stručnih radova, knjiga, brošura i skripti na području povijesti veterinarstva u Europi i kod Hrvata, te uvoda u veterinarstvo.

Aktivna je članica državnih povjerenstava kod uključivanja Republike Hrvatske u Europsku uniju za proizvodnju namirnica animalnog podrijetla, strukovnih udruženja, stručna je suradnica Leksikografskog zavoda «M. Krleža» za područje povijesti veterinarstva, te brojnih državnih znanstvenih proučavanja na području zdravstvene kulture. Članica je uređivačkih odbora časopisa *Historia Medicinae Veterinariae* i *Acta Medico-Historica Adriatica*.

Živi i radi u Zagrebu.

Brojni **učenici** vinkovačke Gimnazije odlaze na studij veterine u Beč, Prag, Brno, Zagreb. Po završetku sudija vraćaju se u Hrvatsku i svoj rodni kraj gdje kao veterinari rade na suzbijanju stočnih bolesti, unapređuju stočarstvo, podižu zdravstvenu kulturu seoskog i gradskog stanovništva, te tako doprinose općem napretku: **Đuro Kopic**, dr. veterinarske medicine, (Babina Greda, 1891. – Vinkovci, 1962., maturirao 1911.), osnivač i prvi direktor Veterinarskog zavoda u Vinkovcima; **Stjepan Kovačević**, dr.vet.med., (Bobota, 1899. – Vinkovci, 1976., mat. 1921.), kao veterinar službovao po Srbiji između dva rata, poslije Drugog svjetskog rata osnivač Veterinarske stanice u Vinkovcima, pred kraj radnog vijeka kotarski veterinarski inspektor; **mr.sc Radovan Rister**, (Vinkovci, 1923., mat. 1941.), radio u Zmajevu, Otoku, bio je direktor Veterinarskog zavoda u Vinkovcima, u mirovinu otišao nakon rada u Veterinarskoj stanici Slavonski Brod; **dr.sc. Pero Štefanac**, (Kruškovača kod Slunja, 1926., mat. 1947.), bio asistent na Kirurškoj klinici Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, direktor Veterinarske stanice u Vinkovcima i «Veterinarija d.o.o.» u Zagrebu, sada u mirovini; **Marko Vrabac**, dr.vet.med., (Apševci, 1926., mat. 1947.), svestrani terenski veterinar u Andrijaševcima i Vinkovcima, bavio se prosvjećenjem slavonskih stočara, popularizirao je umjetno osjemenjivanje, angažirao se na deratizaciji Vinkovaca, te pisao radove iz povijesti veterinarstva, sada je u mirovini; **mr.sc. Juraj Rukavina**, (Otočac, 1927. - Vinkovci, 2003., mat. 1947.), radio je u Veterinarskoj stanici u Vinkovcima, bio upravitelj veterinarske ambulante u Otoku; **mr.sc. Ivan Kopic**, (Babina Greda, 1932. - Vinkovci, 1974., mat. 1951.), radio u Veterinarskoj stanici u Vinkovcima, kasnije u Veterinarskom zavodu u Vinkovcima, bio je šef odjela zoohigijene i hranidbe, direktor Veterinarskog zavoda u Vinkovcima; **Ivan Škrivanko**, dr.vet.med., (Vinkovci, 1932., mat. 1951.), radio kao veterinar u Drenovcima, Rogatici, PIK-u «Vinkovci», sada u mirovini; **Aleksandar Horvat**,

dr.vet.med., (Vinkovci, 1933., mat. 1951.), bio zaposlen u PIK-u «Vinkovci», sada u mirovini; **mr.sc. Marin Periškić**, (Vrbica, 1947., mat. 1965.), zaposlen u Veterinarskom zavodu Vinkovci, Odjel dijagnostike; **mr.sc. Zlatko Kovač**, (Vinkovci, 1948. mat. 1967.), danas radi u Veterinarskom zavodu Vinkovci, Odjel dijagnostike; **mr.sc. Mario Škrivanko**, (Rogatica, 1964., mat. 1982.), od 1994. radi u Veterinarskom zavodu Vinkovci na Odjelu za higijenu i tehnologiju namirnica, godine 2002. započeo obnašati dužnost predstojnika Hrvatskog veterinarskog instituta Zagreb podružnice Veterinarskog zavoda u Vinkovcima; **doc.dr.sc. Dalibor Potočnjak**, (Vinkovci, 1966., mat. 1985.), viši znanstveni suradnik, zaposlen na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, odjel Klinika za unutarnje bolesti, objavio je do sada 51 znanstveni i stručni rad; **mr. sc. Dražen Vnuk**, asistent za područje biomedicine i zdravstva, radi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, kao i drugi znanstveni novaci na području veterinarstva.

IZVORI I LITERATURA:

1. *Cibalae—Vinkovci*, spomen spis, Vinkovci, 1938.
2. Katica Čorkalo, *Spomenica Dionizija Švagelja 1923.-1985.*, Centar HAZU – Vinkovci, Vinkovci, 1990.
3. Željko Dučmelić, *Hrvat (Kroata)*, 1. i 3. knjiga, Vlastito izdanje, Tiskano u Argentini, 1958.
4. *Eciklopedija Jugoslavije*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1955.
5. Šimo Frković, *Slike za povijest Mikanovaca i znameniti i poznati Mikanovčani*, Vinkovci 1997.
6. Šmo Frković, *Mikanovci-Bleiburg-Amerika*, Životni put Bože Abjanića-Jakšinog, St.Mikanovci 2005.
7. *Godišnjak*, časopis Ogranaka Matice hrvatske Vinkovci, Vinkovci, brojevi od 1 do 22, (1960./2005.).
8. *Hrvatska enciklopedija*, Naklada Konzorcija Hrvatske Enciklopedije, 2 knjige, Zagreb, 1941.
9. *Hrvatski ban Josip Šokčević*, Zbornik radova – Znanstveni skup, HAZU, Zagreb-Vinkovci, 16. i 17. prosinca 1996.
10. *Hrvatski biografski leksikon*, JLZ, HLZ, Zagreb, 1983. - 2005.
11. *Hrvatski šumarski živopisni leksikon*, Tutiz leksika, Zagreb, 1996. - 2003.
12. *Internet* (nisu navedene stranice – gotovo svako ime i prezime, može se naći na brojnim stranicama).
13. Dušan Klepac, *Šumarski znanstvenici iz Vinkovaca i Vinkovačke okolice*, Centar HAZU – Vinkovci, Vinkovci 1996.
14. *Ko je ko u Jugoslaviji*, I. i II. izdanje, Beograd, 1957.,1970.
15. *Liječnici u trećoj dobi*, Hrvatski liječnički zbor, Zagreb, 2004.
16. Nives Majnarić Pandić, *Jovan Georgević*, Nevkoš, Novi Sad, 2001.
17. *Matične knjige*, Gimnazija Matije Antuna Reljkovića u Vinkovcima, od 1855. do 2000.
18. *Naših dvjesto godina*, Centar za usmjereno obrazovanje «M. A. Reljković» Vinkovci, Vinkovci, 1981.
19. Vladimir Rem, *Skice za portret kazališnog života u Vinkovcima 1945. - 1975.*, Vinkovci, 1975.
20. Vladimir Rem, *Zaljubljenici Cibalae*, Vinkovci, 1976.
21. *Slavonica*, SN Privlačica, knjige od 1 do 100, Vinkovci, 1994.

22. *Spomenica o stopedestgodišnjici Državne gimnazije u Vinkovcima 1780. - 1930.*, Osijek, 1930.
23. Tomo Šalić, *Židovi u Vinkovcima i okolici*, Židovsaka općina Osijek, Kulturno društvo «Miroslav Šalom Freiburger» Zagreb, Osijek, 2002.
24. Dionizije Švagelj, *Slavonske književne komunikacije*, Osijek, 1975.
25. *Tko je tko u Hrvatskoj*, Golden marketing, Zagreb, 2000.
26. *Tko je tko u NDH, Hrvatska 1941.-1945.*, Minerva, Zagreb, 1997.
27. *Vinkovci i okolica*, Slavonska naklada «Privlačica», Vinkovci 2002.
28. *Vinkovačke novosti*, godišta od 1957. do 2000.
29. *Vodeći hrvatski liječnici*, Hrvatski liječnički zbor, Zagreb, 2004.
30. Dušan Sp. Vojvodić, *Znameniti Srbi vinkovačkog kraja*, Novi Sad 2004.
31. M. Vrabac, R. Rister, *Veterinarska služba Slavonije i Baranje*, Vinkovci, 1968.
32. *Zaslужni veterinari Hrvatske*, Zagreb, 1976.
33. *Zaslужni hrvatski veterinari II*, Zagreb, 2003.
34. Marina Žanić, *Osobna arhiva Karle Dragutina Žanić*.

Da je ovaj moj rad ugledao svjetlo dana, pomogla mi je jedna odabrana ekipa učenika i učenica četvrtih razreda naše gimnazije iz 2004/05. godine kojima predajem izbornu nastavu iz povijesti. To su abecednim redom: AMBRINAC IVANA, BEUK ANTONIJA, BOŽIĆ MARTINA, DRINOVAC TOMISLAVA, KEMEŠIĆ KRISTINA, JURKOVIĆ NIKOLINA, DANIJEL KRAJINOVIĆ, KRALJEVIĆ ANDREA, KUKAVČIĆ TIHANA, LOVRIĆ MARINA, MIJIĆ VALENTINA, MIKLOŠEVIĆ MARINA, NEKIĆ MAŠA, OZDANOVAC KSENIJA, SABO FILIP, ŠAFER MARIJA, TEŠIJA JELENA, VOVRA MARIJANA, i ZOVKO MARIJA, (nisu svi na slici, primj. JŠ)

